ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Mahdi.pdb

PDB Name: May Karel-Mahdi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Mahdí

ŠPEH

Kordofán, tato svérázná země, byla od nepaměti územím, kudy na své pouti táhlo mnoho kočovných kmenů, a její obyvatelstvo bylo proto pestrou směsicí národností už předtím, nežli ji ovládl a dobyl Muhammad Alí. Místokrálovi feláhové a bašibozukové sem pak zanesli krev všech maloasijských ras. Řekové, Levantinci, Arméni, Albánci se smísili s černými kmeny jihu a mezi jejich potomky opět sídlí vnukové celých kočovných kmenů, kteří sem přišli z Hidžázu a nesmísili se s žádným jiným kmenem.
Kordofán patří k súdánským zemím. V severní a západní části je to rozlehlá step, která za suchého ročního období vypadá úplně jako poušť, ale v období dešťů je pokryta bujným rostlinstvem širé travnaté pláně jsou tu a tam přerušeny mimózovými lesy. Na stepi je asi devět set studní, v jejichž blízkosti vznikly vesnice. Za období dešťů zde pasou svá stáda četné kočovné kmeny a na počátku suchého období znovu táhnou dál. Žijí tu žirafy, pštrosi, ptáci nejrůznějšího druhu a početná stáda antilop.
Jižní část země má půdu s větším obsahem hlíny, jež udrží vodu, a z toho vyplývá vskutku obdivuhodná pestrost a bohatství rostlinstva. Rozsáhlé plochy země jsou pokryty palmami, datlovníky, adansoniemi a aromatickými bylinami i stromy. Zvířata sídlící v těchto hájích jsou pronásledována leopardem a panterem a často se tu ozývá i hlas lva, „vševládného pána“.
Vádí al Milk patří už ke Kordofánu, a protože jsme tu mezi Kordofánem a Es Sáfí, máme za sebou Núbii. Jak si snad vzpomenete, sebral jsem otrokáři Ibn Aslovi uloupené beduínky a přivedl jsem je do jejich domova v Bir es Serír. Doprovázelo mě dvacet egyptských vojáků, askarijů. Rodiny žen a děvčat nás s jásotem přivítaly a podle možností bohatě pohostily a obdarovaly. Fezárové nás pak na odchodu doprovodili a nyní jsme mířili nejkratší cestou do Chartúmu, kde jsem chtěl své askaríje odevzat jejich veliteli, rajjisovi effendiná Ahmadu Abd el Insáfovi.
Neuplynulo ještě mnoho dní od období dešťů, proto byla step pokryta šťavnatou zelení. Kdybych neseděl na hedžínovi, ale na koni, byl bych si mohl myslit, že jsem v americké prérii. Když je v suchém období tráva jako troud, musí každý cestovatel určovat svou trasu tak, aby vedla kolem studní. Ale teď to nebylo nutné. Putovat od jedné studny k druhé, to' stojí mnoho času. Nyní při bohaté pastvě jsme nepotřebovali s sebou nést žádnou vodu pro svá zvířata, a nám stačily naplněné měchy s vodou. Proto jsme mohli jet přímým směrem tak dlouho, dokud nám tato voda vystačila, a teprve pak jsme byli nuceni zabočit k nějaké studni.
Tímto způsobem jsme se dostali o den dřív k Bir Atšán. Toto jméno znamená „žíznivá studna“, protože za veder v ní nebývá voda. Ale teď v ní bylo víc, než jsme potřebovali, abychom si znovu naplnili měchy. Ležela uprostřed rovinaté stepi a nebyl tu ani strom, ani balvan, ani křoví, které by ji označovalo. Nebyl bych ji určitě našel, kdyby nám naši hostitelé nedali s sebou průvodce, který nás měl zavést do Chartúmu a znal zdejší krajinu stejně dobře jako špatné vlastnosti své dlouhé arabské pušky.
Ta puška byla Abdalláhovým trápením, a přesto ji měl nadevšecko rád. Ustavičně ji bral do rukou a rád o ní mluvíval. I teď, když seděl vedle mne u studny, ji láskyplně svíral, se zálibou se na ni díval a posléze prohodil:
„Viděl jsi už někdy podobnou práci, efendi? Není překrásná?“
Pažba pušky byla totiž vykládaná slonovinou. Ozdoba představovala jakousi nejasnou postavu. Proto ho plně neuspokojila moje odpověď:
„Velice vkusná, ano, dokonce nádherná! Ale co to má představovat?“
Co má představovat? To je otázka! Copak to nevidíš?“ Abdalláh mi přidržel pažbu před očima.
„No, podívej se líp! Pověz, co je to?“
Snažil jsem se záhadu rozluštit, ale nadarmo, nebylo to písmo ani obraz, ani nějaká zřetelná podoba.
„Jsi slepý,“ mínil Abdalláh. „Nechť Alláh osvítí tvůj zrak! Ale ty jsi křesťan, a tak není divu, že tu nic nepoznáváš. Věřící muslim na první pohled vidí, co to má znamenat. Nezdá se ti, že je to hlava?“
Hlava? Ani nápad! Snad v nejlepším případě to mohla být neforemná hlava hrocha. Pochybovačně jsem tedy pokrčil rameny.
„Ne? Alláh, valláh, talláh! Je to hlava Proroka, který sídlí v Alláhově ráji!“
„To není možné! Vždyť to vůbec jako hlava nevypadá. Kdepak je tu nos?“

„Ten tu není, effendi, Prorok nepotřebuje nos. Je to teď duch a skládá se z tisíce libých vůní.“
„Kde jsou ústa?“
„Chybí, protože Prorok už nepotřebuje ústa, mluví k nám přece prostřednictvím koránu.“
„Ani oči tu nevidím.“
„K čemu oči? Prorok přece nepotřebuje vidět, když mu Alláh všecko zjeví.“
Také uši tu mamě hledám.“
„Nemůžeš je najít, protože tu nejsou. Prorok nemusí slyšet naše modlitby, vždyť přesně předepsal, jak mají znít“
„A kde je vous?“
„Ten není vidět. Jak by tu mohli Prorokův vous znázornit slonovinou, když přísaha při vousu Prorokově je u nás ta nejzávažnější a nejsvětější?“
„A dá se tu najít aspoň čelo?“
„Také ne. Je to sídlo duše, a to nelze dobře zpodobnit“ „Takže z hlavy tu nenajdu vůbec nic?“
„Vůbec nic,“ potvrdil Abdalláh. „Ale já poznávám každý rys obličeje.“
„A hlavu přitom vůbec nevidíš? Tohle nechápu!“
„Ano, ovšem, křesťan to pochopit nemůže! Vy všichni jste stiženi slepotou!“
„Ty také, jenže tvá slepota je jasnovidnější nežli nejzdravější oči. Vidíš hlavu, které chybí všecko. Ostatně u vás muslimů je zakázáno zobrazovat člověka. Oč trestuhodnější by bylo zobrazit samého Proroka!“
„Umělec, který tento obraz zhotovil, neznal Prorokův zákaz.“
„A přesto asi Proroka viděl a znal všecky příkazy i zákazy jeho učení.“
„Že viděl? Ano, v duchu. Puška je to prastará, jak jsi jistě poznal. Člověk, který ji vyrobil, zřejmě žil dlouho před Prorokem.“
„To není možné, protože tenkrát nebyl žádný střelný prach.“
„Efendi, neolupuj mě o šťastné vědomí, že mi patří tak drahocenná puška! K čemu střelný prach? Když bude Alláh chtít, puška vystřelí i bez střelného prachu.“
„Uznávám, že Alláh činí zázraky. Tady jsou hned dva, za prvé puška, která pochází z dob, kdy ještě nebyl znám střelný prach, a za druhé Prorokův obraz z doby, kdy ještě nežil.“
„Už jsem ti povídal, že ho umělec viděl v duchu. Měl vidění, a proto je to vizionářská puška.“
„Hm, vizionářská puška, to je dobré, to je opravdu něco jedinečného!“
„Ano, je jedinečná! Máš pravdu, a těší mě, že jsi konečně došel k tomu názoru. Je to jediná vizionářská puška na světě, a proto je mi svatá a jsem na ni tuze pyšný“
„Jak jsi k ní přišel?“
„Zdědil jsem ji. Umělec ji odkázal svému synu a ten zase synu svého syna. Abys věděl, jsem jeho potomek, a jednou ji taky odkážu svému nejstaršímu synovi. Ano, nedívej se na mě tak udiveně! Jsem vskutku prapravnuk prapravnuka toho muže, jemuž Alláh dopřál vidět Proroka ještě dřív, nežli se Mohamed narodil.“
„Jsi tedy nejproslulejší muž svého kmene, a mě nejenom těší, ale je pro mne i nesmírná čest, že jsem tě poznal.“
„Ano,“ přikývl Abdalláh smrtelně vážně, „a pro každého člověka je ctí podívat se na pravnuka takového muže! Znají mě daleko v Súdánu, všude, kde jsou pravověrní muslimové, a moje puška je proslulá i ve vzdálených pohanských zemích.“
„Jistě taky dobře střílí?“
„To bohužel ne. Alláhovou vůlí bylo, aby všecky pozemské věci byly nedokonalé a ráj tím dokonalejší. Stejně je to i s mou vizionářskou puškou, jak bohužel musím po pravdě doznat. Má vlastnosti, nad nimiž se mi srdce kormoutí.“
„Znám všecky druhy zbraní a umím s nimi zacházet. Když mi povíš, jaké jsou to vady, snad ti budu moci poradit“
„Těch vad je víc. Puška, kterou tu vidíš, je bohužel jako divoký kozel. Hrozně trká a už mi několikrát dala pořádnou ránu.“
„To ovšem není pěkné, ale vinu máš možná jen a jen ty. Když střílíš, musíš si ji tak pevně přidržet a položit, aby tě nemohla tlouci.“
„Ať ji dám jak chci, však ona už si najde, kam mě uhodit. A kromě toho se vrtí.“
„Vrtí? Co tím míníš?“ „
„Mám tím na mysli ten smutný úkaz, že kulka neletí přímo, ale dělá hadovité obrátky!“
„To není možné!“ zapochyboval jsem.
„Efendi, věř mi na slovo! U takové vizionářské flinty je všecko možné! Pozoroval jsem ji důkladně. Nesmím nikdy mířit na cíl, ale podle vzdálenosti více nebo méně doprava či doleva, výše či níže.“
„Puška tedy zanáší a podle mého názoru se proti tomu nedá nic dělat, ledaže si do ní dáš novou, lepší hlaveň!“
„Jak bys po mně mohl něco takového chtít? Tím bych svou vzácnou pušku znehodnotil! Alláh mě chraň před podobným činem! Puška musí zůstat, jaká je.“
„Je tedy zbytečné, abys mi líčil její další vlastnosti. Podle mého názoru je nejlepší ta puška, která nejlépe slouží svému účelu.“
„A ta moje slouží! Moje vizionářská puška dokazuje, že můj praděd viděl Proroka, a to úplně stačí.“
„A jak střílí, to je vedlejší?“
„Ano!“ přisvědčil Abdalláh neochvějně.
„Ale cílem a hlavním účelem střelby je zásah do terče.“
„Nejsi muslim, a nemůžeš tedy s potřebnou úctou ocenit hodnotu a význam mé pušky.“
„Ne, to nemohu. Ale jestli budeš někdy v mé přítomnosti z té své pušky střílet, prosím tě, abys neohrožoval můj život. To pak, prosím, namiř na mě. Určitě mě nezasáhneš.“

„Posmíváš se mi snad, efendi? Říkám ti, že…“
Abdalláh se odmlčel, vyskočil, zastínil si dlaní oči a zadíval se k východu.
„Co je?“ zeptal jsem se ho. „Vidíš něco?“
„Ano, všiml jsem si, že tam nad trávou je vidět bod, který tam předtím nebyl. Je to zřejmě jezdec.“
Vstal jsem rovněž, vytáhl jsem svůj dalekohled a spatřil jsem muže, který seděl na velbloudu a mířil k studni. Když se už přiblížil natolik, že nás zpozoroval, zastavil a chvíli si nás prohlížel. Pak se k nám rozjel, zůstal před námi stát, ale nesestoupil. Pozdravil mě:
„Es salám alejkum! Dovolíš mi, pane, abych zde u studny napojil svého velblouda a utišil i svoji žízeň?“
„Valejkum es salám! Studna je tu pro každého, a nemohu ti bránit, abys činil, co je ti libo!“
Nepřivítal jsem příchozího a dal jsem mu tuto chladnou odpověď, protože na mě nedělal příznivý dojem. Byl oděn jako obyčejný beduín, měl u sebe pušku, nůž a pistoli. Tahy jeho obličeje nebyly odpudivé, ale ostrý, ba pichlavý pohled, kterým si nás prohlížel, se mi nelíbil. Byl jsem zvyklý všímat si každé maličkosti, a proto mi bylo nápadné i to, že se obrátil se svou otázkou na mne. Askaríjové měli na sobě uniformu místokrále, výjimkou jsme byli jen já, Ibn Níl a náš průvodce. Za těchto okolností by bylo normální obrátit se na vojáky. Neznámý ve mně tedy budil nedůvěru, která postupně stále víc a víc sílila.
Sestoupil, a když svého velblouda napojil a sňal mu sedlo, zavedl ho stranou a nechal ho pást. Pak si sám načerpal vodu, napil se, posadil se proti mně a vytáhl čibuk a tabák. Nacpal si čibuk, zapálil si a pak mi podával váček:
„Vezmi si, efendi, a nacpi si také dýmku! Zakouříme si spolu na přivítanou!“
„Děkuji ti za tvou laskavost, ale nevezmu si,“ odmítl jsem. „Nekouříš? Patříš k té přísné sektě, která svým přívržencům zakazuje tabák?“
Jeho tón naznačoval, že už předem ví, co mu odpovím. Viděl jsem to, a byl jsem proto ještě zdrženlivější.
„Kouřím. Ale nabídnout tabák se slušelo mně, ne tobě. Ten, kdo tu byl dříve, nabízí nově příchozímu. Tak je to pravidlem všude, a zde v poušti tím spíš“
„Vím to a prosím tě za odpuštění. Je to má chyba, že mám pořád srdce na dlani. Líbil ses mi na první pohled, a chtěl jsem ti to svou nabídkou projevit. Smím se ptát, odkud s těmi askaríji přijíždíš?“
„Smím se já nejdřív zeptat, jak víš, že k nim patřím?“ „Předpokládám to.“
„Tvůj ostrovtip je obdivuhodný. Já na tvém místě bych to nepředpokládal.“
„Jsi tu tedy jistě cizí, zatímco já tudy často projíždím.“ „Nejenže jsem tu nikdy nebyl já, ale ani askaríjové to zde neznají. Tím obdivuhodnější je, žes hned uhodl, jak se věci mají. Ptal ses mě sice první, ale protože jsem tu byl dříve než ty, jistě uznáš za správné a vhodné, že chci sám nejdříve vědět, kam máš namířeno ty.“
„Nemám, proč bych to zamlčoval. V poušti musí každý člověk vědět, kdo je ten, s kým se setkal, a co dělá. Já přicházím z El Feka Ibráhím na Bahral Abjad.“
„A cíl tvé cesty?“
„Chci do Fášeru.“
„Mezi místy, která uvádíš, je velmi užívaná cesta pro karavany, vedoucí přes Obejd a Fodžu. Proč jsi udělal takovou zajížďku na sever?“
„Protože jsem obchodník a musím znát potřeby lidí v těchto končinách. Chci nakoupit ve Fášeru zboží a rozprodat je na zpáteční cestě. Proto zde jedu od studny k studni a od poutníků se chci dozvědět, co potřebují.“
„Pokud jde o obchodování, jsi zřejmě začátečník.“
„Proč, efendi?“
„Zkušený obchodník by nejel do Fášeru s prázdnou, ale opatřil by si v Chartúmu zboží, rozprodal je cestou a byl by to pro něho dobrý obchod. Ale ty chceš obchodovat až na zpáteční cestě, a tím se zříkáš poloviny výdělku. To žádný chytrý džalláb nedělá.“
„Chtěl jsem se rychle dostat k cíli, proto jsem teď svého velblouda nezatížil nákladem.“
„Obchodník zná jen jediný cíl, výdělek. Ostatně nejedeš zrovna na obyčejném hedžínovi. Džalláb si obvykle bere na cesty osla.“
„Každý podle toho, nač mu kapsa stačí, efendi. Nejsem tak docela chudý. A teď už toho nechme! Vyslechl jsi moje odpovědi a jistě mi také odpovíš na mé otázky. Odkud přicházíš?“
Kladl jsem mu sám takové otázky, že z nich musel vycítit mou nedůvěru, ano, pro poctivého člověka by to byla urážka. Oči se mu vskutku několikrát hněvivě zaleskly, ale tón, jímž mi odpovídal, byl stále zdvořilý a zdánlivě bezstarostný. Ten rozdíl mezi jeho pohledem a tónem mi prozradil, že se dovede ovládat. Ale sebeovládání v podobné situaci, to je přetvářka. Jestliže měl důvod, proč se přetvařovat, pobídl tím i mě k větší opatrnosti.
Ani mi nenapadlo věřit mu, že je džalláb. Byl jsem rovněž pevně přesvědčen, že nejede z El Feka Ibráhím, ale z Chartúmu. Setkání s námi pro něho zřejmě nebylo žádným překvapením. Obelhal mě, a proto jsem pokládal za nejlepší neříci mu plnou pravdu, ale uhýbat.
„Přijíždím z Badžagury.“ „Askaríjové tam byli také?“
„Ne. Zastihl jsem je tady a oni mi dovolili, abych tu s nimi u studny zůstal.“
Kolem úst se mu objevil lstivý úsměv, ale dělal, jako by mi věřil, a vyptával se dál.
„A odkud jedou? Kde byli?“ „To nevím.“
„Víš to, jistě jsi s nimi o tom mluvil.“
„Žádal jsem je o dovolení, abych tu s nimi mohl odpočívat. Na víc jsem se nevyptával. Považuji za nezdvořilé ptát se neznámého člověka okamžitě poté, co se s ním potkám, na všecko možné.“
„V poušti a stepi je zvědavost povinností k sobě samému. A proto tě prosím o dovolení, abych se tě směl zeptat, jaký je cíl tvé cesty.“

Chci do Kamlínu na Modrém Nilu.“
„To se tedy jistě přeplavíš u Es Saláje přes Bílý Nil. „Ano.“
„A kam jedou askaríjové?“ „Ani to nevím.“
Rychle se obrátil k vůdci, sedícímu vedle mne. „A kdo jsi ty? Jsi jistě ibn Arab?“
Doufal jsem, že si Abdalláh povšiml mé nedůvěry vůči neznámému a že mu neodpoví po pravdě, ale zmýlil jsem se.
Abdalláh řekl:
„Patřím k banú Fezára.“ „Jedeš z domova?“ „Ano.“
„Kde se teď pasou vaše stáda?“
„Mezi Bir es Serír a Džebel Mudžáf.“ „
„Slyšel jsem už o banú Fezára. Jsou prý to udatní muži. Štěstí prý přebývá ve vašich stanech.“
Cizinec chtěl vyzvídat. Protože byl Abdalláh tak neopatrný a jmenoval kmen, k němuž patří, mohlo mi už být jedno, co řekne dál. Položil jsem se tedy na záda, dal jsem si ruce pod hlavu a tvářil jsem se, jako by mě celá rozmluva nezajímala, přitom jsem ale ostře pozoroval každý záchvěv ve tvaři a každé slůvko domnělého džallába.
„Ano, štěstí u nás bývalo, ale opustilo nás,“ řekl Abdalláh. „Alláh vám je zase přivede zpátky! Co se vám stalo?“
„Ibn Asl nám uloupil naše ženy a dcery. Znáš přece jméno toho lovce otroků?“
„Ovšem. Jeho činy jsou takové, že o nich musel slyšet kdekdo. Vás tedy také přepadl? To je neuvěřitelné! Jste přece pravověrní muslimové, u vás přece nesmí chytat otrokyně!“
„Asi se mýlíš! Toho činu se jistě dopustil nějaký pohanský kmen!“
„Nemýlím se! Je zjištěno, že to byl Ibn Asl. Jestli mi nevěříš, mohu ti to snadno dokázat, protože tento...“
Pohlédl jsem na Abdalláha právě v okamžiku, kdy chtěl říci „tento efendi“ a ukázat na mě. Naštěstí zachytil můj varovný pohled. Proto se odmlčel a opravil se:
„Tento čin znají všichni askaríjové, jejichž jsem velitelem, a dosvědčí mi to. Byli u nás a všecko přesně vědí.“
Abdalláh začal vyprávět. V jeho příběhu se vyskytovala i má osoba, ale byl tak opatrný, že říkal o mně „cizí efendi“ a neprozradil mě ani pohledem, ani gestem. Když skončil, začal se neznámý hlasitě divit a vykřikovat:
„Kdo by věřil, že je taková hanebnost možná! Ibn Asl tedy přepadl vaše ženy a dcery a povraždil ty, které nemohl prodat! To je strašlivý zločin a Alláh ho za to potrestá!“
„Ano, Alláhova ruka ho zasáhne, najde si ho. Efendi a rajjis efendiná mu přísahali pomstu.“
„Och, Ibn Asl není jen odvážný, ale i lstivý! Unikne jim.“ „Tomu nevěřím. Cizí efendi je muž, který si najde každého, koho hledá.“
„To by musel být vševědoucí!“
„To nemá zapotřebí. Jeho oko všecko vidí, a z toho, co zahlédne, vyvodí jeho důvtip všecky souvislosti. Nemohl přece znát cestu, kterou se lupiči našich žen pustí, ale vypočítal si všecko tak dobře, že to nakonec souhlasilo se skutečností.“ „A kde je teď?“
„Teď... teď... je... v naší vsi,“ váhavě odpověděl Abdalláh.
„Ještě ve vaší vsi?“ opakoval cizinec, skrývaje úsměv. Měřil si mě přitom stále pátravým pohledem. „Rád bych toho muže jednou spatřil. Kdybych měl čas, jel bych jen proto do Bir es Serír, ale můj čas je přesně vyměřen, takže se nemohu zdržet déle ani zde. Vydám se už na další cestu.“
Zvedl se a šel k svému velbloudu. Ačkoli jsem ho ustavičně pozoroval, všímal jsem si i jeho zvířete. Mělo jednu chybu, ne závažnou, ale pro mne mělo velký význam, že jsem si jí všiml. Při chůzi střídavě otvíralo a zavíralo pazoury na nohou, přitom vyškubávalo stébla trávy, která mezi nimi zůstala vězet.
Muž svého hedžína osedlal, sedl na něho, popohnal ho až k nám a obrátil se ke mně:
„Maas saláma, efendi! Řekl jsi mi sice, odkud a kam jedeš, ale nevěřím ti. Neřekl jsi mi, kdo jsi. Myslím, že jsem to uhodl a že brzy poznáš, kdo jsem já!“
Zůstal jsem ležet, neodpověděl jsem slovem ani pohybem. Neznámý na mě ještě posměšně zamával a odjel.
„Co to?“ zeptal se mě průvodce. „Co tím mínil? Vždyť to byla přímo urážka!“
Pokrčil jsem rameny.
„Nevěří ti, efendi, a dohaduje se, kdo jsi. Máš ponětí, co od tebe chce.“
„Asi že můj život!“ „Alláhu! Alláhu!“
„A život askarijů k tomu!“ „Efendi, lekáš mě!“
„Nasedni tedy na svého velblouda a jeď domů! Pravděpodobně dojde brzy k boji, a protože tě tvá vizionářská flinta jistě nebude chtít poslechnout, radím ti v tvém zájmu, abys pospíchal do bezpečí.“
„Nezahanbuj mě! Mám tě dovést do Chartúmu a neopustím tě dřív, dokud tam nebudeme. Jak jsi ale přišel na myšlenku, že nás čeká nějaké setkání s nepřáteli? Kmeny v těchto končinách teď mezi sebou žijí v hlubokém míru.“
„Džalláb mi to řekl.“
„Neslyšel jsem ani slovo o něčem podobném:“
„Prozradila mi to ne jeho slova, spíš jeho chování. Opravdu jsi ho považoval za džallába?“
„Proč by se vydával za obchodníka, kdyby nebyl?“
„Aby nás obelstil. Zvěd má všecky důvody k tomu, aby tajil o sobě pravdu.“
„Zvěd? Cože? Ty ho považuješ za zvěda? A kdo by ho poslal?“
„Možná Ibn Asl, který se mi chce pomstít“
„Jak by mohl vědět, kde zrovna jsi?“
„Pro něho jistě nebylo těžké dovědět se, že jsem osvobozené otrokyně doprovodil do jejich rodné vsi. Právě tak snadno uhádne, že mám namířeno do Chartúmu. Usoudil, že musím být na cestě mezi těmi dvěma místy.“
„Když takhle mluvíš, začínám ti věřit. Ibn Asl tě strašně nenávidí a chce se ti pomstít. A jestli tě chce přepadnout, najde

jistě dost lidí, kteří mu ochotně pomohou. Ale nepodaří se mu to. Ukážu vám takovou cestu, abyste se s ním nesetkali.“
„Jsem ti za to vděčný, ale nemohu to připustit.“ „Proč? Je to kvůli tvé bezpečnosti“
„Jak by mi mohlo napadnout jít z cesty muži, kterého chci chytit? Nepříteli neuhýbám, ale naopak ho vyhledávám. Nechávám ti, aby sis sám rozhodl, jestli chceš toto nebezpečí podstoupit“
„Zůstanu u tebe, efendi! Už o tom nemluv! Jsme ti za tolik věcí vděčni! Cožpak tě mohu opustit? Ale mluvíš o tom, že nepřítele si vyhledáme. Jak bychom mohli vědět, kde vězí?“
„Neřekl jsi snad už předtím, že jsem našel lovce otroků, i když jsem nemohl vědět, kterou cestou se pustí? Tady je pro mne všecko snazší, protože mám vůdce, který mě povede!“
„Myslíš mne? V tom ti nijak nepomohu. Nemám ani potuchy, kde bychom ho měli hledat!“
„Nemíním tebe, ale džallába.“
„Ten má být tvým vůdcem? Tak tomu už nerozumím ani trochu. Jel k Fášeru, čili na západ, kdežto ty musíš hledat Ibn Asla na východě.“
„Ten člověk nám lhal. Vůbec nechce do Fášeru. Jakmile se nám dostane z dohledu, obrátí se a rozjede se k těm, kteří ho na zvědy poslali. A protože s sebou neměl žádné měchy na vodu, budou asi jeho kumpáni někde nablízku. Rozestavili zřejmě hlídky ve směru, který protíná naši cestu. A k těm hlídkám džalláb patří. Obrátí se a spojí se s nimi. Budou nás pak všichni očekávat na místě, kudy nutně musíme projíždět. Ale na otevřené rovině by to pro nás nic neznamenalo, protože bychom je zdaleka zpozorovali. Proto si vynajdou vhodné místo, možná nějakou houštinu, les, skalní stěnu, kde bychom jim slepě vběhli do rány. Teď bych rád věděl, jestli je podobné místo ve směru naší cesty a vzdálené tak, abychom tam ještě dnes dojeli. To bys měl jako průvodce vědět“
„Celou cestu znám dokonale. Teď je poledne. Když okamžitě vyrazíme, dostaneme se za půldruhé hodiny, docela určitě před západem slunce, k akáciovému lesu.“
„Dávám ti tedy své slovo, že se naši nepřátelé schovají v akáciovém lese.“
Abdalláh se na mě udiveně zahleděl a zavrtěl hlavou. „Tvrdíš to tak určitě, nemýlíš se?“
„Ne, sám se přesvědčíš. Pojedeme zprvu po stopě falešného džallába, dokud se nedostaneme k hlídkám zvědů, a potom…“
„Jak chceš poznat, že jsme se k takovému místu dostali?“ „To ti ukážu. Ale pak nečekaně zahneme a přijedeme k lesu z jiné strany, čekají nás od západu, vpadneme jim tedy do zad od východu. Ale předtím si musím udělat aspoň zběžný obraz o celé krajině. Jak velký je ten akáciový les?“
„Stejně dlouhý jako široký. Musíš jít hodinu cesty, abys jím prošel.“
„Jsou tam vysoké stromy?“ „Vprostředku jsou hodně vysoké.“ „Je tam nízký porost?“
„Na některých místech je hodně porostu. A je tam studna, ve které je spousta vody a z níž čerpají vláhu i keře a popínavé rostliny a těch je tam mnoho.“
„Dá se tam tudy projet s velbloudy?“ „Ano, když si vyhledáš vhodné místo.“
„Tak to vím prozatím dost. Vydáme se na cestu.“ „Nepojedem nejdřív na západ, za džallábem, abychom se dověděli, jestli se opravdu obrátil jinam?“
„To je zbytečné. Jsem přesvědčen, že to udělá a že se mu brzy dostaneme na stopu.“
Podezřelý džalláb jel rychle, a proto se nám brzy ztratil z očí. Osedlali jsme svá zvířata, nasedli a zamířili jsme východu. Já, vedle mne vůdce v čele a Ibn Níl s askaríji ve známém, u karavan běžném zástupu. Vojáci seděli u studny blízko nás a vyslechli celou naši rozmluvu. Hořeli teď zvědavostí, jestli se mé předpoklady splní, a těšili se, že si zastřílí, bude-li to nutné.
Opustili jsme studni a jeli jsme po stopě, kterou džalláb přijel. Už po půlhodině jsme spatřili druhou stopu, vedoucí zprava, která se spojovala s první. Sestoupil jsem a prohlížel jsem si je. Náš průvodce se ke mně ze zvědavosti připojil. Byl jsem skloněn k zemi. Když jsem se vzpřímil, prohlásil jsem:
„Byl to džalláb, jak jsem předpokládal.“
„Jak to můžeš tvrdit, efendi? Mohl tudy jet i někdo jiný“ „Ne, je to on! Podívej se u té první stopy na trávu. Některá stébla tu byla vytržena. A u té druhé stopy je to přesně stejné.“
„To je pravda, ale...“
„Tady není žádné ale. Džallábův velbloud má citlivá bříška na nohou a „škube“. Druhá stopa je zřetelněji, hlouběji otištěna. Znamená to, že džalláb jel teď mnohem rychleji než předtím. Vracel se a měl naspěch.“
Znovu jsme nasedli a jeli dál, po zdvojené stopě. Asi po hodině jsme se dostali na místo, kde džalláb zůstal stát. Tráva tu byla v dost značném okruhu ušlapaná a podupaná. Přímo na východ vedla stará stopa tří velbloudů a nová stopa jednoho velblouda. Vpravo a vlevo uhýbala vždy jedna stopa k jihu a severu. Moji průvodci nechápali, co to znamená; vysvětlil jsem jim všecko.
„Co zde vidíte, dokazuje, že mé úvahy byly správné. Tam, kde si před námi v akáciovém lese, táboří naši protivníci a jejich velitel poslal výzvědnou hlídku. Sem dojeli tři muži. Dva z nich se tu usadili, třetí, džalláb, ten nejpodnikavější, se vydal na zvědy. Když se vrátil, sdělil svým kamarádům, že nás našel, a po té trojí stopě se vydal k lesu, ohlásit to svému veliteli. Oba jeho kamarádi však spěchali k jiným hlídkám, jeden na jih, druhý na sever, a poslali je do lesa zpět. Jestli tady byli tři muži, musíme předpokládat, že i další hlídky byly stejně silné. A protože hlavní skupina bývá vždycky početnější než všecky hlídky dohromady, budeme mít co dělat se silným nepřítelem. Proto se vás chci zeptat: máme se pustit do boje, nebo se mu máme vyhnout? Teď, když je nepřítel soustředěn na jednom místě, můžeme se mu vyhnout docela snadno.“
„Bojovat, bojovat!“ odpověděli všichni.
„Dobrá, odbočíme tedy vlevo, abychom se dostali k lesu od severu, když nás čekají od západu. Je to oklika, proto musíme jet rychleji než dosud.“

Vyrazili jsme tak rychle, jak jen naši velbloudi stačili. Těžkopádnější zvířata jsme poháněli hůlkami. Po chvíli jsme narazili na stopu, pak na druhou, třetí, čtvrtou i pátou. Všecky stopy vedly víceméně na jihovýchod a k akáciovému lesu. Nemusel jsem ani sestupovat a zjistil jsem, že každou stopu tvoří otisky tří velbloudů.
„Byly to opravdu jen samé hlídky?“ zeptal se Ibn Níl, který teď jel po mém boku.
„Určitě!“ odpověděl jsem. „Vidíš, že jsem měl pravdu. Je tu jedenáct stop, každá se skládá ze stop tří jezdců. Je to tedy dohromady třiatřicet mužů. Kolik jich asi zůstalo v lese?“
„Pravděpodobně druhá, stejně velká polovina. Je jich tedy celkem kolem šedesáti.“
„Musíme se připravit na tuhý boj.“
„Na žádný boj. Musíme být chytří a nedopřát lovcům otroků žádnou příležitost k obraně.“
„Myslíš, že je obklíčíme a postřílíme, dřív nežli budou moci použít zbraně?“
„Pravděpodobně je obklíčíme, ale zabíjet je nebudeme. Rád bych je odevzdal jako zajatce rajjisovi efendiná.“
„To je škoda,“ vzdychl Fezára. „Musíme tě samozřejmě poslechnout, ale když pomyslím na to, co se dělo v našich vesnicích, přepadne mě hněv a nikoho z nich bych nešetřil.“
„Ti, kdo to učinili, jsou potrestáni. Odpykali svůj zločin smrtí. Uvědom si, že lidé, které máme před sebou, nejsou únosci vašich žen a dívek.“
„Dobrá ale upozorňuji tě, že nás tvoje rozhodnutí přivádí do většího nebezpečí. Jak se chceš nepřátel zmocnit, když je necháš, aby se bránili, mnohé z nás poranili nebo usmrtili?“
„Jak se rozhodnu, to teď ještě nemohu přesně vědět: Musím se řídit podle okolností. Víš přece, že jsem ve Vádí Bard zajal všecky lupiče otroků a nikomu z nás nebyl zkřiven ani vlásek na hlavě!“
Abdalláh pokyvoval pochybovačně hlavou, ale už nic nenamítal.
Jeli jsme nejdříve na severovýchod, pak na východ a asi po dvou hodinách jsme zahnuli obloukem k jihu, protože Fezára tvrdil, že se tak dostaneme k lesu. A opravdu, brzy jsme na obzoru spatřili tmavý pruh, trochu napravo od nás. Spěchali jsme tak rychle, že jsme les zpola objeli. Protože jsme měli do západu slunce ještě hodně času, přivedlo mě to na myšlenku napadnout nepřítele ne z boku, ale z týlu. Proto jsme se teď drželi trochu víc vlevo, dokavad jsme neměli temný pruh, akáciový les, na západě. A jak jsem vskrytu předpokládal, narazili jsme tu na širokou stopu, která se táhla od východu až k lesu. Tráva tu byla udusaná, zvedla se sice, ale vrcholky jednotlivých stébel se stále ještě zřetelně obracely v jiném směru nežli po celé okolní ploše. Viděl jsem, že tudy zřejmě dnes časně zrána táhl celý oddíl našich nepřátel. Utábořili se pak v lese a vyslali na západ své zvědy,
Namířili jsme stejným směrem a dostali jsme se na okraj lesa; který tu byl tak řídký, že tudy mohl snadno projet i větší počet lidí, nežli bylo nás. A teď jsme museli být neobyčejně opatrní. Sestoupil jsem a kráčel jsem v čele. Abdalláh vzal mého velblouda za ohlávku a následoval mě; askaríjové za ním. Řekl mi, že pramen je asi uprostřed lesa, a já jsem samozřejmě předpokládal, že nepřátelé se usadili někde nablízku.

VE VLASTNÍ PASTI

V místech, kudy jsme projížděli, tvořily les vysoké akácie a mimózy. Musel jsem hledat úkryt pro naše velbloudy, a odbočil jsem proto stranou tam, kde se pod stromy prostíraly bujné křoviny. Byly to většinou balzámovníky a bauhinie s ostnatými kmeny; obklopovaly stromy a vytvářely husté girlandy nádherně rozkvetlých větví. Za těmi křovinami nás nemohl nikdo zahlédnout. Moji průvodci sesedli, protože měli zavést do houští velbloudy a počkat tam na můj návrat měl jsem totiž v úmyslu vydat se na výzvědy.
Věmý Ibn Níl se nabídl, že mě doprovodí, ale odmítl jsem. Také Abdalláh chtěl jít se mnou, a když jsem ho rovněž odmítl, mínil:
„Neznáš les ani cestu k prameni; efendi. Musím ti je ukázat „
„Neměj o mě starost! Ostatně mýlíš se, jestli se domníváš, že nepřátelé se utábořili u vody.“
„A kde tedy?“
„Někde jinde, ale tam ne. Ano, předtím tam jistě byli. Ale po návratu předních hlídek je jistě napadlo, že musí to místo opustit“
„Proč?“ „
„Lovci lidí se jistě domnívají, že vyhledáme studni. Tam mají nejlepší příležitost k tomu, aby nás přepadli. Budou tedy čekat, až se tam utáboříme, a proto je jistě správný předpoklad, že se ukryli ne u vody, ale někde nablízku. Jak odtud vede cesta k vodě? Nemá snad četné zákruty?“
„Ne, je to téměř rovná přímka.“
„To je pro mne výhodné. Jdu teď, a vy nedělejte nic jiného , jen se chovejte pokud možno tiše.“
„Ale co si počneme, když se nevrátíš?“ Vrátím se!“
„Mluvíš tuze sebejistě, efendi! Kéž tě provází Alláh!“ Protože jsem svlékl světlý háik, můj tmavošedý oblek ne byl na zeleném pozadí bujného podrostu nijak nápadný. Nešel jsem po široké stopě tam by mě mohli snadno zahlédnout, protože stromy tam stály dost daleko od sebe. Držel jsem se spíše stranou, stále kryt křovím, podél stopy. Netrvalo to snad ani čtvrthodinu, když se mi zdálo, jako by někde vpředu vlevo kdosi hovořil. Zůstal jsem stát a naslouchal jsem. A opravdu, byly to lidské hlasy! Ti lidé nemluvili přespříliš hlasitě, nemohli tedy být daleko ode mne. Položil jsem se na zem a po kolenou jsem se plazil dál. Hlasy teď zněly zřetelněji, a kupodivu, jeden mi připadal známý. Nerozuměl jsem jednotlivým slovům, ale podle zvuku museli ti lidé být někde za zdánlivě neproniknutelným senesovým křovím. Připlížil jsem se ještě blíže a poznal jsem teď i další hlasy. Hovořil tu falešný džalláb a ten, s kým mluvil, nebyl pokud jsem se nemýlil nikdo jiný nežli Abd el Asl, otec Lovce otroků, svatý fakír, který mě chtěl nechat zahynout v podzemní studni u Asijútu.

Senesové křoví nebylo zřejmě nijak rozlehlé, protože jsem teď slyšel a rozuměl tak zřetelně, že mezi mnou a hovořícími muži mohla být nejvýš vzdálenost dvou metrů. Podle různých šelestů a tónů; které ke mně pronikaly, mohl jsem usuzovat, že tu nejsou jen sami dva.
„Všichni, všichni půjdou k čertu, jenom toho Němce necháme naživu!“ slyšel jsem Abd el Asla; ležel jsem teď bezpečně a pohodlně skryt a naslouchal jsem.
„A proč?“ ptal se džalláb. „Právě on by měl být první, kterého zasáhne náš nůž nebo naše střela.“
„Ne. Toho si nechám a přivedu jej před svého syna Kara ben Nemsí, musí trpět dlouho, hodně dlouho! Ani mi nenapadne nechat ho zemřít okamžitou smrtí.“
„Musíš ho tedy bděle střežit, ó Abd el Asle, aby ti zase neuprchl!“
„Aby neuprchl! Nesmysl! Vím, že je to sám ďábel, ale je dost prostředků, jak spoutat i takového satana, jako je on. Zavřu ho do klece jako dravce! Ne, nikdy mi už neunikne!
Kdyby bylo po mém, nechal bych žít i askaríje a pomalu je umučil k smrti. Ale protože nemáme moc času, musíme s nimi skoncovat rychle. Jak rád bych mučil ty ničemy, kteří zastřelili naše druhy. A mého syna i nás všecky připravili o tak velký výdělek!“
„Ano, za ty otrokyně bychom byli dostali hodně peněz! Takovým darebákům bychom měli uřezat ruce i jazyky, aby nemohli mluvit ani psát a nemohli nás nijak prozradit. A pak bychom je měli prodat nejkrutějšímu ze všech černošských vládců!“
„To není špatný nápad! Snad to tak uděláme. Zasloužili si něco podobného, a zvlášť ten cizí pes, který dokáže předvídat všecky naše úmysly a prohlédnout všecky naše plány a s ďáblovou pomocí unikne pokaždé, když už se zdá, že je bezpečně v naší moci.“
„No právě proto musíme být nanejvýš obezřelí! Co kdyby nám unikl i dneska!“
„Žádný strach! Rozkazy, které jsem dal, jsou tak pečlivě promyšlené, že je nezdar vyloučený! Prvně vystřelím já na nohy toho Němce! A když bude poraněný, nemůže nám uprchnout. Sotvaže vypálím já, stisknou spoušť i ostatní. Sedmdesát kulek, to už stačí, aby byli zneškodněni úplně všichni!“
„To si myslím. Je to pro nás vlastně hanba, že jsme kvůli dvaceti askarijům s sebou vzali tolik bojovníků!“
„To není kvůli askarijům, ale kvůli efendimu. Pod jeho velením je dvacet mužů zrovna tolik jako jinde sto, a říkám ti, že nám vítězství zaručuje jenom ta okolnost, že náš útok neočekávají. Jestli necháme dojít k boji, není náš úspěch tak zaručený!“
Musel jsem se potají smát. Džalláb ani fakír nebyli dost chytří na to, aby svůj záměr provedli. Nerozestavili teď ani stráže, které by jim oznámily náš příchod, jak jsem vyrozuměl z dalších slov. Domnívali se, že místo, na němž jsou, je tak blízko vody, že by náš příchod podle hluku a hovoru ihned zjistili.
Ze slov Abd el Asla dále vyplývalo, že jeho syn, lovec otroků, nastražil rajjisovi efendiná past. To mě naplnilo obavami a umínil jsem si, že zde všecko rychle skoncuji a pak že si pospíšíme, abychom se dostali co nejdříve do Chartúmu a ohroženého kapitána varovali. Především bylo nutné mít přehled o situaci. Na místě, kde jsem ležel, bylo křoví tak husté, že jsem nic neviděl. Odplížil jsem se kousek vlevo a tam jsem našel méně zarostlé místo, odkud jsem měl výhled, který jsem tak potřeboval. Viděl jsem mýtinu, kde tábořili muži, mnozí jen zpola oblečení, ale všichni dobře vyzbrojení. Viděl jsem tváře různé barvy, od světle hnědé až k černé. Velbloudi odpočívali jeden vedle druhého na okraji mýtiny, vlevo a naproti mně. Fakír s džallábem seděli opodál celé skupiny, kousek ode mne, a bylo to štěstí, že jsem se doplížil právě sem.
Jejich lidé tu seděli na zemi nebo v podřepu, ne těsně vedle sebe, ale v malých skupinkách po dvou po třech. To pro nás při přepadení znamenalo výhodu. Nedaleko mne bylo zrovna dost místa na to, abych tu ukryl svých dvacet mužů. y Mohli odtud hledět na nepřítele a já jsem zde mohl dát každému jednotlivci přesné pokyny, co má dělat.
Protože jsem už nepotřeboval vědět víc, vrátil jsem se ke svým lidem a ohlásil jsem jim, co jsem úspěšně zjistil. Z toho, že je tu fakír, neměl nikdo větší radost nežli Ibn Níl. Sotva jsem skončil, zvolal:
„Al hamdu li'lláh! Fakír Abd el Asl je tu! Efendi, toho musíš nechat mně! Na toho střelím já!“
„Nesmí být zastřelen,“ odpověděl jsem. „Nepobijeme je, ale vydáme je rajjisovi efendiná“
„I Abd el Asla, který přece patří mně?“ „Patří i mně. Ale já se pomsty zříkám.“
„Jenže já ne!“
„O tom si promluvíme později. Teď ti zakazuji usmrtit ho!“
„Efendi, pamatuj, že mě omezuješ v mém právu, které mi nesmí vzít žádný člověk!“
„Nic takového nedělám, přeji si jen, abys pomstu odložil. Rajjis efendiná je v nebezpečí, a já nevím, v jakém. Fakír to ví a musí mi to povědět. Jestli ho zabijeme, nedozvím se nic, a kapitán je ztracen! Musím tedy stůj co stůj s Abd el Aslem mluvit!“
„Dobrá, to se tedy připojím. Ale později nebudeš tak nespravedlivý, abys mi bránil v splnění práva pouště. Teď mi však pověz, efendi, jak přemůžeme těch sedmdesát bojovníků, když nesmíme střílet?“
„Srazíme je k zemi pažbami. Když po takové ráně někdo z nich zemře, nedá se nic dělat a nemusíme ho litovat. Povedu vás a každému z vás ukážu, na kterou skupinku má zaútočit, abyste jeden druhému nepřekáželi. Já sám si vezmu na starost fakíra a džallába. Sotvaže vyrazím z houštiny, následujte mě. Nedám žádné heslo k útoku, nikdo nesmí křičet ani volat. Všecko se musí odehrávat němě, protože tak je překvapení mnohem účinnější, nežli když je nepřítel varován předčasným pokřikem. Mějte na paměti, že každý z vás musí srazit dva nebo tři nepřátelské bojovníky. Musíte si proto počínat rychle, a to lze jenom tenkrát, když se přitom budete chovat tiše. Vaši protivníci pak budou zrovna strnulí úděsem, zatímco váš bojový pokřik by je přiměl k tomu, aby honem, honem vyskočili“
Protože naši velbloudi byli spoutáni na nohou, stačil jeden muž k tomu, aby je ohlídal. Ostatní šli se mnou.
„Tvůj plán se mi líbí, efendi,“ podotkl Abdalláh, když jsme vyrazili. „S tím střílením to u mne není tak docela jisté, ale

pokud jde o kolbu mé vizionářské pušky, ti psi uvidí, zač je toho loket!“
Nepozorovaně jsme se dostali na místo, které jsem si vyhlédl. Nic se tu nezměnilo. Ukázal jsem každému ze svých lidí, na koho má zaútočit. Pak jsem se postavil k světlému místu v křoví, kde jsem se před chvílí díval na nepřítele. Moji lidé se shromáždili po mé levici, všichni s očima upřenýma na předem vyhlédnuté oběti. Když jsem viděl, že jsou už všichni připraveni, prodral jsem se jedním skokem na mýtinu a otočil jsem se vpravo. Dvě rány pažbou, a Abd el Asl i jeho zvěd byli smeteni k zemi.
Za mnou to šumělo jako vichr v houštinách, protože moji askaríjové mě následovali. Několik kroků od obou nepřátelských velitelů seděli čtyři muži, a ti byli tak překvapeni, že na mě jen bez hnutí civěli. Srazil jsem prvního i druhého, třetí zvedl na obranu paži, ale přesto jsem ho zasáhl, čtvrtý chtěl vyskočit, avšak nedostal se k tomu, omráčil jsem ho také. Schválně jsem použil široké strany, ne hrany pažby. To pouze omráčilo, ale nezabilo.
Zneškodnil jsem tedy šest mužů to byl můj příspěvek k společnému vítězství a teď jsem si dal za úkol zadržet uprchlíky. Proto jsem se otočil k bojišti, k němuž jsem byl až doposud obrácen zády, a přiložil jsem k líci svou opakovačku.
Naskytl se mi neobyčejný pohled. Askaríjové se přesně řídili mými pokyny. „Pracovali“ němě a účinek byl neomylný. Právě toto mlčení zvyšovalo úlek přepadených. I oni jako by oněměli. Jen tu a tam někdo z nich vykřikl a vyskočil ve snaze utéci, ale nikomu se to nepodařilo.
Takovéto počínání není ovšem něco, v čem by mohl člověk najít potěšení, ale každý bojovník by jistě s radostí sledoval, jak si askaríjové vedou. Nejobratněji si počínal Ibn Níl. Myslím, že srazil šest či sedm protivníků. Od okamžiku, kdy jsem vyskočil z houštiny, až k chvíli, kdy byl přemožen poslední z nepřátel, uplynulo sotva půldruhé minuty, a nikdo z našich protivníků nestačil vystřelit ani zasadit našim lidem ránu. Způsobilo to překvapení, naprosté a ochromující překvapení.
I teď, když jsme tak naprosto zvítězili, askaríjové mlčeli. Všichni se dívali na mne, abych jim řekl, co dál. „Rychle je všecky svažte!“ volal jsem na ně. „Řemeny, provazy nebo nějakým cárem, který jim utrhnete z oděvu. Nemusíte už mlčet, můžete mluvit!“
Mluvit? Jak lze v takové situaci a mezi africkými askaríji říci „mluvit“? Kdybych byl řekl: „Můžete řvát!“, byl bych jen slabě označil to, co se teď ozvalo. Dvacet mých vojáků propuklo v nelidský řev, bylo to, jako by povykovalo sto ďáblů. Přitom ovšem plnili můj rozkaz.
Obrátil jsem se nejdříve k Abd el Aslovi a jeho zvědovi. Měli pootevřená ústa a chroptěli. Spoutal jsem je na rukou i na nohou. O pouta nebyla nouze. Každý beduín si s sebou bere na cestu provazy, protože je často potřebuje. Kromě toho má každá pokrývka hlavy také ekál, šňůru, kterou se šátek připevňuje a která se dá rovněž velmi dobře upotřebit jako pouta.
Někteří z nepřátel byli omráčeni jen zpola, to jsme poznali podle jejich pohybů, a ty jsme svázali nejdřív. Do deseti minut jsme byli hotovi a mohli jsme zjistit, jestli není někdo z nich zabit. Askaríjové si bohužel nepočínali tak mírně jako já. K mé lítosti se ukázalo, že bylo usmrceno osm lidí. Tři z nich měl na svědomí Abdalláh.
„Efendi,“ řekl mi, „moje vizionářská puška splnila svou povinnost. Z těch mých čtyř se vzpamatuje jenom jediný“ „Tos udělal schválně?“
„Ano. Chtěl jsem zabít i toho čtvrtého.“
„Zakázal jsem to přece!“ „
„Může mi někdo zakázat, abych pomstil svůj kmen? Nebo jsem ti snad slíbil, že dodržím tvůj zákaz? Viděl jsem, jak naši lidé leželi zavražděni v písku Bir es Serír, a teď to byla jen odplata, která není ničím proti tomu, co se dělo tam. Nemáš právo brát mi mou pomstu!“
Raději jsem neodpověděl a vrátil jsem se k fakírovi, který právě otevřel oči a udiveně se rozhlížel kolem. I džalláb se probral z bezvědomí a hleděl kolem sebe stejně vylekaně. Zatímco askaríjové prohlíželi zajatce i jejich velbloudy a pátrali po kořisti, což jsem jim nemohl zakázat, posadil jsem se na zem vedle Abd el Asla. Zavřel oči, nezajímalo mě, jestli slabostí, vzteky nebo hanbou.
„Salám, já valí el kebír el mašhúr buď pozdraven, veliký, slavný světče!“ řekl jsem. „Těší mě, že se tu s tebou setkávám, a doufám, že i ty máš radost, když mě tu vidíš!“
„Proklínám tě!“ zaskřípal zuby stařec. Oči však neotevřel.
„Přeřekl ses. Chtěl jsi říci: Žehnám ti! Vždyť vím, žes po mně velice toužil. Jenže tvá touha měla být mou záhubou, protože jsi chtěl postřílet askaríje rajjise efendiná a mně vyříznout jazyk, useknout ruce a pak mě prodat nejukrutnějšímu černošskému vládci!“
„Je vševědoucí!“ vyhrkl Abd el Asl a otevřel oči. Výkřik platil jeho průvodci, který se na mne díval upřeným pohledem, plným smrtelné nenávisti. Přátelsky jsem mu pokynul:
„Měl jsi naprosto pravdu, když jsi mi říkal, že tě zase brzy uvidím a poznám, kdo jsi. Ačkoli jsi měl namířeno do Fášeru, jsme už zase spolu, a opravdu to netrvalo dlouho. Jsem bez sebe radostí, protože je to pro mne důkaz, že jsem si o tobě udělal správný úsudek. To byl tvůj nápad, že mi mají vyříznout jazyk a useknout ruce. Jestli si myslíš, jak ti za to pěkně poděkuju, nezklameš se.“
„Vůbec ti nerozumím,“ zasykl. „Proč jste nás přepadli? Co nám můžete dokázat? Žádám, abyste mě zbavili pout!“
„Tvé přání ochotně splníme, a to v okamžiku, kdy tě budeme předávat katovi!“
Falešný džalláb sebou prudce pohnul a otevřel ústa, aby mi odpověděl. Nepustil jsem ho ke slovu.
„Nerozčiluj se, nenamáhej se! Jsi moc hloupý na to, abys mě obelstil. Dneska, když jsi k nám přijel, hned jsem věděl, co jsi zač, ještě jsi ani s velblouda neslezl. Znáš bajku o štěnici, která chtěla přelstít lišku?“
„Tu bajku zná každé dítě! Co je mi po ní!“ vyjel si na mě. „Hodně, protože jsi zrovna jako ta štěnice, když jsi připadl na bláznivý nápad, že mě obalamutíš. Nemáš v hlavě ani špetku mozku jak ses jen mohl domnívat, že se ti to podaří? Ty, a

obelstít mne! Ubohá štěnice!“
Nemluvil jsem takhle povýšeně jen z pouhé vypínavosti, skromnějšími slovy bych byl nedosáhl svého. A úspěch se skutečně dostavil. Muž vybuchl:
„Jak se může ďaur takhle vypínat nad pravověrným! Kdybys byl tak chytrý, jak si myslíš, byl bys už dávno opustil tu svou bludnou víru! Okamžitě nám sejmi pouta, znečištěná tvýma rukama, sice...“
„Mlč!“ přerušil jsem ho. „Neopovažuj se mi vyhrožovat, odpověděl bych ti karabáčem! Pes, který štěká na pána, dostane výprask! A jestli chápeš svou nynější situaci tak špatně, že se odvažuješ požadovat, a ne pokorně prosit, vysvětlím ti to tak, že tě tvá povýšenost hodně rychle přejde!“
„To neuděláš, jsem šejk!“ vzdorně se ozval falešný džalláb. „Ech! Ubohý beduínský šejk pro mne nic neznamená. Ostatně jsi tvrdil, že jsi obchodník, a kromě toho vím, že jsi členem vražednické tlupy. Podle toho s tebou budeme zacházet...“
„Pak běda ti! Byl bys ztracen, můj kmen by zničil vás všechny!“
„Cože, ten chlap je tak drzý, že ti vyhrožuje, efendi?“ zamumlal Ibn Níl, který k nám mezitím přistoupil a zaslechl poslední slova. „Mám ho umlčet?“
„Udělej to!“
Ibn Níl si nohou obrátil „džallába“ zády vzhůru a vytáhl z opasku karabáč. Otočil jsem se. Nechtěl jsem se dívat na to, jak ho bude bít. Ale můj sluch mi prozradil že Ibn Níl dává průchod svému hněvu velmi, velmi vydatně. Dal jsem zatím příkaz, ať ostatní zaženou zajatce i jejich zvířata ke studni. Když se to stalo, dovedli jsme tam i naše velbloudy. Studna ležela na místě, kde byly vykáceny všecky stromy i keře, aby tu bylo dost místa k táboření. Také vody tu byl dostatek.
Askaríjové získali bohatou kořist, a byli proto ve výtečné náladě. Každému z nich připadli velbloudi, zbraně a další majetek nejméně tří zajatců. Sám jsem pro sebe nechtěl nic. Také Ibn Níl se po mém příkladu zřekl kořisti, třebaže byl chudý a neměl nazbyt.
Museli jsme se nyní postarat o to, aby nám naši zajatci neunikli. Byli shromážděni uprostřed tábořiště pod pečlivým dozorem. Na noc byly určeny stráže. Teď byl ještě den, ale za takovou půlhodinku jsme mohli očekávat soumrak. Považoval jsem za správné prohledat ještě před smrákáním okolí studně, zdali tu nejsou nějaké stopy a vůbec si udělat obraz o okolních končinách. Zároveň jsem poslal do lesa několik lidí pro dřevo. Protože zajatců bylo třikrát víc nežli askarijů, museli jsme mít několik ohňů. Paliva jsme měli za chvíli dost a dost. Vrátil jsem se z obhlídky, aniž jsem zjistil něco podezřelého. Ale jeden z těch, kdo šli do lesa, mi přinesl cosi, co našel pod stromem a co vzbudilo jeho pozornost.
„Podívej se na tyhle dvě kosti, efendi,“ řekl mi.
„Zdá se, že to jsou pozůstatky telete, a protože nikdo nebere s sebou do lesa živé tele, aby si je tu zabil, zřejmě zde tábořili lupiči dobytka.“
Vzal jsem kosti do ruky a prohlížel jsem si je. Byl to kus lopatky a kus stehenní kosti.
To nejsou kosti dobytčete, to jsou lidské kosti,“ prohlásil jsem.
„U Alláha! Byl zde tedy zavražděn člověk!“
„Ne zavražděn, ale roztrhán a sežrán!“
Všichni mě ihned obklopili a volali, že jsem se určitě zmýlil.
„Nemýlil jsem se, protože dovedu přesně rozeznat kosti lidské od dobytčích. Tuto lopatku a tuto stehenní kost rozdrtily zuby nějakého velice silného, dravého zvířete. „Nevíte, jestli jsou ve stepi anebo zde v lese lvi?“
„Nechť nás Alláh chrání a obdaří svou milostí!“ zvolal vůdce našich Fezárů. „To byl lev z Et Tajtlu!“
„Proč se mu tak říká?“
„Protože střídavě navštěvuje všecky studně, které leží mezi Nilem a Et Tajtlem. Je v zdejších končinách už více než rok.“
„Uspořádali už na něj lov?“
„Lov? Co tě napadá! Alláh nechť každého chrání před tím hrozným žroutem, který je větší než vůl a silnější než slon!“
„Víte, kde má doupě? Viděl ho snad někdo s lvicí nebo s mládětem?“
„Ne. Nemá stálé doupě a pořád přechází od jedné studny k druhé.“
„Ach, je to tedy. samotář, vahdání! Znám tyhle samotářské lvy, nebezpečné i ostatním lvům. Jsou to ti nejhorší. Když takový samotář uloví a sežere člověka, loví pak jenom lidi; zvířata zabíjí, jen když už má opravdu velký hlad.“
„Máš pravdu, efendi. A takovýhle lidožrout je i lev z Et Tajtlu. Dokonce se stává, že týdně sežere i dvě oběti. Kdy tu asi byl?“
„Asi před čtyřmi nebo pěti dny, jak usuzuji podle kostí.“
„U Alláha, to je zlé! To by tu dneska mohl být zas! Kdyby tu byl býval včera nebo předevčírem, byl by dnes určitě někde jinde. Ale takhle už asi začíná svou obchůzku znova!“
„To záleží na tom, kolik studní mezitím navštívil a jestli zase našel nějakou oběť. Jako každá šelma i lev dává přednost místům, kde už našel jednou potravu, před místy, kde zatím lovil nadarmo. Může být tedy brzy zpátky.“
„Nechť nás všichni kalifové chrání před takovým neštěstím!“ třásl se Fezára. „Možná že už je tady a leží někde v houští za našimi zády!“
„To bych byl zjistil jeho stopu. Ale přesto musíme být opatrní, protože tihle samotáři jsou prohnaní a lstiví a neoznamují svůj příchod jako ostatní lvi svým řevem. Spíš se tiše připlíží jako panter a bez hlesu se vrhnou na svou oběť. Zastřelil jsem kdysi takového ničemu, jen jednou krátce zavrčel radostí, když padl na naši stopu, ale pak se k nám plížil naprosto tiše.“
„Cože, efendi, tys zastřelil lva?“ „A ne jednoho.“
„Kolika výstřely?“
„Jedním. Jen v jednom případě byly nutné dva.“

„Efendi, ty tak krásně lžeš, opravdu, moc krásně lžeš!“
„Ani mi nenapadlo zazlívat našemu průvodci tento výkřik. Znal jsem, jakým způsobem chodí obyvatelé pouště na lov Lva, a měl jsem už vícekrát příležitost rozepsat se o tom. Pro tyto lidi je holou nemožností a úplnou pohádkou, že se někteří Evropané vydají po stopě lva a pak ho jednou ranou složí. Tomu prostě neuvěří. Proto jsem se na Abdalláha nijak nezlobil; že se domnívá, jako bych ho chtěl svou „krásnou lží“ jenom pobavit.
„Zastřelil lva!“ pokračoval Abdalláh se smíchem. „Jedním výstřelem. A vyšel si na lov sám! Docela sám! U Alláha! Při Mohamedovi! Jak velký hrdina je ten Kara ben Nemsí! Tak rád bych viděl aspoň jedenkrát takového lovce lvů!“
„Moc si to nepřej,“ varoval jsem ho, aniž mě jeho slova nějak urazila. „Tvé přání by se ti mohlo splnit, jen kdyby přišel lev, a nevěřím, že bys z toho měl tak obrovskou radost.“
„Měl, a velikou,“ smál se Abdalláh. „Co dokáže cizinec dokážu i já, syn této země. Nabízím ti sázku, že když přijde lev, udělám přesně to, co uděláš ty.“
„Výjimečně souhlasím. O co se vsadíme?“
„Vsadíš své hodinky a dalekohled proti mé vizionářské pušce?“
„Ó ty odvážlivče, ano!“
„A nežertuješ snad?“
„Ne. Uzavřeš tedy sázku?“
„Ano. Při Alláhovi přísahám, že ano. Nechceš snad vzít své slovo zpět?“
„Ne. A tys přísahal, nemůžeš tedy taky vzít slovo zpátky. Ale mýlíš se, jestli si myslíš, že si budu sedět pěkně v bezpečí u ohně, když se lev objeví. Naopak, půjdu mu naproti.“
Fezára se chvíli díval před sebe k zemi. Pak podotkl: „Nechci tě urazit, ale tomu nevěřím.“
„Pros tedy svého Proroka, aby držel lva hezky vpovzdáli. Jestli ti tvou prosbu nesplní, jsi v nebezpečí, že ztratíš svou slavnou vizionářskou flintu. Ale teď se podívejme k našim zajatcům...“
Odmlčel jsem se, protože v tom okamžiku se na západním okraji mýtiny objevil jezdec na velbloudu. Sotvaže nás spatřil, zůstal zaraženě stát a pozoroval nás. Zřejmě nevěděl, má-li beze slova projet kolem nás, anebo zamířit ke studni. Konečně pobídl své zvíře, rozjel se k nám, a když k nám dojel, sestoupil s velblouda.
„Dříve nežli pronesu „salám!“, řekněte mi, kdo je vaším vůdcem,“ obrátil se k nám.
„To jsem já,“ odpověděl jsem.
„Tam jsou askaríjové. Ale nezdá se, že i ty bys byl askarij. Jak si mám vysvětlit to, že se prohlašuješ za jejich vůdce?“
„Soudíš jen podle uniformy? Dělá uniforma askaríje?“
„ Ne. Chci ti věřit. Proč jste spoutali ty ležící lidi?“
„Jsou to zajatí lovci otroků.“ To přece není žádný zločin.“
„Je to únos. Únos lidí.“
„Otroci, a zvlášť černoši, nejsou lidé. Ihned ty muže propusť!“ Cizinci bylo něco přes třicet let, byl hubený, měl tmavý, nepříliš hustý plnovous. Jeho oděv byl bílý, teď však nepříliš čistý. Jeho obličej měl přísný, pochmurně asketický výraz. Stál přede mnou hrdě vzpřímen a pohlížel na mne téměř výhružně, jako by on zde měl právo poroučet. Netušil jsem, že je to muž, který bude později jako mahdí hrát tak významnou úlohu.
„Že je mám propustit?“ zeptal jsem se ho. „Cože! Jakým právem to ode mne očekáváš?“
„Protože ti to říkám já, Muhammad Ahmad, fakír el fukará !“
„Výborně! A já jsem askarij el asákir a dělám jenom to, co se mi líbí.“
Fakír el fukará je fakír, fakírů, tedy ten nejlepší, nejvýznamnější fakír. Proto jsem sám o sobě řekl, že jsem voják vojáků, tedy nejznamenitější ze všech. Fakír zřejmě neočekával odpor, protože se otázal:
„Neznáš mě snad? Ještě nikdy jsi neslyšel o fakíru el fukará?“
Viděl jsem, že při těchto slovech si vyměnil významný pohled s Abd el Aslem, „ctihodným fakírem“, který ležel svázaný na zemi. Znali se tedy, a podle toho jsem mu odpověděl:
„Ne, moji zajatci tě však znají.“ „Jak to víš?“
„Říká mi to tvůj pohled. Dal jsi Abd el Aslovi slib, který nemůžeš dodržet.“
„Dodržím jej. Zeptej se svých zajatců, povědí ti, kdo jsem.“ „Kdo jsi a co jsi, to je mi jedno. Já tu zastupuji rajjise efendiná, tedy i samého chedíva: To ti musí stačit.“
„To mi vůbec nestačí. Chedív stejně jako rájjis efendiná nejsou v mých očích nic, pranic, a ani mi nenapadne řídit se jejich vůlí.“
V té chvíli jsem o něm nic nevěděl. Teprve později jsem uslyšel, proč si Muhammad Ahmad dovolil vyjádřit se takto neuctivě a povýšeně. Býval kdysi výběrčím daní, pak ale musel svůj úřad složit a stal se obchodníkem s otroky. To všecko jsem zatím nevěděl. Odpověděl jsem mu s úsměvem:
„Budeš se muset řídit jejich vůlí chtěj nechtěj, protože musíš uposlechnout mne, a já provádím jejich příkazy.“
„Hned uvidíš, jak jejich příkazy ctím.“ Vytáhl svůj nůž a sklonil se k Abd el Aslovi. „Stůj!“ poručil jsem. „Co chceš učinit?“ „Osvobodit svého přítele z pout.“
„To nedovolím.“
„Neptám se po tvém svolení.“
Muhammad Ahmad přiložil nůž k řemení, ale já jsem ho předešel. Uchopil jsem ho zezadu oběma rukama kolem boků, zvedl jsem ho z předklonu a přehodil jsem ho o hezkých pár kroků přes hromadu zajatců, mezi nimiž ležel Abd el Asl. Muhammad Ahmad, pevně svírající nůž, rychle znovu vyskočil, pozvedl ruku k ráně a vrhl se proti mně:
„Ty se opovažuješ sáhnout na fakíra el fukará? Tu máš!“
Ani mi nenapadlo uchopit svou zbraň. Ani žádný z askarijů mi nepřiskočil na pomoc, jenom Ibn Níl sáhl za pás, zůstal však stát a čekal. Moji lidé věděli, že si s útočníkem poradím sám. Zasadil jsem mu pěstí zdola takovou ránu do

podpaždí zdvižené ruky, že klesl k zemi. A teď jsem vytáhl revolver. Když Muhammad Ahmad znovu vyskočil, aby na mne zaútočil ještě jednou, namířil jsem hlaveň proti němu:
„Ještě krok, a zastřelím tě!“
„Zůstaň stát, sice opravdu střelí, je to ďaur!“ varoval ho Abd el Asl.
Fakírovi el fukará, už připravenému vykročit, jako by nohy přimrzly k zemi ať už ze strachu před mým revolverem, anebo z překvapení nad tím, že mě Abd el Asl nazval ďaurem.
„Ďaur?“ zeptal se. „To není muslim?“ „Ne, křesťan,“ odpověděl stařec.
„A ten pes se opovažuje mne...“ V tom okamžiku stál u něho Ibn Níl s bičem v ruce. „Efendi, mám ho sešvihat, že bude mít kůži samý cár?“ „Tentokrát mu budiž odpuštěno, protože to vyřkl v rozčilení,“ prohlásil jsem. „Ale jestli mě ještě jedenkrát urazí, dostane baštonádu, že zde zůstane na místě ležet a bídně zajde.“
„Alláh il Alláh! Mně a baštonádu!“ vykřikl muž. „A od křesťana! Jaká drzost, jaká opovážlivost! Vy ostatní jste přece muslimové a musíte stát na mé, ne na jeho straně! Jak může muslim strpět, hrozí-li křesťan pravověrnému baštonádou?“
Vtom se Ibn Níl postavil proti němu a odpověděl místo mne:
„Poslyš, my máme efendiho Karu Ben Nemsího ze srdce rádi a jsme všichni ochotni jít za něho do boje. Deset ani sto fakírů el fukará mu naši úctu nevezme. A povídám ti, že bys nebyl první, kdo dostal bičem za to, že ho urazil. Dej si pozor! Hrozí ti baštonáda, a u Alláha, jestli nebudeš mlčet, začnu tě vyplácet třebas hned!“
„Chlapečku!“ vyjel si na něho fakír. „Sám drž jazyk za zuby! Co jsi ty sám, co je dvacet askarijů proti všem přívržencům, kteří ke mně přispěchají, sotva pozvednu hlas?“
„Pozvedni! Hned uvidíme, jestli se v lese něco pohne!“
„Opovažuješ se to říci, protože dnes nemám nikoho s sebou! Ale příště tě rozdrtím, jako rozdrtím nohou bídného červa!“
Mezi vojáky se ozvalo hněvivé mručení. Ale fanatik si toho nevšímal a pokračoval:
„Jestliže sloužíte křesťanovi proti muslimům, urážíte tím Proroka! Máte právo držet v zajetí tyto pravověrné? Chytali otroky, ale stojí v koránu psáno, že je obchod otroky zakázán?“
Měl v úmyslu popudit askarije proti mně a domníval se snad, že se mu to podaří. Nemusel jsem mu odpovídat ani mu jinak bránit Ibn Níl, který si vzal za své druhy slovo, mu odpověděl sám:
„Nemáš ponětí, oč jde. Ibn Asl, syn tohoto starého fakíra, přepadl kmen Fezárů, mnohé z nich zabil a jejich mladé ženy a dcery odvlekl, aby je prodal do otroctví. Ale my jsme mu je sebrali a zavedli zpátky domů. Ze vzteku a pomstychtivosti poslal proti nám svého otce a tyto muže. Měli nás zde ze zálohy přepadnout a povraždit. Efendimu,“ ukázal na mne, „měli usekat ruce a vyříznout jazyk. Je dovoleno olupovat pravověrné a dělat z nich otroky?“
„Ne,“ připustil Muhammad Ahmad.
„Jsou banú Fezára pravověrní anebo ne?“
„Jsou pravověrní.“
„Ibn Asl se tedy dopustil smrtelného hříchu a ti lidé zde jsou jeho spoluviníci. Musí být potrestáni už za to, nehledě k tomu, že jsou to vrazi, kteří nás chtěli připravit o život.“
Ibn Nílova slova se neminula účinkem. Fakír el fukará se obrátil na Abd el Asla:
„Je tomu skutečně tak, jak jsem teď slyšel?“
„Musel by nám teprve dokázat, že jsme chtěli askarije zabít,“ zapíral stařec. „Je to hanebná lež!“
„Sám Ižeš!“ obořil jsem se na něho. „Slyšel jsem to na vlastní uši. Ležel jsem zde za křovím, před nímž jsi seděl a hovořil se svým falešným džallábem.“
„Zmýlil ses,“ otočil se ke mně fakír el fukará.
„Slyšel jsem dobře! Mám proti svým nepřátelům i další důkazy!“
„Jaké? Musím je slyšet!“
„Musíš? Kdo tě ustanovil soudcem nade mnou? Já musím jen to, co sám chci, a svou vůli ti hned sdělím. Chci, aby ses o tuto záležitost už dál nestaral. Popálil sis, přitom ruce už tolik, že ti radím, abys je teď radši držel dál od ohně. Jdi si svou cestou, anebo se utábořu studny s námi, to je mi jedno. Jakmile se však začneš znovu vměšovat do mých věci, dokážu ti, že mám plnou moc počínat si tu v této chvíli jako pán a vládce.“
„Jak to chceš dokázat?“ „Tak, že tě tu už déle nestrpím, ale zaženu tě. A už ani slovo! Odstup! Můžeš se uložit vedle askarijů, ale u zajatců nemáš co dělat!“
Muhammad Ahmad na mně jistě viděl, že už nemíním déle snášet nějaký odpor, a uposlechl. Ale na jeho tváři ležela zloba jako bouřlivý mrak. Sňal svému velbloudovi sedlo a nechal ho běžet, aby se napásl. Pak vytáhl z brašny u sedla zásoby i číši a usadil se u vody, aby povečeřel. Předtím se však pomodlil večerní modlitbu, kterou zanedbal, protože mezi jeho příchodem a nynější chvílí už zapadlo slunce a uplynula doba předepsané první večerní modlitby, el maghribu. I askarijové se pomodlili, neboť i oni zapomněli na el maghrib.

PÁN S TLUSTOU HLAVOU

Bylo zapáleno několik ohňů. V prostoru mezi nimi leželi zajatci, na něž zplna dopadalo světlo, takže bylo dobře vidět, když se některý z nich jen pohnul. Kolem nich utvořili askarijové řetěz a za nimi zase do kruhu leželi naši velbloudi, navzájem spoutaní na předních nohou.
Posadil jsem se rovněž ke studni, abych pojedl. Ibn Níl a Abdalláh se ke mně přidružili. Fakír el fukará seděl tak blízko nás, že mohl slyšet, co si povídáme. Neměl jsem žádný důvod něco před ním tajit. Byl by si snad i myslel, že se ho bojím. Čekal jsem, že Ibn Níl teď využije příležitosti a znovu bude uplatňovat své právo na starého Abd el Asla.

A skutečně. Sotva jsem spolkl poslední sousto, obrátil se ke mně:
„Efendi, ctil jsem dobu večeře. Ale teď jsi pojedl a já doufám, že mohu mluvit. Slíbil jsi mi toho starého fakíra.“
„Tak jednoznačně, jak to říkáš, jistě ne.“
„Ovšem! Chtěl ses od něho ještě něco dozvědět, a pak jsem ho směl potrestat.“
„Jenže jsem se to ještě nedozvěděl, a je tedy čas.“
„Ne. Jen si uvědom, že tu informaci třeba získáš příliš pozdě. Vím, že si nepřeješ jeho smrt, a proto otáliš.“
„Sám Alláh ho potrestá“
„Ano, ale mým prostřednictvím.“
„Podívej! Je to stařec, slabý, bezbranný muž. Mohl bys mít to srdce a vrazit mu do prsou nůž?“
„Abd el Asl měl to srdce uvěznit tebe i mne ve studni, abychom zahynuli. A dneska byl odhodlán k vraždě třiadvaceti lidí. Když mu dáš milost, prohřešíš se proti Alláhovi, který je i tvým bohem.“
„Správně,“ souhlasil i Abdalláh. „Také já jsem byl ve smrtelném nebezpečí a stejně i ostatní askaríjové. My všichni máme právo požadovat krev toho hromadného vraha.“
„Správně! Je to tak! Přesně tak!“ ozvalo se volání dalších askarijů.
„Slyšíš, efendi?“ zeptal se Abdalláh. „Chceš nám všem upírat naše dobré právo? Pak musíš být připraven na to, že si je vezmeme sami“
I na to jsem už pomyslil. Vojáci byli na zajatce smrtelně rozhořčeni. Jen úcta ke mně je přiměla, aby mě poslechli a zajatce nezabíjeli, ale jen omráčili. Nemohl jsem jim nijak zaručit, že viníci budou v Chartúmu skutečně potrestáni, a jestliže se teď askaríjové proti mé vůli na zajatcích pomstí co mohu dělat? Zadržet je hrozbami, násilím? To by bylo ihned veta po vší úctě ke mně. Lépe, když teď obětuji jedince místo mnoha, kteří by padli jako oběť pomsty. Tím jedincem měl být starý fakír. Byl jsem už zpola rozhodnut říci ano, když tu ke mně přistoupil nejstarší z askarijů a hlásil:
„Efendi, moji kamarádi mě pověřili, abych ti přednesl prosbu.“
„Mluv!“
„Řekni nejprve, jestli jsme tě poslouchali a jestli jsi s námi spokojen.“
„Zeptá-li se mě rajjis efendiná, mohu o každém z vás říci jen to nejlepší.“
„Děkuji ti. Ano, je pravda, že jsme pokaždé splnili, co jsi od nás požadoval, i když jsme často hned nechápali, co zamýšlíš. Vždycky jsme se ale přesvědčili, žes měl pravdu, a proto sis získal naši úctu. Ale dovolíš-li nám, musíme ti vytknout jednu chybu. Jako křesťan jsi vůči našim nepřátelům tuze shovívavý. Nepřátele je nutno zničit, abychom sami uchovali svůj život. Byli jsme zasvěceni smrti. Tvá rozvaha nás zachránila. Nepřátelé nám padli do rukou, ale ty nechceš, abychom se jim pomstili. Dobrá, poslechneme tě i tentokrát. Dopravíme je do Chartúmu a předáme rajjisovi efendiná. Jeden ale musí zemřít, a to Abd el Asl. Na tom trváme. Jestli nám tuto malou prosbu nesplníš, nezabráníš nám, aby tu a tam někdo z nás nevrazil nůž do srdce jinému zajatci. Mnozí z těch, které chceš zachránit, nebudou pak už zítra naživu. Rozhodni se!“
To bylo řečeno víc než srozumitelně! Co jsem měl odpovědět? Byl jsem jako křesťan skutečně povinen chránit darebáka Abd el Asla a ohrozit tím mnoho jiných lidí? Ale snad jsem ještě mohl dosáhnout svého jinak, lstí, tím, že se spolehnu na dobré srdce Ibn Níla! Jen ne krveprolití, aspoň ne potud, pokud budu velet já. Proto jsem naoko přistoupil na vznesený požadavek:
„Vysvětlil jsi mi jasně vaše názory. Jenže jak mohu rozhodovat o fakírově životě či smrti, když mi toto rozhodování nepřísluší? Ibn Níl má především právo pomstít se.“
„Ale ty mu je chceš upřít, jak slyšíme?“
„Ne. Nechť se pomstí, když jste s tím vy srozuměn a zříkáte se své pomsty.“
„S tím okamžitě souhlasíme, efendi.“
„Fakírův život je tedy v rukou Ibn Níla Ano.“
„Jsme tedy zajedno. Pověz to ostatním.“
Askarij se spokojeně vrátil.
„Děkuji ti, efendi,“ prudce zvolal mladík. „Stane se tedy po zákonu pouště. K zločinům toho netvora nepřibudou další!“
„Jdi tedy a vraž spoutanému starci do prsou nůž! Je to čin hodný statečného muže!“
Ibn Níl sklopil hlavu a hleděl k zemi. Viděl jsem, že bojuje sám se sebou. Pak pozvedl hlavu a zeptal se:
„Ten stařec tedy opravdu patří mně a mohu si s ním dělat co chci?“
„Ano.“
„Dobrá, pomstím se tedy.“
Povstal a vytáhl nůž. Tu vyskočil i fakír el fukará a strhl mu paži.
„Stůj! Byla by to vražda, a to nesmím připustit!“
Ibn Níl ho odmrštil silou, jakou bych u něho nikdy nečekal. „Mlč! Ty zde nemáš co poroučet! Tvá slova mě zajímají zrovna tak málo jako bzučení komára!“
„Mlč ty sám, ubožáku! Když se mi zlíbí, rozdrtím tě holýma rukama!“
„Jen si to zkus!“
Ibn Níl, jak už jsem řekl, držel nůž, a fakír el fukará bleskurychle vytáhl nůž také. Vrhl jsem se mezi ně, vytrhl jsem Muhammadu Ahmadovi zbraň z ruky a poručil jsem mu:
„Zpátky, sice máš co dělat se mnou!“
„Ty se mnou taky!“ vykřikl zuřivě.
„Ech! Už jsi viděl, cos proti mně zmohl!“
„To bylo jen jedinkrát! Myslíš si snad, že máš víc odvahy a obratnosti nežli já? Fakír el fukará se nebojí žádného nepřítele, ani toho nejsilnějšího ne!“

Než jsem mohl odpovědět, ozval se v dálce zvuk, při němž mi odpověď uvízla v hrdle. Znělo to jako vzdálené hřmění. Znal jsem je. Slyšel jsem je už několikrát a obvykle přitom šlo o život mně, nebo králi zvířat.
„Ani tohoto nepřítele se nebojíš?“ zeptal jsem se Muhammada Ahmada a ukázal jsem směrem, odkud hřmění přicházelo.
„Ne, nikoho.“
„A jsi připraven utkat se s ním?“
„Ano,“ usmál se. „Ale kladu si jako podmínku, že mě k němu povedeš“
„Tak pojď!“
Vzal jsem svou pušku a podíval se, jestli je nabita.
„Jsi ty ale hrdina!“ zvolal posměšně. „Bojovat s hyenou!“ „S hyenou? Jsi hluchý anebo jsi ještě nikdy neslyšel hlas pána s tlustou hlavou?“
„Pána s tlustou hlavou? Ty myslíš... Odmlčel se. Řev se ozval znovu, jen o málo zřetelněji než poprvé. Zřejmě se zvíře přibližovalo jen pomalu. Přesto však začali velbloudi odfrkávat a vůdce Fezárů polekaně zvolal: „Alláh kerím! To byl velký lev z Et Tajtlu. Přijde na nás a sežere nás!“
„Ano, našel naši stopu i stopy tohoto odvážného fakíra el fukará. Proto řval dvakrát,“ odpověděl jsem mu. „Teď už bude mlčet a přiblíží se potichu, aby si jednoho z nás odnesl k večeři.“
„Alláh nechť nás chrání před lstivostí toho ocasatého ďábla!“
„Vida, ty máš strach, Abdalláhu! Jak je to s naší sázkou „Ó efendi, ta nešťastná sázka!“
„Chtěl jsi dělat totéž co já!“
„Ano, a to udělám!“ vzchopil se Abdalláh, ale viděl jsem, jak se mu jeho „vizionářská“ puška třese v rukou.
„Tak pojď! Jdem lvovi naproti!“ „Zešílel jsi?“
„Ne. Když mu půjdu vstříc, najdu ho a skolím ho. Ale když zůstanu tady, padne tomu rdousiči někdo za obět.“
„Ale jistě ne ty nebo já. Prosím tě, zůstaň tady! Když se každý skryje za velblouda, jsme v bezpečí“
„Lev si vytáhne svou kořist, i když se mu schová za velblouda. Jdu, a tenhle znamenitý fakír el fukará mě doprovodí. Míníš to vážně, efendi?“ zeptal se Muhammad Ahmad. „Chtěl jsi přece se mnou na lva! Anebo že bych měl přece jen víc odvahy a smělosti než ty, i když jsi o tom pochyboval? Vychloubat se umí každý zbabělec, ale fakír el fukará by měl...“
„Mlč!“ přerušil mě. „Jdu s tebou.“ „Tak pojď. A co ty, Abdalláhu?“ „Zůstanu tady.“
„To jsem věděl. Jsi odvážný ale jen hubou. Dostanu tvou vizionářskou pušku.“
„Ó Alláhu! Ó Mohamede! Ó Abú Bakře a Utmáne! Má krásná, slavná vizionářská puška!“ bědoval.
„Jestli tu zůstaneš, je pro tebe ztracena!“
„Tak... tak... jdu s tebou, efendi, pořád za tebou, krok za krokem! Jen jdi vpředu, já půjdu, já půjdu!“
Abdalláh vykročil, držel se však stále za mnou, aby lev nesežral jeho, ale mne. Bylo mi ho líto a byl bych ho rád nechal v táboře, ale zasloužil si potrestání. Kromě toho jsem byl přesvědčen, že po několika málo krocích tak jako tak zůstane zpátky.
„Přiložte na oheň hodně dřeva, aby plameny šlehaly vysoko vzhůru!“ poručil jsem ještě.
Askaríjové ani zajatci nevydali hlásku. Oněměli strachem. Tiskli se k tělům velbloudů, aby tu našli ochranu. Fakíra el fukará popoháněl strach, že ho budu pokládat za zbabělce, šel mi proto v patách. Abdalláh mu uvolnil místo a šel jako poslední z naší trojice. Když jsme se blížili ke středu mýtiny, zahlédl, že se v křoví cosi pohnulo, polekaně se přikrčil za keř, kolem něhož jsme právě kráčeli, a zvolal:
„Tamhle je, tamhle! Ó Alláhu, ó slitovníku, ó milosrdný, ó pane! Já tu skutečně zůstanu! A vy utíkejte pryč, zachraňte se!“
„Ano, my jsme měli jít dál, aby nás lev uviděl a skočil na nás, a Abdalláh si tu chtěl „statečně“ ležet za keřem!
Zpozoroval jsem rovněž pohyb, který ho tak vylekal, ale zdálo se mi nemožné, že by to byl lev. Proto jsem na zbabělce volal:
„Jen pojď s námi dál, jinak už jsi ztratil svou pušku! Musíš přece dělat, co dělám já!“
„Ne, ne! Zůstanu tady a střelím na něho odtud! Jen utíkejte, utíkejte! A hodně křičte, ať z vás má strach.“
Myslel si, že když budeme křičet, upoutáme pozornost šelmy na sebe. Avšak lev tu ještě nemohl být. Když poprvé zařval, byl odtud jistě dobré tři kilometry. Proto jsem měl čas a mohl jsem oba své průvodce posměšně vyzvat, aby šli se mnou. Teď už šelma jistě urazila tři čtvrtiny této vzdálenosti.
Protože se řev ozval od západu, obrátil jsem se k západnímu okraji mýtiny a zastavil se, abych si vyhlédl vhodné místo. Mohl jsem předpokládat, že plížící se šelma jistě nepůjde šustivým podrostem. Zde, na této straně, bylo jen jediné místo nepokryté křovím, tudy musel lev projít. A zde jsem chtěl počkat.
Rostly tu dvě velmi silné akácie, jejichž kmeny stály těsně vedle sebe. Husté křoví nablízku nepropouštělo záři ohně a vrhalo sem hluboký stín.
„Tady si lehneme,“ poručil jsem tiše. „To je nejlepší místo.“ „Proč tady?“ zeptal se šeptem Muhammad Ahmad a skrčil se vedle mne.
„Protože tudy musí lev projít asi tak deset kroků od nás.“
„Alláh kerím! Proč tak blízko? Musíme o kus zpátky! Tak na padesát nebo šedesát kroků!“
Ne. Čím blíže, tím líp a jistěji lze střílet“ Fakír el fukará se vylekal:
„Efendi, ty šílíš!“
„Ne, ale mám víc odvahy nežli ty. Slyším, jak ti cvakají zuby.“
„Mohu za to? Brada se mi najednou hýbe sem a tam.“
„Třese se ti i ruka?“

„Ano, v celé paži mě mrazí.“
„Tak až přijde lev, nestřílej a přenech ho mě! Střelil bys špatně nebo bys ho vůbec nezasáhl, a nebezpečí by bylo desetkrát horší.“
„Neměl jsem chodit s vámi, Alláh to ví! Ale jsem odhodlán schválně upoutat pozornost toho rdousiče lidí na sebe! Tak jsem odvážný! Raději už nemluvme! Mohl by nás slyšet!“
„Vždyť jenom šeptáme. A ještě tu není.“
Fakír el fukará měl hrozný strach. Jasně jsem slyšel, jak mu zuby cvakají, a když jsem mu položil ruku na rameno, hlasitě, a poděšeně vykřikl. Považoval mou ruku za těžkou lví pracku.
Abdalláh měl zatím zřejmě cosi za lubem. Viděl jsem ho jasně, jak se krčí za svým keřem. Měl jsem k němu asi čtyřicet kroků a ke studni asi osmdesát, takže jsem mohl lva bezpečně zasáhnout, kdyby tam vtrhl. Abdalláh si nejdřív lehl na zem, teď si přidřepl a cosi kutil se svou „vizionářskou“ puškou. Přitom s hlavou na stranu vyhlížel za křovím. Teď zvedl pušku a namířil k místu, kde jsme předtím viděli pohyb. I kdybych chtěl, bylo už pozdě, protože zmáčkl spoušť.
„Vizionářská“ puška vydala ránu, jako když z hmoždíře vypálí, a kolbou udeřila Abdalláha, až se překotil. Rychle však vyskočil a jásavě křičel:
„Hamdu li'lláh! Mám ho! Zasáhl jsem ho! Zastřelil jsem ho!“ Mával oběma pažemi jako větrný mlýn. „Tamhle zůstal, tamhle leží, ve vlastní krvi, ten žrout, ten vrah, ten rdousič lidí a stád! Jásejte, mužové, křičte a zpívejte! Radujte se, že ho potkal takový konec! Konec neslavný, konec hanebný, konec hodný toho zbabělého vraha! Efendi, honem sem pojď, honem, ať ti ho ukážu!“
Ten neopatrný chlapík vyváděl jako pomatený. V táboře se zvedli askaríjové, kteří uvěřili jeho slovům. Na co jen to vlastně střelil? Na všecko možné, jenom ne na lva, vždyť právě teď ke mně přinesl závan vzduchu onen nesnesitelně ostrý, štiplavý pach, který je u šelem žijících na svobodě desetkrát silnější nežli u zpola zkrocených dravců, žijících ve zvěřincích a zoologických zahradách.
Zastřelil ho! Musíme tam, efendi!“ mínil Muhammad Ahmad. „Nesmysl! Lev jde odjinud, právě opačným směrem! Máme ho zrovna před sebou. Už ho cítím!“
„Ó Alláhu, slitovníku, útočiště a útěcho pravověrných! Mýlíš se! Abdalláh ho složil a já tam jdu k němu.“
Muhammad Ahmad vyskočil a utíkal pryč. Nemohl jsem ho zadržet, i kdybych byl chtěl, neměl jsem už čas. Lev byl tady! Viděl jsem ho za prvními stromy na mýtině, dopadlo na něj světlo vysoko šlehajících plamenů, takže byl vidět téměř jako ve dne. Bylo to přes metr vysoké, jistě dva a půl metru dlouhé, neobyčejně silné zvíře s hustou, tmavě zbarvenou hřívou.
Ležel jsem, pušku připravenou k výstřelu. Ale lev stál odvrácen tak, že jsem jej nemohl zasáhnout, a chybné rány jsem se nemohl odvážit. K dlouhým úvahám nebyl čas, protože lev spatřil utíkajícího fakíra el fukará a otočil se, aby po něm skočil. Vykřikl jsem hlasitě, abych pozornost šelmy upoutal na sebe. Kdyby se lev obrátil ke mně, mohl bych zacílit lépe. Zřejmě však můj výkřik neslyšel nebo si ho nevšímal a pustil se za fakírem. Skok, druhý, třetí! Z tábora ho spatřili. Askaríjové zaskučeli hrůzou. I Abdalláh se třásl, jako by měl užuž padnout do pekelného ohně, a fakir el fukará, který si toho všiml, zůstal stát a otočil se. Když spatřil šelmu těsně za sebou, padl v smrtelném strachu na kolena a zvedl sepjaté ruce do výše, neschopen vydat ze sebe jakýkoliv zvuk. Ještě tři skoky a lev bude u něho!
Byly to jen vteřiny, ale využil jsem jich. Vyběhl jsem ze své skrýše, pušku v pravici, pádil jsem za rdousičem stád, levicí jsem vytáhl revolver a vypálil jsem šest ran, jednu za druhou. Přitom jsem neustále křičel. To pomohlo. Lev se otočil. V mžiku jsem padl na kolena a přiložil pušku k líci. Oba mí společníci byli teď v bezpečí, věděl jsem, že lev se teď zcela jistě vrhne na toho, kdo na něj útočí.
Šelma měřila pohledem vzdálenost mezi námi dvěma. Jediným skokem mě nemohla dostihnout. Musela udělat dva skoky, a sotvaže se po prvním skoku dotkne země, musím ji zasáhnout, jinak bych už neměl čas vystřelit podruhé. Byly to pekelné vteřiny. Obrovský lev ze sebe nevydal ani hlásku. Vyrazil obrovským skokem kupředu, přední tlapy široce roztaženy. Asi tak dvanáct kroků přede mnou dopadl k zemi a byl zasažen prvním výstřelem. Jeho tělem projel mohutný záchvěv, jako by dostal ránu palicí. Byl střelen dobře. Ale síla vůle a svalů, jedenkrát uvedená do pohybu, neochabla naráz, mohutné tělo se znovu vzepjalo a obrátilo se přímo na mne. Nežli však na mne dopadlo, střelil jsem podruhé a vrhl jsem se stranou. Pušku jsem odhodil, vytáhl jsem z opasku nůž. S nožem v ruce jsem se bleskurychle obrátil, připraven zasadit zvířeti ránu. Naštěstí to nebylo zapotřebí. Lev ležel na hřbetě, tlapy měl křečovitě přitaženy k tělu; převrátil se vlevo, pak zase vpravo a nakonec zůstal ležet s krvavou pěnou v pootevřeně tlamě, všecky čtyři tlapy roztažené v posledním záchvěvu života. Viděl jsem, že obě kulky vězí tam, kam jsem je poslal: první okem do mozku, druhou zespodu do komory. Přesto jsem se ještě neodvažoval dotknout se ho. Zvedl jsem pušku, nabil jsem ji a pak jsem hlavní do Lva strčil. Kdyby byl projevil známky života, mohl jsem do něho vpálit dvě kulky, dřív nežli by se vzchopil ke skoku. Ale už sebou ani neškubl, bylo skutečně po něm.
To všecko se zběhlo tak rychle, že Muhammad Ahmad stále ještě klečel a Abdalláh stále ještě křičel u svého křoví. Askaríjové přestali skučet, protože nebezpečí už pominulo. Přistoupil jsem k fakírovi el fukará a uchopil jsem ho za rameno:
„Proč ještě klečíš a modlíš se? Rdousič lidí je mrtev.“
„Mrtev?“ opakoval poslední slovo tak, jako by nechápal jeho smysl.
„Ano, mrtev. Už se ho nemusíš bát:“ Al hamdu li'lláh!“
Poděkovat Alláhovi, to se Muhammadu Ahmadovi ještě podařilo. Pak ale vstal a zašel do lesa. O lva už nedbal, mně slůvkem nepoděkoval za záchranu života.
Abdalláh, který rovněž slyšel má slova, se zeptal: „A je to jisté, že je lev už mrtvý?“
„Docela jisté.“
„Mohu si ho tedy prohlédnout i sáhnout na něho?“

„Proč ne?“
„Zavolám tedy askaríje, ať oslavují naše vítězství“
Řekl: „Naše vítězství!“ Byl jsem zvědav, až uvidím Lva, kterého složil on sám. Nejdříve však si askaríjové prohlédli toho mého. Nepřicházeli však kvapně a s bouřlivou radostí, ale váhavě a tiše. Rozměry Lva byly tak úctyhodné, že bylo třeba mé opětovné výzvy, nežli se jeden askarij odvážil pozvednout hlavu zvířete a položit ji na druhou stranu. Teprve když se takto přesvědčili, že už skutečně žádné nebezpečí nehrozí, změnilo se váhavé ticho v neobyčejný ruch.
Abdalláh to zahájil. Postavil se na tělo mrtvé šelmy a začal řečnit:
„Sláva Alláhovi a čest jeho Prorokovi! Tento den je dnem vítězství! Mám pravdu, ó pravověrní?“
„Ano! Sláva! Sláva!“ křičeli askaríjové, kteří se sem všichni sběhli. Jenom Ibn Níl, který si byl vědom svých povinností, zůstal u zajatců a střežil je.
„Slyšeli jste,“ pokračoval řečník, „o lvu z Et Tajtlu, který měl věčně nenažranou tlamu a týden co týden zhltl jednoho Prorokova věrného? Řekněte, mám pravdu, přátelé a druhové obou hrdinů dnešního dne?“
„Máš pravdu!“ zněla odpověď.
Těmi „dvěma hrdiny“ mínil zřejmě sebe a mne. Pokračoval dále:
„V břiše pána s tlustou hlavou našlo hrob mnoho set muslimů. Dnes přišel sem ke studni, aby pokračoval ve svých zločinech. Tu však vzplanul hněv bojovníků a spravedlivá zloba nejslavnějších reků Afriky. A oba, to jest Kara ben Nemsí efendi a já, Abdalláh ibn Kalaún es Sajjád, povstali a šli tomu žroutu vstříc. Provolejte jim čest a slávu, svědkové jejich činů!“
„Sláva! Sláva! Sláva!“ znělo ze všech stran.
„Rdousič však nepřišel sám, přivedl s sebou bezbožného společníka svých zločinů. Tento společník, nechť Alláh vtělí jeho duši do chromého psa měl opovážlivost postavit se mi. Zmocnila se mě dychtivá odvaha zničit toho netvora, a proto jsem jej navždy vypudil z říše živoucích tvorů. Složil jsem ho svou vizionářskou puškou. Leží tam na pokraji křovin, ozářen paprsky mého hrdinství, a hned vám ho ukážu, abyste mohli provolat tomu netvoru hanbu. Mně však, vítězi, provolejte třikrát slávu!“
Uposlechli ho. Řečník pak považoval za vhodné zabývat se i mou osobou:
„Protože jsem zničil ten živoucí hrob tolika pravověrných, byly mi přislíbeny hodinky a dalekohled, které jsem tedy získal. Učinil jsem totéž co efendi, jak bylo stanoveno. Složil jsem stejně jako on čtyřnohého vládce s hlasem podobným hromu. Ano, já jsem složil svého lva ještě dřív, nežli efendi toho svého. Jeho lev leží pod mýma nohama, v kůži, která mu měla být zaživa stažena s těla. Efendi potřeboval dvě kulky, aby ho zabil, avšak já jenom jednu. Přesto však je i on vítězem. Provolejte i jemu třikrát sláva!“
„Sláva! Sláva! Sláva!“ volali i na mou počest.
„Vítězové a hrdinové byli tedy uctěni jak se sluší, a je údělem poražených, aby se jim dostalo posměchu a zneuctění. Bijte toho vraha lidského plemene! Šťouchejte do něho, píchejte do něho, štípejte ho! Tahejte ho za oháňku a za uši, pojmenujte ho, jak chcete a jak mu patří, aby jeho zbabělá duše klesla navěky do hanby a opovržení. Pusťte se do něho, trhejte mu chlupy, škubejte mu srst, ať si z toho stvůry jemu podobné vezmou výstražný příklad a nikdy se neodvažují napadnout věrné Prorokovy, ale spokojí se masem velbloudů, ovcí a koz. Domluvil jsem. Sláva vítězům! Sláva! Sláva! Sláva!“
Abdalláh sestoupil s těla mrtvého lva a askaríjové provolávající slávu se teď vrhli na „pána s tlustou hlavou“. Pustili se do něho rukama i nohama tak, že jsem byl nucen učinit, tomu přítrž, abych zachránil krásnou kůži. Dosáhl jsem toho velice rychle tím, že jsem všeobecnou vřavu přehlušil zvoláním:
„Vzhůru, vzhůru, pravověrní! Tento rdousič z Et Tajtlu je už dostatečně zneuctěn. Pojďme teď vyhledat slavného lva, kterému vzal život Abdalláh. Má duše touží pokochat se pohledem na něho!“
„Och, potěší tě to neobyčejně, efendi,“ ujišťoval mě Abdalláh. „Můj lev je dvakrát tak velký jako tvůj, protože jeho hlava přečnívala křoví, ve kterém se skrýval. Vyhrál jsem sázku a ty mi neupřeš výhru, stejně jako bych ji v opačném případě neupřel já tobě. Půjdu vám v čele, mužové. Následujte mě a pojďte se mnou ve vítězném průvodu k místu, kde jsem získal slávu i výhru!“
O výsledek naší sázky jsem neměl žádnou starost. Už jsem uhodl, jaký to byl lev, jehož hlava přečnívala přes křoví. Naši velbloudi leželi u studny, ale velblouda fakíra el fukará, který se předtím volně popásal, nebylo nikde vidět. Okusoval zřejmě mladé větve keřů, prodral se do houštiny, byl pokládán „hrdinou dnešního dne“ za lva a přinejmenším postřelen.
Průvod tiše vykročil, askaríjové se domnívali, že je opět nutná obezřelost, protože se neví, jestli je i druhý lev zastřelen nebo jen poraněn. Čím více se Abdalláh blížil k místu, tím pomaleji se ploužil. Posléze zůstal stát a otočil se ke mně:
„Efendi, jsi přesvědčen, že jsem schopen hrdinských činů?“ „Jsem zcela přesvědčen, protože jsi skolil největší a nejslavnější zvíře pouště. Bohužel se však obávám, že ti za to Muhammad Ahmad nepoděkuje.“
„Ani na to nečekám, vždyť ne můj, ale tvůj lev ho ohrožoval na životě. Jen ať pěkně poděkuje tobě. Teď však pojď a kráčej nám v čele! Vím, že máš bystřejší zrak nežli já!“
„To se pleteš. Občas vidím velice špatně, a pak se mi lehko stane, že pokládám lva za velblouda. Jak by se tě to dotklo, kdyby se mi něco takového stalo zrovna teď! Ty jsi nad ním zvítězil, jen si jdi v čele!“
Abdalláh se musel podrobit. Ale jeho odvaha byla zřejmě tatam, protože šel jako svázaný. Po šesti či sedmi krocích zůstal znovu stát, ukázal před sebe a stísněným hlasem pronesl:
„Alláh kerím! Tamhle leží. Vidím jen dvě nohy, a ty se hýbají. Efendi, co si počneme?“
„Jen jdi dál!“
„Co když mě kousne! Není po něm, je jen poraněný!“ „Přistup k němu a doraz ho další ranou! Ovšem, tvá sláva tím ztratí trochu lesku, protože už nemůžeš tvrdit, že jsem já k ulovení lva potřeboval o jednu ránu víc!“

„Na takové slávě mi nezáleží. Dokážu ti to. Mám v pušce jenom jednu kulku. Ale ty máš dvouhlavňovou. Můžeš tedy mnohem líp než já lva dorazit. Učiň to, efendi, ustoupím ti rád!“
„Moje skromnost mi nedovolí splnit tvé přání“
„To je od tebe moc krásné, efendi, ale ó Alláhu, zase pohnul nohama! Slyšíš to mručení? Hněvá se. Půjdu až za tebou!“
A „hrdina dne“ proklouzl kolem mne i askaríjů a hledal až na konci „vítězného průvodu“ ochranu před domnělým lvem, který se teď ozval znovu. Jenže to nebylo hněvivé mručení poraněné šelmy, ale bolestné odfrkování zraněného velblouda. Askaríjové zděšeně couvli. Já jsem však zůstal stát a volal jsem na Abdalláha:
„Nuže, ukážu ti, jak velké je nebezpečí, kterému jdeme vstříc! Nejsou to zadní tlapy lva, ale zadní nohy velblouda!“
„Mýlíš se, efendi, mýlíš se! Oči ti špatně slouží! Sám jsi před chvílí řekl, že někdy považuješ lva za velblouda!“
„A ty velblouda za lva! Hned ti to dokážu. Ano, to tvoje zvíře bylo o hodně větší než lev, kterého jsem složil já. Taky to nebyl lev, ale velbloud fakíra el fukará. No, pojď se podívat. Šel jsem a rozhrnul jsem puškou větve. Moji průvodci spatřili velblouda. Ležel, byl zasažen do pravé zadní nohy. A naráz bylo veta po všem strachu! Askaríjové se natlačili kolem mne a dali se do nehorázného smíchu.
„To je lev, to je strašlivá obluda!“ volal jeden z nich. „Abdalláh nás zbavil hrozného nebezpečí! Je to ten nejslavnější lovec lvů v celé zemi! Pozvedněte svůj hlas, ó mužové, a chvalte jeho statečnost! Provolejte mu třikrát slávu! Sláva! Sláva mu!“
Sláva! Sláva! Sláva!“ smáli se a výskali ostatní. Oslavovaný Abdalláh ani neodpověděl a zřekl se dalších poct otočil se totiž na patě, rozběhl se a skryl se v houští. Velbloud se nemohl zvednout, měl pravou stehenní kost rozdrcenou. Musel být zabit. Jeho majitel se právě vracel z lesa. Přistoupil ke mně, podal mi ruku a řekl, aby to všichni slyšeli:
„Efendi, odpusť, že jsem tě nechal stát a ani ti nepoděkoval. Bylo to příliš strašné. Lev mi už byl v patách, a nebýt tebe, byl by mě roztrhal. Úlek mi vzal řeč, nevzmohl jsem se na slovo. Odebral jsem se do lesních temnot, abych tam v ústraní velebil Alláha. Teď mohu opět mluvit. Děkuji ti. Jsi můj přítel a bratr! Nepřátelství, které jsem k tobě cítil, je pryč. Odpustíš mi?“
„Rád,“ řekl jsem a potřásl jsem mu rukou.
„Řekni mi tedy, jak ti mohu být užitečný a jak ti aspoň částečně splatím svůj veliký dluh.“
„O nějakém dluhu nemůže být řeč! Vezmu si lví kůži a to bude má odměna.“
„Chápu, jsi hrdý a odmítáš díky muže, který tě předtím urazil. Ale i já mám svou čest a ta mi zakazuje dát se zcela odbýt. Budu přemýšlet a doufám, že najdu příležitost, jak ti prokázat službu, kterou bys musel přijmout. Později, až o mně uslyšíš víc, poznáš, že je ti díky zavázán celý muslimský svět a celý Východ. Ale zde leží můj velbloud. Co se mu stalo?“
„Postřelil ho Abdalláh, protože ho považoval za lva!“
„Ten hlupák! Strachy oslepl! Je velbloud těžce poraněn?“
„Ano, nemůže se postavit na nohy, a jestli dovolíš, dorazím ho, aby se netrápil.“
„Pro mne za mne! Ale na čem teď pojedu?“
„Daruji ti jednoho z ukořistěných velbloudů. Ale teď půjdeme a odneseme lva ke studni, abych si mohl vzít kůži“ Dal jsem velbloudovi ránu z milosti. Pak se osm askaríjů odebralo k místu, kde leželo mohutné lví tělo. Donesli ho k ohni a tam jsem mu „svlékl žlutohnědý kabát“, jak se vyjádřil Ibn Níl. Hovor se točil jenom kolem lva. Přišel i Abdalláh, tuze zkroušený, a byl zasypán posměšnou chválou.
Poslouchal, slovem neodpověděl a to bylo nejlepší, co mohl udělat. S povzdechem odložil svoji slavnou pušku: „Zde je, efendi. Podat ti ji přímo do ruky, to nemohu, to bych se prohřešil na pradědu svých dědů. Jsi opravdu tak zlý a máš to srdce mi ji vzít? Vezmi si ji tedy!“
Abdalláh počítal s tím, že se výhry zřeknu. Když však viděl, že si ji klidně beru, sevřel si hlavu do dlaní a začal bědovat: Ó Alláhu! Ó nebesa! Ó hluboký zármutku mé duše! Teď jsem připraven o chloubu svých předků, o odkaz svých dědů, a nikdy už nesmím vkročit do vesnic, v nichž sídlí můj kmen! Co mi zbývá než smrt v slzách a v pláči! Mé srdce je zaplaveno hořem, můj život končí ve vlnách smutku! Ó Alláhu! Ó Alláhu!“
Ovšemže mi ani nenapadlo pušku si ponechat. Vzal jsem si ji jen na pár dní, abych Abdalláha trochu potrestal za jeho vychloubání. Byl skutečně sklíčen. Položil se na zem, zahalil si obličej šátkem z hlavy a mlčel a mlčel. Tím hlučnější a živější byli askaríjové. Znovu a znovu hovořili o dobrodružství se lvem a nemohli se vyprávění ani nabažit.

MAHDÍ

Když se posléze kolem půlnoci tábor trochu uklidnil, považoval Ibn Níl za vhodné vrátit se k přerušenému hovoru. Žádal potrestání starého Abd el Asla. Naléhal na to, ať konečně celou záležitost vyřídíme. Když to Muhammad uslyšel, vstal a řekl mi:
„Efendi, předtím jsem vystoupil, abych obhajoval život toho, jehož chcete soudit. Je to můj přítel a známe se blíž, nežli tušíš. Ale nahlížím, že proti vám jsem příliš slabý a nic nezmohu. A pak zachránil jsi mě před lvem a jsem ti zavázán díkem. Proto ti nebudu odporovat. Nebudu se do celé té věci vměšovat. Ale nemohu se dívat na přítelovu smrt, proto odejdu stranou, dokud nebude vše skončeno.“
A fakír el fukará vykročil z kruhu velbloudů a posadil se opodál, obrácen k nám zády. Ibn Níl stál proti mně jako zvečera s nožem v ruce:
„Dovolíš tedy, abych se teď pomstil, efendi?“
„Ano. A odpovídám ti stejně, jako jsem ti už odpověděl. Jestli považuješ za sebe důstojné probodnout slabého, bezbranného starce, učiň to!“
„Vím, co jsem své cti dlužen, a ukážu ti to.“

„Čiň, jak chceš. Stařec je v tvých rukou. Ale nežli se pomstíš, promluvím si s ním ještě.“
Odebral jsem se s Ibn Nílem k Abd el Aslovi, který nás poslouchal a dobře věděl, co mu hrozí. V obličeji se mu však nepohnul ani sval.
„Víš, co tě čeká,“ řekl jsem. „Chystej se k účtování se životem i s Alláhem!“
„Kdo mě zabije, je vrah,“ zasyčel.
„Mysli si a říkej, co chceš, to tě nezachrání. V několika málo okamžicích půjdeš přes es Sirát, most smrti. Ulehči svému svědomí. Snad ti bude Alláh milostivý“
„Nepotřebuji žádnou milost. Hubit nevěřící a jejich přívržence, to není hřích, ale zásluha, kterou Alláh odměňuje.“
„Jak myslíš. Když považuješ smrt probodnutím za odměnu, nic proti tomu nemám. Neukládal jsi o život jenom mně, křesťanovi, ale i mým průvodcům, a to jsou muslimové. A víš i o tom, že má být odstraněn rajjis efendiná. To si budeš před Alláhem těžko zodpovídat. Ale já ti dám příležitost, aby ses neposkvrnil tímto hříchem, když mi povíš, jaké nebezpečí mu hrozí.“
Posměšná grimasa mu zkřivila obličej. Uplivl přede mnou. „Odplivuji si před tebou i před smrtí, protože se nebojím jí ani tebe. Počet mých dnů stanovil Alláh a bez jeho vůle mi neuloupíš ani minutu. Proto mi ani nenapadne prozradit ti třebas jen slovíčko z toho, co bys rád věděl. Zabte si mě, vy psi! Budu mlčet!“
„Dobrá, ať se splní Abd el Aslova vůle,“ zachmuřeně pronesl Ibn Níl. „Jsme dost chytří na to, abychom se i bez něho dověděli, co hrozí rajjisovi efendiná. Ať se chystá na cestu do pekel.“
Mladík poklekl vedle starce, rozhalil mu vpředu roucho a nasadil mu na prsa ostří nože. Abd el Asl zřejmě nečekal, že Ibn Níl míní svou hrozbu vážně, a polekaně vykřikl:
Ustaň! Pamatuj, že jsem svatý fakír, na něhož nikdo nesmí vztáhnout ruku! Alláh by tě potrestal věčnými mukami v pekle!“
„Ty že jsi světec?“ posmíval se Ibn Níl. „Jsi netvor, tisíckrát horší než lev, kterého jsme tu zastřelili! Co jsem řekl, to platí! Chystej se do pekel, kde na tebe s radostí čekají milióny ďáblů!“
A pomalu, pomalu mu přejel nožem po prsou jak jsem viděl, jenom po kůži. Stařec se obrátil na bok, zaskučel, a teprve teď dal průchod svému skrývanému strachu před smrtí:
„Ne! Ne! Nesmím umřít! Nechci, nemohu umřít! Ušetři mě! Ušetři mě!“
„Jen se podívejme, ty starý zbabělče, jak ses uměl přetvařovat! Teď se ukázalo, jak se bojíš!“ posmíval se Ibn Níl.
Milost! Milost! Nech mě naživu!“
„Možná že ti daruji život. Ale pověz mi, jaké nebezpečí hrozí rajjisovi efendiná.“
„Řeknu ti to řeknu ti to!“
„Tak rychle ven s tím, nebo přitlačím na nůž!“ Bude v Chartúmu otráven!“
„Kdo ho otráví?“
„Udělá udělá to muza'bir Núbar.“
„Ten kejklíř, který Karovi ben Nemsímu několikrát ukládal o život? A jak to provede?“
„Núbar podplatil jednoho z lidí rajjise efendiná, farrána. Dá mu jed, a až bude farrán péci pečivo pro rajjise efendiná, dá jed do těsta.“
„Odpřisáhneš, že jsi mluvil pravdu?“
„Při Alláhovi, při Prorokovi a při životě i učení všech kalifů!“
„Vida, jak rychle jsem se dověděl, co jsi nám nechtěl říci! Okamžitě pošleme posla, aby našeho velitele varoval. Strach ze smrti ti otevřel ústa. Ale abys dostal sám na sebe zlost, prozradím ti, žes mi své tajemství sdělil docela zbytečně, protože mi ani nenapadlo probodnout spoutaného starce, který je ke všemu ještě takový zbabělec. Ano, chci pomstu, ale ne mrzkou! Chci bojovat, jenže ne s tebou, protože jsem mladý a silný. Zvol si jednoho ze svých mužů! Zbavím ho pout a dám mu nůž. Také já se ozbrojím dýkou a pak budeme bojovat na život a na smrt. Alláh nechť rozhodne! Když tvůj člověk zvítězí nade mnou, jsi zachráněn. Ale když ho přemůžu já, zemřete oba, protože on bude bojovat za tebe a ty budeš sdílet jeho osud! Efendi, doufám, že mi k takovému souboji svůj souhlas neodepřeš!“
Byl to velmi statečný návrh, ale přesto se mi nezamlouval. Mohl jsem však odpírat svůj souhlas? Těžko. Ibn Níl je svým pánem. Snažil jsem se ho varovat, ale odmítl:
„Nestarej se o mě, efendi! Vím, co dělám. Ještě jsi mě neviděl bojovat, a bojíš se proto o mne. Ale říkám ti, já sám se vůbec nebojím.“
„Postaví proti tobě toho nejsilnějšího muže. Měj to na paměti!“
„Je mi to milejší, než kdybych se měl měřit s nějakým ubožákem. Tak co, souhlasíš?“
„Ano. Drž se! Nebuď moc unáhlený a nedívej se na nůž, ale do očí svému protivníku. Snaž se také zaujmout takové postavení, aby ti slunce svítilo do zad, ale jemu do očí.“
K mému překvapení si starý Abd el Asl zvolil falešného ďžallába. Mezi zajatci byli muži mnohem větší a urostlejší nežli on. Ale kdoví, snad byl obratnější a měl více zkušeností v boji muže proti muži. A možná že si mezi sebou smluvili nějakou lest. Leželi vedle sebe a neušlo mi, že spolu tajně hovoří. Umínil jsem si, že budu připraven na všecko.
Když byla džallábovi sňata pouta, dostal do ruky nůž. Protahoval se a třel si nohy, aby si uvolnil svaly.
„Svlékneme se a budeme bojovat jen v kalhotách a s obnaženou horní půlí těla,“ řekl mu Ibn Níl.
„Proč? Zůstaňme, jak jsme.“ „Ne. Trvám na tom.“
Džalláb se ještě několikrát pokoušel odmlouvat, ale musel se podrobit. Proč se nechtěl vysvléci do pasu? Tak se přece bojuje líp! Chtěl snad uprchnout?
„Když mě zabiješ, zůstane Abd el Asl naživu,“ pokračoval Ibn Níl. „Ale když zabiju já tebe, zemře i on pod mým nožem, a to hned. Nemáš tedy v rukou jen svůj, ale i jeho život. A teď mi řekni, jestli jsi připraven.“
„Jsem připraven, můžeme začít“

Utvořili jsme kolem nich kruh, stanuli uprostřed. Nebyla určena žádná zvláštní pravidla, ale přesto jsem džallába stručně varoval:
„Dej si pozor na nohy!“ „
„To mi nemusíš říkat,“ smál. se. „Život sídlí v srdci. Ibn Níl mě tedy nebude chtít bodnout do nohy.“
Nevšiml si, že jsem si přidržel pušku tak, abych po něm mohl okamžitě střelit, bude-li třeba.
„Dáme se do toho,“ řekl Ibn Níl. „Tak pojď!“
Jenže jeho protivníka ani nenapadlo, aby se k němu přiblížil. Nikdo z nich se nechtěl pokusit zasáhnout soka jako první. Několikrát obešli kruh, s pohledem stále upřeným na toho druhého. Ale vtom skočil džalláb na Ibn Níla a ten uhnul stranou, aby nebyl zasažen nožem. Džalláb se však o to ani nepokusil, byla to jen lest. Sotvaže Ibn Níl uhnul, džalláb se kmitl kolem něho, přeskočil přes hlavy dvou askarijů, kteří mu stáli v cestě, a rychle utíkal mezi velbloudy, aby se dostal k lesu. Má domněnka byla tedy správná. Bez váhání jsem zvedl pušku a zmáčkl spoušť; džalláb neuběhl ani tři čtvrtiny cesty. Udělal přemet kupředu, rychle se vzchopil, ale znovu se zhroutil k zemi. Mířil jsem mu na nohy a zasáhl jsem ho. Zůstal jsem klidně sedět, ale askarijové a Ibn Níl se vrhli k němu. Přivlekli ho, a samozřejmě ne zvlášť ohleduplně, třebaže krvácel. Když se přede mnou svezl k zemi, řekl jsem mu: „Smál ses mému varování. A přece jen jsem měl pravdu, když jsem ti říkal, aby sis dal pozor na nohy. Znovu vidíš, že mě nepřelstíte.“
Prohlédl jsem mu nohu. Kulka nevězela v ráně, poranila holenní kost. Ošetřil jsem ho.
„Musíme toho psa dvojnásob pevně svázat a držet ho mezi sebou,“ mínil Ibn Níl. „Ne,“ odvětil jsem. „Brzy dostane horečku, a až pak začne blouznit, rušil by nás ze spánku. Zaneste ho tamhle k těm stromům kafala, posaďte ho k jednomu z nich a pevně ho přivažte zády ke kmeni, aby ani hlavou nemohl pohnout. A teď ať si Abd el Asl určí jiného muže, který bude s tebou bojovat“
Tento příkaz připadal mým lidem jistě zvláštní, ale splnili jej beze slova odmluvy.
Džallábův útěk nebyl pro mne překvapením, bylo to nabíledni. Měl vyhledat Ibn Asla, starcova syna, a dát mu zprávu, že jejich útok na nás se nezdařil a že tedy má Ibn Asl přispěchat a osvobodit zajatce. Abd el Asl byl rozmrzen, že mu plán nevyšel, to jsem mu viděl na očích. Zvolil si ze zajatců jiného muže, a to byl protivník, nahánějící více strachu nežli džalláb, který byl jako první určen patrně proto, že byl dobrý běžec.
Nynější sok Ibn Nílův byl čemoch s tmavou barvou pleti.
Měl širokou hruď a silnou kostru. Přesto nejevil Ibn Níl žádný strach. Stáli proti sobě na pět kroků, docela tiše a bez hnutí. Žádný z nich nespustil oči z toho druhého. Tu náhle skočil černoch dlouhým, tygřím skokem na Ibn Níla a rozpřáhl se k ráně. Ale mladík bleskurychle uhnul a hbitým pohybem se octl za černochem. Než se černoch stačil otočit, vrazil mu do zad svůj nůž až po střenku. Zasažený protivník se na místě svezl k zemi. Jak se později ukázalo, ostří mu projelo mezi žebry až do srdce.
„Aferin alek bravo! Bravo!“ jásali radostně askarijové.
„To bylo nádherné, to bylo skvělé! Srazil ho hned první ranou! Kdo by si to o tobě pomyslil, Ibn Níle, synu odvahy!“
Mladík se ke mně klidně obrátil:
„Efendi, vidíš teď, že o mne nemusíš mít strach? Zvítězil bych nad tím mužem, i kdyby byl dvakrát silnější nežli já. Mé oko je bystré, má ruka jistá a moje srdce nezná neklid, který zatemňuje pohled. Patří mi teď i Abd el Asl?“
„Ano,“ odpověděl jsem, zvědav, co udělá.
V případě, že by chtěl Ibn Níl starce probodnout, zamýšlel jsem ho požádat o odklad. Sklonil se k černochovi a vytáhl mu nůž ze zad. Chvíli pozoroval krvavé ostří, pak tiše potřásl hlavou.
„Máš pravdu, efendi, člověk na sebe bere velkou odpovědnost, když zabije jiného člověka. Tato krev se mi hnusí.
„Myslíš, že rajjis efendiná skutečně přísně potrestá toho starce, jehož život mi náleží?“
„Co nejpřísněji“
„Rád bych mu tedy daroval život. Tenhle černoch za něj bojoval a zemřel. Spokojím se proto tím, co se stalo. Jsi srozuměn?“
„Moc mě těší, že od tebe tato slova slyším. Tvé rozhodnutí ti je ke cti víc, nežli by byla smrt toho starce.“
„Ale trvám na tom, aby byl později co nejpřísněji potrestán.“
„O to se postarám. A aby znovu nemohl někoho ponoukat k útěku, odveďte ho k džallábovi a přivažte ho k druhému stromu kafala.
Několik askarijů starce odvedlo. Ibn Níl se však udiveně zeptal:
„Proč jsi je tam dal spoutat oba dva? Tady bychom je měli víc na očích!“
„To je pravda, však je sem později zase přivedem. Ale dříve se chci dozvědět, co se chystá proti rajjisovi efendiná.“
„Vždyť to víš!“
„Ne, to s tím pekařem a jedem byla lež. Teď jdi a posaď se k nim jako jejich strážce. Připlížím se k nim zezadu, a až budu těsně za jejich zády bezpečně skryt, odejdeš na chvilku. Budou se domnívat, že jsou o samotě, a začnou spolu hovořit.“
Ibn Níl šel a posadil se u obou zajatců. Stromy kafala stály stranou našeho tábořiště těsně vedle sebe a zajatci byli uvázáni ke kmenům tak, že oba byli obráceni obličejem k nám. Mohli zřetelně vidět každého, kdo povstal, ale když jsme seděli, nemohli zjistit, jestli někdo z nás chybí. Na tom jsem založil svůj plán.
Nařídil jsem, ať se několik askarijů těsně shlukne kolem mrtvého černocha a tváří se, jako by se nad ním živě bavili. Tato skupina mě kryla, když jsem se vzdaloval. Oba zajatci seděli vpravo pod stromy. Plížil jsem se doleva, askarijové stáli uprostřed, a tak mě spoutaný Abd el Asl ani džalláb nemohli spatřit. Teprve když jsem se dostal do lesa, vojáci se posadili. Při mém návratu se to mělo opakovat.
Šel jsem, skryt stromy a keři, po kraji lesa, až jsem opsal půlkruh a dostal se za záda obou spoutaných mužů. Pak jsem se k nim připlížil a položil jsem se těsně za ně. Ibn Níl mě viděl, jak se blížím, protože byl otočen tváří ke mně. Když jsem

byl na místě, povstal, chvíli přecházel sem a tam a pak se pomalu vzdálil, jako když se chce z dlouhé chvíle kousek projít. Nebylo to nijak nápadné a mělo to žádaný účinek. Džalláb řekl Abd el Aslovi:
„Rychle, rychle, než se vrátí. Co si smluvíme?“ „Nic,“ odpověděl zlostně stařec.
„Ale musíme si přece smluvit nějaký plán!“
„O žádném nevím.“
Pak potichu pokračovali a vše co jsem potřeboval jsem zvěděl. Pak pokračovali polohlasem. „Žalobce bude jen křesťan. Když všecko popřeme, budou snad věřit spíš nám nežli jemu.“
Mluvili spolu dál. Ale viděl jsem, že pro mne už nemá cenu dále je poslouchat, a proto jsem se tiše odplížil. Když to Ibn Níl viděl, vrátil se pomalu zpět k stromům s oběma zajatci, a také askaríjové znovu utvořili skupinku, abych nebyl spatřen. Dostal jsem se na své místo, aniž Abd el Asl nebo džalláb tušili, že znám, co přede mnou chtěli skrýt. Brzy nato ke mně Ibn Níl přišel a hlásil mi, že se mnou chce Abd el Asl mluvit. Chtěl se tedy okamžitě pokusit o lest. Zamířil jsem k němu a zeptal se ho, co mi chce sdělit.
„Vložil jsi můj život do rukou Ibn Nílových,“ řekl. „A ten mi jej daroval. Zůstanu opravdu naživu?“
„O tom rozhodne rajjis efendiná.“ „Dopravíš nás do Chartúmu?“ „Ano. Proč se ptáš?“
„Kvůli něčemu, co mi tuze leží na srdci. Když mě vydáš rajjisovi efendiná, jsem ztracen. Snažil ses, abys mi zachránil alespoň život. Ale rajjis efendiná je neúprosný a já vím, že mě dá bez milosti a bez slitování zastřelit anebo pověsit.“
„To je pravděpodobné,“ připustil jsem.
„Sám to říkáš, je to tedy jisté. Musím se tedy připravit na smrt, a prosím, abys mi v tom pomohl. Vím, že vaše křesťanská víra učí, že na přípravě k smrti záleží věčná blaženost.“
„Ano. Kdo odejde ze světa bez lítosti a pokání, v hříchu, ten je navěky zatracen.“
„Lituji svých hříchů a rád bych se kál zvláště za jeden svůj čin, který mi těžce leží na svědomí. Ty nejsi sluhou pomsty. Pomůžeš mi?“
„Rád,“ prohlásil jsem a byl jsem zvědav, s čím na mě vyrukuje. Začal velice skromně, zdánlivě s odevzdaností do vůle osudu, a to mě proti němu zvlášť popudilo. S tváří ustavičně zkormoucenou a nejmírnějším hlasem, jehož byl schopen pokračoval:
„Ano, mé svědomí tíží velký, těžký hřích. Rád bych se ho zbavil a jsem přesvědčen, že mi k tomu rajjis efendiná už nedá příležitost. Proto se obracím k tobě. Štěstí, že je tu právě fakír el fukará, jenom on zná totiž poměry tak dobře, jak je zapotřebí, a je proto jediný člověk, na něhož se mohu obrátit. Dovolíš mi, abych si s ním promluvil?“
„Hm!“ zatvářil jsem se, jako bych o jeho slovech přemýšlel. „To, co žádáš, vlastně nemohu dovolit.“
„Můžeš stát vedle nás a všecko vyslechnout“
„To mě neuklidňuje. Co když mě teď chceš obelstít a dát fakíru el fukará pokyny, co má dělat, abyste byli osvobozeni?“
„To přece nepůjde, když budeš stát vedle nás.“
„Ó, docela snadno! Stačí, když užiješ slov ve větě v takovém pořádku, že já to nepochopím, ale on už pozná pravý smysl.“
„Takhle čarovat se slovy, to neumím, efendi. Budu mluvit tak pomalu a zřetelně, že dokážeš každé jednotlivé slůvko zvážit jako na váhách. Pokud jde o lstivost a obezřelost, nikdo se ti nevyrovná. Myslíš, že se na svůj ostrovtip nemůžeš spolehnout? Kdybych měl nějaké postranní úmysly, zjistil bys to mnohem dřív nežli fakír el fukará, kterého o tolik předčíš důvtipem.“
Abd el Asl mi lichotil,. aby překonal mé zdánlivé váhání. Nepotěšil jsem ho tím, že bych se tvářil, jako by mě jeho chvála přesvědčila.
„Mluvíš zbytečně, sám nejlíp znám sebe i své vlastnosti. Qstatně ani tobě, ani Muhammadu Ahmadovi se nepodaří oklamat mě. Na to jste oba dva tuze hloupí. Splním ti tvé přání, protože mě nijak neohrožuje.“
„Děkuji ti“, řekl stařec skromně, přestože jsem ho nazval hlupákem. „Máš pravdu. Nehrozí vám žádné nebezpečí, protože budeš s námi a všecko uslyšíš.“
„Nic neuslyším. Můžeš si s ním promluvit o samotě.“
„Beze svědků a bez dozoru?“ ptal se Abd el Asl. Nedovedl zcela skrýt svou radost.
„Ano, nikdo z nás vás nebude rušit. Jestli tady necháš poslouchat tohohle takzvaného džallába, to je tvá věc. Teď ti pošlu fakíra el fukará a dám ti celých deset minut, aby sis s ním pohovořil. Vidíš, jak jsem velkorysý. Nezneužij toho, jinak by se ti to nevyplatilo. Zjistím to, bezpečně zjistím, budeš-li mě chtít obelstít“
„Neměj strach, efendi! Míním to poctivě a tvá dobrota mě dojímá tak, že i kdybych byl měl nějakou lest za lubem, teď bych od ní upustil.“
„Dobrá! Slyšel jsi někdy o zbožném marabútovi, kterému přinesl dobrý duch jazyky dvanácti mluvících havranů a uši dvanácti mladých orlů?“
„Ano. Musel je sníst a mluvil pak řečí všech lidí i zvířat a slyšel na každou vzdálenost všecko, o čem se nepřátelé proti němu smlouvali.“
„Nu dobrá. Povídám ti, že i já jsem takové jazyky a uši kdysi snědl. Měj se proto na pozoru. Slyším všecko!“
Šel jsem pryč, ale i když jsem žádné čarovné orlí uši nikdy nesnědl, byl můj vlastní sluch natolik bystrý, že jsem zachytil, jak Abd el Asl škodolibě šeptá svému společníku:
„Výborně! Vyjde nám to!“ .
Muhammad Ahmad byl stejně udiven, když jsem mu řekl, že s ním stařec chce mluvit a že si s ním může beze svědků pohovořit. Namířil tedy k oběma zajatcům a posadil se vedle nich. Ani moji Askaríjové si nemohli mé počínání nijak vysvětlit a Ibn Níl mi je vyčítal. Odbyl jsem je poznámkou, že moc dobře vím, co mám dělat.
Když uplynulo deset minut, viděl jsem, že fakír el fukará vstává a vrací se zpět. Mluvil předtím velice krásně o své vděčnosti, teď jsem se měl přesvědčit, jestli to mínil upřímně. Chtěl-li se mi odvděčit za záchranu života, musel mi dát

vědět o Abd el Aslově návrhu. Ale nemínil jsem mu k tomu poskytnout příležitost hned teď. Starý Abd el Asl měl viděl, že jsem s jeho důvěrníkem nemluvil a že přesto všecko vím a tím větší mělo být jeho leknutí. Proto jsem se vyhnul Muhammadu Ahmadovi, vracejícímu se zprava, a vydal jsem se po levé straně znovu k oběma kafalovým stromům.
„Tak co, vyhověl fakír el fukará tvé prosbě?“ zeptal jsem se starce.
„Ano, efendi. Slíbil mi, že napraví chybu, které jsem se dopustil. Mnohokrát a ze srdce ti děkuji.“
„A opravdu se ti ulevilo?“
„Je mi tak lehce, jako mi už dlouho a dlouho nebylo.“ „To věřím. A taky vím proč“
„Jak bys to mohl vědět? Nemáš přece ani potuchy o činu, o který jde.“
„Neklam se! Varoval jsem tě. Vymysleli jste si na mě lest“ „To není pravda. Jaká lest by to mohla být?“
„Muhammad Ahmad vám má pomoci a přivést tvého syna Ibn Asla.“
„Nikdo na to ani nepomyslil, efendi! Fakír el fukará přece neví, kde je můj syn.“
„Tys mu to řekl.“
„Ne. Ani jsme o něm nemluvili“ „O rajjisovi efendiná také ne.“ „Ne.“
„Měj na paměti, že jsem snědl orlí uši. Řekl jsi fakírovi, že rajjis efendiná má být vylákán do santálových lesů u Džazíry Hasanija.“
„Alláh! Alláh!“ zvolal Abd el Asl polekaně a zíral na mě jako člověk, vedle něhož zčista jasna sjede do země blesk.
„Lekáš se? Ano, tvůj syn pobývá u ostrova Hasanija a fakír el fukará se tam má co nejrychleji vydat, aby mu podal zprávu, že se vám přepad nezdařil a že jste v našich rukou.“ „O tom... ani... slovo, nevím o tom... ani... slovo!“ koktal.
„Hlavní věc, že o tom vím já.“ usmál jsem se. „Ostatně jsem slyšel ještě víc. Ibn Asl má jet se svými loděmi po Nilu až k Makaui nebo Keteně, a pak se vydat po levém břehu do pouště, přepadnout nás a vás osvobodit. Vidíš, že mi moje orlí uši tuze dobře slouží.“
„Jsi šejtan, ano, ty jsi ten pravý a skutečný ďábel!“ volal teď stařec nanejvýš rozlícen. „Nic jsi neslyšel, to vím, to dobře vím. A přece jsi o všem zpraven, to je jen tím, že jsi ve spolku s peklem!“
„Nebo s Alláhem. Ty sám jsi strašný zlosyn, ten, kdo mi proti tobě pomáhá, musí být tedy dobrý. Tvoje úklady jsou odhaleny, a já se teď postarám, aby byly zmařeny. Navštívím tvého syna, a ani se ho ptát nebudu, jestli je mu to po chuti. A pakliže zkřivil rajjisovi efendiná jen jediný vlásek na hlavě, běda mu! A vás oba dám teď odvést k ohni. Namáhejte si svůj slepičí mozek, proč vás odděluji od ostatních!“
Když už oba znovu leželi poblíž ohně, ošetřil jsem džallábovi ránu pečlivěji, nežli se stalo předtím.
Byl jsem nyní zvědav, jak se zachová fakír el fukará. Jestli mi sdělí starcův plán, je dobře. Jinak bych musel Muhammadu Ahmadovi zabránit ve vykonání Abd el Aslova příkazu. Muhammad Ahmad si zase sedl opodál, a když se askaríjové kromě hlídek uložili k spánku, pokynul mi, abych k němu přišel. Vyhověl jsem mu.
„Posaď se na chvilku ke mně, efendi,“ řekl mi. „Rád bych si s tebou pohovořil o něčem, co je pro mne velice důležité.“
Usedl jsem vedle něho a čekal jsem, že mi sdělí obsah svého rozhovoru s Abd el Aslem, ale hned jeho první slova mi ukázala, že jsem se zmýlil; protože začal:
„Ty jsi křesťan. Znáš váš el kitáb el mukaddas vaši svatou bibli?“
„Ano. Studoval jsem ji obzvlášť pilně.“
„A znáš také vysvětlivky, které k ní napsali vaši znalci bible?“
„Ano.“ „Pověz mi tedy, jestli považujete Mohameda za proroka.“ „Podle našeho přesvědčení to nebyl prorok, ale obyčejný člověk.“
„Považuješ tedy celé jeho učení za blud?“
„Nerad bych na tuto otázku odpovídal pouhým ano. Tam, kde Mohamed žil, sídlili židé i křesťané. Od nich poznal obsah naší bible a z ní i z různých pohanských názorů sestavil to, čemu říkáte islám. Musím odmítnout i korán, třebaže jsou tam mnohá místa, s nimiž my křesťané souhlasíme.“
„Efendi, dopouštíš se velké chyby, že odmítáš korán, aniž jej znáš.“
„Mýlíš se. Spíš bych mohl plným právem obrátit tvá slova proti tobě. Jsou nějaké muslimské madrasy, kde se žáci učí poznávat naši bibli?“
„Ne, učitelům i žákům je zakázáno seznamovat se s učením jinověrců. Kdyby tak učinili, dopustili by se těžkého hříchu.“
„Zato na našich madrasách je mnoho velmi slavných a učených mužů, kteří se svými žáky studují korán a znají jej přinejmenším, říkám přinejmenším stejně dobře jako vaši učitelé. Ale vy naši bibli neznáte a spíláte nám ďaurů.
„Zato my korán známe, a jsme tedy schopni posoudit, jaký islám je.“
„Byl jsi také žákem takového učitele“
„Ano, toho nejslavnějšího. Přeložil Abúl Fidá Bajdávího Sto úsloví Alího Zamachšárího a jiná díla vašich učenců. Učil jsem se u něho znát vaši řeč, váš korán, sunnu a zásady vašeho náboženství a jsem ochoten povědět ti o islámu cokoli, nač se mě otážeš. Zkus to!“
„Ne. S křesťanem se nebudu pouštět do učeného sporu o islám. Na naši víru se tak jako tak neobrátíš. Chtěl jsem se tě jen na něco zeptat. Ani nejmoudřejší z moudrých nemůže pronést svůj názor na islám s konečnou platností, protože Mohamed své dílo pouze započal, ale nedokončil je. Dokončí je někdo jiný“
„Kdo?“ „Ty se ptáš? A přece jsi tvrdil, že znáš korán i všecky jeho výklady. Touhle otázkou jsi dokázal, že jej neznáš.“
„Znovu se mýlíš; vím, že míníš toho, jemuž říkáte mahdí a jehož mnozí z vás očekávají“
V tomto slově se „h“ zřetelně vyslovuje pochází z arabského slovesa „hadá“ to je „vésti“, a znamená: ten, který uvádí na pravou cestu, pomocník, prostředník.
„Tak to přece jen víš?“ podivil se. „Slyšel jsi, že přijde mahdí?“
„Slyšel i četl. Korán se o něm nezmiňuje a ani ve výkladu ke koránu není zmínky o mahdím. Žije pouze v ústním podání,

a na to já nedám.“
„Zato já tím víc. Alláh pošle proroka, který dokončí dílo započaté Mohamedem. Tento prorok buď obrátí nevěřící na pravou míru, a ty, co se nebudou chtít obrátit, zničí a pozemské statky rozdělí tak, že každý z pravověrných dostane podle své zbožnosti příslušný díl.“
„To jsou spíš světské než náboženské naděje a přání. Kdybych byl muslimem, držel bych se jen koránu a podle koránu žádný mahdí nepřijde. Podle Mohamedových slov je on sám poslední prorok, jehož Alláh poslal. Jeho učení, islám, je úplné a nemůže být doplňováno ani vylepšováno.“ „Mluvíš jako nevěřící.“
„Ne, ale jako znalec islámu, který se vmýšlí do názorů muslima. Kdyby teď povstal mahdí, jenž by chtěl vyhladit takzvané nevěřící, kteří by nepřijali vaši víru, byl by prostě směšný. Na světě je hodně přes miliardu lidí, kteří nejsou muslimy. Mluvme však jen o nás křesťanech. Jak by nás chtěl váš mahdí vyhladit?“
Ohněm a mečem.“
„Jen ať si přijde! Ať k nám přijde! Ani nemůže přijít! Může pramen v poušti přijít k Nilu a pohltit jej? Překonat poušť a pak skalnaté hory, které jej od Nilu dělí? Sotvaže v oáze vytryskne, zmizí bez užitku v písku.“
„Alláh rozmnoží jeho vody a sílu, že bude tisíckrát širší než Nil. Až uvidíš mahdího přicházet, zuby ti budou drkotat hrůzou. Nemáš potuchy, jak strašný dovede být“
„A ty tu potuchu máš? Ty ho znáš?“
„Ano, znám mahdího. Je už zde a Alláh mu dal pokyn, ať se připraví na ovládnutí světa a zničení nevěřících.“
„Chceš mu ode mne vyřídit dobrou radu?“ „jakou?“
„Ať mahdí v klidu a pokoji pase svoje stáda nebo obdělává svoje pole, ať se však ve jménu Alláhově vzdá svého domnělého poslání. Je obětí sebeklamu a jeho přívrženci, pokud nějaké najde, zaplatí jeho omyl vlastním majetkem a vlastními životy.“
„Toto poslání mu svěřil Alláh, a on bude poslušen příkazu z nebe.“
„Tak ti tedy povím, co mahdího čeká. Nejdřív se vzbouří proti vicekonzulovi. Snad se mu podaří povstání. Chartúm je od Káhiry daleko, a než chedív pošle své oddíly, může mahdí obsadit končiny při Nilu, ale jen nakrátko. Brzy je bude muset zase vyklidit“
„To určitě ne! Opovrhuje chedívem a svrhne ho. Pak obsadí Mekku a nakonec potáhne k Cařihradu, sesadí sultána a provolá se pravým vládcem všech věřících.“
„To se mu nepodaří. Nemáš ani nejmenší potuchy o poměrech, s nimiž by musel počítat, a o překážkách, na něž by musel narazit. Zde na horním Nilu, ano, to by si mohl tak trochu zahrát na vojáky. Ale jakmile strčí nos za núbijskou hranici, dostane přes něj.“
„Ale co jestli má v chedívově vojsku přítele, na něhož se může spolehnout?“
„Myslíš nějakého vysokého důstojníka, který je ochoten udělat povstání v Káhiře, jakmile se mahdí zvedne v Chartúmu.“
„Ano.“
„I kdyby měl ten důstojník v první chvíli štěstí, brzy by ho opustilo, protože by se tam vylodily evropské oddíly, proti nimž nic nesvede.“
„A kdyby je nenechal vylodit?“
„Co proti tomu zmůže? Vylodí se pod ochranou svých lodí „
„Ty zničí.“
„Jakpak? To nejsou dřevěné nilské bárky, ale obrovské ocelové kolosy. Vaše kulky se od nich odrazí, ale jejich dělostřelba vyčistí celou krajinu téměř až ke Káhiře v malé čtvrthodince. Kdyby chtěl mahdí ovládnout Súdán a obrátit pohanské černochy na islám, našel by tam lidi i poměry, které zná, a nakonec by se mu to mohlo podařit. Ale mahdí, který by chtěl ovládnout svět, ten by nejenom musel mít v malíčku souhrn veškerého evropského vzdělání, ale musel by je i převyšovat. A kde najdeš takového muže?“
„Je jeden takový!“ odpověděl sebevědomě. „Takový, který je desetkrát chytřejší nežli vy všichni Evropané dohromady!“ „Hm! Myslíš snad sám sebe? Vypadá to tak.“
„Koho míním, to ti neřeknu. Ale Alláh mu dal pro jeho svaté poslání všecky vlastnosti, vědomosti i ducha, a brzy nadejde čas, kdy se zvěst o něm rozletí všemi zeměmi a všichni císařové, králové a knížata k němu budou vysílat posly s dary a prosit o mír. Na to ti svatosvatě přísahám.“
„Pokud jde o to, přesvědčil jsem se častokrát, a dnes znovu, jak platí muslimova přísaha. To je všecko, cos mi chtěl říci?“
„Ano. Chtěl jsem vyslechnout názor vzdělaného křesťana na poslání mahdího.“
„Ten jsi slyšel. Ale teď bych se tě i já na něco rád zeptal.“
„O čem jsi hovořil s Abd el Aslem?“
„O velké chybě, které se kdysi dopustil. Prosil mě, abych ji napravil.“
„Smím o tom vědět něco víc?“
„Proč, efendi? Byla to zpověď umírajícího, a ty sám jsi byl tak jemnocitný, žes nechtěl naslouchat. Lituješ snad své velkomyslnosti?“
„Ne, ale obávám se, že mi ta věc nemůže být lhostejná“ „S tebou nemá nic společného.“
„Neplánuješ tedy nic proti mně?“
„Jak tě to mohlo napadnout? Zachránil jsi mi život a já jsem ti povinen vděčností. Jistěže bych tě varoval, kdyby Abd el Asl chtěl proti tobě něco podniknout“
„Je to přece tvůj přítel!“
„Moje vděčnost k tobě stojí výše nežli mé přátelství k němu. Prosím, abys mi důvěřoval.“

„Důvěřuji jenom tomu, koho dobře znám. Ale tebe jsem dnes viděl poprvé.“
„Je mi líto, že nebudeš mít čas, abys mě poznal lépe. Odpočinul jsem si, a teď budu pokračovat v cestě do Chartúmu. Prosím, abys mi vybral nějakého velblouda.“
„To udělám, ale až za svítání.“ „ Ne teď? Slíbil jsi mi to!“
„Ovšem, a slib také dodržím.“ " Musím okamžitě vyjet“
„A já jsem přesvědčen, že vyjedeš teprve za svítání.“ „Ale já ti říkám, že...“
„A já ti říkám,“ přerušil jsem ho ostře, „že je mi jedno, co mi povídáš. Vím určitě, že tu zůstaneš, dokavad i my nevyrazíme.“
„Efendi, co tě to napadlo? Vím sám, co chci. Nebo snad nejsem pánem své vlastní vůle?“
Povstal jsem. Vyskočil také a výhružně se postavil proti mně.
„Efendi, jakým právem se mnou jednáš jako se svým zajatcem?“ vyjel si na mne.
„Právem, které má každý, kdo musí dbát o svou bezpečnost.“
„Ohrožuji snad tím, že odjedu, tvoji bezpečnost „ „Ano.“
„Alláhu! Alláhu! To říkáš mně! Mně, mahdímu, před nímž budou v prachu ležet milióny!“
„Vida, teď přiznáváš barvu! Tak ty jsi tedy ten vyvolený k němuž mluvil Alláh! Ty chceš tedy sesadit chedíva a sultána? Ty chceš ovládnout svět a vyhubit křesťany? Ty chceš dokončit Prorokovo dílo a nést meč islámu z jednoho konce světa na druhý?“
Při těch slovech jsem si ho měřil od hlavy k patě a od paty k hlavě, zdůraznil jsem. pokaždé slovo „ty“ a nakonec jsem dodal:
„Po pravdě řečeno, nevypadáš ani na muže, který by dokázal velet deseti askarijům, a chceš vládnout všem pravověrným, ba dokonce celému světu?“
„Neposmívej se, mohlo by se ti to vymstít! Alláh mě osvítil a znám vše. Vím, co se stalo i co se stane, a vidím už nyní zástupy všech smrtelníků, shromážděné kolem sebe.“
„Cože, tak ty víš všecko, co se stalo, a znáš dokonce i budoucnost? Tak to máš stejně bystrý zrak jako já! Oba tedy víme, že nechceš jet do Chartúmu, ale k Džazíře Hassanija a vyhledat tam Ibn Asla. A to taky víš, že tam budu dřív než ty? Tvá vděčnost ke mně je skutečně veliká, tak veliká, že tě z čiré lásky nemohu od sebe pustit. Zůstaneš s námi a...“
Nedokončil jsem, protože „mahdí“ se najednou prudce otočil a rozběhl se pryč, k okraji mýtiny. Rychle jsem se pustil za ním, dohonil jsem ho a popadl ho za levou paži. Měl v pravici pušku a chtěl mě s ní udeřit do prsou. Srazil jsem ho k zemi, klekl jsem mu na prsa a přidržel jsem ho. Vzteky mu doslova stříkala pěna od úst a chrlil nadávky, které nebyly nijak důstojné příštího mahdího. Všecky ty řeči o jeho poslání jsem však nebral nijak vážně.
„Askarijové byli velmi udiveni, že najednou jednám s fakírem el fukará jako s nepřítelem. Ale když jsem jim prozradil jeho úmysl, byli by nevděčníka nejraději zardousili.
Tím, co jsem se dozvěděl, změnil se zcela plán naší cesty. Bylo nutné dostat se k rajjisovi efendiná. Musel být včas varován, a pokud by už bylo pozdě, zachráněn z rukou Ibn Aslových. Měli jsme naspěch, a protože jsme se zajatci nemohli ujíždět tak rychle, rozhodl jsem se okamžitě vyrazit.
Nebylo radno jet sám. Ale koho jsem měl vzít s sebou? Některého z askarijů? Ne. Nevěděl jsem, co mě čeká. Pravděpodobně budu muset užít lsti, ale úkol vyžadoval i rozhodnost a odvahu. Potřeboval jsem průvodce, na něhož se mohu ve všem všudy spolehnout. Vyzval jsem proto Ibn Níla, ať jede se mnou, a velení nad askarijí jsem svěřil nejstaršímu z nich, jménem Ismáil. Měl zkušeného pomocníka ve veliteli Fezárů, který měl dovézt karavanu do vsi Hegasi poblíž ostrova Hasanija. Tam jsem na ně chtěl počkat. Vrátil jsem mu jeho slavnou pušku „vizionářku“ a on byl radostí bez sebe.
„Efendi,“ jásal, „tvá duše překypuje milostí a tvůj soucit posiluje mé srdce. Spolehni se na mě a nedělej si starosti. Dovedu askarije i se zajatci šťastně až do Hegasi. Jeď bez obav! Alláh žehnej tvým krokům a ochraňuj tě!“

IBN ASL, LOVEC OTROKŮ

Od studny v akáciovém lese do Džažíry Hasanija je to téměř třicet zeměpisných mil. Naši výteční velbloudi urazili tuto cestu za dva dny, ale když jsme se blížili k cíli, byli už tak unaveni, že jsme je museli nechat kráčet jen pomalu. Domníval jsem se, že jdu přímým směrem, ale dostal jsem se trochu doleva, protože přímo před námi se vynořil Džebel Araš Kol, který leží dosti daleko na sever od Hegasi.
Když jsme tam došli, schylovalo se k večeru. Hegasi je chudá vesnice, která má jen několik málo chatrčí a leží na vysokém břehu Nilu, poměrně dobře chráněna proti záplavám. Od vesnice směřuje cesta dolů k řece, k místu, kde přistávají plavidla a napájí se dobytek. Podobným cestám, stejně jako místům k přistání a čerpání pitné vody, se na horním Nilu říká mišrá.
Zaradoval jsem se, když jsem spatřil řeku, kterou jsem neviděl od té doby, co jsem se vypravil k Fezárům. Kolem nás se shromáždili vesničané a vyptávali se nás, odkud, kam a proč jedeme. Měl jsem se na pozoru, neodpovídal jsem jim hned a jejich vyptávání jsem čelil tím, že jsem jim kladl otázky sám.
Nejdřív jsme zavedli své velbloudy k vodě, aby se napili. Pak jsme je vyhnali nahoru, na trávou zarostlé místo, jehož majitel nám za nepatrný poplatek dovolil, abychom tu svá zvířata napásli.
Na pahorku u mišrá seděl muž, který zřejmě nepatřil k místním obyvatelům. Byl dokonale vyzbrojen a líp oblečen nežli vesničané. Když jsem se na něho vyptával, řekl mi jeden venkovan:
„Neznáme ho. Je tady už od včerejška, sedí pořád na stejném místě a dívá se na řeku.“
„Čeká možná na nějakou loď.“
„Pravděpodobně. Ale když jsme se ho na to ptali, neodpověděl nám. U vsi má osedlaného koně, kterého si vypůjčil od

Ibráhíma, našeho šejcha el beled.“
„Jezdil na něm?“
„Ještě ne, ale kůň tam stojí připraven od chvíle, kdy sem přišel.“
„A kam chce ten muž jet?“
„To nevíme. Šejchu el beled to jistě řekl, jinak by mu byl Ibráhím koně nepůjčil.“
Cizinec mi byl podezřelý. Zřejmě tu někoho nebo něco vyhlíží, a až se dočká, chce hned odjet a hlásit to dál. Byl bych rád věděl, kam se s poselstvím rozjede. Ale zeptat se šejcha, to by bylo nevhodné. Proto jsem se vesničana vyptával dál:
„Kdypak sem naposledy připlula po řece loď?“
„Včera časně ráno.“
„A kdy přišel ten muž do vsi?“
„Ve stejnou dobu, protože přijel tou lodí. Do mišrá ho dovezl člun.“
„Člun tady nezůstal?“
„Ne. Znovu se vrátil k lodi“
„Komu ta loď patřila?“
„To nevím.“
„Co nakládala?“
„Ani to nevím.“
„A nevzpomínáš si ani na její jméno?“
„Jmenovala še Hirzaun a nebyla to dahabíja, ale nokver. Byl prázdný a jel na jih pro zboží“
„Nejela kolem loď, která nebyla ani dahabíja, ani dvoustěžník a vyhlížela cizokrajně?“
„Ne.“
Tato odpověď mě uklidnila. Rajjis efendiná zřejmě ještě neprojížděl kolem nebezpečného místa. Jeho Sokol byl tak zvláštně stavěn a vybaven, že by si ho každý zapamatoval.
Ibn Níl se položil do trávy a sledoval rušný život vesnice. Já sám jsem pomalu kráčel k cizinci, který mě ostře pozoroval, posadil jsem se vedle něho a pozdravil jsem:
„Masák alláhu bi'l chér, Bůh ti dej šťastný večer.“ „Masá'l chér, šťastný večer,“ odpověděl krátce.
„Pronesl jsem celý, nezkrácený pozdrav, jak se to dělá, chce-li být někdo obzvlášť zdvořilý. Krátkou formou odpovědi mi dal najevo, že o mou společnost nestojí. Ale dělal jsem, jako bych to byl nevycítil, a pokračoval jsem:
„Nemám u sebe síť na ochranu proti komárům. Proto nemohu spát venku. Je tu v tvé vesnici dům, kde bych našel přístřeší?“
„Nevím. Nejsem zdejší“ „
„Jsi tedy také cizinec? Alláh tě provázej na tvé pouti.“ „Jeho požehnání buď i s tebou a tvými lidmi. Odkud přicházíš?“
„Z Chartúmu,“ musel jsem zalhat. Kde stojí tvůj stan?“
„Nebydlím ve stanu, ale v domě. Stojí v Suezu.“ „Čím jsi?“
„Zatvářil jsem se pokud možno lstivě. Obchoduji, s čím se dá, a nejraději s...“
Odmlčel jsem se a udělal jsem gesto, jež mělo naznačit, že není radno větu dokončit.
„Se zakázaným zbožím?“ dokončil místo mne. „I kdyby tomu tak bylo, mohl bych to přiznat?“
„Mně ano. Já bych tě určitě neprozradil.“ „Mlčení je vždycky lepší než příliš mnoho řečí.“ „
„Ne vždycky. Když chce obchodník uzavřít obchod, musí o svém zboží mluvit“
„To ano. Jenže teď žádný obchod neuzavírám.“
„Možná že bys mohl, jestli jsem ti správně rozuměl. Přijeli jste na velbloudech. Kam míříte?“
„Za nákupem.“
„Co chcete nakupovat?“
„Leccos,“ usmál jsem se, aniž jsem mu podal další vysvětlení.
Nejenže byl přívětivější, ale doslova roztál. Považoval mě za obchodníka s otroky, a já jsem byl zase přesvědčen, že mám před sebou některého z podřízených Ibn Asla, otrokáře, jehož hledám. Musel jsem tedy tohoto chlapíka udržovat v mylném domnění a nepřiznávat hned barvu, protože otrokář se samozřejmě na potkání nesvěřuje, kým je a co dělá. Ten muž měl zřejmě za úkol čekat zde, až se objeví rajjis efendiná, a pak to hlásit dál. Loď Hirzaun Ještěrka patřila tedy Ibn Aslovi a on sám nemohl být daleko, pravděpodobně v Džazíře Hasanija.
„Dovedeš mlčet, a to se mi líbí,“ pravil muž vedle mne. „Obchody se mohou uzavírat jen mezi lidmi, kteří dovedou mlčet“
„Vida, tak ty také podnikáš věci, o kterých nemusí kdekdo vědět?“
„A kdyby tomu bylo tak? Myslím si, že k sobě nemáme daleko,“ zamrkal na mě.
„Opravdu? A víš taky, že rakík je hodně nebezpečný obchod?“
„Co je na něm nebezpečného? Přitáhneš k černošské vesnici, obklíčíš ji, zapálíš, a když černoši začnou vyskakovat z hořících chýší, pochytáš je. Staré a slabé dáš podřezat nebo probodnout a s ostatními odtáhneš. Kde je tu nějaké nebezpečí?“
„Při tom ovšem ne,“ podotkl jsem. „Nebezpečí začíná teprve při dopravě. Nesmí ti nikdo uklouznout a nejlíp když otroky hned na místě prodáš.“
„To přece nejde, kdepak hned vezmeš kupce?“
„Najdeš si takového, který od tebe černochy hned po lovu koupí a zaplatí, a pak má tedy sám na starosti jejich přepravu.“
„Jenže kde teď takového najdeš?“ „Kde? Hm,“ zamumlal jsem významně. „Kde ho najdu?“ naléhal.

„Myslím, že na tom ti zrovna teď moc nezáleží.“ „Víc, než si myslíš. Je ten muž bohatý?“
„Má tolik, kolik potřebuje.“ „Musí být také statečný“
„To je. Byl už několikrát v Habeši nakoupit otroky. K tomu už patří odvaha.“
„To jistě. Kde je teď?“
„Na Bílém Nilu, asi nepříliš daleko odtud.“
„Jsi skutečně opatrný. Máš snad na mysli sám sebe?“ To neříkám.“
„Mně to můžeš říci, protože...“ „Protože... Proč nedokončíš?“
„Protože musím být také opatrný. Ale pokud se v tobě nemýlím, mohu ti snad říci, u koho bys mohl nakoupit otroky.“
„Nuže, u koho?“
„U Ibn Asla.“
„Alláhu! U toho slavného lovce otroků? Kde je?“ „Tam, kde tvůj obchodník, na Bílém Nilu.“
„A v kterých končinách?“
„Asi nepříliš daleko odtud,“ usmál se, neboť opakoval moje slova. Dělal jsem, jako bych byl příjemně překvapen. „To je dobře, to je velice dobře. Slyšel jsem o něm! Turecký obchodník, jehož znám, mi vyprávěl, že od něho mnohokrát koupil.“
„Myslíš snad Muráda Násira? Znáš ho?“ „
„Dokonce velmi dobře. Už často jsem od něho koupil otroky.“
„Konečně přiznáváš, že jsi sám ten, o němž jsi hovořil.“
„U Alláha! Jak mi to vyklouzlo?“
„Buď bez obav! Nic se nestalo, teď mohu i já hovořit otevřeně. Povídám ti, že stojím ve službách Ibn Aslových.“
„Je to pravda? Nebo mě chceš jen přimět, abych mluvil?“ „Je to pravda. Proč bych se vůbec vydával za sluhu lovce otroků?“
„Abys dopadl mne. Mohl bys být snadno služebníkem chedívovým.“
„I kdyby tomu tak bylo, teď bych ti nijak nemohl uškodit. To bych tě musel dopadnout při činu. Tak tedy upřímně! Pověz mi, chceš nakoupit otroky?“
„Dobrá, budu ti tedy důvěřovat, i když jsem tě ještě nikdy neviděl. Ano, kupuji otroky, pokud je dostanu.“
„Kam jsi chtěl jet odtud?“
„Vzhůru po Nilu, ještě kus za Fašodu, dokud na nějaké zeríbě nenajdu, co hledám.“
Pod slovem „zeríba“ se rozumí osada obchodníků nebo lovců otroků. Tyto osady jsou jakési pevnosti, zbudované podle zdejších zvyklostí. Jsou to chýše, sloužící částečně k ubytování lovců otroků, částečně k skladování zásob a jsou lemovány hustým živým plotem.

„Nemusíš jezdit tak nazdařbůh,“ řekl mi můj společník důvěrně. „Máš s sebou peníze?“
„Dost.“
„Tak tě zavedu k Ibn Oslovi“
„Za to ti budu ze srdce vděčný a později se ti odměním dobrým bakšišem. Ale má teď Ibn Asl otroky?“
„Ještě ne. Právě se na ně chystáme. Murád Násir chce po nás otroky, a pokud nám bude štěstí přát jako obvykle, zůstane jich i pro tebe více než dost“
„Murád Násir je tedy u Ibn Asla“ „Ne. Jel do Fašody už napřed.“
To mi bylo tuze vhod. Pojal jsem totiž odvážný záměr vyhledat Ibn Asla, vydat se přímo do lvího doupěte. Neznal mě, protože ve Vádí'l Bard mě zahlédl jen z dálky. Ale kdyby měl u sebe Muráda Násira, nesměl bych se tam objevit, bylo by po mně veta. Ovšem, mohli tam být i mukkadam a muzabir, ničemové, kteří mě znali stejně dobře jako Murád Násir. Musel jsem tedy nenápadně vytáhnout z Ibn Aslova služebníka, co jsem potřeboval vědět.
„Víš, proč sem vlastně ten Turek přijel?“ pokračoval můj společník, který mi teď zplna důvěřoval.
„Ne.“
„Znáš jeho rodinu?“
„Vím jenom, že má dvě sestry:“
„Souhlasí. A z toho vidím, že mluvíš pravdu a jsi tím, za koho se prohlašuješ. Přivezl teď Ibn Aslovi jednu ze svých sester za manželku. Svatba se bude slavit v jedné zeríbě na horním Bílém Nilu. Jestli pojedeš s námi, můžeš se jí také účastnit. Ibn Asl je při podobných příležitostech neobyčejně štědrý. Bude tam i jeho otec.“
„On má ještě otce?“ zeptal jsem se, jako bych o tom neměl zdání.
„Ano, jeho otec Abd el Asl ještě žije. Plaví se jako zbožný fakír po Nilu, sem a tam, a v tomto přestrojení pomáhá synovi obchodovat.“
„Je teď u syna?“
„Na krátký čas odjel s našimi lovci otroků do pouště, aby tam vykonal soud.“
„Soud?“ „Ano, vyjel potrestat jednoho cizího ďaura, který nám způsobil veliké škody.“
„Vzbouzíš ve mně zvědavost.“
„Bude-li Ibn Asl chtít, sám ti to vypoví. Nevím, jestli o tom mohu mluvit. Ten křesťan je ničema, ďábel, musíme ho zničit.“
Kdyby tak věděl, že vedle něho sedí právě ten ničema a ďábel!
„Pronásledoval nás z Káhiry až sem, ale mamě,“ pokračoval můj společník. „Unikl i mukaddamovi, když...“
„Mukaddamovi?“ otázal jsem se. „Kterého mukaddama míníš?“ Mukaddama kádiríje.“
„Abd el Baraku? Ach, toho velmi dobře znám. Setkal jsem se s ním v Káhiře.“
„Opravdu? Tím větší mám radost, že jsem tě tu potkal. Najdeš u nás přátele. Mukaddam jel totiž také do Fašody

s Murádem Násirem. Má s sebou muzabira Núbara a oba chtějí na výpravu pro otroky s námi.“
Věděl jsem teď, co jsem potřeboval. U Ibn Asla není nikdo, kdo mě zná, mohu se tedy odvážit cesty k němu. Slunce se právě dotklo obzoru, byl čas k modlitbě při západu slunce. Protože jsem chtěl být považován za muslima, byl jsem nucen aspoň navenek předstírat, že se modlím. Odebral jsem se k Ibn Nílovi a poklekl jsem vedle něho.
Mohl jsem sice zůstat s Ibn Aslovým společníkem, měl jsem však pádný důvod k tomu; abych se „modlil“ s Ibn Nílem; musel se dozvědět, o čem jsem s cizincem mluvil a jednal, aby se nepodřekl. Proto jsem mu po skončení modlitby řekl:
„Dávej pozor a pamatuj si: Jsem obchodník s otroky ze Suezu a jmenuji se Amm Selád. Ty jsi můj služebník a jmenuješ se Umar. Oba známe Muráda Násira, od něhož jsem už několikrát nakoupil otroky, známe i mukaddama Abd el Baraku. Jeli jsme vzhůru po Nilu a teď přijíždíme z Chartúmu.“
„Výborně, efendi!“ usmál se mladík.
„U Alláha, neříkej mi teď nikdy efendi, jen když docela jistě víš, že jsme sami. Mám v úmyslu podniknout něco, k čemu je třeba odvahy. Hodně riskuji. Jestli se ke mně nechceš připojit, nebudu ti to mít za zlé. Můžeš počkat zde ve vsi na příjezd askarijů.“
„Ať si jdeš kam chceš, půjdu s tebou. I kdyby to bylo na smrt. A jestli je to nebezpečné, tím spíš tě neopustím.“
„Dobrá. Jsi statečný a věrný. Ibn Asl je totiž tady, a já se vypravím k němu, abych vyzvěděl jeho plány proti rajjisi efendiná a abych mu je zkřížil. Předstírám, že se chci připojit k výpravě na otroky, na niž brzy vyrazí, a že od něho černochy koupím.“
Nemohl jsem pokračovat, protože cizinec k nám přistoupil.
„Ptal ses, jestli můžeš přenocovat tady ve vsi,“ řekl. „Nebudeš tu spát, vezmu tě po večerní modlitbě k Ibn Aslovi.“
„Proč teprve potom?“
„Čekám ještě na jednu loď. Víš, že za noci lodi obvykle nepokračují v cestě, ale zakotví u břehu. Po západu slunce se plaví ještě tak nejvýš hodinu. Musím tedy asi hodinu počkat. Pokud ta loď nepřijede, budu vědět docela bezpečně, že dnes už nepřijede vůbec, a mohu svou hlídku opustit“
„A jaká je to loď?“
„Smí tenhle mladý muž všecko vyslechnout?“ zeptal se a ukázal na Ibn Níla.
„Ano. Umar je nejvěrnější a nejmlčenlivější z mých služebníků, nemám před ním žádné tajemství“
„Slyšel jsi o rajjisovi efendiná?“ „Dokonce jsem ho v Káhiře viděl.“
„Víš také, jaký cíl sleduje?“
„To ví kdekdo. Rajjis Ahmad má pátrat po obchodnících a lovcích otroků a pochytat je. Slyšel jsem, že k tomu dostal zvláštní plnou moc.“
„Ano, je tomu tak. Alláh nechť toho psa ztrestá! Už nám lovcům způsobil mnoho škod a nedávno ve Vádí el Bard povraždil celou řadu našich druhů.“
Kdyby tak chuděra věděl, že jsem při tom byl, a dokonce že jsem ty jeho druhy vystopoval a zajal!
„Rajjis efendiná tomu jistě neříká vražda, ale trest,“ podotkl jsem.
„Chceš ho snad hájit?“ „
„Ne. Jako obchodník s otroky nemohu být přece jeho přítelem. Jestli bude pokračovat tak jako dosud, brzy nebude k dostání jediný otrok!“
„Ďaur, o kterém jsem předtím mluvil, je jeho přítel a pomocník. Ale brzy s nimi oběma skoncujeme! Ďaur je už jistě v rukou našich lidí, a rajjis efendiná, toho tu každou chvíli čekáme.“
„To je tedy loď, kterou vyhlížíš?“ „
„Ano. Přijede, a Ibn Asl číhá v záloze.“
„Tvůj pán chce loď rajjise efendiná přepadnout?“
To mu ani nenapadne. Loď je tak stavěna a vyzbrojena, že i když máme převahu, mohli bychom odtáhnout s nepořízenou. Proč vůbec bojovat, když i vítěz má pak mrtvé a zraněné! Nepřítele lze zneškodnit i jinak!“
„A jak například?“ „
„To se vezme...“
Byl jsem velice zvědav, co mi řekne. Kdyby svou větu dokončil, dozvěděl bych se všecko, co potřebuji vědět, a nemusel bych podnikat nebezpečnou cestu k Ibn Aslovi. Ale odmlčel se bohužel a polekaně si zakryl dlaní ústa.
„Málem bych byl prozradil víc, než smím. Máš tak důvěryhodnou tvář, že bych ti všecko řekl, aniž mám k tomu právo. Budu raději mlčet. Ibn Asl ti to poví sám. Prosím tě, nedej na sobě znát, že jsem byl vůči tobě tak sdílný“
„Buď bez obav. Nejsem mluvka. Ale pověz víš docela určitě, že sem rajjis efendiná přijede? Je nejen chytrý, ale i opatrný.“
„Pokud jde o to, musíme se víc obávat ďaura, toho křesťana, jak nám bylo řečeno. A rajjisovi efendiná nastražil Ibn Asl past, do které se jistě chytí“
„A ty ji znáš?“
„Ano. Vlastně bych o tom také neměl mluvit. Jsi však obchodník s otroky, pojedeš s námi, a když už leccos víš, můžeš i tohle. Rajjisovi efendiná jsme totiž poslali důvěryhodně vyhlížející zprávu, že u Džazíry Hasanija má být přepravován přes Nil velký počet otroků. Určitě se dostaví, aby to překazil, a přitom najde svou zkázu.“
Tím rozhovor skončil, alespoň pro mne už nemohl obsahovat nic důležitého. Byl bych se sice rád dozvěděl, jak chtějí zneškodnit rajjise efendiná, pak bych už věděl vše a mohl bych ho varovat ale nesměl jsem už na Ibn Aslova služebníka naléhat, snadno by v něm mohla vzniknout nedůvěra.
Seděli jsme spolu ještě hodinu, a upírali jsme zrak na Nil před námi. Dozvěděl jsem se ještě, že se můj společník jmenuje Idrís, jinak jsme mluvili jen o bezvýznamných drobnostech. Byl jsem napjat snad ještě víc nežli Idrís, protože kdyby teď tudy projel Ahmad Abd el Insáf a já jej nemohl varovat, byl by ztracen. Naštěstí se to nestalo.

Přišel čas večerní modlitby, hodina po západu slunce, a mohli jsme vyrazit na cestu. Neptal jsem se, jak pojedeme, brzy jsem se to stejně dozvěděl.
„Pojedeme na koních," prohlásil Idrís. „Půjdeme k šejchovi el beled, ať nám dá koně"
„A dá je, když nás nezná?"
„Šejch nebude nic namítat, vždyť tu zůstanou vaši velbloudi, a to jsou, jak jsem viděl, cenná zvířata. A udělá to i kvůli Ibn Aslovi."

„On ho zná?" „
„Ibráhím je náš tajný spojenec. Víš, že my lovci otroků musíme mít všude pomocníky, kteří nám poradí nebo nás varují. On je jedním z nich. Až se před úsvitem vrátím, zase mu koně odevzdám."
Šejch el beled nám skutečně bez váhání zapůjčil koně. Dokonce odmítl peníze, když jsem mu chtěl platit. Nasedli jsme a odjeli do tmavé noci, protože hvězdy zatím svítily jen matně.
Jeli jsme dobrou hodinu k jihu, jak jsem si všiml, a do stepi. Potom jsme zahnuli na východ k řece. Ukázaly se stromy, zprvu jen tu a tam, pak zhoustly a konečně jsme se octli v lese. Ibn Níl i já jsme museli zůstat pod velkým stromem a Idrís se vzdálil, aby podal Ibn Aslovi zprávu o našem příjezdu a zeptal se, zda nás smí s sebou přivést. Sesedli jsme s koní.
„Máš strach, efendi?" zeptal se mě Ibn Níl šeptem. „Ne, ale jsem velice napjat."
„Já také. Jestli nás poznají, je po nás veta."
„Není tu nikdo, kdo by nás už viděl. Přesto musíme být nanejvýš opatrní. V žádném případě se nesmíme odloučit, abychom mohli jeden druhému pomoci, kdyby to bylo třeba."
„Jestlipak táboří Ibn Asl ještě daleko odtud?" „Určitě ne. Nebudeme dlouho čekat"
A opravdu, už asi za deset minut se Idrís vrátil.
„Můj pán je ochoten vás přijmout. Vezměte koně a následujte mě, pomalu a opatrně. Stejně budete muset co nevidět sestupovat po svahu!"
Kolem nás byla tma jako v pytli, ale les nebyl hustý. Už po několika krocích se cesta začínala svažovat a pak už jsme spatřili několik ohňů, v jejichž záři jsme se lépe orientovali. Ohně hořely přímo na břehu Nilu a barvily jeho vody do zlata.
Tam nestál jediný strom. Byla to končina plná omm safá, jenže ten byl teď vysekán a ležel tu všude na hromadách. Omm safá je totiž tráva rostoucí v bažinách, podobná třtině, jež se na horním Nilu vyskytuje ve velkém množství. Roste při břehu, v mělké, bahnité vodě, vlny ji odnášejí z místa na místo, hromadí se v zálivech a zde se pak tvoří ostrůvky, které jsou unášeny po proudu. Často je celá hladina řeky pokryta omm safá a lodníci pak mají plno práce, aby ji odstranili a mohli proplout dál.
Když jsem vystoupil z lesa, viděl jsem kolem ohňů sedět a ležet asi na sto mužů, zcela nebo zpola oděných, mnohé jen v bederní zástěrce. Byly to tváře všech odstínů, až po nejtemnější černě; duši však měli všichni stejně černou. U hromad omm safá stálo šest velkých sudů a vzadu za nimi se z vody tyčila loď, nokver; voda zde byla tak hluboká, že plavidlo mohlo celou svou délkou přirazit ke břehu. A tam, opodál ostatních, hořel malý oheň, u něhož seděli tři muži. K nim nás vedli. Když jsme se přiblížili, muži povstali.
Jeden z nich byl střední, ale rozložité postavy, měl černý plnovous a byl oblečen do bílého háiku. Okamžitě jsem ho poznal. Byl to muž s bílým velbloudem, kterého jsem ve Vádí el Bard pronásledoval a nedohonil, Ibn Asl, nejobávanější lovec otroků. Měřil si nás ostrým pohledem a také jeho dva společníci si nás přísně měřili.
„Alláh buď s tebou!" pozdravil jsem a chtěl jsem pokračovat. Pokynem ruky mi nařídil, ať mlčím, a zeptal se:
„Tvé jméno?"
„Amm Selád ze Suezu." „A ten mladý muž?" „Umar, můj pomocník."
Nechtěl jsem říci „sluha", protože jinak by nesměl Ibn Níl u mne nadále zůstat.
„Kolik otroků chceš koupit?" „Kolik jich mohu dostat"
„A kam je dodáš?"
Měl jsem připustit, aby mě takhle vyslýchal? Čím skromněji jsem se choval, tím méně jsem byl v bezpečí. Nesměl si myslit, že má před sebou muže nízkého postavení. Proto jsem tentokrát odpověděl krátce a vyhýbavě:
„Tam, kde dostanu peníze. Myslíš, že svá obchodní tajemství vykládám na potkání kdekomu?"
„Amm Seláde, vystupuješ velice sebevědomě!"
„Čekal jsi něco jiného od muže mého povolání? Jak vystupuješ ty sám? Je slušné vyptávat se hosta tímto způsobem ještě dřív, nežli ho vybídneš, aby si sedl?"
„Kdo ti řekl, že budeš mým hostem?" „Nikdo. Ale pokládám to za samozřejmé."
„Není to zrovna samozřejmé. Našinec musí být opatrný"
„Já také. Jestli se ti nelíbím, nemusím se ani já snažit, abych v tobě našel zalíbení, a mohu zase jít. Pojď, Umare!"
Otočil jsem se a Ibn Níl rovněž. Vtom ke mně Ibn Asl rychle přistoupil a položil mi ruku na rameno.
„Stůj! Neuvědomuješ si své postavení. Kdo sem ke mně přijde, ten už nesmí zpátky."
„S úsměvem jsem se mu zadíval do tváře. A co když přece jen půjdu?"
„Už budu vědět, jak tě zadržet" „Zkus to!"
Při těchto slovech jsem popadl Ibn Níla za ruku, strhl jsem jej s sebou a zmizeli jsme pod stromy. Ibn Níl byl naštěstí tak duchapřítomný, že mě rychle následoval. Ibn Asl nic podobného nečekal. Byli jsme pryč, ještě než se mě pokusil jediným pohybem zadržet. Ale pak hlasitě vykřikl:
„Zadržte je! Chyťte je! Vzhůru, moji lidé, za nimi!"
Kdo nohy měl, ten spěchal do lesa, Ibn Asl a jeho dva druhové rovněž. Udělal jsem jen asi dvacet kroků, pak jsem se v

krátkém oblouku znovu vrátil tam, kde byl omm safá vysekán a přecházel v rákosí. Tam nedopadalo světlo ohně a tam jsme se také s Ibn Nílem přikrčili. Za námi se ozývalo volání mužů, kteří nás mamě hledali.
„Proč neutíkáš dál?“ zeptal se mě Ibn Níl. „Nedohonili by nás.“
„Vůbec se mi odtud nechce!“
„To tady zůstaneš ukrytý?“
„Ne. Chci jen Ibn Aslovi ukázat, že si nenechám poroučet. Teď už všichni zmizeli mezi stromy. Pojď!“
Vyplížili jsme se z vysokého rákosí a pospíšili jsme si k ohni, u něhož před chvílí seděl Ibn Asl. Tam jsme se posadili. Ležely tu tři pušky a tři dýmky. Vedle stála hliněná nádoba s tabákem. Rychle jsme si oba nacpali dýmky a zapálili si je. Tu za námi zazněly udivené výkřiky:
„Tamhle sedí! Ano, tam u ohně!“
Všichni volali jeden přes druhého a vraceli se stejně rychle, jak odtud odběhli. Nikdo nevěděl, co nám říci. Smáli se a křičeli. Ibn Asl se k nám musel téměř prodírat.
„Alláh akbar Alláh je velký!“ divil se. „Co vás to napadlo? Hledali jsme vás, a vy si sedíte zde!“
„Chtěl jsem ti jen ukázat, že se mohu vzdálit, kdy chci. Určitě byste nás nedohonili. Ale přišel jsem, abych s tebou uzavřel obchod, a neodejdu odtud, dokud se nedomluvíme.“
Řekl jsem to tak přesvědčivě, že jeho tvář, dříve zachmuřenou, rozjasnil nyní úsměv.
„Amm Seláde, muže jako ty jsem doposud neviděl. Jsi neobyčejně smělý. Ale protože se mi to právě líbí, odpustím ti žert, který jsi nám provedl. Vraťte se na svá místa.“
Poslední slova platila jeho lidem. Okamžitě uposlechli. Ibn Asl se posadil po mé pravici, jeho dva druzi ho následovali. Ano, byl jsem smělý, a teď jsem musel vyčkat, povede-li to k něčemu. Ibn Asl nás dosud ani nepozdravil, ani neuvítal, a dokud se tak nestalo, nebyli jsme bezpečni. Ibn Asl vzal třetí dýmku, nacpal si ji, zapálil a vyfoukl mi kouř do obličeje.
„Opravdu jsem ještě nic podobného nezažil. Buď jsi lehkomyslný šprýmař, anebo prohnaný obchodník.“
„To první ne, to druhé ano,“ usmál jsem se. „Prošel jsem mnohým nebezpečím a nepolekám se, když mě někdo přijme a neuvítá mě.“
„Mohu ti říci marhában, aniž tě znám?“
„Ano i ne. Každý dělá, jak je zvyklý. Já přivítám každého, kdo mě vyhledá.“
„A když je to špatný člověk?“
„Mám vždycky dost času na to, abych ho zahnal.“
„Až když ti způsobí škodu? Ne, nejdřív ho vyzkoušet, pak se rozhodnout!“
„Tak si zkoušej! Bude mi to milé! Ale říkám ti, že jsem tuze unaven. Dlouho jsme dnes jeli a potřebujeme se vyspat.
„Buď tak laskav a nezkoušej nás celou noc!“
Ibn Asl se podíval na své dva druhy, oni zase na něho. Nevěděli, jestli se mají smát anebo mračit, dokud se ke mně Ibn Níl s vážnou tváří nepřipojil.
„A hlad máme taky!“
Ibn Asl se hlasitě rozesmál.
„U Alláha, jste vy to prazvláštní lidé! Ale jednou se zpronevěřím svým zvykům a budu vám důvěřovat.“
„To přece nemůže být pro tebe nic těžkého,“ řekl jsem. „Mnohem těžší je to vlastně pro mne. My jsme tě vyhledali, my jsme se za tebou sami vypravili. Není to nejlepší důkaz, že máme poctivé úmysly?“
„Měl bych tak soudit“
„Neváhej tedy! Měl jsem radost, když jsem slyšel, že tě mohu najít zde u Džazíry. Chtěl jsem se vypravit nahoru k Bahr al Ghazal nebo Bahr al Džabal a vyhledat tam nějakou zeríbu. Byla by to ovšem daleká cesta s nejistým výsledkem. Ale teď, když dovolíš, se k tobě připojím a jsem přesvědčen, že spolu budeme zdárně obchodovat“
„Záleží na tom, kolik platíš.“
„Jaké zboží, taková cena. Kupuji otroky hned po ulovení a dopravuji je na místo sám.“
„Nemáš s sebou žádné lidi, Amm Seláde!“
„Najmu si je později. Myslím, že u Šilluků anebo Nuérů dostanu dosti bojovníků jako strážce svých otroků.“
„K tomu je třeba hodně peněz, totiž zboží, protože tam nahoře lze platit jenom zbožím.“
„Koupím si je ve Fašodě. Peníze mám.“
„Máš tedy i hodně odvahy,“ usmál se Ibn Asl. „Co když tě teď zabiju, abych dostal tvé peníze?“
„Na to jsi příliš chytrý“
„Říkáš chytrost tomu, že ti ponechám peníze?“ „
„Ano. Kdybys mě oloupil teď, měl bys zisk jen jedenkrát. Ale když se mnou budeš poctivě obchodovat, můžeš na mně vydělat často a mnohem víc.“
„Uvažuješ správně. U mně se ti nic nestane.“
„Těší mě, že jsem se v tobě nemýlil. Pokud jde o mne, zaručí se za mě Murád Nasir.“
„To mě přimělo, že jsem tě přijal. Znáš ho, nakupoval jsi od něho, a tak se domnívám, že s tebou budu spokojen i já. Nemám nic proti tomu, abys jel na lov s námi“
„Kam máte namířeno?“
„O tom později. Teď se musíme blíže poznat. Vítám tě, vítám i tvého pomocníka. Vyspíte se u mne a pojíte s námi“ Od ostatních ohňů sem pronikala vůně pečeně. Porazili tele, rozřezali je na kusy a teď je opékali. Dostali jsme svůj díl a statečně jsme se živili také. Přitom jsme hovořili, vlastně jsem hovořil já. Ibn Asl se mě vyptával. Chtěl se o mně dozvědět co nejvíce, o mé minulosti, o mých poměrech, o mém postavení. Všecko jsem si musel vymýšlet. Vymyslil jsem si tedy obchodníka s otroky v Suezu, vylíčil jsem mu, jak si stojí, jaká obchodní spojení asi má, jaké cesty asi podnikl, a protože jsem ty končiny dost dobře znal, vykreslil jsem obraz tak důvěryhodný, že se Ibn Asl rozehříval stále

víc a víc. Doslovně roztál a poznenáhlu mi prozradil leccos ze svého života.
Co jsem slyšel, nad tím jsem se zhrozil. Tenhle člověk neměl nikdy srdce ani svědomí. V jeho duši jako by nebylo ani stopy po nějaké lidskosti. Ďábelsky se radoval z každého zla, a čím déle a více vyprávěl, tím větší byl můj odpor k němu. Zato on ve mně nalézal větší a větší zalíbení. Byl sdílnější a sdílnější. Posléze mi vyprávěl i o tom, co jsem znal z vlastní zkušenosti, o tom, jakou škodu jsem mu způsobil osvobozením žen a dívek z kmene Fezárů. Líčil mne samozřejmě ze svého hlediska a z každého slova čišela nenávist, zášť proti mně, zášť tak veliká, že by se z ní leckomu jinému roztřásla kolena. Vyprávěl mi, že mi poslal naproti své lidi, kteří mě v poušti zajmou, a končil:
„Vede je můj otec, a jsem si jist, že udělá všecko, aby toho cizince zajal."
„Ale je docela snadno možné, že ho nějakým nedopatřením minou," podotkl jsem. „Znají cestu, kterou pojede?"
„Naprosto přesně. Jistě mu Fezárové dají s sebou průvodce, a my víme, kudy jezdívají Fezárové do Chartúmu. Tentokrát nám nemůže uniknout. A pak, pak uvidíš, jaká tisícerá muka a bolesti člověk snese, než umře."
„Chceš ho umučit k smrti?"
„Ano. Uřežu mu postupně ruce i nohy, uši, nos, rty, jazyk a vyloupu mu oči."
„A co bude s askaríji, kteří ho provázejí?"
„Dal jsem rozkaz, ať je všecky postřílejí na jednu hromadu. Cizince ke mně přivedou už samotného. A otec tu může , být každou chvíli."
Měl jsem být tedy krutě mučen a pomalu mrzačen! Nebylo to pro mne povzbudivé zejména v případě, že by objevil, kdo jsem! Málem mi vstávaly vlasy na hlavě. Ale přesto jsem se odvážil položit mu otázku, která mě mohla snadno prozradit. Zeptal jsem se ho totiž na fakíra el fukará.
„Ovšemže ho znám," řekl Ibn Asl. „Býval přece také lovcem otroků."
„Býval? Už tedy není?"
„Ne. Z Muhammada Ahmada je teď zbožný muž a připravuje se na budoucí časy."
„Má snad nějaký zvláštní plán?"
„Je to možné. Muhammad Ahmad o tom nemluví. Čte mnoho knih, světských i duchovních, a přicházejí k němu lidé, které ani neznáme a s nimiž mívá dlouhé a tajné rozmluvy. Možná že se chce stát velkým kazatelem, putujícím z místa na místo. Ale možná že je to jen maska, za níž skrývá jiné, docela jiné úmysly. Nenávidí vícekonzula, který ho vyhnal z úřadu, a jistě se mu bude chtít nějak pomstít"
Teď mi začalo svítat! Chtěl by se fakír el fukará opravdu stát mahdím? Míníl to vážně, měl bych vlastně varovat vládu. Muhammad Ahmad mluvil o tom, že mahdí by se spojil s vyšším egyptským důstojníkem. Možná že návštěvy, jež přijímal, měly mezi jiným navázat takové spojení nebo je upevňovat.
Umínil jsem si, že to vše sdělím nejprve rajjisu efendiná, který to může všecko posoudit líp nežli já. Teprve mnohem později, když už bylo povstání v Súdánu v plném proudu, jsem slyšel, že tímto důstojníkem byl míněn Urábí paša. Je však velmi nepravděpodobné, že příští „mahdí" měl s ním už tehdy nějaké styky.
Bohužel jsem nemohl nijak vyzvědět to, co jsem potřeboval nejnutněji. Ibn Asl se už v rozhovoru nevracel k rajjisovi efendiná. Varoval jsem se zmínit o něm přímo, ale snažil jsem se Ibn Asla oklikami přimět, aby se o něm rozhovořil. Marně. Čtvrthodina za čtvrthodinou míjela, byla už téměř půlnoc, a teprve pak prohlásil Ibn Asl, že půjde spát. Vyzval mě, ať ho doprovodím.
„Kam?" zeptal jsem se.
„Na loď. Tam jsme líp chráněni před komáry. Dám ti ochranou síť. Budeš spát u mne. Z toho vidíš, že jsem si tě oblíbil."
Věřil jsem mu to, ačkoliv mohl mít stejně dobře v úmyslu nespustit mě z očí a mít mě pod dohledem.
„Nerad bych tě obtěžoval," namítl jsem. „Jsem zvyklý spávat na cestách s Umarem, mým pomocníkem. Dovol, aby zůstal se mnou."
„Mám místo jen pro tebe a pro sebe. Také Umar bude mít dobrý nocleh, přespí v kajutě s mými důstojníky."
Další námitky nebyly možné, snadno bych vzbudil Ibn Aslovo podezření. Musel jsem se podrobit. Domníval jsem se ostatně, že nemám proč trvat na tom, abych zůstali s Ibn Nílem pohromadě. Doposud šlo všecko výtečně a nic nenasvědčovalo tomu, že by se do rána situace mohla změnit k horšímu. Za našeho rozhovoru jsem si všiml, že mnoho Ibn Aslových lidí odchází na loď. Chtěli zde přenocovat, protože venku na břehu je obtěžovala spousta komárů. Když se sem mohlo směstnat tolik lidí, byla předtím loď zřejmě prázdná. Z břehu byl k boku lodi přistaven žebřík. Oba Ibn Aslovi druhové, kterým říkal důstojníci, tam zamířili; vzali s sebou i Ibn Níla. Neměl jsem ani čas dát mu pokyny, jak si má počínat. Ibn Asl zamířil se mnou k zádi.
Rozdíl mezi dahabíjí a nokverem je v tom, že nokver má otevřenou palubu přinejmenším střední část bývá volná. Vpředu je obvykle lodní kuchyň, kde pracuje několik otrokyň, a vzadu malý přístřešek s kajutou, určenou pro majitele lodi nebo rajjise.
Třebaže hvězdy jasně svítily, nemohl jsem zjistit, jestli Ještěrka má nebo nemá podobné zařízení. Poznal jsem ovšem, že vzadu opravdu je kajuta, protože Ibn Asl mě tam rovnou zavedl. Skládala se ze dvou částí, z menší vpředu a větší vzadu. Ibn Asl se zastavil v té přední a zapálil lampu. Neměl jsem mnoho času na rozhlížení, ale přece jsem ve světle lampy viděl, že vpravo je poduška k sezení a vlevo dřevěná truhlice s nejrůznějším náčiním, jakého je na lodi každou chvíli zapotřebí. Později mi to velmi prospělo.
„Vstup rychle dovnitř, ať sem nevletí žádný komár," vyzval mě Ibn Asl a odsunul stranou rohož, oddělující obě části. Uposlechl jsem. Ibn Asl zavěsil lampu na šňůru upevněnou u stropu, a já jsem si tak mohl prohlédnout zařízení kajuty. Bylo to jenom několik podušek, ležících u dřevěných stěn, a jednoduše malovaná truhla, kde asi uschovával části oděvu.
Ibn Asl z ní vyňal dvě sítě proti komárům a jednu z nich mi dal. Obratně jsem se do ní zabalil a on učinil totéž.
Pokud jsem se domníval, že teď budeme spát, mýlil jsem se. Ibn Asl prohlásil, že teď by si chtěl se mnou popovídat,

dokud nedohoří olej v lampě. Bylo mi to docela vhod, protože jsem konečně mohl něco vyzvědět.
„Říkal jsi sice, že jsi unavený," podotkl Ibn Asl, „ale můžeš spát, jak dlouho se ti bude chtít"
Tím mi dal znamenitou záminku a já jsem jí okamžitě využil.
„Jestli nejsi ospalý, rád si s tebou popovídám," řekl jsem. „Ale vyspat se, to se mi asi nepovede."
„Proč?" „Čekáš přece rajjise efendiná, s nímž se chceš pustit do boje."
„Bojíš se snad?"
„Ani zdání! Už jsem si často přičichl k střelnému prachu, sám nejsem špatný střelec a vždycky se rád boje zúčastním."
„Tentokrát nebude vystříleno mnoho prachu, protože všecko se odbude docela potichu. Ale jestli máš chuť rozbít několika askarijům hlavu, nic proti tomu nenamítám." Nebude se tedy střílet, použijeme dýk a pěstí? Nevadí.
I tak se mnou můžeš počítat. Ale jak se dostaneš ze své lodi na plavidlo rajjise efendiná?"
„Dáme si moc dobrý pozor, abychom se nedostali na jeho loď! Oheň je lepší než střelný prach!"
„Aha! Ty chceš loď rajjise efendiná zapálit? To se ti jen tak lehce nepodaří. Máš snad v jeho posádce svého člověka, který založí oheň?"
„Ne. Tak by se mi můj plán nezdařil, protože na lodi by požár brzy zpozorovali a uhasili a já bych se jen díval. Jdu na to docela jinak, nemůže mi uniknout živá duše a z lodi nezůstane ani tříska."
„To nechápu."
„No, už jsi toho zažil a viděl jako málokdo, ale popadnout věc za pravý konec, to pořád ještě neumíš. Lovec otroků nesmí znát slitování. Zde jde o to, kdo s koho. Buď zemře rajjis efendiná, anebo já. A protože to nechci být já, musíme všecko zařídit tak, aby nevyvázl."
„Správně! Po tom všem, co jsem se od tebe dozvěděl, počínal bych si na tvém místě stejně. Jenom nevím, jakým způsobem toho chceš tak bezpečně a rychle dosáhnout."
„To bys vlastně měl uhodnout. Neviděl jsi hromady omm assafá? „Jistěže viděl, jsou přece dost velké."
„Dal jsem posekat omm safá za prvé proto, abych udělal místo k táboření, a za druhé jako hořlavou látku pro udržení ohně. Viděl jsi poblíž sudy?"
„Ano."
„Jsou naplněny něčím, co rajjise efendiná zničí. Mám totiž gáz petrolej."
„Gáz? Ano, začínám chápat. Ale jak ji chceš dostat na jeho loď?"
„Na loď? Nemusím jej přece dopravit na palubu, stačí jen do blízkosti lodi. Je to mnohem snazší, než si myslíš. Jsem přesvědčen, že se rajjis efendiná zdrží v Hegasi. Tím získám čas k přípravám. Víš, že mám v Hegasi svého člověka. Jak se tam rajjis objeví, přispěchá můj zvěd a dá mi o tom zprávu. Nil se zde dělí na dvě ramena; uprostřed je ostrov. Břeh řeky, na jehož břehu tábořím, je klidnější a bezpečnější.
Rajjis efendiná jistě namíří s lodí sem. Já utvořím z lidí tři oddíly. První zůstane u sudů, druhý se rozdělí na břehu co možná nejdále a třetí bude čekat na ostrově. Nikdo z nich se ovšem neukáže, budou dobře ukryti. Až se loď přiblíží tak, že už se nebude moci vrátit, moji lidé vyprázdní do řeky sudy s petrolejem a naházejí tak vzplát rychle hořící omm safá. Gáz se rozlije po hladině a kolem lodi v ohnivou zeď, přes kterou se nikdo nedostane, co tomu říkáš?"
Mrazilo mě, ale přesto jsem se donutil k odpovědi a obdivu:
„Je to nádherný, jedinečný plán. To sis sám vymyslel.
„Já sám!" prohlásil Ibn Asl hrdě.
„To tě obdivuji! Na podobnou myšlenku bych sám nepřipadl! Nanejvýš bych někde na rajjise efendiná číhal a tajně mu vpálil kulku do hlavy!"
„A jeho lidé by zůstali naživu? Ne, všichni musí k čertu!" „Ale co když se jim přece jen podaří přirazit k břehu?" „Jen ať si to zkusí! Uvědom si, že se v několika málo okamžicích octnou v plamenech a udusí se! Loď vzplane jako vích slámy. Ale přesto jsem promyslil i možnost, že několik se jich vrhne do vody a dostane se na břeh. Kdyby se jim to podařilo, o čemž ostatně pochybuji, pak stojí moji lidé na obou březích. Utlučou je pažbami. Vidíš tedy, že neunikne ani jediný"
„A nemůže oheň poškodit tvůj vlastní nokver?" „Ne, protože kotví výše proti proudu."
„Ale jaké následky to pro tebe může mít! Vicekonzulovi vojáci tě budou pronásledovat, a když tě dopadnou, běda ti!"
„Copak se někdo dozví, jak oheň vznikl?" usmál se Ibn Asl potutelně. „Může se to stát. Oheň se může dostat až do Hegasi. Poznají tam, že vznikl z petroleje rozlitého po hladině, a lidé se budou ptát, kdo jej vylil do řeky."
„Jen ať se ptají. Nikdo jim na to neodpoví."
„Máš tak velkou jistotu, že tě tvoji lidé nezradí?"
„Ano. Nikdo z nich ani nemukne." „
„Protože to s tebou dobře myslím, upozorním tě ještě na další nebezpečí. Co když se kromě lodi rajjise efendiná objeví další loď?"
„Půjde taky ke dnu."
„A co když popluje loď proti proudu? Zůstane stát a posádka bude svědkem celé podívané. Prozradí tě."
„Doufejme, že se nic takového nestane. Ale i kdyby se to mělo přihodit, nic to na mém plánu nezmění. Přiměju loď, aby přistála, a pak stejně provedu, co chci. Nemohu přece za to, když se můj petrolej nějakou neopatrností rozlije po hladině, a když je rajjis efendiná tak hloupý, že vjede se svou lodí do ohně. Kdo mě za to může potrestat?"
„Hm. Doufejme raději, že k žádným komplikacím nedojde!"
„I kdyby došlo, nic si z toho nedělám! Nejsem snad už teď pronásledován jako dravá šelma? Mohu se snad ukázat v Chartúmu? Jsem volný jako pták. Stojím proti zákonu a zákon stojí proti mně. Musím zde ještě leccos udělat, ale pak se ztratím. Může mi proto být jedno, jestli se někdo dozví nebo ne, že rajjis efendiná zahynul mým přičiněním. Škoda jen, že jeho loď shoří, to nezískám sebemenší kořist! Ale to, co mi unikne zde, nahradí mi moje výprava na otroky. Podniknu takový lov, jaký ještě nikdo nikdy neviděl! A už o tom nemluvme! Lampa dohasíná a my půjdeme spát"

V malém kahánku nebylo mnoho oleje. Plamínek slábl a slábl, až posléze zhasl docela. V kajutě nastala tma.

ĎÁBELSKÝ PLÁN JE ZMAŘEN

Uvažoval jsem o všem, co jsem se dozvěděl. Je možné, že tak ďábelský plán si mohl vymyslit člověk? Nesmělo k tomu dojít! Nástrahy musely být zmařeny! Ale jak? To nejjednodušší by bylo vyplížit se s Ibn Nílem z lodi, vrátit se do Hegasi a varovat tam rajjise efendiná. Ale kde je Ibn Níl, a je vůbec možné vylákat ho ven, aniž to zpozorují oba Ibn Aslovi důstojníci? Musel jsem se o to pokusit, ale nemohl jsem dříve, dokud Ibn Asl tvrdě neusne.
Čekal jsem netrpělivě. Míjely minuty, dlouhé minuty. Konečně jsem uslyšel tiché, pravidelné oddychování. Spal. Vyklouzl jsem ze sítě a plížil jsem se k němu. Přiklonil jsem se k jeho obličeji a naslouchal jsem. Ano, byl to dech spícího člověka, nepřetvařoval se. Plížil jsem se do přední části kajuty. Tam jsem se svlékal. Nechal jsem však své věci, kde byly, protože by mi byly při tajném pátrání po Ibn Nílovi jen překážely.
Když jsem se dostal na palubu, zůstal jsem chvíli skryt v hlubokém stínu kajuty a rozhlížel jsem se. Většina Ibn Aslových lidí se odebrala do podpalubí. Bylo tam sice dusno, ne svěží vzduch jako venku, ale také ne obtížní komáři. Jediný oheň, ten, který byl od lodi nejvíce vzdálen, doposud hořel. Kolem něho leželo pár spáčů, proti komárům je chránil kouř ohniště.
Měli tu rozestaveny stráže? Nikoho jsem neslyšel ani neviděl. Na palubě, kam slabě dopadala záře hvězd, se nikde nic nepohnulo. Plížil jsem se po čtyřech dál, kolem otvorů vedoucího do podpalubí i kolem stěžně, ale neviděl jsem živou duši. Nikde nikdo.
Tak jsem se dostal k přídi a zjistil jsem, že i zde je kajuta. Kuchyně stála vprostřed přídě a ne v rohu, jak to bývá na nilských plavidlech obvyklé. Zde to byl víceméně také přístřešek. Slyšel jsem odtamtud polohlasitý rozhovor. Připlížil jsem se k tenké prkenné stěně a naslouchal jsem. Oba důstojníci ani Ibn Níl dosud nespali. Hovořili spolu, mohl jsem sledovat, co si povídají. Poznal jsem, že se Ibn Níl snaží vyzvídat na nich. Snažil se horlivě, aby mi byl užitečný, odepřel si spánek a udržoval zábavu se svými společníky. To mi ovšem udělalo důkladnou čáru přes rozpočet. Mohli se tak bavit ještě hodně dlouho. A bylo pak ještě možné, abychom se s Ibn Nílem nepozorovaně vzdálili? Ptáci kolem řeky se probouzejí už před úsvitem. Jakmile začnou štěbetat, spáč se probudí a na útěk je pozdě.
Ostatně podle zvuku hlasů jsem usuzoval, že ani rozmístění v kajutě není pro můj plán příznivé. Ibn Níl ležel až vzadu a celá místnost byla tak malá, že i kdyby oba ostatní spali, nemohl by potají vyjít ven, musel by je překračovat a jistě by je vzbudil.
Co tedy dělat? Ibn Níla jsem nemohl vylákat ven. A odejít bez něho to nebylo možné, znamenalo by to pro toho statečného chlapíka jistou smrt. Musel jsem tedy zůstat i já. Ale co strašlivé nebezpečí, kterému se plaví vstříc rajjis efendiná, aniž má o něm potuchy? Musím je okamžitě odstranit! Časně ráno tu můj přítel může být, a pak už bude pozdě! Ano, kdyby šlo jen o přepadení ale ten ďábelský plán s petrolejem! Musel jsem jej zneškodnit! Petrolej musí pryč! Až Šáhín připluje, nevypukne aspoň požár, a bude-li posádka napadena, může se aspoň bránit!
Měl jsem jít a skutálet sudy do vody? Ne, to by způsobilo hluk. A nemohl jsem také vědět, jak daleko odplují. Kdyby se znovu dostaly k břehu a do rákosí, Ibn Asl by je dal přinést zpět a svůj plán by provedl tak jako tak. Musely tu tedy zůstat, ale petrolej v nich nesměl být. Ach! Vzpomněl jsem si na skříňku s nástroji. Snad je tam pilník! Navrtat do sudů díry! To byla jediná možnost, jak zabránit zkáze lodi rajjise efendiná a jeho askarijů.
Co však řekne Ibn Asl, až ráno zjistí, že jsou sudy prázdné? Bylo mi to jedno. Nesměl jsem myslet na sebe, naopak narafičit to tak, abych byl obviněn jako pachatel.
Vrátil jsem se zpět do kajuty na zádi, rychle, jak jsem jen mohl. Ibn Asl oddychoval klidně jako předtím. Sáhl jsem do truhly a vytahoval jsem jeden kus náčiní za druhým; bylo to obtížné, protože jsem se nesměl dopustit sebemenšího hluku. Podařilo se mi najít několik pilníků. Byly však příliš velké. Díru v sudě či spíše díry v sudech nesmělo být hned vidět. Až skoro na dně truhly ležel pilník, tenký asi jako tužka. Ten se mi hodil. Vytáhl jsem jej a vrátil jsem potichu ostatní náčiní zase na místo. Pak jsem znovu naslouchal, jestli Ibn Asl klidně oddychuje, a konečně jsem se vyplížil ven a přes palubu k místu, o něž se opíral žebřík.
Tam jsem se zprvu opatrně naklonil přes palubu a zkoumal, nestojí-li nablízku hlídka, poté jsem sestoupil dolů.
Brzy jsem urazil kousek cesty od lodi k sudům, a teď jsem se pustil do práce. Do každého sudu jsem musel udělat dvě dírky, jednu nahoře, aby mohl dovnitř vzduch, a druhou dole, pro odtok petroleje. Navrtal jsem je na nenápadných místech. Přitom jsem se varoval, abych nepřišel do styku s vytékajícím petrolejem pach nebo skvrna by mě prozradily. Sudy stály těsně na břehu, aby mohly být rychle otevřeny a vrženy do řeky. Petrolej stékal téměř rovnou do vody. Asi za čtvrt hodiny jsem byl hotov, omyl jsem pilník ve vodě, pečlivě jsem jej otřel rákosím a pak se opět vrátil na palubu. V kajutě jsem dal pilník do truhly s náčiním a zalezl jsem pod svou moskytiéru.
Bylo mi lehko u srdce. Zachránil jsem mnoha lidem život a zabránil darebáctví, jaké se jen tak hned nevyskytne. Ale ty následky pro mne! Dobrá, v situaci, v níž jsem byl, jsem je nemohl nijak odvrátit, musel jsem jen klidně čekat, co se bude dít. Rozčilení, které mě předtím rozechvívalo, se teď vytratilo a já jsem usnul.
Nevzbudil jsem se sám, probudil mě Ibn Asl.
„Vstávej, Amm Seláde!“ volal. „Mohl ses už dost vyspat, je už dávno ráno, a brzy tu bude hodně práce. Rajjis efendiná přijíždí!“
Okamžitě jsem byl vzhůru a vyskočil jsem. První můj pohled patřil Ibn Aslově tváři. Nic mi neprozrazovalo, že by snad už objevil můj čin. Oči se mu čile třpytily, dokonce se na mne přátelsky usmíval.
„Ano, ano, diviš se? Naše hodina udeřila. Jdi ven, čeká tam na tebe káva!“
Venku před kajutou ležel polštář, na který jsem se měl posadit. Stará černoška mi přinesla snídani. Ibn Aslovi lidé leželi a tábořili na břehu, právě tak, jak jsem je tu zastihl včera. Obrátil jsem se na Ibn Asla:

„Říkáš, že rajjis efendiná přijíždí? Ale tvoji lidé ještě nejsou na svých místech.“
Není to ještě zapotřebí. Dostal jsem teprve teď zprávu, že Šáhín dorazil do Hegasi a že tam zakotvil u mišrá. Nevíme, jak dlouho tam zůstane. Může to trvat celé hodiny, nežli odplují. Proto jsem znovu vyslal zvěda, který se má pohybovat mezi naším tábořištěm a Hegasi. Teprve až se k nám tento zvěd vrátí, bude čas, aby každý z nás zaujal své místo.“
„Nepluje tudy žádná jiná loď?“
„Proti proudu ne, tu by už moje hlídky viděly. A po proudu u všech ďáblů, to by byla smůla, kdyby se tu nějaká vyskytla!“
„Nechal bys ji projet?“
„To určitě ne. Posádka by spatřila nás i náš nokver a podala by o tom rajjisu efendiná zprávu.“
„To není tak jisté. Možná že by jeli kolem něho a nemluvili s ním.“
„To neznáš toho psa. Zastaví každou loď a prohlédne ji, jestli nevezou otroky. Rajjis efendiná by se určitě dověděl, že tu kotví nokver, a bylo by mu to nápadné. Nápadné a podezřelé, měl by se na pozoru a můj plán by se nepodařil. Ne, jestli teď po proudu pojede nějaké plavidlo, zadržíme je a musí počkat, než bude po všem. Pro všecky případy rozestavím podél řeky hlídky. Nastal můj čas a nenechám se ničím odradit“
Ibn Asl odešel na pevninu, aby odeslal hlídku. Mezitím ke mně přišel Ibn Níl. Nablízku nikdo nebyl, mohli jsme si tedy nerušeně pohovořit.
„Hodně dlouho jsi spal, efendi,“ řekl mi. „Málem jsem už měl strach. Nemyslil jsi na to, co hrozí?“
„Nejenže jsem myslil, ale taky jsem jednal, víc než tušíš.“ „Ale já jsem ani nezamhouřil oko. Nemohl jsem, tak se bojím o rajjise efendiná. Oba důstojníci se včera ještě rozpovídali a vyprávěli mi, že Šáhín má být spálen. Jen si pomysli!“
„Petrolejem, který je tamhle v těch sudech.“ „Ty to víš?“
„Ano. Dozvěděl jsem se to od Ibn Asla.“
„Efendi, co si počneme? Rajjis Ahmad se blíží, a tamhle je petrolej! To je strašlivé! A tys přitom spal a o nic ses nestaral!“
„Nehubuj! Není to tak zlé, jak si myslíš. V noci jsem navrtal do sudů díry. Petrolej vytekl.“
„Má šá'alláh! Je to pravda?“
„Ano. Nebylo to snadné. Chtěl jsem utéci a vzít tě s sebou, ale slyšel jsem, že mluvíte a jste vzhůru. Tys ležel až vzadu a nemohl jsi ven za mnou. Musel jsem se tedy vzdát tvé pomoci a jednat sám.“
„A proto bylo všude cítit petrolej hned ráno, když jsem vstal. Ibn Aslovi lidé si myslí, že se petrolej vypařuje ze sudů. A v rákosí leží několik leklých ryb.“
„Dál po proudu bude jistě mnohem víc leklých ryb i jiných živočichů. Byla voda nějak zbarvena?“
„Ne.“
„Buď byl tedy petrolej velice čistý, anebo silný ranní vítr zahnal mastné skvrny kus dál. To je pro nás výborné.“
„Nevidím v tom nic skvělého, efendi. Až to objeví, padne podezření na nás.“
„S největší pravděpodobností. Ale kdo nám může něco dokázat?“
„Takoví lidé jako Ibn Asl se po důkazech neptají. Musíme okamžitě pryč.“
„Bylo by to pro nás nejlepší, ale nejde to tak snadno.“
„A proč?“
„Za prvé to nemůžeme udělat nepozorovaně. A když někdo uvidí, co máme za lubem, zadrží nás a všecko je zmařeno.“
„Uděláme to jako včera večer. Utečeme odtud.“
„Budou na nás volat, a když neuposlechneme, začnou po nás střílet.“
„To ani včera nedělali“
„Byl večer a bylo tma, ale teď je den a světlo, to je rozdíl.“
„Jen si to uvědom! Včera večer bychom byli unikli. Ale teď bychom brzy dostali kulku do těla. A kam utíkat? Do Hegasi, otevřenou pouští, kde nás každý pronásledovatel už zdálky zpozoruje a kde jsme mu snadným terčem?“
„Umíme přece také střílet!“
„Ano, jenže když chceme střílet, musíme se zastavit a dáme tím pronásledovatelům čas, aby nás houfně dostihli. Ne, ne, to k ničemu není! A náš útěk přece musí mít dvojí účel, vytáhnout nás ze smyčky, do níž jsme dobrovolně strčili hlavu, a současně posloužit rajjisu efendiná. Když teď odtud upláchneme, pojede tudy, a nebude mít ani zdání, co ho tu může čekat. Nemohou ho už sice zničit ohněm, ale mohou mu položit do cesty nějakou překážku, past, která pro něho bude zkázou. Ale když tu zůstaneme, můžeme tomu nějakou lstí zabránit anebo ho aspoň varovat.“
„Varovat? Jakmile na něho zavoláme, jsme ztraceni!“ „Varováním může být i výstřel, který vyjde jakoby nedopatřením!“
„Ale v okamžiku, kdy tady objeví, že jsou sudy prázdné, bylo by pro nás přece jen nejlíp, kdybychom nebyli na dostřel!“
„To rád uznávám. Nech mě, abych si to promyslil. Snad mě něco napadne.“
„Ale muselo by to být hodně rychle, jinak ztrácíme drahocenný čas!“
Inb Níl se posadil vedle mne a čekal, až mě nějaký nápad osvítí. Bohužel se častokrát stává, že právě tehdy, když to člověk nutně potřebuje, nic chytrého jej nenapadne. A to se teď stalo i mně. Mamě jsem přemýšlel a přemýšlel.
Uplynulo pět, deset, patnáct minut. Ibn Asl stál dole se svými lidmi a horlivě rozmlouval s jedním z nich. Zdálo se, jako by často přitom pohlíželi k nám na palubu. Po chvíli přišel za námi. Tvářil se stejně přívětivě jako předtím.
„Amm Seláde,“ řekl mi, „měl jsi pravdu, když ses domníval , že by petrolej mohl ohrozit i moji vlastní loď. Dám ji odtáhnout kus proti proudu. Doufejme, že rajjis efendiná mezitím nepřipluje.“
Tedy proto se stále ohlíželi k lodi. Jejich pohledy neplatily nám. Na palubu přišla skupina mužů vztyčit stěžeň.
Bylo mi to nápadné, vždyť lano mohlo být upevněno stejně dobře i jinam. Muži se přitom pomalu blížili k nám a náhle se na nás vrhli. Stalo se to tak nečekaně a rychle, že jsem nestačil ani prstem pohnout, a už mi svazovali lokty na

zádech a spoutávali nohy. Ležel jsem na palubě vedle Ibn Níla. Co se to stalo? Proč nás tak nepřátelsky napadli? Někde proti nám muselo vzniknout podezření.
Ibn Aslova tvář se náhle úplně změnila. Jeho lidé poodstoupili o dva tři kroky, on však se přiblížil těsně ke mně a řekl výhružně:
„Tohle jsi jistě nečekal! Zdáš se náramně chytrý, proto jsem si musel chytře počínat i já. Musel jsem tě oklamat a rychle se dovědět, co jsi zač!“
„Divím se!“ odpověděl jsem mu, „Čím jsme se ti znelíbili, že jsme byli takto přepadeni?“
„Ano, ty nemáš ani zdání o tom, že všecko, co jste si tu spolu povídali, můj člověk,“ ukázal na muže, který se mě chopil první, „slyšel.“
„Proč ne,“ odpověděl jsem bez mrknutí oka. „Nemluvili jsme o ničem, co by ti mohlo dát důvod k tak nepřátelskému jednání.“
„Cože! Opravdu si myslíš, že oklameš Ibn Asla? Na to jsi příliš hloupý. Nevěděl jsi, že jeden z mých lidí leží na střeše kajuty. Všecko slyšel, pak sešplhal vzadu po laně, aniž jste si ho všimli, a všecko mi vypověděl. Chceš snad zapírat?“
„Ani mi nenapadne. Ale pověz, o čem jsme to mluvili?“ Spoléhal jsme na to, že muž na střeše kajuty jistě nemohl všemu rozumět. Nemluvili jsme sice potichu, ale ani ne nahlas, tak jako dva lidé, kteří si povídají věci, o nichž nemusí mít potuchy někdo jiný.
„O lecčems,“ odvětil Ibn Asl, „ale nejvíc o falši a zradě.“ „To nám dokaž!“
„Ty chceš důkazy? Jsi snad oprávněn žádat důkazy? Nemluvili jste snad o petroleji?“
„Ovšem. Proč bych to zapíral? Vždyť jsi mi o tom sám řekl.“
„Ale ty tvrdíš, že v sudech žádný není. Jak můžeš něco takového říci?“
„Byl to žert,“ odpověděl jsem a měl jsem radost, že nám Ibn Aslův muž rozuměl jen zpola.
„Brzy se dozvíš, že s něčím podobným nejsou žerty. A pak jste mluvili o útěku. Proč jste chtěli utéci, když máte klidné svědomí?“
„Mluvili jsme o útěku od ohně, kdyby měl zachvátit i tvoji loď. Utekli jsme snad včera? Nedokázal jsem ti spíš, že chci zůstat s tebou, že mi ani nenapadá utíkat odtud?“
„Jsi mistr ve vytáčkách! Ale co mi odpovíš na tuhle otázku: Proč má z tvé pušky vyjít náhodný výstřel, až se objeví rajjis efendiná?“
„Má? Právě že nemá! A z mé pušky? Mluvil jsem o puškách vůbec. Bojím se nepozornosti, neopatrnosti, která by mohla rajjise efendiná varovat. Rozestavuješ své lidi hodně daleko podél řeky, a proto jsem říkal: Jen aby nevyšel nedopatřením někde z pušky výstřel. Tenhle tvůj zvěd sice poslouchal, jenže ne všecko, nebo leccos popletl. Radím mu, aby si podruhé dobře vyčistil uši.“
Ibn Asl zkoumavě přejížděl pohledem hned mne, hned svého zvěda. Má povznesená drzost na něho působila. Bylo jasné, že je vyveden z konceptu a že mi zase začíná důvěřovat.
„Ale měl jsi přece strach o rajjise efendiná?“ vyptával se ovšem dál.
„To mi tvůj zdatný zpravodaj zase špatně rozuměl. Ne strach o rajjise, ale strach z rajjise efendiná.“
„Jak se to shoduje s tím, žes mi včera říkal, jak se vůbec nic nebojíš?“
„To jsem ještě nevěděl, co se má stát. Ale teď znám tvoje úmysly, a když jsem o nich se svým pomocníkem hovořil, měl jsem strach, že tvé plány mohou být zmařeny.“
„Zmařeny? Kdo by je mohl zmařit?“
Rajjis efendiná. Přistál teď v Hegasi. Vylákali jste ho sem, protože jste mu poslali falešnou zprávu, že přes Nil se bude přepravovat výprava s otroky. Jistě si tedy uvědomuje, že tu mají být obchodníci nebo lovci otroků. Myslíš si, že pojede pokojně a klidně jako na procházku?“
„A co by dělal?“
„Je docela dobře možné, že rajjis efendiná nechá svou loď v Hegasi a povede své askaríje po pevnině, aby vám na břehu vpadl do zad. Zatímco ho budeme očekávat na řece, připlíží se tajně z pouště a přepadne nás. Proto jsem měl strach z něho, ne o něho.“
„U Alláha, to je správné. Na to jsem nepomyslil. Musíme si všímat i břehů a...“
Ibn Asl se odmlčel. Přispěchal posel od hlídek stojících při horním toku a hlásil, že se odtamtud blíží loď. Okamžitě byl připraven člun, velením byl pověřen jeden z obou důstojníků a vyjel proti proudu, aby loď zadržel a přiměl k zakotvení.
Doufal jsem, že teď mě zbaví pout. Ale Ibn Asl se mě zeptal:
„Odkud vlastně víš, co jsme vzkázali rajjisu efendiná?“
„Idrís, hlídka v Hegasi, mě včera bohužel prosil, ať ho neprozradím. Byl jsem mu za jeho sdělení zavázán díkem a nechtěl jsem mu uškodit. Proto jsem sáhl k výmluvě.“
„Včera se o tom mluvilo u druhého ohně. Seděli jsme u prvního, ale zaslechl jsem to.“
Tato lež, pramenící z dobrého úmyslu, byla však ihned odhalena.
„Lžeš,“ prohlásil Ibn Asl. „U ohně to nikdo nemohl říkat. Věděli to jen čtyři lidé: já, oba důstojníci a posel v Hegasi. Z nich ti to neřekl nikdo. Od koho to můžeš vědět? Snad přímo od rajjise efendiná? Rád bych ti důvěřoval, ale teď vidím, že tvá slova byly jen vychytralé a dvojznačné výmluvy. Dřív než tě propustím, dobře celou věc prozkoumám, a běda ti, jestli na tobě najdu byť jen jedinou podezřelou skvrnku! Jenže teď na to nemám čas. Prozatím tu zůstanete ležet a budete hlídáni“
Odvrátil se od nás, neboť jeho pozornost upoutala připlouvající loď. Člun, který jí byl vyslán vstříc, začal s posádkou vyjednávat. Pak jsme viděli, že z paluby sestupuje do člunu muž a míří k nám. Loď však se otočila k břehu a chystala se zakotvit.
Vedle mne a Ibn Níla stál hlídač, který z nás nespustil oči. Neměl jsem strach. Domníval jsem se, že moje výmluvy přece

jen obstály a že jim Ibn Asl uvěří. Dokázat nám nic nemohl. Za vinu nám kladl jen to, co vyslechl zvěd na střeše, a tomu unikly celkové souvislosti. Zachytil pouze jednotlivé věty, z nichž se nedala vyvodit vina. Povážlivé bude, až Ibn Aslovi lidé objeví, že sudy jsou prázdné. Protože mi už nedůvěřuje, padne podezření jistě na nás. Ale ani v tom nám nemohl nic dokázat. Tak jsem uvažoval, bohužel všecko dopadlo docela jinak.
Člun přistál a Ibn Aslovi lidé vystoupili na palubu s neznámým mužem, jehož přivezli s sebou. Jaké bylo moje leknutí, když jsem v něm poznal Abún Níla, kormidelníka dahabíje Es Samak, na níž jsem zažil noční dobrodružství v Gíze! Tato dáhabíja byla určena pro obchod s otroky, rajjis efendiná ji v noci zajal a zabavil. Kormidelníka jsem nechal ze soucitu uprchnout, dal jsem mu s sebou trochu peněz na cestu a dostal jsem od něho slib, že se vrátí domů, do severních končin. A teď ho potkávám právě zde, nedaleko Chartúmu hluboko na jihu
Už to, že mě zná, bylo zlé. Ještě horší však bylo, že tento kormidelník Abún Níl byl děd mého průvodce Ibn Níla. Bylo možné se nadít, že jen nás uvidí, rozběhne se k nám a prozradí nás.
Ibn Níl neležel jako já na zádech, ale na boku, odvrácen od místa, kam posádka člunu vystoupila. Proto svého děda dosud nespatřil. Musel jsem ho na toto setkání připravit. Šeptem jsem mu řekl:
„Nelekej se a zůstaň ležet, tak jak jsi. Je tady tvůj děd!“ „
Viděl jsem, že užuž by byl udělal překvapený posunek, ale ovládl se. Po chvilce se zeptal:
„Mám ještě oba dědečky. Míníš kormidelníka?“
„Ano, Abún Níla, bývalého kormidelníka dahabíje Es Samak!“
„U Alláha, jaká je to radost!“ „Ne, jaké neštěstí! Prozradí nás!“
„Nebesa! To je pravděpodobné! Jak se sem dostal? Co tu dělá?“
„Byl na lodi, kterou Ibn Asl donutil, aby zakotvila. Přivezl ho s sebou důstojník, zřejmě má přijmout od Ibn Asla pokyny pro svého velitele.“
„Kde můj děd stojí?“
„Vpravo na palubě. Ještě nás neviděl. Právě s ním mluví Ibn Asl.“
„Nemůžeme mu dát znamení, ať mlčí?“
„Kdybychom nebyli spoutáni, šlo by to. Ale takhle ať se děje, co se má stát. Jak jen se mohl dostat k Bílému Nilu? Chtěl přece do Gutabaru?“
„Původně ano, ale pak se všecko zvrtlo jinak. Nevyprávěl jsem ti, že jsem se s ním setkal v Asijútu?“
„Ach, na to jsem si nevzpomněl!“
„Tam jsem ho zase ztratil, protože mě starý Abd el Asl vylákal do podzemní studně, kde jsem měl zahynout. Jen aby byl Abún Níl tak opatrný a neprozradil, že nás zná!“
„Myslíš, že je tak duchapřítomný?“
„Asi ne. Z radosti, že mě vidí, a pak z leknutí nad tím, že jsem spoutaný, jistě se dopustí té neopatrnosti, že nás zavolá jménem. Otoč se na bok, ať ti nevidí do obličeje!“
Uposlechl jsem, i když jsem nevěřil, že tahle opatrnost bude něco platná. Starý kormidelník se tehdy na dahabíji nechoval tak, že bych u něho mohl očekávat sebeovládání, jaké tu bylo zapotřebí.
Náš strážce si nevšiml, že spolu hovoříme. Pozoroval spíše Abún Níla nežli nás. Ibn Asl rozmlouval se starcem, a já jsem nezachytil, co mu povídá. Teď, když jsem přestal šeptat s Ibn Nílem, zaslechl jsem starého kormidelníka, jak říká:
„Ale pořád ještě nevidím důvod, proč máme přerušit plavbu. Vždyť vám nijak nestojíme v cestě.“
„Stojíte! Počkejte pár hodin, a pak si jeďte dál!“ „Proč ne hned teď?“
„To nemusíte vědět“
„To nám budeš muset říci, jinak zase zvedneme plachty.“ „Zůstaneš tedy zde, protože nechceš uposlechnout, jako rukojmí.“
„Na to nemáš právo!“
„Myslíš? Jsem rajjis efendiná, o kterém jsi jistě slyšel.“ „Ne, to nejsi. Nejenže jsem o něm slyšel, já jsem s ním i mluvil.“
„Nuže, jsem jeho důstojník. Musíš poslechnout.“
„Dokaž mi, že mluvíš pravdu! Lidé rajjise efendiná nosí uniformu, ale ti tvoji ne. Viděl jsem, že tvá loď se jmenuje Ještěrka. Loď rajjise efendiná se jmenuje Sokol. Tvá slova jsou lež.“
„Lež? Neopovažuj se mě urážet! Rajjis efendiná je velitelem Sokola, to jistě. Ale protože tato loď pro jeho potřeby nepostačovala, pronajal si ještě další, Ještěrku, a mně na ní svěřil velení. Jistě pochopíš, že najatí lidé nenosí uniformu.“
„Jestli je tomu, jak říkáš, jistě máš písemnou plnou moc od rajjise efendiná. Dokud si ji neprohlédnu, nemusím tě uposlechnout.“
„A mě ani nenapadne, abych ti ji ukazoval. Musíš uvěřit mému slovu a uposlechnout mě.“
„Navrátím se na svou loď a pojedem dál!“
„Pomalu, starochu, ne tak zprudka! Bez mého svolení neodejdeš. Jsi kormidelník zadržené lodi. jak se jmenuješ?“
Himjád el Bahrí!“
„Himjád el Bahrí! Abún Níl se tedy jmenoval teď jinak než dříve, jistě proto, že uprchl rajjisovi efendiná a myslil, že je pod přijatým jménem bezpečnější. To mi bylo vhod, teď se nemohl k Ibn Nílovi hlásit jako k svému vnukovi. Ale sotvaže ve mně tato naděje vznikla, hned mi ji zničil náš strážce. Sotvaže uslyšel starcovo jméno, pokročil kupředu a zavolal na Ibn Asla:
„To není pravda! To je falešné jméno. Znám ho. Vídával jsem ho dříve v Káhiře i jinde. Je to známý kormidelník, a protože zná řeku jako nikdo jiný, říká se mu Abún Níl.“
„Abún Níl?“ opakoval Ibn Asl překvapeně. „Je to pravda? Skutečně ho znáš?“
„Tuze dobře, nemýlím se.“
„Starče, tys mě chtěl oklamat! Jsi podvodník! Přiznáváš se, že jsi kormidelník Abún Níl?“

„Ne. Jmenuji se Himjád el Bahrí a neměl jsem žádné jiné jméno.“
„To je lež!“ stál na svém strážce. „Dobře ho znám a mohu přivést ještě dva svědky, kteří ho znají také.“
Jmenoval dva muže, Ibn Aslovy služebníky. Byli předvoláni a okamžitě potvrdili hlídačovu výpověď. Dokonce řekli starci přímo do očí, kde a kdy ho viděli. Nemohl jsem dost dobře pochopit, proč je pro Ibn Asla tak důležité, že kormidelník vystupuje pod cizím jménem. V těchto končinách a v nejistých poměrech lodníků se nezřídka stává, že si někdo změní jméno. Ale hned jsem zvěděl, proč se Ibn Asl nad tím tak pozastavuje. Začal starci hrozit:
„Jsi usvědčen. Vydáváš se za někoho jiného, nežli opravdu jsi. To musí být potrestáno.“
„Nelhal jsem. Možná že jsem tomu Abún Nílovi podobný. Ostatně ti může být jedno, jaké mám jméno. I kdybych byl skutečně Abún Níl, nemohl bys mi to taky zazlívat“
„Ovšemže ne! Naopak, těšilo by mě, že jsem toho muže konečně našel. A protože jsi to vskutku ty, jak tihle tři tvrdí a dokazují, mám neobyčejnou radost. Máš vnuka, který se jmenuje Ibn Níl?“
„Ne.“
„Nelži, starče, jinak tě přinutím, abys mluvil pravdu. Mezi námořníky je jeden, který se jmenuje Ibn Níl a když se někdo jmenuje Abún Níl, musí být otcem nebo dědem toho námořníka!“
„Pro mne za mne! Ale protože já se nejmenuji Abún Níl, nýbrž Himjád el Bahrí, a nemám syna ani vnuka, dej mi s tvým Ibn Nílem pokoj!“
„Takhle se mnou nemluv, starče!“ vyhrožoval Ibn Asl. „Mohl bys toho litovat!“
„Jak to? Z tebe nemusím mít žádný strach!“ „Myslíš? Jsem Ibn Asl, lovec otroků.“
„Alláh! Je to pravda? Ibn Asl, slavný lovec černochů?“ „Ano. Nebojíš se teď?“
Pokud se domníval, že se stařec při zvuku tohoto jména ulekne, zmýlil se. Kormidelník se obával rajjise efendiná, kterému utekl, ale neměl, proč by se bál Ibn Asla. Vesele zvolal:
„Ibn Asl! To je mi dokonce vhod, pokud mě znovu neklameš.“
„Mluvím pravdu. Alláh i jeho Prorok nechť jsou mými svědky, že jsem Ibn Asl.“
„Když takto přísaháš, mohu ti věřit. A teď už skutečně nemáš žádnou příčinu jednat se mnou jako nepřítel. Rád ti řeknu své skutečné jméno.“
Chudák stará neměl ani potuchy, že teď dělá obrovskou chybu. Kdybych tak na něho mohl mrknout a dát mu znamení.
„Předtím jsi tedy lhal?“ zeptal se Ibn Asl. „Ano. Jsem Abún Níl.“
„Tak přece jenom Abún Níl! Člověče, víš, co jsi řekl?“
„Ano. Dokázal jsem ti, že nejsem tvůj nepřítel, ale přítel!“ „Div a zázrak! Můj přítel! Jak to?“
„Slyšel jsi jistě o dahabíji, která se jmenuje Es Samak.“ Ano. Zajal ji rajjis efendiná“
„Rajjis efendiná, tvůj největší nepřítel. Ale já jsem byl na Es Samaku kormidelníkem. Byl jsem při tom, když naši loď prohledávali a objevili; že je to otrokářská loď. Rajjis efendiná ji zajal a celou posádku vzal také do zajetí.“
„I tebe?“ „
„Ano, ale podařilo se mi uniknout. Na té lodi byl cizí efendi...“
„Vida, cizí efendi!“ skočil mu do řeči Ibn Asl.“
„Ano. Slitoval se nade mnou, dal mi peníze a pomohl mi utéci.“
„Proč právě tobě?“
„Protože vlastně sám nevím.“
Abún Níl to dobře věděl, ale nechtěl obávanému lovci otroků říci, že mi učinil upřímné doznání.
„Buď jak buď, choval k tobě přátelské city. Tím se mi stáváš tuze podezřelý“
„Přátelské city? Ani zdání, vždyť jsem ho nikdy předtím neviděl.“
„ Ale později ano.“ „Ne.“
Nelži! Doznal jsi, že jsi Abún Níl. Jistě teď také doznáš, že máš vnuka jménem Ibn Níl.“
„Ano.“ „Výborně! Kde jsi ho viděl naposledy?“ „V Asijútu.“
„To souhlasí. Teď jenom přiznej, u koho tvůj vnuk slouží.“ „To nevím. Nikdy nebyl u nikoho sluhou.“
„Že ne? Nu, teď tedy je, a zrovna u člověka, na kterém mi velice záleží.“
„Tomu nerozumím. Proč to říkáš tak hněvivě?“
Ibn Asl byl přesvědčen, že Abún Níl ví všecko. Proto se radoval, že se mu stařec dostal do rukou. Posměšně se usmál:
„Dobrá, povím ti to, jen abych ti ukázal, že ti tvá přetvářka pranic nepomůže. Alláh tě přivedl ke mně, a brzy tu uvidíš i svého vnuka i toho cizince, kterému a to ti přísahám připravím nejstrašnější muka.“
„Alláh kerím! Čím ti ublížil?“
„Ty pse, nemysli, že mě oklameš! Jsi s ním spolčen. Víš všecko, znáš všecky jeho činy a budeš s ním sdílet i jeho osud. Opravdu se domníváš, že ti povím, co se stalo? Nemám teď ani chuť, ani čas. Svažte ho a hoďte ho k těm dvěma, co už leží vedle mé kajuty.“
„Cože, ty mě chceš spoutat?“ zvolal stařec. „O ničem nevím. Byl jsem ve Fašodě a...“
„Mlč, nebo tě dám zmrskat!“ hřímal nad ním Ibn Asl. „Už nechci nic slyšet! Až později se dozvíš a taky pocítíš, co se děje!“
A třebaže se Abún Níl bránil, podlehl přesile, byl sražen k zemi a spoután. Pak ho přivlekli k nám. Už jsem se radoval, že obávané setkání s námi projde bez nebezpečí, protože stařec byl zaujat jen svými útrapami a svým hněvem k protivníkům. Ale vtom padl jeho zrak na mne.
„Efendi, ty?“ zvolal hlasitě. „Je to možné, že jsi taky zajat?“
Ibn Asl už odcházel; při těchto slovech se však rychle otočil. A tu spatřil stařec i svého vnuka a vykřikl:
„Ibn Níle, synu mého syna! Ó Alláh il'lláh! Co se děje? Proč jsi spoután?“
To bylo nadělení! Přiznávám, že jsem si v tomto okamžiku toužebně přál, abych byl tenkrát v Gize nechal tohoto

tlachavého starce jeho osudu. Dojem, který jeho slova vyvolala, byl přesně takový, jak jsem si představoval. Ibn Asl k nám přiskočil jako tygr:
„Efendi? Ibn Níl? Alláh akbar! Co to slyším?“
„Mlč, žvanile! Zničíš sebe i nás!“ zašeptal jsem ještě kormidelníkovi, víc jsem už nemohl, protože celá posádka se z paluby shlukla kolem nás.
„Řekni to ještě jednou! Opakuj to!“ poručil Ibn Asl starci.Kdo jsou ti lidé?“
Moje varování účinkovalo. Stařec mlčel. Viděl jsem, že uvažuje.
„Mluv! Kdo je to?“ opakoval lovec otroků.
„Kdo?“ ptal se Abún Níl, aby získal čas. „Ti dva, jejichž jména jsi vykřikl.“
„Ti dva? Co tu leží? Ty neznám.“
„Ale právě jsi na jednoho volal efendi a na druhého Ibn Níle! To jsem sám slyšel!“
„Volal jsem ale tyhle muže jsem tím nemínil!“ „
„To ti sám ďábel našeptává! Proč bys jinak volal Ibn Níla a efendiho, kdyby tu nebyli?“
„Byl to jen výlev bolesti a smutku. Protože jsi sám o těch dvou mluvil, vzpomněl jsem si na ně!“
„Jenže ty ses ptal: Co se děje, proč jsi spoután? Jak tě napadla zrovna tato slova?“
„Tím jsem mínil sám sebe.“
„Myslíš, že jsem se zbláznil, ty pse? Přineste mi karabáč! Však už mu otevřu hubu!“
V tom okamžiku se na břehu ozval hlasitý, polekaný výkřik:
„Ó hrůza, ó běda! Sudy jsou prázdné!“
Ibn Asl přiskočil k zábradlí a pohleděl dolů. Protože jsem ležel, nemohl jsem vidět, co se děje na břehu.
„Sudy jsou prázdné!“ ozývalo se znovu volání. „Zešíleli jste!“ křičel Ibn Asl. „Vždyť byly plné!“
Slyšel jsem duté zvuky, jako by někdo převracel prázdný sud.
„Má šá'alláh!“ volal Ibn Asl. „Jsou skutečně prázdné! Kdo to udělal? Počkejte, sejdu dolů!“
Kvapně odcházel, ale ještě zavolal na našeho strážce: „Nedovol těm psům, aby spolu mluvili! Zbij je, kdyby se o to chtěli pokoušet!“
Pak sestoupil z paluby. Muž, kterému jeho příkaz platil, uchopil silné lano a rozkomíhal je před našimi zraky jako velmi názornou připomínku, že by ten milý rozkaz splnil doslova a do písmene. Mlčeli jsme tedy. Ostatně ani jsem nevěděl, co říci, abych napravil starcovu chybu.
Dole u sudů se zřejmě shromáždila spousta lidí, jak bylo možno usoudit ze zmateného povyku mnoha hlasů. Pak nastalo ticho. Asi se radili. Po chvíli se vrátil Ibn Asl. Za ním šli všichni jeho lidé, takže paluba se zaplnila do posledního místečka. Všecky oči se na nás upíraly: výhružně, nenávistně, a pokud se nemýlím, i s obdivnou zvědavostí. Ibn Asl přistoupil ke mně, kopl do mne a zuřivě se na mne zadíval.
„Mluv pravdu, ty prašivý šakale, sice ti vyrvu jazyk! Kde jsi byl v noci?“
Neodpovídat, to by bylo hloupé. Kdybych byl měl aspoň jednu ruku volnou, byl bych mu odpověděl pěstí. Promluvil jsem tedy:
„Samozřejmě u tebe v kajutě.“
„Ale vyšel jsi ven na břeh, k sudům.“
„To leda ve snu.“ „
„V sudech jsou díry.“
„To vím také. Ještě jsem neviděl sud bez otvorů.“ Ibn Asl mě znovu kopl a zařval:
„Přestaň vtipkovat! To tys navrtal do sudů díry! Nikdo jiný to nemohl být!“
„Dej mi s těmi svými sudy pokoj! Rád bych věděl, proč bych to vlastně dělal?“
„Abys zachránil rajjise efendiná. Celý můj skvělý plán je teď tentam! Doznej se, a bez meškání, sice tě rozdupu nohama!“
Napřáhl nohu ke kopanci. Není to žádná příjemná nebo důstojná situace, ležet tak před mnoha diváky na podlaze a být vystaven zcela bezmocně jakémukoli týrání. Chtěl jsem se Ibn Asla zmocnit, a zatím se zmocnil on mne! Byl jsem v jeho rukou mnohem větší nebožák, než by byl on v mých. Byl to zločinec, netvor, surovec, sprostý člověk. Mohl jsem mít proti němu vůbec nějakou zbraň? Má slušný člověk vůbec nějakou zbraň proti sprostým lidem, nechce-li být sám stejný jako oni?
I když jsem skutečně obratný šermíř, mohu se bránit kordem proti člověku, který jde na mne s hnojnými vidlemi? Moje sebevědomí se bouřilo při pomyšlení, že bych se měl zachraňovat lží. Ano, možná by se mi to podařilo. Možná bych lstivě obrátil Ibn Aslovu pozornost jinam a získal bych přinejmenším čas. Oklamat ho, to by nebyla hanba ale nesmí si nyní, v tomto okamžiku, myslet, že se ho bojím. Bát se? Má situace byla zlá, ale ne zoufalá. Ani mi nenapadlo ztrácet strachy hlavu. Odvážil jsem se otevřeně říci i kdyby mě to mělo život stát:
„Doznat se? Doznávají se jen zločinci, jen hříšníci. Co jsem udělal, to není hřích, to není zločin.“
„Přiznáváš se, žes to udělal?“ „Ano.“
„Ibn Asl se mi strnule zahleděl do očí. To neočekával. Slyšeli jste?“ zvolal potom. „Byl to on! Přiznává se. Víš, že jsi tím vynesl nad sebou rozsudek smrti? Proč jsi nechal vytéci petrolej?“
„Na to sis už odpověděl sám.“
„Chtěl jsi zachránit rajjise efendiná.“ „
„Ano. Jsem jeho přítel.“ „Kara ben Nemsí?“
„Ano.“
„A muž vedle tebe, tvůj pomocník, jak jsi říkal, to je Ibn Níl?“
„Ano e to on.“

Ibn Asl, vyveden z míry takovou otevřeností, ustoupil o dva kroky. Byl přesvědčen, že každý jiný na mém místě by byl lhal, protože záchranu jak soudil jsme mohli najít jen a jen ve lži. Otočil se k svým lidem:
„Slyšeli jste? Přiznává se. Máme ho, máme ho! Buď Alláhovi čest a chvála!“
Ibn Níl mi v tom okamžiku zašeptal:
„Och, efendi, proč ses přiznával? Teď je všecko, všecko ztraceno!“
Kolem nás se tlačili Ibn Aslovi muži, aby si nás, a zvláště mne, zblízka prohlédli. Také Ibn Asl ke mně znovu přistoupil a posmíval se mi:
„Jsi opovážlivec, ó Karo ben Nemsí, veliký opovážlivec! Ale jistě jsi netušil, co to znamená octnout se mi nablízku!“
„Ech, co by to mělo znamenat! Už jsem se pustil do jiných věcí! Kdyby ti nebylo přálo štěstí, vůbec bys neobjevil, kdo jsem. Anebo si snad myslíš, žes to objevil vlastní zásluhou, vlastní chytrostí?“
„Ničemo, ty se opovažuješ vysmívat se mi!“ zvolal otrokář a znovu mě kopl.
„Teď mě můžeš kopat! Jsem spoutaný! Ale povídám ti, že mi každý kopanec zaplatíš!“
„Tobě? A kdypak? Ty se chceš pomstít? Jsi blázen!“
„Je to mé plné přesvědčení. Jakpak dlouho si mě tu chceš nechat?“
„Až tě odpravíme!“
„To je mi k smíchu. Uvaž, že se rajjis efendiná už blíží.“ „Ty na něho spoléháš? Doufáš, že tě zachrání?“ „Ovšemže.“
„Doufej si, dokud neumřeš. Nemohu toho psa nechat uhořet, ale...“
Vtom nastal na palubě zmatek. Mezi muži se prodíral člověk, který byl poslán na hlídku k Hegasi. Sotva dechu popadal, když Ibn Aslovi hlásil:
„Ó pane, s petrolejem to nepůjde, rajjis efendiná sem nepluje po lodi.“
„A jak?“ „
„Díky Alláhovi za to, že mi vnukl myšlenku jít dál, nežli jsi mi přikázal! Stál jsem na břehu v místě, kde jsem mohl přehlédnout nejenom řeku, ale i část pouště. A odtamtud se blíží rajjis efendiná.“
„Jak víš, že je to on?“
„Kdo jiný by to byl? Byli ode mne daleko, ale přesto jsem poznal, že mají uniformy.“
„To jsou skutečně vojáci rajjise efendiná. Kolik jich bylo?“
„To nevím. Šli ve dvojstupu, a byla jich pořádně dlouhá řada.“
„Kdy tu mohou být?“ „
„Musí jít opatrně, a potřebují proto více času, než kdyby mohli jenom pochodovat. Běžel jsem rychle před nimi, ale tak za půl hodiny tu mohou být“
„Musíme pryč. Tenhle pes nám nechal vytéci petrolej, který by nám teď nebyl tak jako tak nic platný. Kdybychom bojovali, jistě bychom zvítězili, jenže mnoho našich kamarádů bychom přitom ztratili. Tomu se vyhneme. Dostanu rajjise efendiná do své moci lstí, vymyslím si jiný plán. Vzhůru, mužové, do práce! Vztyčte stěžeň a napněte plachty! Vítr je nám příznivý a zanese nás rychle vzhůru po Nilu.“
Všecko, co bylo na břehu, bylo rychle sneseno na palubu. Prázdné sudy po petroleji naházeli Ibn Aslovi lidé do vody. Pak zvedli stěžně. Nokver má totiž kromě hlavního stěžně ještě jeden menší. Plavidlo bylo vůbec stavěno jinak, než obvykle nokvery bývají. Vítr se opřel do plachet, odrazili jsme od pevniny a rychle jsme pluli vzhůru proti proudu. Všichni měli plné ruce práce, a nás si proto tuze nevšímali. I náš strážce pozoroval spíše pohyby nokveru, a ne nás. Proto jsme se mohli mezi sebou potichu dorozumívat. Jeli jsme právě kolem lodi, kterou donutil Ibn Asl k přistání. Tu zašeptal Abún Níl:
„Co myslíš, efendi, mám teď zavolat na své lidi?“
„U Alláha, ne! Tím bys naši situaci jen zhoršil, a ničeho bys nedosáhl.“
„Jenže já přece musím zpět ke kormidlu, já nemohu jet s tím hrozným Ibn Aslem.“
„Tomu ani nenapadne, aby se tě ptal, jestli můžeš nebo chceš. Musíš!“
„Ale co se mnou bude?“
„Budeš sdílet náš osud.“
„A jaký osud?“
„To ví Alláh, já ne. Sám sis zavinil tuhle bryndu!“
„Byl jsem celý vylekaný, nemohl jsem tušit, že nesmím říci vaše jména.“
„Byli jsme zajati. To ti mělo stačit“
Po levici jsme stále měli ostrov Hasanija. Vpravo u břehu se stromy široce rozestupovaly. Byla tu mýtina a výhled až do pouště. Třebaže jsem ležel, spatřil jsem jezdce sedícího na velbloudu a uhánějícího po mýtině k Nilu. Sotvaže uviděl loď, napřímil se v sedle, jako když chce zjistit, o jakou loď to jde. Pak zamával a pobídl svého velblouda, aby byl co nejrychleji u břehu. Ibn Asl stál právě kousek od nás.
„Pohleďte!“ zaslechl jsem ho. „To je Umar, náš posel. Nemůžeme ho vzít na palubu, protože nemůžeme zakotvit, sic by nás rajjis efendiná dostihl.“
Přiložil si obě ruce k ústům a zavolal na jezdce: „Majja es Sarátín, majja. es Sarátín!“
Posel pochopil, otočil velblouda a co nejrychleji uháněl opět pryč.

NA PALUBĚ OTROKÁŘSKÉ LODI

Majja je bažinaté vedlejší rameno řeky, záliv, kde voda neproudí, ale stojí, tedy to, čemu se na Mississippi říká bayou. V širším slova smyslu znamená majja i bažina. Es sarátín znamená „raci“. Ibn Asl poslal tedy jezdce do Račí zátoky, zřejmě místa, kde se vyskytuje mnoho raků a kde má počkat na nokver. Byl to posel. Od koho? Nemohl jsem rozeznat jeho

obličej, ale přesto mi připadal nějak známý.
Jenže teď jsem měl jiné starosti. Samozřejmě mě těšilo když jsem o rajjisu efendiná věděl, že je v bezpečí. Nyní jsem byl sám v nouzi. Mohl jsem od něho čekat pomoc? Snad, ale pravděpodobné to nebylo. Ahmad Abd el Insáf nevěděl přesně, kde hledat ptáčky, kteří mu ulétli. Našel-li opuštěné tábořiště, pátral po nich asi dál. A dověděl-li se od Abún Nílových druhů, že nokver jel proti proudu, vrátil se zřejmě do Hegasi k své lodi, aby je mohl pronásledovat. Tím ztrácel drahocenný čas a Ibn Asl získával náskok, který lze jen stěží vyrovnat. Sokol rajjise efendiná byl sice mnohem lepší nežli Ještěrka, ale když ji Ibn Asl ukryje v odlehlé zátoce, Sokol popluje kolem a nenajde ji.
Na rajjise efendiná jsem tedy nemohl spoléhat. Musel jsem spoléhat jen a jen na sebe. To jsem vysvětlil i svým společníkům. Ibn Níl mi úplně důvěřoval, zato jeho děd ztratil veškerou naději. Stručně nám vyprávěl své příhody. Když se odloučil od Ibn Níla, našel loď plující k Fašodě. Rajjis, který ho znal, jej vzal s sebou a později mu svěřil i místo kormidelníka. Na zpáteční plavbě je dnes ráno zastavil člun vyslaný z otrokářovy lodi. Ibn Asl jim vzkazoval, že pro velké množství naplavené omm safá se nedá jet dál. Kapitán zakotvil svou loď u břehu a poslal svého kormidelníka k člunu otrokářů, aby prozkoumal možnost další cesty. Místo omm safá našel Abún Níl zajetí. Teď žaloval světu i Alláhovi a vyptával se, zač se nám chce Ibn Asl tak mstít. Když mu to jeho vnuk v krátkosti vypověděl, stařec začal naříkat:
„Ó Alláhu, ó nebesa! Kdo by si to byl pomyslil! Teď jsou sečteny ne moje dny a roky, ale mé hodiny, protože tenhle otrokář nás povraždí. Už svou rodinu víckrát neuvidím, zahynu v mukách a bolestech!“
„Nenaříkej!“ napomínal ho Ibn Níl. „Efendi to nemá rád! Buď zticha a dopřej mu klid k přemýšlení, jistě objeví cestu, která nás přivede na svobodu. Ostatně jde o krk jenom nám dvěma, ne tobě! Tys Ibn Aslovi nic neprovedl, proto s tebou nebude krutě nakládat.“
„Copak jsi neslyšel, co říkal? Myslí si, že jsem váš spřeženec, a určil mi stejný osud jako vám.“
Stařec mi připadal sobecký. Myslil jen sám na sebe a mluvil jen o sobě, ne o svém vnukovi, který byl ve větším nebezpečí nežli on. Ale mýlil jsem se. Jak už jsem kdysi v Gíze poznal, nebyl to žádný hrdina, a když se teď najednou dostal do neštěstí, všecko se mu v hlavě zmátlo.
Vnuk ho napomenul:
„Nevidíš, že efendiho obtěžuješ? Tvoje nářky ho musí zrovna urážet!“
Stařec se ke mně otočil:
„Odpusť, pane! Z leknutí nevím, co dělám. Bylo to tak nečekané najednou mě srazili k zemi a spoutali že se nemohu vzpamatovat. Vím, čím ti jsem zavázán, a rád bych ti dokázal, jak jsem ti vděčný. Pověz mi, co mám udělat.“
„Nenaříkej, ale tiše nes svůj úděl. To je všecko!“
Minuli jsme ostrov a pluli jsme nerozděleným řečištěm. Ani zdola, ani shora se neobjevila loď. Tu nechal Ibn Asl obrátit obě prkna, nesoucí jméno lodi, a znovu je připevnit. A hle, místo Ještěrka se objevila Karmít. Slovo karmít znamená jeřáb, a vzniklo podle zvuku, který jeřáb vydává a jímž na horním Nilu zvěstuje příchod rána.
Ibn Asl měl tedy pro svou loď několik jmen. Proč, to lze lehce vysvětlit. Dalo se čekat, že rajjis efendiná začne pronásledovat Ještěrku. Byla naděje, že snad pod jménem Jeřáb uniknou. Této lsti zřejmě užívaly i jiné otrokářské lodě. K své velké žalosti jsem zjistil, že Jeřáb je velmi dobré plavidlo. Přesto se Ibn Asl snažil, aby rychlost ještě zvýšil, a to pomocí odrazových kůlů i člunu, připoutaného k nokveru silným lanem, v němž sedělo a usilovně veslovalo dvanáct mužů, kteří se každé půl hodiny střídali. Měli jsme takto získat co největší náskok před Sokolem rajjise efendiná.
Protože plavba šla jako po másle, měl Ibn Asl znovu čas na „rozhovor“ s námi. Přišel s oběma svými důstojníky, z nichž jednoho jmenoval nadporučíkem a druhého poručíkem. Stáli tu delší chvíli, pozorovali nás mlčky výsměšnými zraky. Pak se mě Ibn Asl zeptal:
„Kdo byl ten muž, který mě pronásledoval ve Vádí el Bard?“
„To jsem byl já,“ řekl jsem.
„Ty? Ach, ty sám? A jestlipak jsi mě dohonil?“
„Jen se nenafukuj! To, že jsem tě nedohonil, není tvou zásluhou, ale zásluhou tvého výtečného velblouda. Nezvítězil jsi ty nade mnou, ale tvůj velbloud nad mým.“
„Myslíš si, že já bych nad tebou, bídný červe, nezvítězil?“ „Postav se přede mne a vezmi do ruky nůž. Mně nech ruce svázané vpředu. Nůž nechci. A tak budeme zápasit. Pak ti ukážu, kdo je bídný červ, jestli ty nebo já.“
„Mlč! Měl jsi stále štěstí, to vzbudilo tvou pýchu a povýšenost, ale brzy se zvrátí v pravý opak. Dosud jsem marně toužil dostat tě do své moci. Teď se to konečně stalo a ty zvíš, jak naloží pravověrný s křesťanem prašivcem. Bylo by pro tebe líp, kdyby ses byl nenarodil. Začnu tě...“
„Šetři výhružkami! Už vím, co se mnou chceš udělat“ „Nuže, co?“
„Nejprve vytrhnout jazyk, pak vyloupat oči a pak postupně uřezávat uši, nos a všecky údy.“
„Opravdu, víš to! Kdo ti to řekl?“
„Chlapík, který se znovu přesvědčil, že se nebojím a že se dovedu vyvléci i z nejhorší situace.“
„Kdo je to?“
„Abd el Asl, tvůj otec.“
„Ano, už jedenkrát jsi mu unikl. Šejtán tě chránil. Jenže to se stalo mému otci, ne mně. Mně neujdeš! Spíše se zboří nebesa, nežli tě pustím z rukou.“
„To si nenamlouvej! Jestli je nějaký člověk schopen nahnat mi strach, ty to rozhodně nejsi!“
„Pse, v několika málo okamžicích začneš skučet o milost a slitování!“
„Zkus to!“ „
„Myslíš, že jen žertuji?“
„Ne, ale jenom hrozíš, protože se bojíš činů.“

„Aby tě šejtán pohltil! Ukážu ti, že mám i dost odvahy! Sem, mužové, sem! Uvidíte, jak toho křesťana začnu mučit!“
Všichni, kdo právě nebyli zaměstnáni, se sběhli. Ibn Asl vešel do kajuty.
„Efendi, co tě to napadá!“ poznamenal Ibn Níl. „Ty ho dráždíš! Nepoznávám tě, bývás vždycky tak opatrný! Jen zhoršuješ naši situaci!“
„Ne. Chci mu jenom ukázat, že strach naženu já jemu, nikoli on mně.“
Ibn Asl se vrátil. Přinesl kleště, zvedl je a zvolal: „Tomuhle proklatému psu vytrháme nejdřív nehty na prstech u ruky. Začneme palcem. Kdo to chce zkusit?“
„Já, já, já, já!“ ozvaly se hlasy.
Jeden silák se protlačil kupředu, sáhl po kleštích a prosil: „Přenech mi ho, pane! Víš, že se v tom vyznám. Nebylo by to poprvé, že bych přiměl zajatce, aby nám zazpíval!“
„Ano, pusť se do toho, Táhá! Máš v tom cvik!“
Muž uchopil kleště, vycenil zuby, postavil se přede mne a několikrát zacvakal kleštěmi, abych měl náležitou představu, jaká to asi bude bolest. Pak se nade mnou sklonil a chtěl mě obrátit na bok, protože jsem měl ruce spoutané za zády. Na to jsem čekal. Táhá se chlubil, že už leckterého zajatce přiměl ke „zpěvu“. Nemohlo mu uškodit malé ponaučení. Rychle jsem přitáhl kolena k tělu a kopl jsem ho oběma nohama do břicha tak, že po hlavě vletěl do houfu ostatních, několik jich srazil k zemi a zůstal ležet jako bez života. Z úst se mu řinula krev, zřejmě se při pádu kousl do jazyka.
Všichni křičeli, proklínali a vyhrožovali. Ibn Asl nařídil klid a prohlédl zraněného siláka, který nejevil známky života. Dal ho odtáhnout, zahrozil mi pěstí a procedil mezi zuby:
„To si odpykáš, stokrát a tisíckrát! Teď tě budu mučit úplně jinak, nežli jsem chtěl dříve. Držte ho pevně, ať se nemůže ani hnout a pak mi přineste jehly!“
Vrhlo se na mne šest či osm mužů. Nebránil jsem se. Jeden přinesl kleště, které odletěly o kus dál, a pokoušel se začít, co se jeho předchůdci nepodařilo.
„Stůj, ještě jediné slovo, Ibn Asle!“ zvolal jsem. „Dělej se mnou, co je ti libo. Neuslyšíš ode mne jediné bolestné zasténání. Ale totéž, co se stane se mnou, stane se i s tvým otcem Abd el Aslem.“
„S mým otcem?“ pronesl udiveně.
„Ano. A nejenom s ním, ale i se všemi jeho lidmi.“ Co ty víš o mém otci? Kde je?“
„Táhl mi naproti, aby mě zajal.“
„To je pravda. Znovu jsi mu unikl. Nepolapil tě.“
„Ovšemže ne. Abd el Asl nepolapil mne, ale já jsem polapil jeho, a to tak, že už jistě víckrát nezatouží setkat se se mnou.“
„Šejtáne! Mluvíš pravdu?“
„Věř si nebo nevěř! Je mi to jedno.“ „Kde jsi ho zastihl?“
„U studny.“ „U které?“
„To ti nepovím.“ ,
„Musím to vědět.“
„Ani mě to nenapadne! To zatím zůstane mým tajemstvím. Dej nám rozvázat pouta, a já tě zavedu k otci. A jestli ne, máš na svědomí otce i celý jeho oddíl.“
„Docela rád,“ zasmál se Ibn Asl. „Chceš se zachránit lží“ „Lži? Jak bych mohl vědět, že vytáhl, aby mě lapil?“ Viděl jsem, že tato námitka účinkovala. Zeptal se:
„Měl s sebou pěšáky?“
„Ne, jezdce na velbloudech.“ „Kolik mužů?“
„Ech, myslíš, že mám chuť, aby ses mě vyptával jako malého kluka? Stačí, když ti povím že všichni jsou zajati a stane se s nimi totéž, co uděláš se mnou.“
„Jsou někde nablízku?“
„Ne. Jeli jsme na rychlých velbloudech daleko vpředu.“ „Proč jsi u nich nezůstal?“
„Jsou v pevných rukou. Znáš fakíra el fukará?“
„Ovšemže znám. Mluvili jsme o něm už včera. Co je s ním?“
„Muhammad Ahmad se tam nachomýtl a chtěl je zachránit.“
„Podařilo se mu to?“
„Cožpak bych tu byl? Musí za svůj pokus pykat a je sám zajatcem. Nechápu, jak tě mohlo napadnout poslat na mě výpravu, aby mě zajala. Nepodařilo se vám to a nikdy nepodaří“
„U Alláha! Šílíš? Vždyť jsi právě mým zajatcem!“
„Ale brzy mě zase propustíš. To vím naprosto bezpečně.“ „Jsi lstivější než liška. Nelze ti věřit. Jen tušíš, že jsme tě chtěli polapit, a děláš, jako bys to věděl s jistotou.“
„Mohu taky tušit, že pronásledovatele vedl tvůj otec?“ „Ne. Ale proč jsi přišel k ostrovu Hasanija?“ „Vyjednávat s tebou.“
„Kdo ti vůbec řekl, že mě tam nalezneš?“
„Tvůj otec. Je to nejlepší důkaz o tom, že jsem s ním mluvil.“
„O čem jsi chtěl se mnou vyjednávat?“ „O propuštění mých zajatců“
„Jak to? Chtěl jsi výkupné?“
„O tom si promluvíme později“
„Nechápu, proč jsi o tom nezačal už včera večer.“
„Byl bych ti musel říci, kdo jsem, a nebyl bych mohl zachránit rajjise efendiná.“
„Tak tys věděl, že tu na něho číhám?“

„Ano, od tvé otce.“
„To není možné! Můj otec by se ti jistě nesvěřil s takovými věcmi.“
„Učinil to bezděčně.“
„To nechápu.“
„Jestli mi budeš i nadále usilovat o život, pochopíš ještě mnoho jiných věcí.“
„Mluvíš velice pyšně, a zatím tu ležíš bezmocně na zemi přede mnou.“
„Bezmocně? Nepleť se! Jakmile se v určený čas nevrátím ke svým lidem, stane se s tvými bojovníky i tvým otcem stejně jako s těmi, které dal rajjis efendiná postřílet ve Vádí el Bard. Zemře pak i fakír el fukará.“
Odmlčel jsem se, a také Ibn Asl mlčky přemýšlel. „Kolik mých lidí vám uniklo?“
„Ani jeden.“
„Lžeš, a já ti to dokážu. Viděl jsi toho jezdce, který sem prve přijel až k břehu?“
„Ano.“
„Byl to Umar, jeden z mých mužů, kteří provázeli otce.“ „Ale určitě s ním nebyl tenkrát, když jsem přepadl jejich oddíl. Možná že ho předtím někam poslali, a po návratu našel své druhy v zajetí. Proto spěchal, aby ti to ohlásil.“
„Chci slyšet, jak se ti podařilo zajmout mé bojovníky.“ „Nemám nic proti tomu, abys to slyšel, ale nemám ani chuť sám ti to vyprávět.“
„Ať vypráví Abún Níl!“
„Nic o tom neví, nebyl u toho. Od té doby, co jsem mu v Gíze pomohl k útěku, jsem ho nespatřil až do dnešního dne, kdy vstoupil na tvoji loď. Ibn Níl to přepadení zažil! Ať ti vypráví!“
Ibn Aslovi lidé utvořili ještě těsnější shluk. Každý chtěl slyšet, aby mu ani slovíčko neuklouzlo. Protože jsem předtím zatajil místo, kde se vše odehrálo, byl Ibn Níl tak chytrý, že o něm rovněž pomlčel. A když se chystal mluvit o tom, že jsem naslouchal, co si Abd el Asl s fakírem el fukará povídají, zakázal jsem mu to. A tak skutečnost, že jsem všecko věděl, a přece nebylo jasné, jak jsem to zjistil, dodávala všemu kouzelný, tajuplný přídech a mně to mohlo být jen a jen užitečné. Všichni bez dechu naslouchali, dokud vypravěč neskončil. Pak Ibn Asl zvolal:
„Mám tomu věřit? Skolil jsi lva z Et Tajtlu, efendi?“
„Slyšel jsi přece!“
„Netušil jsi, co dáváš v sázku!“
„Život. Co jiného?“
„Není to dost? Může člověk ztratit víc než svůj život?“ „Ovšem, může, a mnohem víc.“
„Co je to?“
„To, cos sám už dávno ztratil: čest, dobré jméno, úctu u lidí a požehnání Alláhovo.“
„Karo ben Nemsí,“ vybuchl, „jen si nemysli, že jsem najednou shovívavý anebo slabý! Měj na paměti, že jsem nyní tvým pánem! Tvůj život je v mých rukou!“
„A s ním i život tvého otce, fakíra el fukará i všech tvých bojovníků.“
„Přišel jsi, abys se mnou vyjednával. Propusť je! Co za to žádáš?“
„Tvoji přísahu, že necháš obchodování s otroky, a svobodu nás tří.“
„Postačí ti moje přísaha?“
„Možná že ano, možná že ne. Možná si vyžádám záruky.“ „Proč se domníváš, že bych mohl falešně přísahat?“ „Protože znám muslimy, kteří falešně přísahali.“
„To nejsou praví přívrženci Prorokovi.“
„Nuže, mohu ti dokázat, že fakír el fukará i tvůj otec, který je rovněž považován za svatého fakíra, přísahali při Alláhovi i při vousu Prorokově, a přece přitom lhali.“
„A to přísahali tobě?“ „Ano.“
„Nedopustili se hříchu, protože ty jsi nevěřící.“
„Vida, tak je to? Když přísahá muslim křesťanovi, a přísahá falešně, není to křivá přísaha?“
„Je to, jako by vůbec nic neřekli“
„A ty chceš, abych tě tak nechal přísahat a věřil ti? Tím ses sám usvědčil. Nenavrhnu ti už lidskou a smírnou dohodu, kterou jsem ti chtěl nabídnout“
„Tím jsme hotovi?“
„Ještě ne. Nabídnu ti něco jiného.“
„Mluv !“
„Propustíš nás tři a já ti za to vydám otce a fakíra el fukará. Ostatní tvé bojovníky předám rajjisovi efendiná“
„Jaká opovážlivost!“ zasmál se Ibn Asl hněvivě. „Tenhle ďaur je v naší moci, a mluví, jako by udílel rozkazy. Proč jen nepozvednu ruku a nerozdrtím tě?“
„Protože nemůžeš. Máš ji spoutanou. Jestli zemřu já, zemře i tvůj otec, a možná horší smrtí nežli ja.“
„Víš to vskutku tak dobře?“
„Ano. Abd el Asl se neprozřetelně zmínil, jakou smrtí mě chcete umučit. Jestliže se v určenou dobu nevrátím, vezmou ho beze všech průtahů na mučení, a nejenom jeho, ale i všecky zajatce.“
„Kdy máš být zpátky?“
„To nemusíš vědět. Čím rychleji se rozhodneš, tím menší nebezpečí hrozí tvému otci.“ .
„Mám tedy vydat tři osoby za dvě? Je to spravedlivé?“ „Ano, protože Abún Níla nepočítám, ten vám nic neudělal.“
„A jak vysoko ceníš sám sebe?“
„Při této výměně jsem jen číslo. Dva muži za dva jiné muže. Kormidelník není ve hře.“
„Je to tvá konečná nabídka?“ „Ano,“ prohlásil jsem rozhodně.

„Řeknu ti i svou konečnou nabídku. Propustíte všecky zajatce, a já za to propustím Abún Níla a Ibn Níla.“
„A já?“
„Ty zůstaneš u nás.“
„Děkuji. Aháh je velký. Daroval ti tolik chytrosti, že nad tím stojím u vytržení!“
„A tvoje moudrost je bez hranic, protože nemá ani začátek! Jak bych mohl propustit tebe! Pomysli jenom na všecko, co jsi proti nám podnikl! A tamhle leží Táhá, kterého jsi před chvílí zavraždil!“
„Zavraždil?“ „Ano, pořád se ještě nehýbe.“
„Může být v bezvědomí. Dej ho prohlédnout.“
„Nemáme na palubě hakíma. Ale počkej jsi přece cizinec! Každý cizinec je lékař. Jsi taky lékař?“
„Ano.“
„Prohlédni Táhá.“ „
„Jsem spoutaný“
„Když ti rozvážeme ruce, pokusíš se o útěk.“ „Ne.“
„Kdo ti může věřit? Jsi silný, smělý a mrštný.“
„Myslíš si, že bych měl chuť skočit do Nilu a dát se sežrat krokodýly? A i kdybych měl tolik smělosti, přece jen ti dávám slovo, že bez svých druhů neopustím palubu. Rozvaž mi jen bez obav ruce. Jakmile toho muže prohlédnu, zase mě spoutej.“
„Dobrá! Ale beru si pistoli a při sebemenším zbytečném pohybu tě na místě zastřelím.“
Přinesli ke mně bezvládného Táhá a rozvázali mi ruce. Nohy jsem měl stále spoutány. Kdybych byl chtěl porušit slovo, mohl jsem lehce použít úspěšného triku, který by nám prospěl. Táhá, ležící bez vědomí přede mnou, měl za pasem nůž. Vytáhnout jej a přeříznout si pouta na nohou, to by pro mne byla hračka, okamžik. Další okamžik, a skočil bych na Ibn Asla. Držel v ruce sice pistoli, ale kohoutek nebyl natažen. Nemířil také přímo na mne, ale k zemi. Kdybych ho uchopil a strhl za sebou do kajuty, stal bych se pánem situace a mohl jsem mu diktovat, co bych si jen usmyslil. Ale dal jsem slovo a musel jsem je dodržet, třebaže jsem byl přesvědčen, že každý jiný na mém místě, Ibn Aslem počínaje a posledním z jeho bojovníků konče, by nezaváhal a porušil by nejsvětější přísahu, jíž by se mi byl zavázal.
„Nuže?“ zeptal se Ibn Asl, když viděl, že jsem hotov. „Ztratil vědomí?“
„Ano, Táhá ztratil vědomí, ale už je nenabude. Tak to je, když se někdo těší, jak tomu druhému vytrhá nehty!“
„Cože? Táhá je mrtev?“
„Ano. Už nikoho nepřinutí zpívat. Můj kopanec mu poranil vnitřnosti, pak si prokousl jazyk a nakonec padl tak, že si zlomil vaz.“
„Alláh kerím! Tys ho zavraždil!“ „Já ne! Za to můžeš ty a on sám.“
„Ne, to tys ho kopl. Každým okamžikem rozmnožuješ své hříchy, za něž budeš pykat. Netěš se, že bych tě propustil.“
„Ano, musí zemřít!“ zvolal nadporučík.
„Zemřít, zemřít!“ přizvukovalo dvacet, třicet, padesát dalších.
„Měj na paměti, že pak zemře i tvůj otec!“
„Měj na paměti,“ zasmál se Ibn Asl zlověstně, „že jsem to zatím slyšel jen od tebe, a že musím vyslechnout i Umara. Možná že to, co mi chce sdělit, mi dá do ruky zbraň proti tobě. Ale ať je to co je, tebe nepropustím.“
„Chceš obětovat otce?“
„Ať si umře. Žil už dost dlouho. Po tobě jsem pásl, a nemohl jsem tě polapit. Teď jsi mi dobrovolně vběhl do rukou, a ty mé ruce tě přidrží tak pevně a nepustí tě, dokud v tobě nezhasne poslední dechnutí. Pryč s těmi prašivými psy do podpalubí,“ obrátil se s rozkazem k svým lidem, „pryč mi s nimi z očí! Zavřete je tam na závoru a dejte k nim strážce!“
Popadli nás a vlekli nás po palubě k otvoru, tam nás svrhli dolů po schodech, aniž se starali o to, jestli si polámeme ruce a nohy. Dole bylo tma. Znovu se nás chopili a vlekli nás kamsi. Slyšel jsem klapnout závoru, byla dřevěná. Vhodili nás do jakési komory, dveře zabouchly, závora zapadla. Jakýsi mužský hlas prohodil:
„S těmi psy se nadělá moc cavyků. Propíchnout je nožem by bylo nejlepší. Alláh nechť je sežehne pekelným ohněm! Kdo tu zůstává?“
„Já!“ odpověděl hlas, který mi připadal známý.
„Dobrá. Pak tě vystřídám. Nějaké hlídání je vlastně zbytečné. Jsou spoutáni a z lodi nemohou.“
Kroky se vzdalovaly, pak nastalo ticho. Cítil jsem, že ležíme na prkenné podlaze, a naslouchal jsem šplouchání vody, abych mohl určit, jestli jsme na přídi nebo na zádi. Nebylo možné nic rozpoznat. Ale protože jsem neslyšel vodu za kýlem, leželi jsme zřejmě na přídi. Bylo zde úplně sucho, nebyli jsme tedy ve vlastním kýlním prostoru.
Abún Níl chtěl hovořit. Zakázal jsem mu to. Teď jsme si museli udělat přehled o situaci, všímat si sebemenšího šelestu. Venku jsem slyšel tiché našlapování a plížení. Vzdalovalo se a znovu se přibližovalo. Pak někdo na dveře zaškrábal (to zde dělají místo zaklepání) tak opatrně, že to bylo slyšet sotva na pár kroků. Neodpovídali jsme. Znovu zaškrábání, tentokrát silnější, a když jsme i teď mlčeli, ozvalo se tiše: „Efendi, slyšíš mě?“
„Ano,“ odpověděl jsem.
„Schválně jsem tu zůstal na stráži. Chceš mě zničit?“ „Zničit? Kdo vlastně jsi?“
„Idrís, s kterým jsi včera mluvil v Hegasi.“
Díky bohu! Nečekaně mi zasvitla hvězda sice slabá, sotva viditelná, ale když to vezmu za správný konec, mohla zlatě zasvítit jako hvězda záchrany. Idrís měl strach. Myslil, že v zoufalství zapomenu na svůj slib a budu mluvit. To mi přišlo tuze vhod. Kdyby se Ibn Asl dozvěděl, o čem se mnou Idrís v Hegasi hovořil, dopadlo by to s ním moc špatně.
Spoléhal jsem, kdyby mě všecky naděje zklamaly, na svou tělesnou sílu. Možná že se mi podaří roztrhnout palmové lýčí, kterým jsem měl na zádech svázány ruce, anebo rozedřít je o nějaký ostrý roh nebo hranu. Ostatní by už přišlo samo. Pohodlnější ovšem bylo využít příležitosti, která se tu nabízela. Idrís nám mohl přinést ostrý nůž anebo jiné

náčiní a mohl nám opatřit i nezbytné informace, bez nichž se útěk mohl zdařit jen ztěžka nebo vůbec ne. Připlížil jsem se ke dveřím a zašeptal jsem:
„Slyšel jsi, že mi mají vytrhávat nehty?“ „Ano, efendi.“
„Víš tedy, co mi kladou za vinu a jak s námi budou nakládat dál.“
„Musíte zemřít“
„Ale pak také zemře Abd el Asl a všichni jeho lidé.“ „Och, Ibn Asl nechá otce zemřít, jen aby tě mohl mučit.“ „A co na to řeknou jeho lidé?“
„Mnozí s tím souhlasí. Někteří ale chtějí, abyste byli propuštěni výměnou za naše kamarády, které jste zajali.“
„Kterých je víc?“
„To se nedá zatím říci. Ale prosím tě pro lásku Alláhovu, abys neprozradil Ibn Aslovi, co ses ode mne dozvěděl. Dal by mě zastřelit anebo hodit krokodýlům.“
„Je mi líto, že tě nemohu ušetřit“
„Že ne? Alláh kerím! Ale nemůžeš se přece zachránit tím, že začneš mluvit!“
„Mýlíš se, Idrísi! Řekl jsi mi leccos, co mohu použít ve svůj prospěch.“
„Ale slíbil jsi, že budeš mlčet!“
„Pokud si vzpomínám, vztahoval se můj slib jen na jednu jedinou věc. A při mučení si člověk na slib ani nevzpomene. Doufám jen, že mi zprávy od tebe poskytnou poslední a důležitou zbraň, až se budu Ibn Aslovi bránit“
„Ó Alláhu, ó Proroku! Jsem ztracen!“
Idrís mlčel a já rovněž. Musel jsem nejprve vyčkat, až mé výhružky patřičně zapůsobí. Po chvíli se znovu ozvalo tiché zaškrábání a otázka:
„Efendi, poslyš, co kdybys tak uprchl!“
„To by ovšem bylo dobré, i pro tebe, protože tak bych nebyl nucen zmiňovat se o tobě.“
„Jenže to nejde! Jsi spoutaný a ustavičně tu bude stát stráž. A za třetí, i kdyby tomu tak nebylo, jak byste se dostali z lodi?“
„Máš ještě nějaké jiné připomínky?“
„Ne, jen tyhle tři, ale úplně stačí.“
„Ba ne, to mi vůbec nevadí. Jenom bych potřeboval někoho, kdo by mi na útěku pomohl.“
„Je to nebezpečné, efendi“
„Ani trochu. Živá duše to nezpozoruje ani nezví.“
„Co by ten člověk musel udělat?“
„Dvě věci, a obě snadné. Musel bys mi sem nejdřív přinést ostrý špičatý nůž.“
Nastala pauza. Idrís přemýšlel. Pak k mé veliké radosti prohlásil:
„Dostaneš ten nůž.“
„Kdy?“
„Hned jak skončíme náš rozhovor. Tamhle stojí otevřená bedna s noži a jiným náčiním, které se pořád potřebuje. A co bys chtěl pak?“
„Jen zprávu, nic víc. Když mi ji poskytneš, učinil jsi všecko, co žádám, a slibuji ti, že o tobě nepromluvím ani slovíčko.“
„Ptej se! Odpovím ti, protože to je pozor, tiše, někdo jde.“
Zaskřípaly schody. Někdo sestupoval, zůstal dole stát a rozsvítil světlo. Viděl jsem to mnoha škvírami ve stěnách našeho vězení súdánská vedra vysušila prkna tak, že se rozestoupila a vznikly škvíry, mnohé širší nežli střenka nože. Okamžitě jsem si vzpomněl na závoru. Pátral jsem po ní zrakem a našel jsem ji, byla upevněna vprostřed dveří, právě mezi dvěma prkny, a zakrývala širokou štěrbinu.
Srdce mi bušilo radostí. Kdybych prostrčil nůž škvírou a odstrčil závoru, mohl bych otevřít zevnitř. Ale v tom se dveře rozlétly a v nich se objevil muž.
Ovšem, byl to Ibn Asl. Držel v ruce hliněný kahanec a svítil si dovnitř. Ležel jsem na zádech a měl jsem zavřené oči, ovšem ne úplně chtěl jsem si naše prozatímní „útočiště“ trochu prohlédnout. Bylo nízké jako holubník, půldruhého metru vysoké, dva metry široké a jen o něco málo delší. Byli jsme tu jen my tři, jinak nic. Nikde ani skoba nebo hřebík.
„No, jak se vám zde líbí?“ posmíval se Ibn Asl. „Ukaž pouta! Podíváme se, jestli nejsou volná“
Postavil kahanec na zem a prohlížel si mé provazy. Mohl být spokojen. Spoutali mě tak pevně, že se mi provaz zadíral až do masa.
„Uvažoval jsi dál o tom svém skvělém návrhu?“ ptal se. Mlčel jsem.
„Nebo mi chceš říci, kdy uplyne lhůta, v níž se máš vrátit?“ „Právě až přijdu,“ zněla moje odpověď.
„To je tedy celá věčnost, protože ta psí smečka, ke které patříš, tě už víckrát neuvidí. Dobře tu hlídej, a kdyby snad tihle prašiví šakali začali spolu žvanit, vezmi karabáč a přetáhni je přes hlavu.“
Poslední slova platila strážci. Pak vzal Ibn Asl opět kahan, plivl na mne a zavřel dveře. Na schodech lampu zhasil, postavil ji tam a vyšel nahoru. Teprve po chvíli se náš spojenec odvážil znovu ohlásit.
„Je pryč, jsme tu sami, efendi,“ zašeptal. „Co ses mě chtěl zeptat?“
„Nejdřív mi pověz, kam nás to vlastně zavřeli.“
„Je to vězení pro lodníky, sem jsme zavíráni, když něco provedeme.“
„Kde v noci spíte?“
„Tady v podpalubí a také dole v kýlním prostoru, když nemáme lidský náklad.“
„Tak to bychom museli projít mezi spáči?“ „Ano.“
„To je ovšem zlé.“
„Mužstvo bývá na břehu a chodívá spát na loď až hodně pozdě, asi jako včera.“

„Znáš Račí zátoku?“
„Tuze dobře. Už jsme se tam častokrát schovávali.“
„Kde leží ta zátoka?“
„Na levém břehu, poblíž vesnice EI Kaua. Vjezd je tak zarostlý, že kdo to tam nezná, vůbec ho nenajde. Když tam vplujeme, skryje se lodní trup celý pod převislými větvemi v křovinách a v popínavých šlahounech.“
„Tam vás dneska čeká Umar, ten jezdec na velbloudu?“ „Ano.“
„Kdy připlujeme k zátoce?“
„Myslím, že ještě před půlnocí, protože se tolik snažíme proplout co nejrychleji. Jedeme k jihu, podél ostrova Mohábíle, a k večeru mineme El Kaua.“
„Mohl bys to zařídit tak, abys měl znovu stráž, až se dostaneme k zátoce?“
„Snadno. Ale pověz, vy tam chcete upláchnout?“
„Ne, to bychom tě přivedli do neštěstí. Odejdeme až později, teprve až se zase s někým vystřídáš. Musí to být ovšem ještě v době, kdy bude posádka na břehu. Až byste ulehli zde v podpalubí, to by bylo pozdě. Poslyš, není tu mezi lodníky nějaký pořádný ničema, kterého nemáš rád?“
„To je, a ne jenom jeden!“
„Nemohl by nějaký takový chlap vzít stráž po tobě?“ „Když to chytře zaonačím, podaří se mi to.“
„Pokus se o to! Čím horší darebák, tím budu radši, protože jestli se nám útěk podaří, bude potrestán. A teď to hlavní, musíš nám říci, kde jsou naše zbraně. Bez nich nemůžeme utéct.“
„Ibn Asl je má ve své kajutě. Považuje je za svou kořist.“ „Tak dávej dobrý pozor, jestli tam zůstaly anebo byly uschovány někam jinam. Musím to nutně vědět. Jestli všecko provedeš k mé spokojenosti, nejenže tě neprozradím, ale ještě ti dám dárek. Nechali nám v opascích a v kapsách všecko, co jsme měli, protože si jsou jisti, že neutečeme. V posledním okamžiku, až budu vědět, že se útěk daří, položím ti odměnu na místo, které si určíš.“
„Jestli mi chceš nechat nějaký dárek, efendi, pak není lepší místo než tamhle pod schody. Leží tam pár starých palmových rohoží, strč dárek pod ně.“
„Ale vezmi si to hned, jak budeme pryč, ať ti to nesebere někdo jiný“
„Ano, jenže jak se dozvím, že jste pryč? O vašem útěku nesmí mít nikdo ani potuchy.“
„Dám ti znamení. Ve zdejších lesích žijí malí kočkodani. Slyšel jsi už vzteklý křik takové opice, když ji někdo vyruší z nočního klidu?“
„Moc často.“
„Dobrá! Je to zvuk, který zde nebude nijak nápadný. Ale abys věděl, že jsem to já, a ne skutečný kočkodan, zopakuji to třikrát, jednou s delší a pak s kratší pauzou. Jakmile to uslyšíš, jdi a najdeš pod rohožemi můj dárek.“
„Efendi, ze srdce si přeji, abych jej našel, jednak proto, aby mi patřil, a za druhé proto, že získám jistotu o vašem šťastném útěku. Co mám ještě udělat?“
„Rád bych věděl, co vám Umar poví. Ale nemohu to zjistit, protože až dovypráví, musíme být už dávno pryč.“
„Snad bych vám mohl sdělit aspoň něco.“ „Jak a kde?“
„Zde dole.“
„V přítomnosti našeho strážce?“
„Ano, budu si počínat, jako bych mu o tom přinášel zprávu. Vy přece nemůžete na pevninu v tom okamžiku, kdy zakotvíme, ale Umar začne vyprávět hned. Budu naslouchat. Váš strážce bude jistě zvědavý, ale nebude moci na palubu, a tak za ním zajdu a vy uslyšíte, o čem mu budu vyprávět.“
„Výtečný nápad. Můj dárek bude tím větší. Ale teď už nemám, co bych ti řekl. Vím už dost, a tím ostatním ti nechci zbytečně zneklidňovat svědomí.“
Náš rozhovor byl u konce a Idrís mi hned nato přinesl nůž, špičatý a ostrý, tak jak jsem potřeboval.
Jaké štěstí, že měl Idrís takový strach, abych ho neprozradil! Byl jsem bezmála jist, že o půlnoci budeme na svobodě!
Idrís stál ještě hodinu na stráži, pak byl vystřídán. Během odpoledne mi napadlo zjistit si, jestli i vnitřní stěny našeho vězení mají škvíry a štěrbiny. Musel jsem povstat, což se mi po jisté námaze podařilo.
Byl jsem svou prohlídkou plně spokojen. Protože nokver nebyl zatížen nákladem, neměl hluboký ponor. Část i vnější stěny, ležící obyčejně pod vodou, ale teď nad hladinou, byly vysušeny slunečními paprsky. Smůla z trhlin ve fošnách stekla, a když jsem vzal střenku nože do zubů, rozšířil jsem trhliny natolik, že na těch místech vznikly otvory, jimiž jsem mohl vyhlédnout ven. A to mohlo být pro nás zvláště večer velmi výhodné. Teď jsem stále ještě viděl plout s lodí člun připoutaný na laně, dokonce na něm vztyčili i malý stožár s plachtou, aby veslařům ulehčili práci.
K večeru se přišel Ibn Asl znovu přesvědčit, jestli jsou má pouta dost pevná. Považoval zřejmě jenom mne za nebezpečného protivníka, neboť druhým dvěma provazy neprohlížel. Nože si nevšiml. Ležel až v nejzazším koutě vedle starého kormidelníka. Mohl jsem přeřezat provazy hned, jakmile jsem dostal nůž, ale čekal jsem, že Ibn Asl přijde ještě jednou.
Opřel jsem se o vnější stěnu a hleděl jsem škvírou ven na Nil. Už jsme dávno minuli ostrov Mohábíle a brzy se musela objevit vesnice El Kaua. Stíny z levého břehu se prostíraly po celé šíři hladiny, slunce se už zřejmě chýlilo k západu. Brzy nastal večer, a protože jsem už pro tmu neviděl, znovu jsem ulehl.
Podle evropského času mohlo být už asi osm hodin, když náš spojenec Idrís znovu nastoupil stráž. Mluvil s námi jen chvilku. Sdělil nám, že po něm přijde na stráž chlapík, který si plně zaslouží, aby byl za náš útěk potrestán.
„A kdy se dostaneme k Račí zátoce?“ ptal jsem se.
„Brzy poté, co skončí moje stráž,“ vysvětloval Idrís. „To se pro naše záměry výborně hodí. Půjdu hned s ostatními na pevninu, a kdyby se snad mělo dít něco neočekávaného, mohu vás varovat. Ostatně vaše zbraně leží ještě u Ibn Asla v přední části kajuty.“

Čas utíkal, Idrís byl vystřídán. Potichu jsme mezi sebou hovořili. Idrísův nástupce to slyšel, otevřel dveře a švihl dovnitř karabáčem, který si s sebou schválně přinesl. Přitom nešetřil nadávkami, ďaury a křesťanskými psy. Mělo se mu brzy dostat zasloužené odměny. Za chvíli se nahoře na palubě ozvaly hlasité povely. Slyšeli jsme, jak přes zábradlí paluby klouže lano. Byla svinuta plachta. Zátoka už byla zřejmě nablízku. Pak jsme slyšeli, jak o okraj paluby narážejí větve stromů. Zajížděli jsme s lodí do zátoky.
Zvedl jsem se a vyhlédl ven. Byla úplná tma. Nerozeznal jsem oblohu od pevniny. Loď byla tedy zakryta vrcholky stromů. Pak se objevilo světlo. Na břehu hořel oheň, u něho stál muž. Volal na posádku naší lodi:
„Sem, sem! Shoďte lano, ovinu je kolem stromu!“ Považovali za zbytečné spustit kotvu. Z přídi i zádi byla shozena lana, kterými bylo možno vytáhnout celý nokver na břeh a tam jej přivázat k dvěma stromům. K tomu účelu byl také z paluby spuštěn žebřík. Část posádky sestoupila na pevninu.
Stěna, o niž jsem se opíral, byla otočena k břehu, takže jsem viděl aspoň zčásti, co se tam děje. Ostatní jsem si musel domyslit. Sotvaže byla loď vytažena na pevnou zem, odebrali se na břeh i ostatní muži posádky. Bylo jasné, že je Ibn Asl bude následovat, ale že nás předtím navštíví. Proto jsem opět ulehl. Vzápětí zaskřípěly schody, rozsvítil se kahanec a uslyšel jsem hlas:
„Je všecko v pořádku?“
„V pořádku,“ hlásil strážce. „Ti psi mezi sebou štěkali, ale poučil jsem je karabáčem, že mají být zticha.“
„Dobře! Jen pořádně hlídej!“
Ibn Asl otevřel dveře, posvítil si dovnitř, prohlédl mi pouta a posměšně se na mě zašklebil.
„Teď si promluvím s Umarem, a o vašem osudu bude rozhodnuto. Seber všecku svou odvahu! Tvoje muka začnou už dnes večer.“
„Mluvíš jako dítě,“ posmíval jsem se. „Na mém osudu nemůžeš ty sám nic měnit. O tom už je rozhodnuto. Nás nedostaneš.“
Propukl v hlasitý smích.
„Strachy ses pomátl na rozumu? Za hodinu začneš zpívat jinak!“
„Dneska jsi už jednou viděl, jak to dopadne s člověkem, který mě chce přimět, abych zazpíval.“
„To se ti podařilo jenom jednou, podruhé už s tím nepočítej.“
Ibn Asl zavřel dveře na závoru, zhasil kahanec a odešel. Vstal jsem a znovu jsem vykoukl ven. Na břehu vysekali rákosí, aby tu bylo místo pro tábořiště, a rozdělali několik ohňů. Neviděl jsem je sice, ale poznal jsem to podle většího světla a podle toho, že kmeny stromů nevrhaly jenom jediný stín, ale více stínů.
Teď nastal čas zbavit se pout. Přistrčil jsem si nohou nůž z kouta, převalil jsem se na zádech a uchopil jsem jej do ruky. Ibn Níl se musel položit tak, aby se opíral zády o moje záda, takže jsem mohl zastrčit čepel nože mezi provazy na jeho rukou a přeřezat je. Musel jsem si počínat opatrně, abych ho nezranil. Nešlo to lehce, ale přece jen to šlo. Brzy měl ruce volné. Vzal teď nůž a přeřízl provazy na svých nohou. Potom osvobodil i nás. Všecko se odehrávalo tak tiše, že strážce nic nezaslechl.
A nyní jsme čekali na svého spojence. Teprve za půl hodiny znovu zaskřípaly schody a uslyšeli jsme Idrísův hlas:
„Kdybys tak mohl jít nahoru! Je tolik novinek!“
„Chceš mě dopálit?“ bručel náš strážce. „Ďábel našeptal našemu poručíkovi, že mě sem postavil zrovna teď. Tak co?“
„Ten nevěřící skutečně mluvil pravdu. Naši kamarádi jsou zajati a osm z nich bylo ubito pažbami“
„Alláh nechť zničí celé pokolení rajjise efendiná. O toho proklatého efendiho je už dobře postaráno. Jak ale unikl Umar? Jistě se nenechal chytit?“
„Chytili ho! Jenže askaríjové ho nespoutali dost pevně, a tak se mu k ránu podařilo zbavit provazů. Odplížil se, dokonce si vzal i velblouda. Pak se rozjel bez meškání k ostrovu Hasanija, aby nám dal zprávu, ale přišel o pár minut pozdě.“
„Proč nejel k našemu tábořišti, ale dál nahoru podél Nilu?“ „Protože nemohl jinak. Viděl, že se k tábořišti stahují askaríjové rajjise efendiná. Naši zajatí kamarádi nebudou dopraveni do Chartúmu, jak bylo původně určeno, ale do Hegasi, kde má Kara ben Nemsí očekávat své askaríje.“
„Už je víckrát nespatří, a my je náležitě přivítáme. Doufám totiž, že Ibn Asl udělá všecko, jen aby naše kamarády zachránil.“
„To je samozřejmé.“
„Jenže nesmíme ztrácet čas. Kdybych tak mohl dolů na břeh! Nechceš vzít stráž místo mne? Dám ti za to...“
„Ani mi nenapadne!“ skočil mu do řeči Idrís. „Právě jsem si odsloužil dvě hodiny, mám stráže až nad hlavu.“
Pak schody opět zaskřípaly. Idrís odcházel. Splnil své slovo, a zpráva, již mi takto sdělil, měla pro nás velikou cenu. Měl proto dostat slíbenou odměnu. Byl to sice náš nepřítel a jistě špatný člověk, ale slovo se musí dodržet. Nesměl o mně říci, že jsem podvodník.
Rozmluva obou lodníků byla pro nás výhodou i jinak. Otevírat pomocí nože závoru se neobejde bez hluku a strážce by to musel zaslechnout. Kromě toho stál u veřejí a při otvírání dveří by nám překážel, nemohli bychom jej zneškodnit tak rychle, jak bylo nutné. Byl by mohl volat o pomoc nebo dokonce klást odpor.
Tomu všemu bylo teď odpomoženo. Aby líp rozuměl, vystoupil strážce na dva tři schody a uvolnil dveře. Zatímco hlasitě rozmlouval s Idrísem, prostrčil jsem štěrbinou nůž a odstrčil závoru. Její zaskřípání strážce nepostřehl. Strčil jsem do dveří a vyplížil jsem se ven. Moji druhové mě následovali. Abych jim udělal místo, pokročil jsem o několik krůčků kupředu a stál jsem hlídači těsně za zády. Když Idrís odešel, náš strážce se otočil a vrazil do mne. V okamžiku jsem ho popadl oběma rukama za krk. Svezl se k zemi. Svázal jsem ho jeho vlastním pásem a strčil jsem mu do úst jeho vlastní fez.
Opatrně jsem vylezl po schodech nahoru, abych se nejprve rozhlédl.
Co jsem viděl, to mě naplnilo velkou radostí. Nemohli jsme si přát příznivější okolnosti. Ohně na břehu jsem sice

nespatřil, ale vydávaly tak velikou záři, že dostatečně osvětlovaly i palubu. Viděl jsem, že tam není ani živá duše, a znovu jsem sešel dolů.
Vyndal jsem tam tolik peněz, kolik jsem uznal za přiměřené, a položil jsem je pod nejspodnější rohož. Pak jsem se vrátil, provázen Ibn Nílem a jeho dědem, na palubu. Nemohli jsme se napřímit, aby nás někdo náhodou nezahlédl. Připlížili jsme se ke kajutě, abychom si vyzvedli své zbraně. V přední části kajuty bylo sice tma, ale poslepu jsme rychle nahmatali vše, co jsme hledali.
„Co teď?“ zašeptal Ibn Níl. „Sestoupit po žebříku na pevninu, to je nebezpečné.“
„Chytili by nás, ještě než bychom dosáhli nohama na zem“ souhlasil jeho děd.
„Jenže jinudy to nejde! Nejlíp by bylo, kdybychom nesestupovali, ale seskočili dolů, mezi tu sebranku, a než se z úleku vzpamatují, jsme pryč.“
„Ale vydrží moje staré nohy takový skok?“ „
„Neboj se!“ těšil jsem ho. „Nesestoupíme po žebříku ani nebudeme skákat, ale vyšplháme nahoru. Vlezeme si do člunu, který zůstal na vodě, a odveslujeme pryč odtud.“
„U Alláha! To je skvělý nápad! Ale přesto to nepůjde.“ „Proč?“
„Protože je člun upevněn vzadu za lodí, kam dopadá záře ohňů. Nedostaneme se do něho.“
„Domnívám se, že visí na přídi. Když jsme připluli do zátoky, jednoduše vytáhli závěsné lano nahoru. Museli svinovat plachtu a stěžně. A to jim dalo tolik práce, protože už bylo tma, že nezatáhli člun dozadu. Jen pojďte, uvidíte, že se nemýlím.“
Pomalu jsme se plížili podél lodního boku, obráceného k vodě. Protože naši nepřátelé byli na opačné straně, mohli jsme se postavit a podívat se přes palubu, aniž nás někdo spatřil. Ano, člun visel na laně, které bylo tak silné, že by uneslo i velmi těžkého muže. Byl ve stínu, takže jsme nemohli rozeznat, jestli jsou uvnitř i vesla. Ale na palubě vesla nebyla, nikde jsme je neviděli. Ve člunu však leželo cosi světlého.
„Co to jen může být?“ zeptal se Ibn Níl.
„Pravděpodobně plachta, viděl jsem ji, byla rozvinuta během plavby. Vedle ní zřejmě leží i stěžeň, a to je skvělé, protože to bychom se nemuseli namáhat s vesly.“
Byli jsme nablízku malého předního stěžně. Tam jsem dnes ráno viděl svazek palmových pochodní, jak se jich ve zdejších končinách používá při nejrůznějších příležitostech. Ležely tu ještě. Připlazil jsem se k nim, několik jsem jich vzal a vrátil jsem se k zábradlí.
„K čemu brát s sebou i pochodně?“ ptal se Ibn Níl.
„O tom až později. Teď už jsme mluvili a otáleli víc než dost. Musíme přes palubu. Sestup nejdřív ty, za tebou tvůj děd a já půjdu jako poslední.“
Ibn Níl si hodil pušku na řemeni přes záda a tiše sklouzl přes zábradlí, chytil se lana a začal po něm šplhat. V tom okamžiku jsem zaslechl Ibn Aslův hlas:
„Přineste i džbán araku!“ „
Arak je pálenka, již muslimové smějí pít. Usoudil jsem, že na palubu vystupují nejméně dva muži. A skutečně, zahlédl jsem už jednoho, a hned za ním druhého.
„Rychle, rychle!“ pobízel jsem Abún Níla. „Ještě nás nezpozorovali.“
Skrčil jsem se, aby mě hned nezahlédli. Ale starý kormidelník musel přes zábradlí, ten jim neujde. A v tom se ukázal třetí muž. Jeho druh vpředu však už zahlédl Abún Níla i mne. Okamžitě pochopil situaci a vykřikl:
„Sem, sem, kde jste kdo! Zajatci jsou venku! Chtějí utéci!“ Rozběhl se k nám a oba jeho kamarádi za ním. Zůstal jsem skrčeně sedět, aby neuhádli, co mám za lubem. Když byl první tak na tři kroky ode mne, vymrštil jsem se a vrazil jsem mu pažbou pušky tak prudce do břicha, že se překotil. Druhého, který proti mně napřahoval paži, jsem uhodil přes hlavu. I třetí muž mi už byl nebezpečně blízko. Byl chytřejší nežli jeho předchůdci, vytáhl pistoli a střelil po mně. Uskočil jsem a kulka mě minula. Tím líp jsem ho hned nato srazil kolbou k zemi.
Všichni tři předtím řvali, jako by je na nože bral. Teď tu leželi němě a bez hnutí. Zdola na ně křičeli jeden přes druhého a už spěchali nahoru na palubu. V několika málo okamžicích mohlo být pro mne pozdě: Abún Níl byl už pryč. Jeden skok na zábradlí, hodil jsem pochodně do člunu, uchopil jsem lano, vyšplhal nahoru, vytáhl nůž a lano odřízl a už se po palubě rozléhal zuřivý hlas Ibn Aslův:
„Kde jsou? Hledejte! Hledejte! Zabili nám tři muže! Nevidím je! Skryli se jistě v kajutě, ti prašiví psi! Chopte se jich! Rychle, rychle!“
A to už jsem odstrčil člun od lodi a chopil se kormidla. Vesla ležela v člunu.
„Posaďte se!“ poručil jsem tiše. „Ibn Asl netuší, kde jsme. Nejdřív musíme z jeho dohledu, pak ať si pro mne za mne střílí. Začněte veslovat ale tiše a rovnoměrně!“
Moji druhové uposlechli. Člun se pomalu vzdaloval od lodi, tak, aby zůstával v hlubokém stínu, který nokver vrhal na hladinu. Když jsme se konečně dostatečně vzdálili, nechal jsem zastavit. Na břehu už nebylo ani človíčka. Všichni spěchali na palubu, aby nás pomohli hledat: Ozýval se ťakový řev a povyk, že nebylo jedinému slovu rozumět. Našli strážce, ale nás ne. Pak nastalo náhle ticho. Naše zmizení si neuměli vysvětlit. Zřejmě se radili, protože předtím pobíhali a vráželi do sebe, ale teď klidně stáli v houfu. Byli jsme od nich vzdáleni asi na třicet délek člunu a mohli jsme rozeznat jednotlivé postavy.
„Teď už můžeš napodobit výskot kočkodana,“ poznamenal kormidelník. „Jsme na svobodě.“
„To vynechám,“ odpověděl jsem, „a radši si pohovořím rovnou s Ibn Aslem.“
„Ale tak poznají, kde jsme. Spousta jeho lidí má v rukou pušky. Je sice tma, ale začnouli střílet, mohou nás zasáhnout“
„Popletu je a vyvedu je aprílem.“
Neobrátil jsem se k lodi, ale proti proudu řeky, přiložil jsem dlaně k ústům a zavolal jsem táhle:

„Ibn Asle, Ibn Asle, pojď si pro nás!“
Vysoký, hustý les, obklopující zátoku, odrazil zvuk tak, jako by volání přicházelo zdálky a shora.
„Je to ten pes!“ vykřikl Ibn Asl. „Jsou tamhle nahoře, na vodě. Mají asi náš člun!“
Viděli jsme, že okamžitě začínají hledat člun.
„Ano, máme člun!“ odpověděl jsem stejně jako předtím. „Nech mě teď zpívat!“
„Slyšíte, slyšíte?“ zuřil Ibn Asl. „Ujeli s naším člunem. Jsou tamhle, asi osmdesát kroků od nás. Střílejte po nich!“
Zazněly výstřely, ale všecky směrem k západu, kdežto my jsme byli jižně od nokveru. Obrátil jsem se teď obličejem k východu a znovu jsem zavolal:
„Netrefili jste se! Kdepak nás hledáte?“
Ozvěna znovu odrazila můj hlas tak, jako by zněl z opačné strany. Všichni se otočili a Ibn Asl nařídil:
„Nejsou nahoře, jsou tamhle dole. Střílejte tam! Tam!“ Poslechli ho, ale nebylo jim to nic platné. Znovu jsem se obrátil do původního směru a posměšně jsem se zasmál. Okamžitě se otočili.
Ten ďaur má u sebe ďábla!“ křičel Ibn Asl. „Věděl jsem, že je spolčen s ďáblem! Teď je zase tamhle nahoře.“
Šťastně se mi tedy podařilo poplést naše pronásledovatele a mohli jsme pokračovat v útěku bez obav z jejich střelby.
Nebylo to ovšem nic lehkého. Ani jeden z nás zátoku neznal. Kde je vjezd, zarostlý rákosím a stromy? Neměl jsem o tom ani potuchy a moji druhové také ne. Snažili jsme se to zjistit jen odhadem.
Další překážkou bylo, že v stojatých zátokách Nilu bývají krokodýlové a někde i hroši. Račí zátoka ležela na levém nilském břehu to bylo vše, co jsme věděli. Naštěstí znal starý Abún Níl svou řeku líp než svůj dům.
„Kterým směrem teče Nil nad vesnicí El Kaua?“ zeptal jsem se ho.
„Severovýchodním.“
„Pokusíme se ten směr najít. Veslujte pomalu!“
Odbočil jsem ještě víc od Ibn Aslovy lodi, téměř až k druhému břehu, a pak doleva. Spatřili jsme nad hlavou hvězdy. Nebe tu tvořilo úzký pruh, museli jsme za ním. Tento pruh se stále zužoval, až posléze končil. Skryla nás listnatá klenba lesa.
„Položte vesla!“ zvolal jsem. „Musíme být už blízko vjezdu. Možná že tu je i proud. Necháme člun, ať pluje sám.“ „To je nebezpečné,“ varoval nás starý kormidelník. „Když narazíme a převrhneme se, sežerou nás krokodýlové.“
„Nenarazíme.“
Vytáhl jsem zápalky, zapálil jsem jednu pochodeň a dal jsem ji Ibn Nílovi, aby ji upevnil na přídi. Nezáleželo už na tom, jestli ji Ibn Asl uvidí nebo ne.
Při svitu pochodně jsme zjistili, že jsme pod santálovými stromy, stojícími na metr pod vodou, jak jsem veslem zjistil. Tady vjezd do zátoky nebyl. Zastavili jsme se u jednoho kmene a já jsem hodil po vodě několik lupenů.
Proud je unášel. Pomalu jsme se vydali za listím, doleva od směru, kterým jsme prozatím pluli. Voda zde byla tak hluboká, že jsme nedosáhli ke dnu ani naším stěžněm. Tekla tu rychleji, ale do kruhu.
„Jedeme špatně,“ tvrdil Ibn Níl. „Musíme nazpět.“
„Ne,“ namítal jeho děd. „Jedeme správně. Voda se tu točí do kruhu, protože nablízku už teče Nil. Je zakryt rostlinami, musíme k němu projet“
Projet? Ovšem, ale kudy? Přímým směrem. Po obou stranách rostly stromy, to jsme viděli. Jejich vrcholky byly opleteny popínavými rostlinami, které se táhly od vršku k vršku a tvořily jakýsi visutý most, sahající až k hladině. Ale vlevo před námi byly úponky těchto rostlin na mnoha místech zpřetrhány. Ukázal jsem na ně:
„Tam to musí být! Potrhal je Ibn Aslův nokver, když se tudy prodíral! Chopte se znovu vesel. Zkusíme projet!“ Zamířili jsme tam. Šlahouny visely nad námi mnohem výše, nežli se nám zdálky zdálo. Lehce a bez nesnází jsme projeli, a náhle se před námi prostírala širá hladina, za námi zůstal les a nad námi zářilo hvězdnaté nebe.
„Díky Alláhovi!“ povzdychl starý Abún Níl. „Už mi začínalo být úzko. Kdybychom nenašli vjezd, mohl nás ještě Ibn Asl chytit.“
„To ne!“ opáčil jsem. „Kdybychom nebyli našli proud, vystoupili jsme na břeh, a tam by nás Ibn Asl stěží našel, natož chytil. Takhle je to ovšem lepší. Jsme na svobodě a můžeme se rozjet k rajjisovi efendiná.“
„Kde ho chceš hledat? Myslíš, že je ještě u ostrova Hasanija?“
„To bych věděl, kdybych byl vševědoucí. Zatím se musíme snažit, abychom ujížděli co nejrychleji. Jaký vítr máme?“
„V noci tu bývá většinou jižní.“
Vítr, nepříliš silný, nám byl příznivý. Proto jsme vztyčili stěžeň a roztáhli plachtu. A protože byl Abún Níl nejstarší z nás a nesnesl tak velkou námahu, sedl si na mé místo a já jsem s Ibn Nílem usedl k veslům.
„Mám se držet vprostřed proudu?“ zeptal se stařec.
„Ne tak docela.“
„Proč ne? Vítr je tam silnější.“
„To je pravda, ale mohli bychom se s rajjisem efendiná minout.“
„Myslíš si, že se teď vydá proti proudu?“
„Ne. Teď v noci se utábořil někde na břehu. Ať je kde je, jistě má rozestaveny stráže. Proto jsem vzal s sebou pochodně, aby nás zpozorovali a zavolali na nás. Nesmíme je minout.“
„Prosím tě tedy, abych mohl kormidlovat podle své úvahy. Znám kurs lodí a také místa, kde se lze utábořit a pozorovat řeku.“
Nemohl jsem učinit nic chytřejšího než mu vyhovět. Jenom kdybych věděl, kde hledat rajjise efendiná. Našel tábořiště otrokářů prázdné. Ale jistě mluvil s posádkou zadržené lodi a zjistil tolik, aby věděl, kterým směrem pronásledovat Ibn Asla. Usoudil jsem, že se vrátil se svými askaríji co nejrychleji do Hegasi, tam nasedl na svého Sokola a vyplul k jihu. Pokud jsem usuzoval správně, museli jsme ho potkat buď cestou, anebo se večer utábořil na místě, kde mu nemohla

uniknout žádná loď.
Naše noční plavba byla ovšem mnohem rychlejší nežli cesta s Ibn Aslovým nokverem. Měli jsme tři hnací síly: říční proud, vítr a vesla. Člun byl bohužel hodně veliký. S menším bychom proplouvali ještě rychleji. Ale přesto neuplynula ani hodina, co jsme opustili Račí zátoku, a dostali jsme se k vesnici El Kaua. Tato vesnice byla tenkrát vládní osadou na Bílém Nilu. Byly tu uskladněny značné zásoby obilí i jiných věcí a každá loď, plující k jihu, si tu opatřovala nutné potraviny, protože čím jižněji odtud, tím dražší pak byly.
Zastavili jsme se tu na chvíli a zeptali jsme se přístavního hlídače, jestli neviděl Sokola rajjise efendiná. Odpověděl záporně, a tak jsme veslovali dále.
Noc na Nilu! Jaká mspirace pro básníka! Ale já jsem neměl v tuto chvíli pro poezii příliš mnoho pochopení. Už řadu nocí jsem se moc nevyspal, a byl jsem proto vyčerpaný. Musel jsem však veslovat. Ibn Nílovi se vedlo stejně. Vesloval chvílemi tak jako já se zavřenýma očima, podřimoval nebo skoro spal. Abún Níl rovněž nemluvil. Neměl za sebou takovou námahu jako my, a tak jsem soudil, že jeho mlčenlivost má jiný důvod. Když jsem se ho zeptal, řekl mi:
„Unavený nejsem ani trochu, efendi. Ale dobrou pohodu mi kazí starosti. Jsem uprchlík.“
„Ach, ty se bojíš rajjise efendiná!“
„Ovšem. Chytil mě tenkrát na otrokářské lodi a byl bych býval přísně potrestán, nebýt toho, žes mi pomohl uprchnout. A ťeď se mám tomu přísnému pánu znovu dostat do rukou. Nerad tě o to prosím, efendi, ale učiň mi po vůli, nech mě ještě jednou uprchnout. Dovol, abych na nejbližším vhodném místě opustil člun.“
„Nechceš znovu na svou bývalou loď?“
„Nežli se k ní dostanu, zajmou mě.“
„Ale jsi sám a bez prostředků. Nemáš u sebe nic. Co si počneš?“
„Ibn Níl, můj vnuk, půjde se mnou.“
„Ne,“ odmítl mladík. „Jsi otcem mého otce, a podle Alláhova příkazu tě mám ctít. To také činím. Ale teď nemohu opustit efendiho!“
„Synu mého syna, kdo by si to o tobě pomyslil! Chceš zapřít krev, která ti teče v žilách? Chceš jednat proti zákonům, které jsou vloženy do prsou každého člověka?“
„Ne. Láska k tobě a věmost k mému pánu se jistě dají spojit. Nemusíš opouštět člun; znám efendiho. Vezme tě pod svou ochranu.“
„To nemůže!“ „
„Nepochybuj o tom! Může všecko, co chce.“ „
„Nebo alespoň chci jen to, co mohu,“ podotkl jsem. „Abún Níle, nemusíš se bát. Rajjis efendiná ti odpustí, co bylo.“
„Och, efendi, kéž by to byla pravda! Na kolenou bych mu děkoval. Nejsem tak špatný člověk, jak by se mohlo zdát!“
„To vím už dávno. Proto jsem tě tenkrát nechal uprchnout“
„Nikdo mě už vícekrát neuvidí na palubě otrokářské lodi.“ „I to ti věřím, a proto poprosím rajjise efendiná, aby ti odpustil.“
„Efendi, vléváš balzám do ran, které jsem sám zasadil svému svědomí. Jestli mi odpustí rajjis efendiná, mohu odpustit i sám sobě. Pak se nebudu bát nikoho, mohu se každému podívat do očí, mohu se vrátit domů beze strachu, že mě někdo odloučí od rodiny.“
„Nestrachuj se! Říkám ti, že všecko ti bude odpuštěno a prominuto.“
„Chci ti věřit. Zachránil jsi mě už jednou a nebral bys mě k rajjisovi efendiná, kdybys nebyl přesvědčen, že mi to neuškodí. Ale co mu řeknu, až se mě zeptá, jak jsem tenkrát upláchl?“
„Pověz mu pravdu!“ „
„Rozhněvá se na tebe!“
„To nebude tak zlé! Ostatně tvůj vnuk mu prokázal leckterou dobrou službu, a tak mu vděčnost velí splnit naši společnou prosbu.“
To starce usokojilo a jeho mlčení bylo to tam. Srdci se ulehčilo, a tak se rozvázal jazyk. Začal sám vyprávět, co všecko zažil, a bylo toho tolik, že nám naše osamělá plavba rychle ubíhala.

SMYČKY A OSIDLA

Čilá zábava nám nebránila pozorovat břeh. Několikrát jsme zastavili, když v nás přízračný stín u břehu vyvolal představu lodi, ale pokaždé jsme byli zklamáni. Všecky pochodně, které jsme měli s sebou, už dohořely, a tak jsme posléze museli plout bez světla. K ránu vítr zesílil a pluli jsme rychleji. Neveslovali jsme ustavičně, to bychom ani nevydrželi. Kdykoli nás proud hnal kupředu, odpočívali jsme.
K páté hodině jsme se dostali k místu, kde včera kotvila Ještěrka. Opodál zůstala stát loď Abún Níla. Teď byla pryč. Vystoupili jsme u tábořiště s nadějí, že tu někoho najdeme. Marně. Teď jsme museli plout až do Hegasi. Kdybych nezastihl rajjise efendiná ani tam, museli jsme jej za noci minout, anebo se vrátil do Chartúmu. Pak jsem byl při zabezpečování naší karavany odkázán jednom sám na sebe.
Když jsme se blížili k Hegasi, zablesklo nám v ústrety malé světýlko. Hvězdy už začínaly blednout, ale přesto jsem spatřil, že světýlko svítí na lodi kotvící v misrá. Poznal jsem ostrý trup a dva šikmé stěžně. Byl to Sokol, kterého jsme hledali. Světlo hořelo na předním stěžni, byla to lucema. Zamířili jsme k lodi, ale vtom už na nás kdosi zavolal z přední paluby: „Vy tam v člunu, přirazte k boku naší lodi!“
Žertem jsem dal starému kormidelníku pokyn, ať zahne trochu stranou, jako bychom nechtěli uposlechnout. Muž na palubě zvolal:
„Stůjte, nebo střelím!“

Zároveň se ozval ostrý hlas lodního zvonu. Byl to poplašný signál, znamení pro posádku, věděl jsem, že i kdyby všichni tvrdě spali, v několika málo minutách budou stát na palubě. Nesměl jsem hnát žert příliš daleko, jinak by po nás opravdu střílelí. Zakormidlovali jsme tedy k dahabíji.
„Přirazit k boku," nařizovala stráž, „a klidně čekat."
Uposlechli jsme. Nahoře bylo živo. Po chvíli se nás kdosi zeptal:
„Komu patří ten člun?"
Poznal jsem hlas rajjise efendiná. Aby mě po hlase nepoznal, zašeptal jsem odpověď a Ibn Níl ji na mou výzvu opakoval:
„Ještěrce."
„Vystupte na palubu, okamžitě!" ozvala se rozčilená odpověď.
Rajjis Ahmad se dověděl, že krátce před jeho příjezdem k ostrovu Hasanija opustila tato místa Ještěrka, a nyní se domníval, že zjistí něco bližšího. Na palubě se rozsvítily další lucemy. Žertem jsem vybídl starého kormidelníka, ať vyleze po provazovém žebříku první.
Abún Níl neprohlédl můj úmysl a uposlechl. Sotva se objevil nahoře, slyšel jsem rajjise efendiná:
„Tak to je první. Ale počkej, ten obličej musím znát! Kde jen jsem ho viděl? Poslyš, chlapíku, kdepak jsme se už viděli?"
Stařec byl tak vylekaný tímto přijetím, že se nevzmohl na odpověď.
„Jestli se nemýlím, jmenuješ se Abún Níl. Přiznej se!" „Ano, efendi, ano!" ustrašeně koktal stařec.
„Neviděli jsme se v Gíze?" „V Gíze, ano, efendi!"
„Říkej mi emíre! Však dobře víš, že mi ten titul patří! Jestli se nemýlím, jsi ten kormidelník z dahabíje Es Samak, kterou jsem tenkrát zajal."
„Ano, to jsem."
„Všecky jsem vás zatkl. Ale ty jsi mi uprchl. Pěkně tě tu vítám! Těší mě, že mohu dohnat, co jsem tenkrát zameškal. Svažte ho a zavřete ho do vězeňské kóje!"
„Ne, ne, emíre, nesvazujte mě!" volal starý kormidelník. „Nejsem přece tvůj nepřítel! Přijel jsem k tobě dobrovolně!"
„Dobrovolně? A přesto ti musely moje stráže pohrozit násilím? Lžeš. Kde je tvá loď, Ještěrka?" „V Račí zátoce."
„To místo neznám. Co tam dělá?"
„Schovala se tam před vámi."
„Mají tedy špatné svědomí! Co pohledávali tady na ostrově Hasanija?"
„Chtěli tě zajmout."
„Mne zajmout? U šejtána, jsi tuze upřímný! Kdo velí té Ještěrce, která mě chtěla zajmout?"
„Nemá rajjise, velitelem je její pán Ibn Asl."
Toto jméno účinkovalo jako blesk z čistého nebe.
„Ibn Asl, Ibn Asl!" znělo hlasitě ze všech rtů. Divil se i rajjis efendiná:
„Slyším dobře? Řekl jsi Ibn Asl? Ten neslavně proslulý lovec otroků je na palubě Ještěrky? Teď je mi to jasné! Ten pes mi chtěl nastražit past. Je to tak? Okamžitě se přiznej!"
„Ano, emíre, uhodl jsi. Měl jsi i s celou svou lodí uhořet v zapáleném petroleji!"
„Alláh kerím! Ještě že jsem té zprávě nedůvěřoval! Jak je dobře, že jsem se vypravil po pevnině! Tak proto ty sudy! Okamžitě vyrazíme na cestu a ty mě zavedeš k Račí zátoce. Uhořet moje loď, moje posádka, já! Jako závdavek na to, co tě čeká, dám ti zatím vyplatit baštonádu. Azízi, svaž mu nohy a vysázej mu dvacet ran na chodidla!"
Azíz byl jeho miláček, mladík, který s sebou ustavičně nosil karabáč z hroší kůže, aby mohl na místě trestat podle pánových rozkazů. Abún Níl ho znal už zdřívějška až příliš dobře. Polekaně zvedl obě ruce:
„Ne, baštonádu ne! Nebij mě! Jsem bez viny, emíre, úplně bez viny."
Ale teď přispěchal po provazovém žebříku Ibn Níl a přiskočil k „Služebníku spravedlnosti:"
„Nesmíš toho starce uhodit! Je to můj děd a nelhal ti!"
„Cože, ty zde, Ibn Níle? Jak ses k nám dostal, a to ve společnosti jednoho z lovců otroků?"
„Ne, to Abún Níl nikdy nebyl. Krátký čas byl kormidelníkem na lodi vezoucí otroky, ale k lovcům otroků nepatřil. Můj efendi ti to dosvědčí."
„Kde je tvůj efendi?"
„Tady!" odpověděl jsem a přeskočil jsem zábradlí.
Ozvaly se radostné, překvapené výkřiky. Ahmad Abd el Insáf o krok ustoupil, okamžik se na mne stmule díval, pak rozevřel náruč a přistoupil ke mně.
„Kara ben Nemsí! Ty jsi zde? Jaká radost! Přicházíš ze země Fazárů? Pojď na mé srdce, ať tě obejmu!"
Jeho radost byla stejně veliká jako upřímná. Potěšilo mě takové přijetí. Jeho důstojník, starý onbaší Mustafá a mnozí jiní se kolem mne shlukli a živě mě zdravili. A vtom se zástupem protlačila jakási dlouhá, tenká postava, stojící doposud stranou, a už zdaleka jásala:
„Karo ben Nemsí! Má duše je plna radosti a mé srdce se div nerozskočí blahem, že tě mé oči opět vidí. Stýskalo se mi po tobě jako muži po milované ženě. Bez tebe byl můj život prázdný. Nikdo si mě nevšímal, nikdo nedbal na má slova. Moje statečnost odumřela a moje hrdinská odvaha zaschla jako skvma od kolomazi na rukávu mého roucha! Ale teď se mi svět znovu rozvoněl a moje dobré vlastnosti znovu rozkvetou všemi barvami jako mýdlové bubliny, vyfouknuté lehkým dechem ve velké duhové koule!"
„A pak se rozprsknou!" doplnil jsem. Podal jsem mu ruku, ale ustoupil jsem o krok, protože mě chtěl co nejvroucněji obejmout svými dlouhými pažemi. Myslím, že by mě jimi ovinul ne jednou, ale aspoň dvakrát. „Jestli si tě nikdo nevšímal, zavinil sis to jistě jen ty sám."

Dlouhán nebyl nikdo jiný nežli Selim, můj druhý sluha, kterého jsem nevzal s sebou k Fazárům, ale nechal u rajjise efendiná.
„Efendi!“ odpověděl, „tvé zneuznání mě bolí, i když to není poprvé. Poprvé jsem s vámi sdílel všecky vaše starosti i trampoty, šel jsem vám zářným příkladem vstříc, i když se mi ovšem nikdy nemůžete vyrovnat.“
„V jídle, viď?“ zvolal kdosi. „Jenže jinak nedělal nic. Ale jíst, pít, kouřit, spát a chlubit se, to umí!“
„Mlč!“ zahřímal dlouhán. „Tvá ústa jsou jako pramen z něhož teče špinavá voda! Efendi, měl jsi mě vidět třebas včera, když jsme táhli na ostrov pochytat otrokáře. Moje postava čněla nade všemi ostatními a v srdci mi hořela bojovnost, s kterou by se nikdo neodvážil utkat. Sotva mě lovci otroků spatřili, sebrali se a pryč. Už jsme je tu nezastihli. Za to emír děkuje jen a jen mně.“
„Nezačínej prášit hned při prvním setkání!“ varoval jsem ho. „Musíme si poslechnout jiné věci než tvou věčnou sebechválu.“
„To je pravda,“ souhlasil Ahmad Abd el Insáf. „Stalo se zřejmě něco důležitého, když přijíždíš do Hegasi místo do Chartúmu. Proč jsi tu s kormidelníkem otrokářské lodi? A kde jsou moji askaríjové?“
„Zůstali pozadu a přivedou ti Ibn Aslovy tlupy, které jsem zajal.“
„Přišel jsi jim znovu na stopu? Máš na Ibn Asla štěstí! Od události ve Vádí el Bard jsem nikoho nezajal.“
„Těš se tedy, protože zítra ti padne do rukou Ibn Asl, pokud se nemýlím.“
„Opravdu? A kde je?“
„V Račí zátoce, jak ti už pověděl Abún Níl.“ „Kde leží ta zátoka?“
„Nad vesnicí El Kaua.“
„Tys tam byl? Jak je to možné?“
„Och, byl jsem včera, ještě než jsi přijel, i v Hegasi a na ostrově Hasanija. Ibn Asl mě zajal a...“
„Zajal...,“ slova mu uvázla v hrdle. „Efendi, ty žertuješ.“ „Ne.“
„Myslil jsem, že jsi v západních pouštích, a zatím jsi tady a potýkáš se s Ibn Aslem, po kterém stále mamě pasu.“
„Je to prosté. Všecko ti vypovím. Ale přikaž svým lidem, ať jsou tiše. Pro nás všecky je lépe, když se v Hegasi nikdo nedozví, co se tu děje a na čem se uradíme. Ibn Asl tu má své špehy. Například Ibráhím, zdejší šejch el beled, je jeho spojencem.“
„Můžeš to dokázat?“ „
„Ano. Ibráhím věděl, že ti zde Ibn Asl chystá léčku. Dokonce mu v tom pomáhal. Jednomu z jeho lidí tu dal koně, aby mohl svému pánu co nejrychleji ohlásit tvůj příjezd.“
„Co všecko ty nevíš! Hořím netrpělivostí poslechnout si tvé vyprávění. Pojď ke mně do kajuty. Ale toho starého kormidelníka z otrokářské lodi ať spoutají a strčí do vězení.“
„Ne, emíre! Je to hodný a počestný člověk, doporučuji ho tvé přízni. Všecko ti rovněž vysvětlím. Nech jej u Ibn Níla, je to jeho vnuk, a poruč, ať jim tvoji lidé dají najíst a napít. Od včerejška jsme neměli v ústech.“
„Máš hlad? Dostaneš všecko, co si přeješ.“
Když jsem se ještě postaral, aby všecka světla kromě lucemy na stěžni byla zhašena, odebrali jsme se do rajjisovy přepychově zařízené kajuty. Azíz, jeho oblíbenec, nás u stolu obsluhoval. Při jídle jsem vyprávěl a rajjis efendiná naslouchal s napjatou pozorností. Nevydržel přitom sedět, ale rozčileně přecházel sem a tam a často mě přerušoval hlasitým výkřikem. Nemohl jsem vyprávět tak podrobně, jak bych si byl přál, muselo mi stačit deset minut. Když jsem skončil, chtěl rajjis další podrobnosti, ale odmítl jsem.
„Teď ne! Nemáme mnoho času. My to je ty, já a Ibn Níl musíme odtud, ještě než se rozbřeskne.“
„A kam pojedeme?“
„Vsedneme do člunu, kterým jsem připlul, a poplujeme vzhůru po Nilu. Přitom ti všecko vypovím. Mám plán, při němž záleží na tom, abys jel ihned se mnou. Vlastně bychom neměli mít žádný doprovod, ale protože je Ibn Níl unavený a já také a od tebe nemůžeme chtít, abys vesloval, ať s námi jedou dva tvoji lodníci.“
„Dobrá! Jsi jako vždycky tajnůstkář! Ale vím, že všecko vždycky podnikáš s rozmyslem, a pojedu s tebou.“
„Nenechávej si svou třpytivou uniformu, alespoň kabát si svlékni a vezmi si nějaký prostý, nenápadný. Čím méně si tě při návratu všimnou, tím snáz se nám plán podaří.“
Ahmád si tedy svlékl kabát a oblékl místo něho tmavý burnus. Pro sebe a pro Ibn Níla jsem vzal s sebou trochu jídla. Pak jsme vyrazili.
Na východě se ukázalo první kalné světlo úsvitu, když jsme s člunem odrazili od Sokola. Veslovali dva lodníci. Seděl jsem vedle Ibn Níla, rajjis efendiná naproti. „Služebník spravedlnosti“ napjatě čekal. Nenechal jsem ho čekat dlouho, zatímco jsme pomalu pluli proti proudu podél levého břehu, vyprávěl jsem mu se všemi podrobnostmi, co chtěl vědět, a odpovídal jsem na všecky jeho otázky. Teď už to nijak nemohlo ohrozit můj plán. Konečně jsme se dostali k místu, kde před nedávnem kotvila Ještěrka. Zakotvili jsme tam, vystoupili jsme a posadili se pod strom. Oběma lodníkům jsem přikázal, ať se vrátí po břehu do Hegasi a snaží se, aby je nikdo nespatřil. Odešli. Rajjis efendiná se udiveně zeptal:
„Je to pro mne čím dál tím větší záhada. Nevrátíme se člunem?“
„Já a Ibn Níl ano, ale ty ne.“ „Proč? Mám jít také pěšky?“
„Ano. Proč, to ti povím později. Ale teď bych rád od tebe slyšel, co si o všem myslíš. Doufal jsi přece, a byl sis málem jist, že Ibn Asla tentokrát určitě chytíš?“
„Ovšem! Přísahám při Alláhovi, že ho dnes či zítra…“ „Nepřísahej! Člověk není pánem všech událostí. Stačí malá chybička, a je všecko zmařeno. Jak bys ho chtěl chytit?“
„Velmi jednoduše, poplujeme k Račí zátoce a tam ho dopadneme.“
„Jenže Ibn Asl už tam není. Jsem si jist, že brzy po našem útěku zátoku opustil. Necítil se tam už v bezpečí, protože tento úkryt znám teď i já, a chtěl si také pospíšit a osvobodit otce i jeho bojovníky. Plavil se za námi dolů po Nilu.“

„Stačí tedy vyjet mu naproti. A nechytit ho," skočil jsem mu do řeči.
„Prohledáme každý zákrut řeky!"
„Mezitím už půjde Ibn Asl se svými lidmi stepí vstříc tvým askaríjům."
„Tak rychle to nesvede."
„Proč ne? Ví přece, že po něm jdeš, a také to, že tě přivedu do Račí zátoky. V noci ji opustil a snažil se dostat co nejdál po proudu. Zakotví někde v opuštěném místě, nechá u lodi pár stráží a s ostatními půjde naproti askaríjům."
„To je možné. Musím se svými lidmi rychle vyrazit a karavanu ochránit. Doprovodíš nás!"
„Navrhuji spíš, že pojedu s Ibn Nílem karavaně naproti, a ty zatím nastražíš Ibn Aslovi past"
„Proč bychom mu nešli vstříc spolu?"
„Protože bychom Ibn Asla nedostali. Je se svými lidmi na řece, výše než my. Máme před ním náskok. Až se dostanou sem a najdou naši stopu, všimnou si jí a nebudou spěchat."
„Ale jestli chce Ibn Asl zachránit otce, musí jít přece za námi a přepadnout nás!"
„Ani mu nenapadne! Jeho vlastní bezpečnost je mu milejší nežli život otcův i nežli životy jeho lidí. To jsem už zjistil a o tom jsem ti vyprávěl. Ano, možná že nechá své bojovníky, aby na nás zaútočili, ale sám mezi nimi nebude, aby nám nepadl do rukou."
„Nemáme tedy spěchat. Mám mu dát náskok? Jenže pak přepadne karavanu a já přijdu pozdě."
„O karavanu se nemusíš tolik bát, s tou budu já. Ibn Asl ji nepřepadne, jak zamýšlel. Ale mám v úmyslu něco jiného. Již častokrát jsem dosáhl lstí víc než největší silou. Ty sám jsi to leckdy viděl. Vynasnažím se takovou lstí chytit Ibn Asla, jestli svolíš, a když se přitom nedopustím chyby, jsem si jist výsledkem."
„Co míníš podniknout?"
„Nastražit Ibn Aslovi past, do které se chytí. Každé vítězství je snazší, když vojevůdce zná dobře bojiště. A jestli umí přilákat nepřítele na místo, které si předem připravil, pak je vítězství i při nepřátelské přesile téměř jisté. Jestliže vytáhneš do širé pouště, nevíš, kde Ibn Asla zastihneš a za jakých podmínek proběhne boj. Abychom se tomu vyhnuli, určíme si místo, kde na něho budeme čekat"
„Jen jestli tam skutečně přijde?" „Přijde. To nech na starosti mně." „Máš na mysli nějaké určité místo?"
„Ano, velice vhodné. Musí ležet co nejblíže směru, kterým se ubírá naše karavana a odkud se musí objevit i Ibn Asl. Je to Džebel Araš Kol. Byl jsi tam už někdy?"
„Už pětkrát, efendi. Propátral jsem celé okolí"
„To jsem rád, nemusím tě tam doprovázet a ukazovat ti místa, o která půjde. Jsou tam dvě zátoky, spojené s Nilem vodním ramenem. Ta severnější je větší a mnohem delší než jižní. Znáš je?"
„Ano. Ta větší se jmenuje Majja el Humma bažina Horečky, a jméno té menší jsem už zapomněl."
„Míním bažinu Horečky. Prostírá se na úpatí hory, je dlouhá a úzká. Z jednoho konce na druhý se jde čtyři hodiny. Asi vprostřed je záliv, který se zařezává dost hluboko do úpatí hory, je pokryt klamavým omm safá, je velmi hluboký a na okrajích rostou vysoké listnaté stromy kafala, které jsou velice nápadné, protože obvykle nedosahují takové výšky."
„Znám je. Jejich příjemná vůně se táhne krajinou a zmírňuje zápach bažiny. Chodec tudy projde bez obtíží, ale jezdec na velbloudu si musí dávat dobrý pozor. Skály tu jsou ostré a téměř kolmé. Záliv je naplněn vodou z bažinaté zátoky. Mezi vodou a skálou je pouze úzký pruh cesty, na níž leží roztroušeny velké balvany, které spadly z vrcholu a překážejí zvláště velbloudům. Cesta kolem zálivu už přinesla mnoha lidem zkázu, proto se jí říká Darb el Musíba cesta Neštěstí."
„Ano, je tomu tak. A pro Ibn Asla to má být skutečně cesta neštěstí."
„Jak ho tam chceš přilákat?"
„Že ho tam přilákám, to vím bezpečně. Jak to ještě nevím, ale vhodný okamžik mi to jistě napoví. Cesta Neštěstí leží na západním břehu. Znáš i východní břeh zátoky?"
„Stejně dobře."
„Znáš i hustý hegelikový les na jižním okraji?"
„Ano. Je skoro neproniknutelný, protože prostor mezi kmeny vyplňuje nabakové křoví."
„Tam se skryjete."
„My? Máme tam snad na Ibn Asla čekat?"
„Ano. A teď hlavní věc, emíre. Dobře si ji pamatuj. Až se vrátíš do Hegasi, pojedeš pak bez odkladu dále, ale předtím ještě vyhledáš šejcha el beled."
„Toho zrádce dám přísně potrestat!"
„Až později! Dnes k němu budeš velmi přívětivý a projevíš mu plnou důvěru. Povíš mu, že jsi hledal na ostrově Hasanija Ibn Asla, ale že jsi ho nenašel, že tě vodil za nos. Povíš mu, že se rychle vracíš do Chartúmu, protože Ibn Asl je zřejmě tam, ale že ho jistě najdeš a potrestáš."
„Proč to mám povídat zrovna šejchovi el beled?"
„Protože Ibráhím hraje v mém plánu významnou úlohu. To on je ta past na Ibn Asla i když o tom nemá ani potuchy. Je to jeho spojenec, a Ibn Asl ho navštíví buď sám, anebo k němu pošle posla, aby se dověděl, kde jsi a jak situace vypadá. Šejch mu pak řekne nebo vzkáže, že jsi odjel do Chartúmu, a Ibn Asl se bude cítit před tebou v bezpečí."
„A pokud jde o tebe?"
„Také já si s šejchem promluvím. Teď se vrať pěšky do Hegasi a snaž se, aby tě pokud možno nikdo neviděl. A až odtud odejdeš, vyplujeme s Ibn Nílem..."
„Jak zjistíš, že jsem už pryč?"
„To už je nejmenší starost. Pak tedy odpluji s Ibn Nílem a vyhledám šejcha el beled. Budu se tvářit, že přicházím teprve teď z Račí zátoky, a vypovím mu, co se stalo na ostrově Hasanija."
„A povíš mu, kdo jsi?"

„Jistěže! Ibráhím by se to tak jako tak dozvěděl od Ibn Asla. Kdybych mu zalhal a neřekl své pravé jméno, nevěřil by mi ani to ostatní. Na jeho nedůvěře by můj plán ztroskotal. Proto mu naopak projevím já sám neobyčejnou důvěru.Jako šejch el beled je Ibráhím úřední osoba, a já se na něho takto obrátím. Svěřím mu člun do úschovy a řeknu mu, že si ho později vyzvedneš.“
„Ale přijdeš do Hegasi jenom s Ibn Nílem. Šejch bude přece vědět, že s vámi prchal i Abún Níl. Jak mu to vysvětlíš?“
„Nu, ten mohl při šplhání do člunu spadnout do vody. A jestli ho nechytil Ibn Asl, pochutnali si na něm krokodýli.“
„Proč ho necháváš u mne? Mohl bys ho přece vzít s sebou.“
„Ne. Nemám pro něho velblouda, víš přece, že jsem nechal v Hegasi jenom dva velbloudy.“
„A co řekneš Ibráhímovi o své další cestě?“
„To, že pojedu naproti své karavaně. Opustil jsem ji, abych tě varoval. Teď ale slyším, že jsi v bezpečí, a chci ji opět vyhledat. To je moje lest! Ibn Asl bude mít vztek, protože jsem mu uprchl. Potáhne vstříc naší karavaně, a jakmile uslyší, že jsem tam i já, bude celý šťastný, protože tím se mu nabízí možnost znovu mě polapit. Bude nás chtít stůj co stůj přepadnout, a tím bezpečněji nám vběhne do léčky.“
„A pořád ještě nevíš, jak to navlékneš, abys ho tam vlákal?“
„Doposud jsem to nevěděl, ale teď mě něco napadlo. Zmíním se šejchovi el beled o tom, že doposavad jsem nesáhl na životy svých zajatců, třebaže si ti ničemové už několikrát zasloužili smrt. Ale teď že už s nimi nechci mít slitování. Měl jsem být umučen. Proto od této chvíle musí zemřít každý Ibn Aslův člověk, který mi padne do rukou. A to budou především zajatci, s kterými se v karavaně setkám. Řeknu šejchovi, že je zavedu k Džebel Araš Kol a tam je naházím do bažiny Horečky. Až to Ibn Asl uslyší, zamíří tam, aby si na nás počkal a své lidi zachránil. Nemyslíš?“
„Určitě, efendi! Myslím, že se v těchto výpočtech nezklameš. Ale jak ho chceš přimět, aby tam zaujal takové místo, kde bychom ho přemohli?“
„To uvidíme. Ibn Asl tam bude dříve než já, a pokud ta místa nezná, jistě si je dobře prohlédne. A jestli není na hlavu padlý, řekne si, že mě chytí do téže pasti, do které ho chci chytit já. Zaútočí na mne zepředu i zezadu v místech, kde je úzká cestička mezi skálou a vodou. Jestli se mu to podaří, jsem podle jeho názoru ztracen.“
„A ty mu do té pasti vběhneš?“
„Možná že ano, ale jen proto, abych ho zničil. Ty vypluješ z Hegasi, dostaneš se do stejné úrovně s Džebel Araš Kol, skryješ někde loď a necháš u ní stráže. S ostatními lodníky a askaríji pak půjdeš k bažině Horečky a ukryješ se na jižním konci v hegelikovém lese. Tam počkáš na Ibn Asla a na mne. Možná že tě tam před rozhodným úderem vyhledám a sdělím ti bližší podrobnosti. Ale kdybych nepřišel, je tvůj úkol docela prostý. Jakmile uslyšíš střelbu, budeš vědět, že jsem na tom úzkém bojišti a že mě od jihu napadl Ibn Asl. On a jeho lidé budou na stejně úzké cestě jako já. Rychle vyrazíš z lesa a vpadneš jim do zad. Jestli se to podaří, budou zaklíněni mezi mne a tebe a nezbude jim než se vzdát anebo couvnout do zátoky, kde v bahně a v omm safá najdou smrt“
„Efendi, to je skvělý plán! Ale mám jednu připomínku: máš s sebou jenom dvacet mužů!“
„Pokud jich budu potřebovat víc, vezmu si je od tebe.“ „Jestli k tomu budeš mít čas!“
„Ano. To není bezvýznamná připomínka.“
„A za druhé: musíte hlídat zajatce. Kolik mužů ti pak zůstane k boji? A je velmi pravděpodobné, že tě Ibn Asl nepřepadne jen z jihu, ale i ze severu. Chceš ho dostat mezi dva ohně, ale jeho jistě napadne stejná myšlenka.“
„O tom jsem rovněž přesvědčen. Ibn Asl mi určitě nastraží podobnou léčku. Ale protože o tom vím, není pro mne nebezpečná. Když víš, že je na jistém místě nastražena mina, buď tam nejdeš, nebo se snažíš, aby vybuchla předčasně. Pak ti neuškodí. Ale souhlasím s tebou v jedné věci, mám s sebou opravdu mnohem méně lidí než ty a musím střežit zajatce proto mi můžeš poslat dvacet mužů na pomoc.“
„A kam ti je pošlu, aby tě určitě našli?“
„Nepřítel je nesmí spatřit, ale já je musím snadno nalézt Vzpomínám si na místo, které by se mi v tomto případě výborně hodilo. Na severní straně Džebel Araš Kol je prý úzka a suchá kotlina, která zasahuje do srázu a zařezává se do něho. Je obrostlá hustými křovinami.“
„Je to křovina nazývaná kitr.“
„Vida, ty to místo znáš? To jsem rád, protože takto je omyl vyloučen. Pošli mi tam dvacet mužů!“
„Kdy tam mají být?“
„Ne příliš dlouho přede mnou, jinak by je tam mohl Ibn Asl objevit. Jestli mé výpočty souhlasí, potkám se s naší karavanou už dnes a...“
„To není možné, musí přece urazit pět dní cesty, a dnes je to teprve třetí den!“
„Ale vzpomeň si, že jim uprchl Umar, muž, který včera přinesl Ibn Aslovi zprávu o událostech. Tvoji askaríjové si jistě řeknou, že se rozjel k Ibn Aslovi. Proto si pospíší a cesta jim bude trvat jen čtyři dny místo pěti. Dnes večer budou tedy asi den cesty od nás. Ale protože i já ujedu stejný kus cesty, setkáme se asi v tuto dobu. Časně ráno pak vyrazíme k Džebel Araš Kol, ale já nepojedu až k cíli. Uděláme si tábořiště na přenocování kus před cílem. Nechci, aby k přepadení došlo v noci, ale až pozítří ráno. Možná že se za tebou v noci podívám. A jestli u tebe nebudu hodinu po půlnoci, pošli mi těch dvacet mužů. Ať se ukryjí v kotlině, najdu si je tam. Až k tobě půjdu, třikrát napodobím zavytí hyeny. A stejné znamení dám, až se octnu u kraje lesa. Hlídka, která to uslyší nejdříve, ať mě pak odvede k tobě. A nyní jsem skončil.“
„Já tedy vyrazím do Hegasi. Doufám, že naše příští setkání bude znamenat radost a vítězství.“
Podal ruku Ibn Nílovi i mně a odešel. Počkali jsme, dokud jsme nebyli přesvědčeni, že teď už je v Hegasi. Pak jsme nasedli do člunu a veslovali jsme k protějšímu břehu. Tam jsme ukryli člun v rákosí a šli jsme tak dlouho podél řeky, až jsme na protějším břehu spatřili Hegasi.
Chovali jsme se tak, aby nás odtamtud nemohl nikdo zpozorovat. Sokol stále ještě kotvil v mišrá. Asi po půlhodině byla napjata plachta, dahabíja vyplula a zamířila k severu. Vrátili jsme se k člunu, počkali jsme asi čtvrt hodiny a poté

jsme zaveslovali doprostřed řeky. Tam jsme vztyčili stěžeň a napjali plachtu. Vítr nám nepřál. Pomalu a klikatě jsme pluli k Hegasi.
Ibn Níl byl svědkem mého rozhovoru s rajjisem efendiná, nemusel jsem ho už nijak poučovat. Stejně jako já toužil po odvetě za Ibn Aslovo věznění. Hlavní teď bylo setkat se s šejchem el beled. A nemohlo nás potkat nic lepšího, když jsme se blížili k mišrá, spatřili jsme ho. Stál na břehu a zvědavě se na nás díval. Stáhli jsme plachtu, několika údery vesel jsme připluli ke břehu, vystoupili a uvázali člun. Ibráhím k nám okamžitě přistoupil a přátelsky se s námi pozdravil.
„Jak to, že se vracíte? Myslel jsem, že poplujete s Ještěrkou do Fašody. Velbloudy si můžete vzít až na zpáteční cestě „
„Pěkně děkuji! Do Fašody je to odtud skoro deset dní cesty. Tak dlouho jsme nechtěli být pryč. Ale málem jsme k tomu byli přinuceni.“
„Jak to?“
Ibráhím se snažil tvářit lhostejně, ale neuměl skrýt své napětí.
„Povím ti to,“ řekl jsem. „Ale pojď trochu stranou. Stalo se nám něco závažného, a to můžeme sdělit jenom tobě.“
„Vzbuzuješ mou zvědavost, efendi,“ poznamenal Ibráhím.
Popošel s námi o kus dál. „Co závažného se vám mohlo přihodit u nás, v našem malém Hegasi?“
„Podivíš se, až to uslyšíš. Znal jsi muže, kterému jsi obstarával koně?“
„Blíže ne. Říkal, že patří k mužstvu Ještěrky, která kotvila u ostrova Hasanija.“
„A víš, jaká to byla loď?“
„Ten muž povídal, že obchodní loď z Berberu.“ „Nezeptal ses, kdo je jejím majitelem?“
„Proč bych se ptal? Co je mi po tom? Nejsem ani kapitán, ani přístavní hlídač. Proč si zatěžovat hlavu jmény všech lodí a jejich majitelů, co tudy projíždějí?“
„Máš pravdu. Ale lituji, že to neděláš, byl bys nás mohl varovat a my bychom se neoctli v nebezpečí života.“
„V nebezpečí života?“ Šejch el beled se zřejmě ulekl. „Alláhu! Jak to?“
„Abys věděl, Ještěrka patří největšímu zločinci a lovci otroků, který kdy žil. Jestlipak víš, koho tím míním?“ „Nevím, ale snad uhodnu. Za největšího lovce otroků platí Ibn Asl, nechť ho Alláh zatratí! Ale ten se přece neodváží tady objevit‘“
„Odvážil se.“ „
„Skutečně? U Alláha! Kdybych to byl věděl, byl bych vyzval všecky muže v Hegasi, aby ho lapili a odevzdali rajjisovi efendiná.“
„Znáš místokrálova rajjise?“
„Mluvil jsem s ním před necelou hodinou.“ „On tu byl?“ Zatvářil jsem se překvapeně. „Dnes byl tady! Včera byl na ostrově Hasanija!“
„Když už jsme byli pryč! Chvála a čest Alláhovi! Podařilo se mi tedy zachránit ho! Nevěřil jsem, že by byl tak neopatrný a přijel sem. Chtěli ho vlákat do léčky!“
„Efendi, ty mě lekáš! Krev ve mně stydne hrůzou! Vlákat do léčky rajjise efendiná, nechť mu Alláh nastotisíckrát žehná! A kdo se toho opovážil?“
„Ibn Asl.“
„Je to možné, efendi? Jazyk mi vypovídá službu. Vyprávěj, efendi, vyprávěj!“
„Zeptám se tě nejprve: znáš mě?“
„Ne. Ještě jsem tě neviděl a nevím, jak se jmenuješ.“
„Jsem Kara ben Nemsí z Almánije a přítel rajjise efendiná...“
„Alláhu! Alláhu!“ skočil mi do řeči Ibráhím vylekaně. „Ty jsi ten cizí efendi, který už osvobodil mnoho otroků a...“
Šejch el beled se zarazil. Poznal, že zašel příliš daleko, že řekl příliš mnoho. Vždyť o mně vlastně neměl nic vědět. Dělal jsem, jako bych si toho nevšiml.
„Slyšel jsi už o mně? To mě těší, nemusím ti tedy dlouho vykládat, kdo jsem. Víš také, že tak trochu pomáhám rajjisovi efendiná...“
„Trochu? Efendi, vím, žes dokázal, co se ani emírovi nepodařilo.“
„Dovedeš si představit, že Ibn Asl hoří touhou pomstít se mi.“
„To jistě! Myslím, že tě nenávidí ještě víc nežli rajjise efendimu.“
„Ovšem. Už jsem to zažil několikrát, a včera znovu. To ti musím vypovědět.“
Vyprávěl jsem Ibráhímovi, co jsem uznal za nutné, ale o včerejšku jsem se rozhovořil obšírně. Jen o tom, že jsem se setkal s rajjisem efendiná, jsem se nezmínil. Šejch el beled si hrál na nic netušící, udivené neviňátko, a sotva jsem skončil, spustil:
„Ó Alláhu, ó Proroku! Je něco takového vůbec možné? Efendi, jsi křesťan, ale Alláh je ti zřejmě tuze nakloněn, jinak by se ti nepodařilo uniknout té krvežíznivé hyeně! Ale kde je Abún Níl? Není s vámi, a přece říkáš, že byl s vámi na palubě!“
„Při přelézání zábradlí spadl do Nilu. Nemohli jsme se o něho starat. Jestli ho ti ničemové nevylovili, jistě ho sežrali krokodýli“
„Takové neštěstí! A to jste sem přijeli teprve teď?“
„Ano. Byli bychom tu už dříve, ale ztratili jsme spoustu času hledáním rajjise efendiná. Myslili jsme, že se pustí za ještěrkou.“
„Za Ještěrkou? Jak by mu něco takového napadlo? Vždyť Ještěrku ani nepodezříval! Rajjis efendiná si myslí, že ho Ibn Asl oklamal a že je v Chartúmu. Vylákal ho odtamtud jakousi lží, zřejmě aby získal čas k nějakému výhodnému obchodu.“
„Kdo ti to říkal?“

„Sám emír.“
„A kde je teď?“
„Jel zpět do Chartúmu.“
„To mě tuze mrzí. Mohl s sebou vzít člun, který jsem ukořistil. Co s ním teď udělám?“
„To záleží na tom, co zamýšlíš. Jestli chceš do Chartúmu, můžeš sednout na nejbližší loď, která tudy pojede, a táhnout člun v závěsu.“
„To nejde. Do Chartúmu nechci. Zapomínáš, že moji askaríjové sem táhnou i se zajatci. Vyjedu jim naproti.“
„Můžeš nechat člun zde. Pošlu jej do Chartúmu. Doufám, že mi natolik důvěřuješ.“
„Ovšem, proti tomu nic nemám. Jsi šejch el beled, tobě bych svěřil celé jmění, tisíce. Člun ti tu nechám. Ale nemusíš ho posílat do Chartúmu. Nech ho tu, až se rajjis efendiná vrátí. Pak ho převezme.“
„Vrátí se brzy?“
„To nevím. Příčinu by jistě měl. Mohl by pronásledovat Ibn Asla, který míří do Fašody a možná dál, spěchá, aby nám zmizel z očí. Možná, že pojede nahoru k Bahr el Džabal nebo Bahr el Zarát na lov otroků. Pronásledovat ho až tam, to by bylo zdlouhavé a obtížné. Ale až se vrátí, počkáme si na něho, sebereme mu uloupené otroky a konečně s ním zúčtujeme. A skončí tak, jako skončí jeho otec.“
„Cože? Co je s tím starochem?“
„Čeká ho smrt. Měl jsem dát toho starého lotra zastřelit okamžitě, stejně jako to emír udělal ve Vádí el Bard s jejich spolčenci. Byl jsem příliš mímý, šetřil jsem je, chtěl jsem je vydat trestající spravedlnosti. Ale přišel jsem k jinému názoru a rajjis efendiná mi svěřil právo rozhodovat o jejich životě či smrti.“
„A mohl ti dát takovou plnou moc, jakou jinak uděluje pouze chedív?“
„Ano. Chedív ho zmocnil, že v nutných případech může na čas svěřit takovou plnou moc i jiným osobám. Jen tak se zabrání ztrátě času a škodám, jen tím lze připravit lovcům otroků krátký a odstrašující konec. Ještě jsem svého práva nepoužil, ale teď to udělám.“
„Počínáš si správně a je to chvályhodné, ale uvědomuješ si, jakou tím na sebe bereš odpovědnost?“
„Ech! Jsem odpovědný i za všecky další škody, které vzniknou, jestli nechám ty ničemy uniknout. Je ti jich snad líto?“
„Efendi! Jak tě to napadlo? Čím dříve budou vyhlazeni, tím víc se z toho budu radovat. Chtěl bych ti nějak pomoci“ „To bohužel nemůžeš! Jsou to ovšem strašní lotři! Jen si vzpomeň, čeho se už dopustili! Chtěli postřílet askaríje a mne pomalu umučit k smrti. Přesto jsem je šetřil. Ale teď, když jsem unikl jenom o vlásek nejstrašnější smrti, byl bych přímo sebevrah, kdybych proti nim nepostupoval co nejpřísněji!“
„Chceš je snad soudit u nás v Hegasi?“ „Ne. Hegasi ani nezahlédnou.“
„Kde se s nimi vypořádáš? Efendi, nepovažuj to za obyčejnou zvědavost, když se tě tak vyptávám. Jsem tak rozhořčen nad činy těch darebáků, že bych rád věděl, jestli bude trest skutečně vykonán.“
„Tvoje touha po spravedlivé odplatě je chvályhodná a já nemám, proč bych své záměry tajil. Znáš Džebel Araš Kol?“
„Jak by ne? Už jsem tam byl častokrát!“
„A zátoku Horečky také?“ „Také.“
„Je tam hodně krokodýlů?“
„Nesčíslně. Zvlášť záliv, který sahá hluboko k úpatí hory, se těmi krokodýly jen hemží.“
„K tomu zálivu vede jenom úzká cesta, viď?“
„Ano. Na jedné straně jsou vysoké, strmé skály, na druhé je voda plná plujících ostrůvků omm safá, a tam je spousta krokodýlů. Na cestě leží plno balvanů, proto je pro velbloudy málem neschůdná. Kdo nechce spadnout a stát se obětí krokodýlů, musí sesednout a opatrně vést velblouda za sebou.“
„To vím. Nemohl bych pro svůj záměr najít lepší místo.“ Šejch el beled se zřejmě ulekl.
„Tam, tam chceš vykonat svůj rozsudek? Och efendi, bude to hrozné, strašné! A kdy k tomu dojde?“
„Pozítří ráno, hodinu po ranní modlitbě musíme dorazit k Džebel Araš Kol a k zátoce Horečky.“
„A to bude hodina, kdy tvoji zajatci zemřou?“ „Ano.“
„Kdy se vydáš na cestu z Hegasi?“ „Hned. Jen si vezmu své velbloudy.“
Šejch el beled mě doprovodil k muži, u něhož jsem nechal svá zvířata. Zaplatil jsem mu nepatrný peníz za krmení, pak jsem velbloudy napojil u mišrá a vyvedl je na břeh, kde jsme jim dali sedla. Právě jsem se chystal pevněji přitáhnout popruh sedla, když Ibn Níl zvolal:
„Efendi, pohleď!“
Ukázal do stepi, odkud přijížděl jezdec na velbloudu. Byl ještě daleko, ale poznal jsem ho na první pohled. Byl to Umar, který unikl mým askarijům a přinesl zprávu Ibn Aslovi. Ibn Níl ho také poznal a varovně zvedl prst:
„Pozor, efendi!“
Ibráhím stál vedle nás a slyšel to. Proto jsem se zatvářil lhostejně.
„Pozor? Proč? Od té doby, co tě zajali, větříš ve všem nebezpečí. Je to pokojný jezdec. Nasedni, musíme jet!“
Ibn Níl uposlechl, ale udiveně si mě změřil. Podal jsem šejchovi ruku a rozloučil jsem se s ním. Zdvořile se uklonil:
„Alláh jihfazak, Bůh tě ochraňuj! Uvidím tě, až vykonáš rozsudek v zátoce Horečky?“
„Asi ano. Nechť je to šťastné setkání, šejchu el beled!“ Zamířili jsme na západ, zatímco Umar právě vjížděl od jihu. Sotvaže nás spatřil, zastavil a pak obrátil svého velblouda, chtěl se patrně vzdálit. Teď se otočil v sedle a díval se za námi. Viděl, že odjíždíme, a zaváhal. Po chvíli nabyl jistoty a zamířil opět k vesnici.
„Nechápu tě, efendi!“ divil se Ibn Níl. „Vždyť to byl Umar a přijížděl od Ibn Asla.“
„Ovšem!“ „A tys nepočkal, tys ho nechytil?“
„Jen uvaž. Všecko, co jsem řekl šejchovi, se má dozvědět Ibn Asl. Poví mu to Umar a já se tedy musím radovat z toho, že přijel. Šejch el beled mu všecko vypoví a Umar podá zprávu Ibn Aslovi. A Ibn Asl pak určitě vyjede k Džebel Araš

Kol a vběhne nám do pasti.“
„Kéž by to tak bylo! Snad se s našimi askaríji cestou nemineme?“
„Co tě napadá! Jen se podívej na ten tmavý pruh v trávě před námi.“
„Ano. Je to stopa.“
„Umarova stopa. Jel po té naší, která je ještě úplně čerstvá, protože se za námi pustil jen s několika hodinami zpoždění. Askaríjové ho jistě pronásledovali a drží se jeho i naší stopy. A když se po ní budeme vracet, musíme se s nimi setkat. Pobídni své zvíře! Čím dřív naše kamarády uvidíme, tím líp!“

U DŽEBEL ARAŠ KOL

Naši velbloudi byli odpočatí a s chutí se dali do běhu. Za poledne jsme si krátce odpočali; stopa už potom nebyla tak zřetelná, ale přesto jsme ji jakž takž rozeznali.
Museli jsme ovšem předpokládat, že ani naši askaríjové nemohli už stopu najít a možná z ní sešli. Co teď? Jižně od směru naší cesty byla studna Es Sáfí, Čistá studna. Vůdce Fezárů ji znal a pravděpodobně tam karavanu zavedl. Uhnuli jsme proto k jihu. Pojedeme-li tak jako dosud, můžeme tam být před západem slunce.
Moje tušení mě nemýlilo. Slunce se ještě nesklonilo za obzor, a spatřili jsme v dálce stromy a keře. Byla to Es Sáfí. A už jsme viděli, jak se tam pohybují lidé, leželi tam velbloudi byla to naše karavana.
„Copak asi řekne Abd el Asl, až přijedeme!“ usmál se Ibn Níl.
„A co fakír el fukará, který se chce stát mahdím!“
„Ti ničemové si už jistě myslili, že je po nás veta. Alláh nechť je zničí! Daroval jsem tomu starému život. Kdybych byl věděl, co nás čeká na ostrově Hasaníja, určitě bych to byl neudělal.“
„Doufám, že se mu nebudeš dodatečně mstít!“
„Nemusíš se bát, efendi! Ten starý smradlavý šakal je mi moc odporný na to, abych se s ním špinil. Ani se ho netknu.“
Byli jsme už tak blízko, že nás lidé u studny mohli poznat. „Efendi! Kara ben Nemsí!“ slyšel jsem.
„Efendi! A Ibn Níl! Efendi! Chvála Alláhovi! Jedou! Už jedou!“ volalo dvacet hlasů a stejný počet mužů nám běžel vstříc. Museli jsme sesednout, ještě než jsme dojeli k studni. Všichni nám tiskli ruce a volali a jásali, rád jsem to připustil, protože radost těch lidí nám nemohla nijak škodit, a pro mne to byl malý důkaz, že jsem nezůstal jejich srdcím cizí. Tak nebyl vítán ani sám jejich velitel, rajjis efendiná, když jsme se s ním setkali ve Vádí el Bard.
A měli jsme co vyprávět. Nejprve jsem se však musel dozvědět, jak se vedlo jim. Posadili jsme se a starý askarij Ismáil, jemuž jsem svěřil velení, mi hlásil:
„Všecko šlo hladce, efendi. Jen jediného musíme litovat: chybí nám zajatec, jmenuje se Umar, jak mi řekli. Zbavil se pout, vzal si velblouda a...“
„Jel za námi,“ vpadl mu do řeči Ibn Níl. „Ano. Ale jak to víte?“
„Viděli jsme ho.“
„Kde?“
„To vám budeme vyprávět,“ prohlásil jsem. „Ale nejprve chci vědět, jestli jsou zajatci dobře spoutáni.“
„Efendi, od chvíle, co nám uprchl Umar, nám už neuteče ani noha. Doufám, že nám nezazlíváš jeho útěk. Byl jsi tu ještě, když byl spoutáván.“
„Ne, nezlobím se na vás. Dokonce se z toho raduji. Chtěl nám uškodit, ale jeho útěk nám naopak jen prospěl.“
„Je to možné?“ vydechl Ismáil.
„Je. Dnes jsme ho mohli chytit, kdybychom byli chtěli. Ale nechali jsme ho běžet, protože nám na svobodě prospívá mnohem víc než v zajetí“
Tu propukl starý Abd el Asl ve výsměšný smích: „Nevychloubej se! Lžeš, abys nás dopálil, ale nás neoklameš. Kdybys byl Umara zpozoroval, byli byste ho zajali. A protože jste to neučinili, není pravda ani to, že jste ho viděli.“
„Tvoje hlava je studnicí vší moudrosti, muslimský světče,“ usmál jsem se. „A víte snad, kam uprchl?“ zeptal se mě rovněž s úsměvem.
„K Ibn Aslovi, tvému synovi.“
„Kdybys byl Umara viděl, musel bys být u Ibn Asla!“ Byli jsme u něho, na jeho lodi, mluvili jsme s ním!“
„Lež! Lež!“
„Dej si pozor, sic dostaneš karabáčem! V tvé situaci musí být člověk hezky zdvořilý!“
Fakír el fukará se vsedě napřímil:
„Ty chceš po nás zdvořilost? Zacházíš s námi tak, abychom ti ji mohli prokazovat?“
„Zacházím s vámi, jak jste si to zasloužili. Tobě jsem zachránil život, a přesto jsi chtěl ujet a zradit nás Ibn Aslovi“
„Dokaž to!“
„Vím to! Tvoje nevděčnost ti spoutala ruce, a pokud se ti to nelíbí, vyčítej to sobě, ne nám.“
„Chci být na svobodě, a jestli mě okamžitě nepropustíš, přivolám na tebe Alláhovo prokletí“
„Alláh obrátí tvé kletby v požehnání!“ I kletbu Prorokovu.“
„Z tvého Proroka si nic nedělám!“
„Brzy začneš jinak smýšlet a jinak mluvit. Až se dozvíš, jaká moc je mi dána, budeš skučet o milost.“
„Prozatím mám moc já nad tebou. Nad kým budeš mít moc později, jestli nad svým harémem nebo nad svými psy, to mě nezajímá, a teď mlč, sice tě opravdu přetáhnu. Nemám chuť poslouchat štěkání a kletby člověka, který se vzdálil od Alláha a jeho příkazů tak, že je schopen ukládat o život i svému zachránci.“
„Dobrá, mlčím. Ale brzy přijde čas, kdy promluvím. Pak uslyší můj hlas milicíny a ty budeš jedním z prvních, kdo se přede mnou bude plazit v prachu.“

Muhammad Ahmad opět ulehl. Viděl, že chytřejší je mlčet. Abd el Asl nedošel k stejnému poznání nebo byla jeho zvědavost větší než opatrnost. Jistě věřil, že si jedu pro smrt. A teď jsem se ve zdraví vrátil. Jak je to možné, ptal se sám sebe. A tak místo aby klidně čekal, až začnu vyprávět, vyjel na mne:
„Ano, budeš se plazit v prachu i přede mnou! Nemáš potuchy, v jakém jsi nebezpečí! Můj syn přijde jako mstitel a zničí tě, tak jako zničil rajjise efendiná."
„Toho opravdu zničil!" odpověděl jsem vážně a zatvářil jsem se smutně.
„Zničil? Hamdu li'lláh!" zajásal Abd el Asl. „Podařilo se mu to! Nepřátelé jsou rozdrceni a už se nikdy nepozvednou!"
„Rozdrceni? Nikoli, uhořeli."
„Podařilo se, podařilo se! Slyšíte, mužové, slyšíte, pravověrní, podařilo se. To, o čem jsem vám tiše vyprávěl, se podařilo! Moje duše byla plna očekávání. A teď ten ďábel uhořel se svými askaríji na prach a popel, a tenhle arciďábel, který tu před námi sedí a musí nám o tom vyprávět, ten ztratil svou moc! Bude nás muset propustit, jinak ho čeká skřípění zubů, navěky a bez konce."
Ty řeči pochopitelně udělaly na askaríje mohutný dojem. Jejich velitel uhořel, byl se svými vojáky zavražděn! Vyskočili a zasypali mě otázkami. Nařídil jsem klid.
„Všecko se dozvíte, ale můžete být bez obav. Jásot tohohle svatého muslima nepotrvá dlouho. Odjel jsem, abych zachránil rajjise efendiná, a co si umíním, to také vykónám. Ahmad Abd el Insáf žije."
„Díky Alláhovi!" zaznělo kolem mne. Abd el Asl však volal:
„Lže! Chce nám pokazit radost, ale to se mu nepodaří! Nepřeje nám naši blaženost, ale budeme jásat, dokud se neobjeví náš zachránce! Může tu být každou chvíli!"
„Tak čekej! Ale dřív zčemáš a ta tvá hříšná kůže ti popraská vzteky!" vyjel na něho Ibn Níl.
Všecky oči se upíraly na mne. Všichni, jak askaríjové, tak zajatci byli napjati na nejvyšší míru. Slunce právě zapadlo, byl čas el maghribu, ale nikdo nepomyslil na modlitbu. Vyprávěl jsem podrobně až k okamžiku, kdy jsme uprchli z Ještěrky. Až potud mohli, ba měli zajatci všecko slyšet. To další jsem jim musel zamlčet. Kdyby zvěděli, jakou past chystám Ibn Aslovi, mohli by nějakým způsobem můj plán překazit. Naši lidé na mne naléhali, ať vyprávím dál, ale Ibn Níl je rázně okřikl:
„Tiše! Už víte pro dnešek dost. Rajjis efendiná je zachráněn. Byli jsme u Ibn Asla na lodi. Poznal nás a dal nás spoutat. Měl tam víc nežli sto mužů, a přesto jsme mu uprchli. Když jsme byli v člunu poblíž Ještěrky, mohli jsme ho zastřelit. Neudělali jsme to, znovu jsme se k němu zachovali milosrdně. Ale běda mu, jestli ho ještě jednou dopadneme!"
„A co se stalo, když jste utekli z lodi?" zeptal se opět čísi hlas. „Co jste dělali pak? Kde je tvůj děd, kormidelník, který s vámi prchal?"
„Tvoje zvědavost je větší nežli moje ústa. Ale přesto se pokusím uspokojit ji. V člunu jsme se plavili do Hegasi a odtamtud jsme na velbloudech dojeli sem. Ale můj dědeček zůstal v Hegasi a tam čeká na náš návrat."
„A náš velitel, rajjis efendiná? Kde je?"
„Také v Hegasi, protože tam mu dopravíme tyto zajatce." „Proč nám neposlal další askaríje?"
„Protože, ty otče zvědavosti, nebylo dost velbloudů, a my stačíme na tyhle zbabělé želvy sami! V pořádku je do Hegasi dovedeme. A Abd el Asl, ten svatý muslim, ať si celou cestu jásá radostí!"
To neprovedl Ibn Níl špatně. Uspokojil zvědavce, ale neprozradil ani slůvkem naše další úmysly. Bylo lepší, když se ani askaríjové nic nedozvědí. Vojáci byli rádi, že jsem znovu s nimi. Měli velkou odpovědnost za zajatce, a tak se jim ulevilo, zvláště starému Ismáílovi. Stejně i Abdalláh, vůdce Fezárů, protože i on nesl částečnou odpovědnost.
Ustanovil jsem stráže a pak jsem ulehl k spánku. Také Ibn Níl šel spát, třebaže ještě nebylo pozdě. Minulou noc jsme si přece vůbec neodpočinuli. Časně ráno mě probudila první modlitba. Zakrátko jsme se vydali na cestu.
Usadit zajatce na velbloudy bylo velmi obtížné; ztěžovali nám to, jak jen mohli.
Protože Bir Sáfi leží jižně od přímé cesty a já jsem se chtěl z odůvodněné opatrnosti této cestě vyhnout, držel jsem se spíše na východ, a teprve po poledni jsem odbočil k jihu. Takto jsme se blížili k Džebel Araš Kol od severu, zatímco normálně bychom jeli od severozápadu. Tam odtud nás čekali šejch el beled a Ibn Asl. Mohlo jim napadnout, že by na nás mohli zaútočit ne u bažiny, ale už v stepi. Tomu jsem se tedy vyhnul. Ibn Asl měl jistě sto mužů, já jenom dvacet. Boj v širé stepi by pro nás mohl být osudný.
Abych spatřil cíl cesty první, vyjel jsem kupředu kus před ostatními. Bylo teprve odpoledne, když jsem spatřil Džebel Araš Kol jako mlhavou skvmu v dálce. Okamžitě jsem se otočil, rozjel jsem se zpět ke karavaně, která byla asi dva kilometry za mnou, a nařídil jsem zastávku. Nechtěl jsem, aby někdo ze zajatců spatřil horu. Bylo lépe, když nevěděli, kde vlastně jsou. Snesli jsme je s velbloudů a utábořili jsme se.
Askaríjové nemohli pochopit, proč se chystáme utábořit ještě za dne. Teď byla vhodná doba sdělit jim všecky nutné podrobnosti. Nejprve však museli být nakrmeni a napojeni zajatci. Vojáky jsem pak odvedl stranou, utvořili kolem mne kruh, a já jsem jim sdělil, co se chystá. Nikdo ze zajatců nesměl zaslechnout ani slůvko. Kdybych byl býval askaríjům řekl, že dostanou po tisíci piastrech, nemohla být jejich radost větší. Chytit Ibn Asla a všecky jeho lovce otroků do pasti! Byli nadšeni. Každý chtěl vědět, jaký úkol mu bude přidělen. Nemohl jsem jim to říci předem, nejprve jsem musel na zvědy, a to bylo možné až večer. Ibn Asl byl už zcela jistě nahoře. Kdybych se k místu přiblížil teď, za jasného dne, byl bych s největší pravděpodobností zpozorován.
Askaríjové dostali rozkaz, ať mezi sebou nemluví o našem plánu, jako obvykle pak utvořili kolem zajatců kruh. Velbloudi, střežení jedním hlídačem, leželi za tímto kruhem.
Odpoledne uběhlo, aniž se ve stepi objevil jediný jezdec, jediný člověk. Slunce zapadlo a vojáci se pomodlili el maghrib. Rychle se snesl večer a já jsem se mohl vydat na zvědy. Bylo pravděpodobné, že budu pryč několik hodin, možná až do rána. Svěřil jsem velení Ibn Nílovi a poučil jsem ho, jak se má za těch či oněch okolností chovat. Pak jsem sedl na velblouda a odjel jsem.

Úkol, který jsem si stanovil, nebyl lehký. Věděl jsem, kde leží hegelikový les, v němž mám hledat rajjise efendiná, že je na jižním konci východního výběžku bažiny. Ale najít jej ve tmě, to bylo obtížné! A nejenom to! Kde je Ibn Asl se svými lidmi? Jistě také na jižním okraji bažiny. Ale co když si rozdělil své lidi na dvě poloviny, tak aby mě dostal doprostřed?
Pak by pro něho bylo v noci mnohem pohodlnější tábořit vprostřed východního okraje bažiny, ráno by jen poslal své lidi vlevo a vpravo. Jestliže tam tábořil, musel jsem cestou k rajjisovi efendiná kolem jeho tábora, a protože jistě nedal zapálit ohně, mohl jsem mu vběhnout přímo do rukou. Ovšem Ibn Asl měl asi rád večerní ohně, alespoň na ostrově Hasaníja i v Račí zátoce dal několik ohňů zapálit. A teď si myslel, že jsem ještě daleko. Nevěděl ani o přítomnosti rajjise efendiná. Proto se mohl cítit v bezpečí a bylo možno očekávat, že nestráví večer ve tmě. V tom případě by mi jeho ohně prozradily, kde táboří, a mohl jsem se držet opodál.
Ujížděl jsem rychle k jihu. Vyšly hvězdy a nemohl jsem si splést směr. Po půlhodině jsem se dostal k bažinám a musel jsem být na zrádné půdě velmi opatrný. Bažina Horečky má četná ramena, a proto bylo obezřetnější držet se co nejdále na východ.
Jel jsem hodinu, dvě. Podle našeho času mohlo být asi devět hodin večer, když jsem spatřil osamělý hegelikový strom. Nedaleko, jen několik set kroků odtud, začínal hegelikový les, který jsem hledal.
Zamířil jsem k němu. Ležel tu jako vysoká, tmavá stěna, vpředu jednotlivá křoviska, kterými jsem musel proniknout. Nikde ani stopy po ohni, nikde nebylo cítit ani dým. Ibn Asl nebyl zřejmě nablízku. Polohlasně jsem napodobil hluboký smích hyeny. Zní to jako „ommu, ommu“, přesto se to podobá smíchu. Žádná odpověď. Jel jsem pomalu dál a několikrát jsem signál opakoval. Konečně asi po sedmé či osmé jsem slyšel vpravo pod stromy hlas:
„Efendi?“
„Ano,“ odpověděl jsem a zastavil velblouda. „Pojď sem!“
„Přiblížil jsem se. Přistoupil ke mně muž, zůstal před mým zvířetem stát a zadíval se na mne.“
„Ano, jsi to ty! Odvedu tě k emírovi!“ „Je to daleko odtud?“
„Dosti daleko. Máme dlouhý řetěz stráží, abys nás lépe našel.“
„Zaveď mě k hlídce, která je nejblíže emírovi. Ať mi tam podrží velblouda!“
Zatímco jsme kráčeli vedle sebe, vyptával jsem se ho, jestli nezpozorovali Ibn Asla nebo jeho lidi.
„Ano,“ odpověděl mi voják. „Přišli krátce po poledni a utábořili se na jižním konci bažiny.“
„Pozorovali jste je i po setmění?“ „Byl tam rajjis efendimu?“ „Zapálili si ohně?“
„Nevím. Nemohl jsem se to dozvědět, protože jsem od setmění na stráži.“
Šli jsme kolem dalších askarijů, až jsme došli k hlídce, jíž jsem svěřil velblouda. Svému průvodci jsem však dal příkaz, ať mi přivede rajjise efendiná sem. Měl jsem za sebou namáhavější den nežli rajjis efendiná a čekala mě možná další velká námaha. Chtěl jsem si aspoň ušetřit cestu hustým křovinatým podrostem. Strážce mi brzy přivedl svého velitele. Byl nesmírně potěšen, že mě vidí, zejména protože si nebyl tak jist, jestli vůbec přijdu. Stiskli jsme si pevně ruce.
„Nepřátelé už jsou zde,“ sděloval mi, „už od samého poledne. Táboří na konci bažiny.“
„Zapálili ohně?“
„Šest ohňů, když kvůli ničemu jinému, tak kvůli spoustě moskytů. Tam na otevřené bažině se nedá jinak vydržet. Zde v hustém, poměrně suchém lese nás naštěstí tolik netrápí.“
„Znáš plán, který si Ibn Asl připravil na zítřek?“ „Ne. Jak bych mohl?“.
„Myslím, že jsi tam byl. Nic jsi nevyzvěděl?“
„Jak? Jít tak daleko, až bych je slyšel? Ani zdání! Mohl by mě zpozorovat a zajmout“
„Ale jsou věci, z kterých můžeš leccos vyvodit. Nic takového jsi nezjistil?“
„Ne. Seděli kolem ohně a hovořili. Co, tomu jsem nerozuměl, protože jsem nebyl tak blízko.“
„Viděl jsi Ibn Asla?“
„Ano. Seděl u prvního ohně směrem k nám.“ „Jak daleko je to odtud?“
„Asi půl hodiny.
„Musím tam. Chceš mě doprovodit?“
„Tuze rád, jen když po mně nebudeš chtít, abych se posadil i k ohni vedle Ibn Asla. Od tebe se dá něco podobného čekat.“ Už v našem táboře jsem odložil světlý háik. Teď jsem odložil i své zbraně a pak jsme šli, stále se prodírajíce mezi křovinami, brzy vpravo, brzy vlevo, abycham se vyhnuli bažinatým loužím, které se tu leskly. Po dobré čtvrthodině jsem spatřil záři prvního ohně, pak další, pak opět další, až jsem jich napočítal šest. Byly tu jenom stromy kafala, ale žádný podrost. Ohně byly rozmístěny bezplánovitě, jak se Ibn Aslovým lidem zamanulo. Zůstali jsme skryti za širokým křoviskem, asi šedesát kroků od ohně, u něhož seděl Ibn Asl, oba jeho důstojníci a ještě dva další muži. Slyšel jsem je mluvit, ale nerozuměl jsem jednotlivým slovům.
„Musím tam, stůj co stůj!“ řekl jsem spíše sobě než rajjisovi efendiná. „Musím vědět, co si povídají“
„U Alláha, co tě to napadá? Byl bys ztracen! Určitě by tě spatřili!“
„Ne. Už jsem se plížil v mnohem obtížnějších podmínkách. Tohle je pro mne hračka!“
„Povídám ti, ani o krok dál! Nepůjdu s tebou!“
„Nemusíš. Půjdu sám. Mezi tímhle místem a prvním ohněm stojí v přímé čáře dva silné stromy, jejichž kmeny vrhají široký stín. Proplížím se v tomto stínu po zemi tak, že mě od ní nikdo nerozezná. Přitom mi poslouží jako kryt i první a pak druhý strom. Ten druhý má silnou větev, vidíš, asi ve výši mužské postavy. Když se na ni vyšvihnu, budu výtečně maskován větvemi i listím a ze vzdálenosti patnácti kroků od ohně uslyším všecko, co se tam mluví“
„A jak se vrátíš?“
„Stejnou cestou, kterou jsem přišel.“
„Ne, efendi, nesvolím. Nechci, abys riskoval život“

„Nebudu ho snad riskovat zítra v boji? Neriskuje každý z nás? Proč ne zrovna teď? A co když vyzvím tolik, že k boji ani nemusí dojít?“
„Považuješ něco takového za možné?“
„Ano. Možná vyzvím něco, co mi umožní učinit opatření tak účinná, že proti nim bude každý protivníkův odpor úplně marný.“
Ahmad mě chtěl zadržet, ale byl jsem rychlejší. Vykročil jsem z úkrytu, skrčil jsem se a plížil se ve stínu kupředu. Nebylo to žádné umění. Aby bylo hodně kouře, který by zaháněl moskyty, přikládali Ibn Aslovi lidé vlhké větve. Dým, který vznikl, byl chvílemi hustý, až neproniknutelný. Táhl se hodně při zemi. Využil jsem vhodných okamžiků, přešel jsem k prvnímu, pak k druhému stromu, a než uplynuly dvě minuty od chvíle, kdy mě chtěl rajjis efendiná zadržet, už jsem seděl ve větvích. Sotvaže jsem se tam uvelebil, zbystřil jsem sluch. Kdesi vpředu zaznělo volání:
„Šejch el beled! Ibráhím je tu! Konečně!“
A vskutku, mířil sem od zadního ohně a vedl za udidlo velblouda. Poblíž ohně nechal zvíře ulehnout a sám přistoupil k Ibn Aslovi. Byl přijat se zřejmým uspokojením. Tušil jsem, oč jde. Šejch el beled nás měl sledovat. Nemohl to být nikdo z Ibn Aslových podřízených, protože ty jsem znal a mohl bych je poznat, mohl bych pojmout podezření. Ale kdybychom se setkali s šejchem el beled, mohl se různým a důvěryhodným způsobem vymlouvat.
„Posaď se a podej nám zprávu!“ vyzval ho Ibn Asl. „Viděl jsi naše nepřátele?“
„Ne,“ odpověděl Ibráhím.
„Že ne? To jsi mě tedy předtím vodil za nos. Buď přijedou později, ne zítra, nebo vůbec nepřijedou.“
„Přijedou!“ tvrdil šejch s určitostí. „Objevil jsem jejich stopu.“
„Najde-li se stopa, najde se brzy i jezdec. Neměl jsi odpočívat, dokud bys je nespatřil.“
„Bylo už tuze pozdě, nastala tma. Kara ben Nemsí a Ibn Níl nechávali za sebou jasnou stopu, jel jsem po ní. Nejdřív byla přímá jako čára, pak najednou zahýbala k jihu. Zřejmě jeli k Bir Sáfí. Dneska ráno jsem si na ně dával pozor, ale nepřijeli. Čekal jsem až k polednímu, a protože jsem je ani okem nespatřil, usoudil jsem, že se nečekaně pustili jiným směrem. Mohli jet jenom na sever a pak odbočit na východ. Pustil jsem se k severu, pak na východ, a navečer jsem skutečně přišel na jejich stopu. Můj odhad byl správný“
„Jeli rovnou k Džebel Araš Kol?“
„Ne, to je zvláštní, nejeli. Utábořili se jižně odtud.“ Ale proč? Kara ben Nemsí nedělá nic bez rozmyslu.“
„Tady asi neměl žádný zvláštní důvod. Prostě si spletli cestu. Nikdo zdejší s ním nejede. Fezára, kterého mají za průvodce, to tady sám tak dobře nezná“
„Ale co efendi? Z toho, co ti říkal, vyplývá, že zná Džebel Araš Kol i bažinu Horečky.“
„Je to cizinec, křesťanský pes, odkudsi zdaleka. Jaký div, že si splete cestu. Určitě zítra zamíří k jihu!“
„Zamíří! Bylo by mi milejší, kdybys mohl říci, zamířili. Pak bych měl jistotu. Měls je sledovat ještě dál!“
„To nešlo. Už jsem ti říkal, že nastával večer a stopa se nedala sledovat. A musel jsem k tobě, protože jsi tu čekal na moji zprávu. Jen si pomysli, jakou cestu jsem to za tak krátkou dobu urazil! Na obyčejném velbloudu bych to nesvedl. Štěstí žes mi půjčil svou velbloudici. Letěla se mnou po stepi jako vichr.“
Vida, Ibráhím tedy jel na proslulé bílé velbloudici Ibn Aslově, zvířeti, kterému ten ničema děkoval za to, že se mu i tolik jeho lotrovských kousků povedlo. I za to, že mi tenkrát ve Vádí el Bard unikl. Ale co to? Velbloud, kterého šejch přivedl, byl zbarven stejně jako jiní obyčejní velbloudi. Jak si to vysvětlit? Zaměnil ji snad někde nablízku za jiného hedžína? Ibn Asl mi to vzápětí vysvětlil sám:
„Kdyby tak ten ďaur věděl, že si svou velbloudici nechávám u tebe pokaždé, když se plavím lodí! Ničeho si doufám nevšiml?“
„Ne. I kdyby ji byl viděl, nepoznal by ji, protože jí pokaždé přebarvím srst, aby nikdo ani netušil, že přechovávám tak vzácné zvíře. Jen se na ni podívej! Rozezná ji někdo od obyčejného velblouda?“
„Jak by ne! Podívej se na tvar jejího těla! Znalec okamžitě pozná, jaké zvíře má před sebou. Ale to je vedlejší, Nechceme hovořit o mé velbloudici, ale o Karovi ben Nemsím a jeho lidech. Ostatně proč tu má moje velbloudice ležet o hladu? Má za sebou dalekou cestu, jistě by se chtěla napást. Spoutejte jí přední nohy tak, aby nemohla daleko utéci.“
Jeden z mužů sedících vedle něho vstal a vykonal příkaz. Nádhemá velbloudice se začala popásat. Pozoroval jsem ji napjatě. Tohle zvíře, střelilo mi hlavou, musí být moje! Spíš nechám utéci Ibn Asla nežli jeho velbloudici!
Ibn Asl byl patmě zklamán Ibráhímovým hlášením. „Protože neznáš tábořiště našich nepřátel, nemůžeme provést náš první plán,“ mínil. „Hrozná škoda! Dvacet askarijů! A nás je pětkrát víc! Jak lehce bychom ty psy venku ve stepi obklíčili!“
Vida! Uvažoval jsem tedy správně. Nejet oklikou, byli bychom už dnes večer přepadeni Ibn Aslem, ještě než bychom se dostali k Džebel Araš Kol.
Šejch el beled se však bránil:
„Možná že je to naše štěstí, když k tomu nedošlo. Neznáš snad Karu ben Nemsího? Je ostražitý a nezanedbá ani to nejmenší. Určitě bychom ho nepřekvapili“
„Ale byli bychom ho obklíčili obklíčili se stovkou našich mužů! Uvědom si to! Ten ďaur by se nám musel vzdát na milost a nemilost“
„Nevěř tomu! Ten, a vzdát se! Znáš ho přece líp než já. Jsem přesvědčen, že ani sám nevěříš svým slovům. Jistě by bylo došlo k boji. Spočítej si, že by každý askarij zastřelil aspoň jednoho z našich. A efendi jistě víc. Určitě by si tě mezi tvými bojovníky našel.“
„Ani okem by mě nespatřil. Vím, co jsem sám sobě povinen. Své lidi platím dobře, ať tedy bojují. Moje bezpečnost je však příliš důležitá, než aby po mně mohli chtít osobní účast v boji. Není to nedostatek smělosti, ale obezřelost, opatrnost. Myslíš, že bych si měl zajet tam, kde hvízdají kulky? Ovšem, jestli dojdou sem, zmocníme se jich bez

jediného výstřelu.“
„Vykonej proto všecky nutné přípravy včas. Kara ben Nemsí řekl, že hodinu po ranní modlitbě dojedou k Džebel Araš Kol, a on drží slovo. Oddíl, který chceš poslat k severu, musí proto vyrazit nejpozději o půlnoci.“
„Pošlu je ještě dřív. Jsi tedy přesvědčen, že se mohou ukrýt v kotlině a že je nikdo nezpozoruje?“
„Ano. Je obklopena křovinami a tvoří skvělý úkryt. Jestli při rozbřesku vystoupí některý z tvých lidí na skálu, uvidí táhnout karavanu už zdálky. Nechají ji projít, a pak se za ní zpovzdáli nepozorovaně pustí, dokud se neoctne mezi strmými stěnami Džebelu a bažinou na úzké cestě Neštěstí. Tam už budou připraveni další naši lidé, a v okamžiku, kdy budou chtít zajatce svrhnout do bažiny, dám prvnímu oddílu znamení k palbě. Stačí první výstřel, a efendi uzná, že je obklíčen takovou přesilou, že je každý odpor marný, šílený. Vzdá se. Abys mu to ulehčil, můžeš přistoupit na podmínky, které pak ovšem stejně nedodržíš.“
To se povedlo! Šejch el beled chtěl své lidi ukrýt v stejné kotlině jako my. A past, kterou mi nastražili, byla stejná jako ta, již jsem chtěl nastražit svým protivníkům já. Jak dobře, že jsem přes odpor rajjise efendiná šel blíže k ohni.
„Kolik mužů mi dáš s sebou?“ ptal se Ibráhím. „Kolik jich potřebuješ?“
„Měl bych vlastně dostat polovinu z tvé stovky, ale nepotřebuji jich tolik.“
„Dám ti jich čtyřicet, a mně zůstane šedesát. Hodinu před půlnocí odejdete. Je nutné, abychom zůstali ve spojení?“
„Ne. A bylo by těžké udržovat je. Plán je přece tak prostý. Jakmile se rozbřeskne, obsadíš jižní stranu zálivu. Karavana tam přijde od severu, já pak za ní. Jakmile uslyšíte můj výstřel, je čas. Jaké štěstí, že Kara ben Nemsí připlul do Hegasi pozdě, až po odjezdu rajjise efendiná! Kdyby se byli potkali, byl by emír zůstal zde a my bychom museli nečinně přihlížet, jak házejí tvého otce i ostatní zajatce do bažiny. Ale teď už jsme všecko potřebné smluvili. Pokusím se na chvíli zdřímnout, protože jsem dlouhou jízdou unavený. Až bude oddíl připraven k pochodu, dej mě vzbudit.
Ibráhím ulehl a já jsem se mohl vzdálit. Bylo jasné, že už neuslyším nic důležitého. Proto jsem využil okamžiku, kdy z ohně vyrazil hustý dým, sesmekl jsem se s větve a po zemi jsem se odplazil zpět. Nepozorovaně jsem se dostal k rajjisovi efendiná, který se stále ještě skrýval za křovím.
„Efendi, třásl jsem se o tebe!“ zašeptal mi. „Tahle opovážlivost tě mohla stát život“
„Ó ne! Hned uslyšíš, že mi přinesla velký užitek. Znám celý plán nepřátel.“
Sdělil jsem mu všecko, co jsem slyšel. Když jsem skončil, Ahmad rozčileně zašeptal:
„Skočí nám do pasti, skočí, efendi! Ale jakou lstí přiměješ šejcha s jeho čtyřiceti muži, aby ti nejeli v zádech, ale před tebou?“
„Lstí to nepůjde. Musím je zajmout“ „
„To je nebezpečné, bez boje se to nezdaří.“
„Žádné nebezpečí nehrozí. Obsadím kotlinu, dříve než nepřátelé přijdou. Musí se nám buď vzdát, anebo budou do posledního muže postříleni“
„Máš s sebou jenom dvacet askaríjů!“
„Ty teď ovšem potřebuji k hlídání zajatců. Můžeš mi dát s sebou čtyřicet mužů?“
„Velmi rád.“
„Zůstane ti jich ještě dost. Až se rozbřeskne, obsadí Ibn Asl úzký pruh cesty. Ty ho budeš následovat. Nechám své zajatce pod přísnou stráží, přijdu s askaríji od severu, a tak dostaneme nepřítele do kleští. A říkám ti totéž, co před chvílí šejch Ibn Aslovi: Až uslyšíš první výstřel, přišel náš okamžik.“
„Dobrá, pak se vrhnu na nepřítele.“
„Musím ti však klást na srdce ještě jedno, slyšel jsem, že se Ibn Asl nikdy nezúčastňuje boje. Možná že i tady zůstane stranou. Dbej, aby neunikl. Raději pověř menší oddíl, takových deset mužů, aby si ho vzali na starost.“
„Udělám všecko, co bude možné. Kdy ti mám dát těch čtyřicet mužů?“
„Okamžitě! Jdi zpět a připrav mi je. Brzy tě dohoním.“ „Nepůjdeš se mnou? Proč?“
„Chci si chytit Ibn Aslovu bílou velbloudici!“
„Nech toho! Mohl bys všecko pokazit. Když tě při tom chytnou, jsme ztraceni“
„Chytit? Mne? Co tě nemá!“
„Ale až velbloudici pohřeší, usoudí, že je tu zloděj, tedy lidé nablízku. To vzbudí jejich podezření.“
„Nejdřív si řeknou, že velbloudice byla špatně spoutaná a zaběhla dál a ráno že ji chytí. Musím se jí zmocnit nejen pro její velkou cenu. Kdyby se Ibn Asl neúčastnil boje, může ti přes všecka opatření uniknout. Bude-li mít svou bílou velbloudici, nikdo ho nedohoní. Ale budu-li ji mít já, dohoním ho, ať se snaží jak chce.“
„Správně. Bojím se jen, že tě zpozorují.“
Chvíli mi ještě odporoval, ale pak se vzdálil. Připlížil jsem se k ohni z druhé strany. Velboudice stála ve tmě, u listnatého křoví, a okusovala je. Nechala mě klidně přijít k sobě. Ibn Asl zřejmě neuměl vychovat tak vzácné zvíře. Mohla ode mne uprchnout anebo aspoň hlasitě frkat. Rozvázal jsem jí přední nohy, uchopil jsem ji za provaz u ohlávky a odváděl jsem si ji. Šla za mnou jako ovečka. Oklikou jsem se vrátil k rajjisovi efendiná, který mě netrpělivě očekával. Čtyřicet mužů stálo už připraveno k odchodu.
„U Alláha! Zdařilo se ti to!“ divil se emír. „Jsi velice nebezpečný zloděj velbloudů! Tebe bych měl dát zavřít na doživotí!“
„Odpusť mi, vznešený zástupce egyptské spravedlnosti! Kradu jen u zlodějů a lupičů!“ smál jsem se. „Hned vyrazíme. Ale pověz mi, mají tvoji lidé s sebou provazy? Budeme pravděpodobně svazovat na čtyřicet zajatců!“
„Všecko tu je! Přinesli jsme si z lodi nejnutnější potřeby!“ „Tedy sbohem a zítra časně ráno na šťastnou shledanou!“
„ Inšá'alláh, dáli bůh!“
„A nenech Ibn Asla uniknout!“ varoval jsem ho naposled. Vyhledal jsem nejprve osamělý hegelikový strom, pak jsem narazil na cestu, kterou jsem přišel. Uplynulo několik hodin, nežli jsme před sebou spatřili tmavý horský masív.

Usilovně jsem se rozpomínal, jak dál. Dvakrát jsem zabloudil, ale konečně jsem našel cestu ke kotlině.
Museli jsme nejdřív ukrýt velbloudy, které jsme nemohli vést dál. Zašli jsme s nimi stranou, přivázali je ke kolíkům a nechali u nich jednoho muže na stráži. Pak jsme vystupovali po úbočí, až jsme se dostali ke kotlině.
Stěny tu nebyly příliš příkré. Třicet mužů muselo vylézt až nahoru a obstoupit kotlinu kolem dokola. Dostali příkaz, aby se chovali tiše a nevydali ani hlásek, dokud útok nezačne. Kdyby se nepřátelé chtěli bránit, měli se naši ukrýt za balvany, aby je nezasáhla kulka. Kdyby sem ještě za tmy vystoupil některý z Ibn Aslových lidí, byli by ho dva nebo tři naši popadli za krk a dýkou ho umlčeli.
Se čtvrtou skupinou jsem se o kousek vrátil a skryli jsme se na svahu. Chtěli jsme tu počkat, až šejch el beled projde, a pak ho následovat.
V jedenáct hodin chtěl Ibráhím vyrazit na cestu. My jsme vyjeli krátce po desáté. Soudili jsme, že tu budeme čekat asi hodinu, ale trvalo to mnohem déle. Ibráhím přišel krátce před rozedněním. Nijak nespěchal, věděl, že naše karavana nepřijede dřív než za hodinu po rozbřesku. Slyšeli jsme, jak jedou kolem nás. Pak jsme sestoupili po svahu a následovali jsme je. Poblíž vjezdu do kotliny jsme zůstali stát. Domnívali se, že tu jsou sami, a hlasitě rozmlouvali. Utábořili se mezi křovinami, hlučně se smáli, byli si zřejmě jisti vítězstvím.
Šejch el beled svou dobrou náladou všecky předčil. Žertoval zpupně, mluvil o tom, jak se rozdělí kořist. Jak jsem se později dozvěděl, měl slíben bohatý díl. Ale přepočítal se, dostal zaplaceno docela jinak.
Každou chvíli se už muselo rozednívat. Vtom jsem uslyšel, jak Ibráhím říká, že se půjde podívat, objevují-li se už červánky. Myslil jsem, že vystoupí po svahu, ale namířil si to rovnou k nám.
„Skrčte se!“ poručil jsem svým lidem a sám jsem učinil totéž. Šejch nás nesměl zpozorovat. Pomalu se blížil, byl už téměř u mne. Vyskočil jsem a popadl jsem ho oběma rukama za krk.
„Svažte mu jen ruce, ne nohy!“ poručil jsem tiše askarijům.“
Uposlechli.
Stiskl jsem Ibráhímovi krk, ale ne vší silou, aby neztratil vědomí, a tiše jsem mu šeptal do ucha.
„Jestli hlesneš, máš v srdci nůž! jestli budeš mlčet, kývni!“ Kývl hlavou. Byl strašlivě vylekaný. Jak se později ukázalo, byl to zbabělec, který dokázal jen zrazovat, ale ne bojovat, a ujal se velení nad čtyřiceti Ibn Aslovými muži jen proto, že od nás nečekal žádný odpor.
Provázen dvěma askaríji zašel jsem se šejchem el beled tak daleko, aby nás v kotlině nemohli slyšet. Oba askarijové ho pevně drželi, já sám jsem měl v ruce nůž, jehož ostří spočívalo na Ibráhímově hrudi. Zeptal jsem se:
„Znáš mě?“
„Ano. Jsi... jsi Kara... ben Nemsí… efendi!“ koktal. „Proč se mnou jednáš jako s nepřítelem? Řekl jsi mi přece, že ve mně vidíš úřední osobu!“
„A tys tomu věřil? Ó ty hlupáku, ty korunovaný hlupáku! Jen člověk bez mozku, jako jsi ty, si může myslit, že mě oklame. Prokoukl jsem tě na první pohled. Neměl jsi tušení, že tě chci přelstít. Půjčoval jsi Ibn Aslovi koně. To tě prozradilo. Když jsem k tobě připlul s Ibn Nílem ve člunu, pluli jsme od rajjise efendiná, a tomu jsme o tobě všecko pověděli. Byl pak k tobě přívětivý stejně jako já. Udělali jsme to, abychom sem přilákali Ibn Asla. A podařilo se to, protože tvá hloupost je větší nežli tvá prohnanost. A teď je tu Ibn Asl i rajjis efendiná“
Obrátil jsem se k jednomu askarijovi a přikázal jsem:
„Na sevemím okraji zátoky táboří tvoji kamarádi, mají tam zajatce. Rychle je sem přiveď! U strážce, který nám hlídá velbloudy, si vezmi Ibn Aslovu velbloudici a jeď k východu, dokud nenaraziš na moji stopu. Zavede tě až k tábořišti. Pospěš si, a popožeň i ostatní!“
Odešel. Obrátil jsem se opět k šejchovi:
„Včera jsem vyslechl tvůj rozhovor s Ibn Aslem. Teď jsi slyšel ty, kde je naše tábořiště. Chtěl jsi to včera vypátrat, abychom mohli být přepadeni v širé stepi. Ale tušil jsem to a volil jsem okliku. Zatímco jsi mě hledal na západě, byl jsem už dávno na sever odtud. Chceš ještě lhát?“
„Efendi, kolik máš s sebou askarijů?“ zeptal se ten zbabělec.
„Víc než je zapotřebí, abych vás zničil. Obsadili jsme svahy i vstup do kotliny, takže ani jeden z vás neunikne. Ty, velitel, jsi už zajat. Jestli svým lidem poručíš, ať se nám vzdají a složí zbraně, použiji svého vlivu u emíra, aby tě potrestal pokud možno mírně.“
„Alláhu! Složit zbraně! Vzdát se! Čtyřicet mužů!“
„Ano, zní to jinak než před chvílí, kdy jsi už vítězoslavně rozděloval příští kořist. Odpověz mi! Nemám čas. Řekneš-li ano, zachráníte si alespoň život. Řekneš-li ne, všecky vás postřílíme!“
„Efendi, slituj se! Pověz mi, kolik vás... Ó Alláhu! Alláhu! Už to začíná!“
Shora zazněl divoký pokřik. Vzápětí třeskly výstřely a poté se opět rozhostilo ticho.
„Tady máš důkaz, že je nás hodně!“ napomenul jsem šejcha. „Pojď! Posloužíš mi jako štít. Jestli po mně někdo střelí, trefí kulka tebe. Pamatuj si to!“
Vraceli jsme se. U vstupu do kotliny stáli askarijové, pušky připravené k výstřelu. Rozednívalo se. V těchto krajinách přichází den stejně rychle jako noc. Bylo už vidět.
„Proč jste stříleli?“ ptal jsem se.
„Protože už je světlo,“ odpovídali mi, „chtěli někteří z šejchových lidí vyšplhat nahoru. Naši nahoře jim to zakázali, a když přesto neuposlechli, vystřelili po nich.“
„Jak to vypadá teď? Proč je tak najednou klid?“ „Nepřítel zalezl do křovin!“
„Vidíš, jaké to máš hrdiny,“ obrátil jsem se k Ibráhímovi. „Pojď se mnou. Ale při sebemenším pokusu vyškubnout se mi vrazím ti nůž do zad!“
Do pravé ruky jsem vzal nůž, levou jsem chytil Ibráhíma za šíji a strkal jsem ho před sebou dolů do kotliny. Askarijové

nás na můj pokyn následovali.
„A teď se podívej nahoru na naše pušky!“ vybídl jsem šejcha el beled.
Askaríjové se skryli za skály nebo před sebe navršili kamení. Nebylo z nich vidět víc než hlavně pušek, namířené dolů po celém obvodu kotliny. Podíval jsem se do křovin a málem jsem se rozesmál, třebaže nebezpečí ještě nijak nepominulo. Nepřátelé netušili, kdo je to obklíčil. Viděli jen hlavně pušek a okamžitě se poschovávali. Jako by je keře mohly chránit! Tady čouhala paže, tam loket, tu střevíc a tamhle zase bosá noha. Všichni leželi tiše jako pěna, nikdo se ani nepohnul.
„Kdepak máš své hrdiny?“ zeptal jsem se šejcha. „Tak jim přece řekni, ať vylezou a brání se!“
„Efendi, cizí efendi!“ zaznělo pod křovinami.
„Dávám ti deset minut času,“ pokračoval jsem. „Jestli do té doby nevyzveš své lidi, aby složili zbraně, vrazím ti nůž do zad až po střenku.“
„Dostanu milost?“ zeptal se Ibráhím polohlasem.
„Slibuji ti mímý trest. Víc nemůžeš žádat. Milost uděluje rajjis efendiná. Rychle, rychle, čas ubíhá!“
Ibráhím se v mém sevření kroutil, jako had. Zvedl jsem nůž, jako bych se napřahoval k ráně. Uzkostně vykřikl:
„Ne, efendi, ne! Udělám, co ode mne chceš. Pusť mě!“
„O tom se nedá mluvit, jsi mým zajatcem. Poruč svým lidem, ať sem po jednom přistupují, složí zbraně a dají se spoutat. Spoután budeš i ty. A pokud někdo udělá jediný podezřelý pohyb nebo grimasu, dostane od těch nahoře kulku do hlavy. A rychle, rychle, nemám čas.“
Smrtelná úzkost přiměla Ibráhíma, aby konečně vydal požadovaný rozkaz.
Jého lidé uposlechli, jeden po druhém vylézali z křovin. Než uplynula čtvrthodina, byli všichni odzbrojeni a spoutáni. První dějství dnešního dramatu se odehrálo k mé spokojenosti.
A teď jsme museli počkat na příchod karavany. Posadil jsem se na okraji kotliny. Uplynula málem hodina, nežli jsem je spatřil. V čele jel Ibn Níl s poslem. Když mě uviděli, pobídli svá zvířata, aby byli u mne první.
„Efendi, měli jsme o tebe starost,“ pronesl mladík, když nechal své zvíře pokleknout a seskočil se sedla. „Nevrátil ses k ránu, a tak už jsme mysleli, že se ti přihodilo neštěstí. Padli ti nepřátelé do rukou?“
„Ano. Vědí o tom vaši zajatci?“
„Ne, posel hovořil potichu a jenom s námi. Ale viděli Ibn Aslovu velbloudici, a tak mohli poznat, že se mu stalo něco nepříjemného, ne-li zlého. Kde máš dnešní zajatce?“
„Dole v kotlině. Připojíme je k tvým a zůstanou tu, ale velbloudy necháme pod dozorem několika strážců ještě před vstupem do kotliny.“
Když k nám karavana dorazila, byli zajatci sneseni s velbloudů. Z nohou jsme jim sňali pouta, aby mohli sestupovat do kotliny. Bylo vidět, že jsou vystrašeni. Pátravě se rozhlíželi kolem, tiše se jeden druhého ptali či odpovídali. Jenom to aby se fakír el fukará a Abd el Asl tvářili naprosto bezstarostně.
„Efendi,“ otázal se mě příští mahdí, „proč jste nás dopravili až sem? Co tady?“
„Čeká vás milé překvapení,“ usmál jsem se.
„Posmíváš se nám? Od tebe se jistě ničeho příjemného nedočkáme. Arciďábel mě uvrhl do tvých rukou, a třebaže jsem se proti tobě ničím neprovinil, vlečeš mě s sebou jako divou šelmu. Nemáš na to žádné právo! Žádám, abys mě propustil a dal mi velblouda, jak jsi mi přislíbil, abych se mohl vrátit domů!“
„A kde je tvůj domov?“ „Nyní v Chartúmu.“
„Měj ještě chvilku strpení, a pak tam v průvodu mnoha přátel opravdu poputuješ.“
„Nepotřebuji doprovod. Sám jsem k tobě přišel a sám také odejdu. Musíš mě pustit, nemáš na mne právo!“
„Ani na nás ne,“ ozval se Abd el Asl. „Jak by ti mohl rajjis efendiná svěřit pravomoc? A i kdyby mohl, proč nás vláčíš pouští? Žádám, abychom byli dopraveni do Chartúmu!“
„Tvoje přání se ti brzy splní,“ prohlásil jsem významně. „Ale kdy? Dneska jsme sem jeli oklikou. Myslíš, že sis počínal správně? Jestli potkáš mého syna, a to se ti může stát, jsi ztracen!“
„Už jsem Ibn Asla několikrát potkal, a nic se mi nestalo!“ „Měl jsi štěstí, které se už jistě nebude opakovat. Jestli mu znovu vběhneš do cesty, bude to vůle Alláhova. Víš, jak mnoho bojovníků má můj syn. Rozdrtí tebe i tvůj maličký houfec. Prorok nestrpí, aby se nad námi křesťan tak dlouho vypínal. Meč jeho pomsty, plamenný meč, se už vznáší nad tvou hlavou.“
„Ukážu ti, nad kým se vznáší! Pojď za mnou po této cestě vzhůru!“
Velbloudi byli odsedláni a popásali se v trávě. Tři askaríjové u nich zůstali na stráži. Ostatní vzali mezi sebe zajatce a vedli je za mnou. Jak se zajatci ulekli, když spatřili nahoře čtyřicet spoutaných druhů! Abd el Asl řval vzteky a zasypal mě takovými urážkami a hrubostmi, že ho Ibn Níl umlčel karabáčem. Ostatní se chovali tiše. Spoutali jsme je opět i na nohou a položili vedle ostatních.

U BAŽINY HOREČKY

Mohl jsem vyrazit. Dvacet mužů, kteří původně provázeli mne a Fezáry, jsem nechal, aby hlídali zajatce i velbloudy. Čtyřicet mužů, které mi dal včera rajjis efendiná, mě provázelo. Ibn Níl měl vlastně zůstat jako velitel v kotlině, ale prosil mě tak naléhavě, abych ho vzal s sebou, že jsem svolil. Mohl jsem s klidným srdcem svěřit velení Abdalláhovi, vůdci Fezárů, i starému askaríjovi Ismáílovi, kteří se už osvědčili. Vždyť přepadení se už nemuseli obávat.
Bylo dohodnuto, že hodinu po východu slunce dorazíme k Džebel Araš Kol. Vyjeli jsme o něco později, ale to nemohlo škodit. Nařídil jsem askaríjům, kteří s námi nejeli, ať zajatce dobře střeží, dal jsem jim pokyny, jak si mají v různých možných situacích počínat, a byl jsem přesvědčen, že nemůže dojít ke komplikacím. Jak se později ukázalo, důvěřoval

jsem jim až příliš.
Zatímco jsem se minulého dne pohyboval po východním okraji bažiny, rozjeli jsme se teď po západním břehu k jihu. Prostor mezi bažinami a horou tu byl široký asi na čtvrthodinu jízdy, ale byly tu různé zátočiny, kde se tato vzdálenost zkracovala nebo zase zvětšovala. Hora byla na vrcholu holá, jen na úpatí pokrytá zelení. Čím déle jsme jeli, tím výše čněla, tím strmější byly skály, tím blíže byla bažina.
Po chvíli se bažina vlevo tak rozšířila, že jsme mohli jet na některých místech jen dva vedle sebe. Před námi se objevilo pár osamělých listnatých stromů s lichozpeřenými listy. Poznal jsem je už zdálky. Byly to stromy kafala a připomínaly nám, že se už blížíme k místu, kde nás míní přepadnout Ibn Asl a jeho lidé. Když jsem na to upozornil Ibn Níla, jedoucího vedle mne, zeptal se:
„Nezastavíme tu, efendi? Někdo by se měl pomalu proplížit kupředu a zjistit, kde ti lovci otroků číhají.“
„Je to zbytečné. Vždyť je den.“
„Ale tys to jednou také tak udělal za bílého dne.“
„Tehdy mi to dovolovala krajina. Zde však je cesta příliš úzká. Ibn Asl určitě postavil hlídku, stačí, aby muž na hlídce pozoroval úzkou cestu, a okamžitě uvidí našeho zvěda. Ne, teď sesedneme a klidně půjdeme dál.“
„Ale to vběhneme nepříteli rovnou do náruče.“
„To právě chci. Nebudou na nás hned střílet, ale vyzvou nás, abychom se vzdali. Ibn Asl mě chce dostat živého. Výslovně nařídil, ať po mně nikdo nestřílí. Jestli půjdu první, jste vy ostatní chráněni. Zůstaň i s askaríji trochu pozadu, a já půjdu před vámi takových třicet kroků. Až zůstanu stát, zůstaňte stát taky, dokud na vás nezavolám.“
„Musím tě bohužel poslechnout, ale raději bych šel po tvém boku, protože hodina rozhodnutí se blíží.“
„Ještě ne. Ibn Asl se neukáže dřív, dokud nebudeme vprostřed cesty Neštěstí a na tu jsme zatím nevstoupili.“
„Ale co když není rajjis efendiná ještě na místě?“
„Ani to není pro nás nebezpečné. Přihnali bychom Ibn Asla k němu. Bát bychom se nemuseli, protože nemáme nepřítele v zádech. Má to jedinou nevýhodu, to, že by nám mohl Ibn Asl uniknout.“
„Pokračovali jsme v cestě tak, jak jsem řekl. Kráčel jsem sám vpředu a ostatní za mnou asi třicet kroků. Když jsme minuli první stromy kafala, zahnula úzká cesta ostře doprava, protože záliv tu zleva zabíhal daleko k horskému úpatí. Vpravo se tyčila kolmá skála ve tvaru jakéhosi rozpůleného dutého válce, na jehož stěně se nemohla lidská noha zachytit. Vlevo se prostírala bažina, zcela pokrytá omm safá, mezi nímž tu a tam probleskovala olejnatě lesklá voda. Z horního okraje skály se udrolily balvany. Ležely na stezce, kam který dopadl, byly povlečeny vlhkými lišejníky nebo ztrouchnivělými, páchnoucími zbytky rostlin, dalo se tudy kráčet jen velmi opatrně.
Pokud by zde byl někdo přepaden zepředu i zezadu, nemohl se bránit, musel se bezpodmínečně vzdát. Vpravo mu neposkytovaly kolmé skály žádnou možnost k útěku, vlevo se šklebila bažina, z jejíhož rákosí čněly odporné tlamy nesčetných krokodýlů. Bylo to vskutku místo děsu a záhuby. A do této bažiny měli být zavlečeni moji askaríjové, aby se stali obětí ještěrů. Jenom já jsem toho měl být ušetřen, mně byla uchystána strašlivější muka.
Bylo by nelidské připravit stejný osud lovcům otroků? Kolik krve lpělo na jejich rukou! Kolik tisíc a desítek tisíc čemochů uvrhli na celý život do neštěstí! Zdálo se mi, že by to byl jen spravedlivý trest, srazit je sem do bažiny. Oko za oko, zub za zub to je zákon pouště i zákon prérie, savany, pampy i llanos, a kdyby... Ale nemohl jsem svou myšlenku dokončit. Nablízku zazněl hlasitý, panovačný příkaz:
„Stůj, ani o krok dál, sice střílíme!“
Zůstal jsem stát a ostře jsem se zahleděl před sebe. Rostly tu vedle sebe dva stromy kafala, za nimiž byli zřejmě skryti tři muži, mířily na mne totiž tři hlavně. Byla to nepříjemná situace, vždyť stačilo, aby jeden z nich stiskl spouť, a smrtící kulka mi proletí hlavou.
„Kdo jsi?“ zeptal jsem se, jako bych věřil, že mám před sebou jen jediného muže.
„Jsem tvůj starý známý. Rád bys mě viděl?“ odpověděl hlas.
„Ovšem.“
„Odlož své zbraně, pak vystoupím.“ „To bych byl blázen!“
Skočil jsem k nejbližšímu stromu a skryl se za ním. Lidé naproti byli zřejmě v rozpacích. Dostavili se sem včas a čekali na znamení, jež jim měl dát šejch el beled. Byli překvapeni. Co mají dělat? Zdálo se, že se mluvčí rozhodl získávat čas vzájemnou konverzací. Odpověděl mi:
„Mohli bychom tě snadno donutit, kdybychom chtěli ale přátelsky ti povíme, co od tebe žádáme.“
„Pověz!“
„Takhle ne! Odlož zbraně a přistup k balvanu, který leží mezi námi. Uďělám totéž!“
„Dobrá, jdu. Ale jestli u tebe uvidím sebemenší zbraň, sebemenší nožík, pošlu tě do pekla!“
Zastrčil jsem do kapsy u kalhot revolver, opřel jsem o kmen stromu pušku a položil vedle ní nůž. Mohl jsem tu klidně nechat i revolver, protože jsem si byl svou věcí zcela jist. Jediným pohledem jsem se přesvědčil, že moji lidé zůstali stát. První, mezi nimi i Ibn Níl, se skryli za křovím v ohybu cesty. Viděl jsem je já, ale nemohl je vidět protivník, který se mnou mluvil. Věděl jsem, kdo to je. Byl to Ibn Aslův nadporučík. Ale proč ne Ibn Asl sám?
Bez obav jsem vystoupil zpoza kmene, šel jsem k označenému balvanu a zůstal jsem stát. Nadporučík rovněž vystoupil, zastavil se pár kroků ode mne a posměšně se zeptal: Mne jsi tu jistě nečekal?“
„Ano a ne,“ odpověděl jsem klidně. „Věděl jsem, že tu na mne číháte. A neříkám proto, že jsem tu čekal Ibn Asla, ne tebe.“
„U Alláha! Tys věděl, že tu na tebe čekáme?“
„Aby ne! Vím ještě víc, vím všecko. Teď jsi čekal na znamení, které vám měl dát šejch el beled. Výstřel z jeho pušky měl být přece znamením, vid'?“
„Alláh je vševědoucí. Slyší, vidí a zná všecko. Ale jak můžeš vědět ty o šejchu Ibráhímovi a jeho záměrech?“

„To se dozvíte. Přivolej Ibn Asla!“ „Není tu.“
„Vím, že tu je“
„Víš? Tvá vševědoucnost má přece jen mezery. Kdybys věděl, kde je teď Ibn Asl, byl bys méně sebevědomý a sebejistý.“
Ta slova mě zarazila. Měl jsem přece jen nechat Ibn Níla u zajatců! Ihned jsem vytušil, že Ibn Asl pozměnil plán, aspoň pokud jde o jeho osobu. Jistě nedůvěřoval šejchovi a jeho obezřelosti, proto svěřil velení svým důstojníkům a sám se rozjel k sevemímu okraji bažiny, aby mi odtud vjel do zad se svými čtyřiceti muži. Naštěstí tam dorazil příliš pozdě, my jsme je už zajali. Říkal jsem si, že je sám nemůže osvobodit ale přesto mohl mít u sebe větší družinu anebo mohl objevit nějakou příznivou okolnost. Nebylo už tak jisté, že ho zajmeme, jak jsem si myslil ještě před chvílí! Ale nedal jsem na sobě znát své obavy a odpověděl jsem s povýšeným úsměvem:
„Nemusíš mi říkat, kde je Ibn Asl, povím ti to sám, zde u zátoky. Jestli nestojí tady vpředu se svými šedesáti muži, pak odjel k těm čtyřiceti, kteří na mě měli číhat v kotlině.“
„Alláh kerím! Ty víš i tohle!“ zvolal nadporučík. „Kdo ti to řekl?“
„Vím to, a to ti musí stačit! Měli byste si už jednou přiznat, vy hlupáci, že mě nedokážete napálit ani chytit do pasti. Vylákal jsem vás sem já, ne vy mne!“
„Ty?“ zasmál se posměšně. „Neříkám, že tě Alláh ranil slepotou, protože zatím jsi mohl vidět jenom mne, ale musím ti říci, že jsi i se svými dvaceti askaríji obklíčen. Řekl jsi, že jsme hlupáci, ale já jsem zatím v životě neviděl většího hlupáka, nežli jsi ty.“
„Opravdu? Dokaž mi to, ty nejmoudřejší mezi mudrci!“ „Lehce. Nebyla největší hloupost to, že jsi vyprávěl šejchovi el beled o svým úmyslu naházet zajatce v bažině Horečky krokodýlům?“
„Hloupost? Je mi tě líto až k pláči! Ne hloupost, ale prohnanost!“ a krátce jsme mu vypověděl, jak mi sedli na lep.
Zděšeně spráskl ruce:
„Ó Alláhu! Ó Mohamede! To... to... tomu mám věřit?“
„Věř nebo nevěř. Kde je Ibráhím se čtyřiceti muži? Proč nedává smluvené znamení? Proč nestřílí?“
„Ibráhím docela určitě přijde! A jestli ne, ani pak nemůžeš jásat. Máš s sebou dvacet askarijů, ale nás je přes šedesát a budeme...“
„Nic nebudete, vůbec nic! Můžete jen jedno jediné: vzdát se na milost a nemilost“
„Myslíš, že jsme šílenci?“
„Myslím jen, že si pořád ještě neumíš udělat představu o situaci. Vycházíš z falešných předpokladů. Myslíš si, že máte volná záda. Ale není tomu tak, za vámi teď stojí rajjis efendiná se svými askaríji.“
„Co... rajjis efendiná?“ vykoktal. „Lžeš!“
„Mluvím pravdu a vyzývám tě tímto, abyste složili zbraně.
Jestli ne, učiníme s vámi to, co jste chtěli učinit vy s námi, předhodíme vás krokodýlům.“
„Efendi, co tě to napadá? Chceš nás lží...“
„Mlč a neurážej mě!“ přerušil jsem ho přísně. „Dokážu ti, že mluvím pravdu, abych zabránil zbytečnému krveprolití. Uvědom si, že ti tím prokazuji milost. Rajjisi efendiná! Emíre!“
Má slova se hlasitě nesla nad zálivem.
„Zde jsme, efendi, zde!“ zazněla odpověď. A zněla z mnohem větší blízkosti, nežli jsem očekával.
„Tak co?“ zeptal jsem se nadporučíka. „Slyšíš, že emír není ode mne dál nežli dvě stě kroků?“
„A byl to rajjis efendiná?“
„Kdo jiný? Moje volání mu řeklo, že jsem už zde, a teď k nám přispěchá. Povídám ti, vzdejte se. Ukážu ti i svoje lidi!“
Otočil jsem se dozadu a zamával jsem. Ibn Níl se vynořil se svými čtyřiceti askaríji ze křovin a spěchal k nám. Askaríjové drželi pušky připravené k výstřelu. Museli sice jít v zástupu, jeden za druhým, ale protože se tu cesta točila do oblouku, mohli v případě nutnosti střílet přes bažinu na Ibn Aslovy lidi. Nadporučík se ulekl:
„U Alláha! To je skoro sto mužů! Nenechám se od nich polapit!“
Uskočil za stromy, kde se před chvíli skrýval, popadl svoji pušku a utíkal s oběma svými druhy pryč odtud. Vrhli jsme se za nimi a doběhli jsme až k místu, kde jsme se mohli krýt. Nevěřil jsem, že dojde k boji, ale přesto jsem své lidi rozestavil tak, aby se mohli schovat za balvanem, stromem nebo křovím.
Čekal jsem, co se teď bude dít. Byl jsem připraven a musel jsem zjistit, co podnikne rajjis efendiná. Napodručík byl zachvácen strachem, který jsem vítal, dlouhý zástup mých lidí mu vnukl představu, že je nás mnohem víc, nežli nás ve skutečnosti bylo. Tím jistě vzroste i jeho ochota vzdát se.
Tu jsem uslyšel na protější straně zálivu nějaké hlasy. Nerozuměl jsem však slovům. Pak zazněl výstřel, druhý, třetí, čtvrtý. Kdosi křičel. Pak bylo opět ticho a klid. Uplynula čtvrthodina. Vtom se v zákrutu cesty objevil muž. Byl oděn v uniformu emírových askarijů. Vystoupil jsem zpoza kmene, za nímž jsem se skrýval. Poznal jsem ho, mýlka byla vyloučena. Sotvaže mě uviděl, spěchal mi v ústrety.
„Ibn Aslovi lidé tě nechali projít?“ zeptal jsem se.
„Ano, efendi. Museli, protože složili zbraně,“ odpověděl. Díky bohu! Ale slyšel jsem střelbu!“
„Emír jim chtěl ukázat, že s námi nejsou žerty. Čtyři z nich byli zastřeleni. Teprve pak prosili oba důstojníci o milost. A teď máš se svými lidmi přijít a pomáhat při poutání zajatců.“
Šli jsme tedy kupředu a brzy jsme narazili na nepřátele. Drželi ještě pušky v rukou, ale netvářili se, že by jich chtěli použít proti nám.
„Efendi!“ zavolal na mne kdosi. Byl to emír. „Zde jsem!“
„Nepřátelé skládají zbraně. Připoutáme je k sobě navzájem tak, aby utvořili zástup, který bychom mohli dopravit po úzké cestě. Nenech nikoho utéci. Půjdeme pak ke kotlině.“

Bylo to jedině správné nařízení. Cesta tu byla tak úzká, že na některých místech mohli stát nanejvýš dva lidé vedle sebe. Provazy a řemeny k svázání zajatců stejně jako ukořistěné zbraně jsme si museli podávat tak, že jsme utvořili řetěz.
Když jsem byl hotov na svém úseku a rajjis efendiná rovněž, vykročili jsme, vpředu moji askaríjové, za nimi zajatci a nakonec rajjis efendiná se svými lidmi. Když se po chvíli cesta rozšířila, utvořili jsme ze zajatců dvojstup. Naši askaríjové kráčeli vedle nich po stranách, zbraně stále připravené k výstřelu, aby zabránili každému pokusu o útěk. Nakonec se nám šlo docela pohodlně. Rajjis efendiná se ke mně připojil, aby si se mnou pohovořil. Měl stejně jako já velkou radost nad tím, že se akce podařila, ale byl rovněž rozmrzen, že jsme nepolapili Ibn Asla.
„Kde jenom vězí?“ ptal se. „Neřekl ti to jeho nadporučík?“
„Přiznal, že Ibn Asl vyjel ke kotlině. Patmě se tak rozhodl teprve dnes ráno. Snad ho ještě chytneme.“
„Těžko! Ledaže by se ho zmocnili naši už dříve.“
„Kdo? Naši v kotlině?“
„Ne, hlídači velbloudů. Nežli se dostal do kotliny, musel . projet kolem nich.“
„Kolik je jich?“
„Dokud jsem tam byl, považoval jsem tři strážce za dostačující, ale když jsem odcházel, poručil jsem, ať si přiberou ještě dva další.“
„To úplně stačí. Proti pěti mužům Ibn Asl nic nezmůže.“ „Silou jistě ne, ale co když je přelstí?“
„Máš pravdu. Musíme si pospíšit“
„Nemám jet raději napřed? Čím dřív tam někdo z nás bude, tím snáze se chyba napraví“
„Ano, jeď a vezmi s sebou Ibn Níla, na toho je spolehnutí. Pojedem za tebou co nejrychleji.“
Ukázalo se bohužel, že moje obavy nebyly plané. Když jsem s Ibn Nílem přijel na sevemí stranu horského masívu a spatřil popásající se velbloudy, okamžitě jsem viděl, že něco není v pořádku. Na okraji tohoto půlkruhovitého prostranství stálo sice pět strážců, ale o kus dále se utvořila skupina lidí, kteří tu vlastně neměli co dělat, pokud se tu nestalo něco mimořádného. Bylo jich pět, dva leželi na zemi a tři se nad nimi skláněli. Když nás tito tři muži uviděli, vyskočili, zůstali stát a čekali, až k nim dojedeme. Byl to Abdalláh, starý askaríj Ismáil, kterému jsem svěřil velení, a ještě jeden voják. Už zdálky jsem viděl, že jsou neobyčejně rozpačití.
„Co se tu stalo?“ zeptal jsem se. „Proč tu leží tihle dva a nehýbají se?“
„Jsou... jsou... zraněni, efendi,“ koktal starý Ismáil.
„A kdo je zranil?“
„Jakýsi cizinec.“
„Jak je to možné? Znáte ho?“
„Ne. Já jsem ho nikdy neviděl a Júsuf,“ Ismáil ukázal na vojáka, který stál na stráži, „taky ne.“
„A ostatní strážci?“
„Jestli toho muže znali, to nevím. Nemohl jsem se jich zeptat, jsou v bezvědomí.“
„To jsou dva, a ten voják tady je třetí. Ale já jsem poručil, ať u velbloudů zůstane pět mužů.“
„Efendi, teď je tu pět mužů!“ Ismáil sklopil oči.
„Pět?“ rozhněval jsem se. „Teď je tu celkem deset mužů a nahoře u zajatců je jich tedy deset místo patnácti. Jaký je to pořádek? Jestli neumíš uposlechnout, když ti něco nařídím, není ovšem žádný div, když tu k něčemu podobnému dojde. Jsi mezi askaríji nejstarší. Kdybych byl svěřil velení dítěti, bylo by moje pokyny provedlo svědomitěji. A tihle dva že jsou jenom zraněni?“
„Myslím si to, efendi. Doufám, že jen ztratili vědomí a že brzy přijdou k sobě.“
„Křísili jste je?“
„Už je křísíme asi hodinu. Ale ne a ne je přivést k vědomí“ „To bych řekl! Jen se jim podívejte do tváře! To jsou tváře mrtvých.“
Poklekl jsem a prohlížel jsem oba muže, ležící v tratolišti krve. Jeden z nich byl střelen do týla, druhý do prsou. Byli mrtvi.
„Kam jsi dal oči!“ vyjel jsem na Ismáíla hněvivě. „Oba byli na místě mrtví. A teď chci vědět, jak k neštěstí došlo.“
„Efendi, zeptej se Júsufa, ten byl při tom.“
„Vyprávěj!“ přikázal jsem vojákovi, na něhož mi Ismáil ukázal.
„Prosím,“ začal Júsuf váhavé, „nepřipisuj mi žádnou vinu věř mi. My tři jsme právě skončili stráž...“
„Tři?“ skočil jsem mu do řeči. „Tedy přes můj výslovný rozkaz tu byli jen tři strážci!“
„Ano. Ale za to nemohu.“
„Vím, tys přece nestavěl stráže. Dál!“
„Právě nám tedy skončila stráž, když jsme viděli muže, který objel bažinu a přijížděl k nám stepí. Sotva nás uviděl, zarazil jakoby ulekaně svého velblouda. Ale pak se k nám pozvolna rozjel.“
„Byl ozbrojen?“
„Ano. Stál jsem nejblíž a zavolal jsem na něho. Poslechl a přiblížil se až k nám teprve tehdy, když jsem mu to dovolil.“
„To byla chyba. Buď jste ho neměli nechat, aby se přiblížil, nebo jste ho měli ihned zajmout“
„To jsme také chtěli, proto jsme svolili, aby přijel až k nám.“
„Ptal se, kdo jste?“ „Ano, efendi“
„ A ty jsi odpověděl?“
„Ano. Neměl jsem přece, proč bych mu zamlčoval, že jsme askaríjové rajjise efendiná.“
„Proč jen jsi nemlčel! Vyvedl jsi hloupost, neodpustitelnou hloupost! Chtěl se dovědět, koho má před sebou, a podle toho sám odpovídat a vyptávat se. Nemyslíš? Byl mnohem chytřejší než vy. Musím přesně vědět, co se stalo, každé

slovo, které bylo proneseno, pokud možno i sled otázek a odpovědí. Soustřeď se a poctivě mi odpovídej! Jen tím si můžeš získat mé odpuštění, kterého si vlastně nezasloužíš. Co se tedy ten cizinec prvně ptal?“
„Kdo jsme. Řekl jsem mu to. Pak chtěl vědět, kde jsou naši kamarádi. Nechtěl jsem mu to říci, a tu mi sdělil, že je přítelem našeho emíra...“
„Věřil jsi tomu?“
„Hned ne. Byl jsem opatrný, efendi, a do očí jsem mu řekl, že lže. Ale pak začal mluvit tuze zvysoka. Tvrdil, že je spěšný posel od místodržitele z Chartúmu a že přináší rajjisovi efendiná důležité rozkazy.“
„Chartúmský místodržitel nemá rajjisovi efendiná co rozkazovat „
„To jsem nevěděl. Vydával se za vysokého důstojníka, raláje, a mluvil s námi tak velkopansky povýšeně, že jsme mu museli věřit“
„Museli? Když na tebe pes štěká, místo aby se k tobě lísal, budeš ho hned považovat za lva? Ale dál. Ptal se ještě na něco?“
„Ano. Znal i tebe a mluvil o tobě tak přátelsky, že naše nedůvěra k němu zmizela. Chtěl vědět, kde jsi, kde jsou zajatci, krátce a dobře museli jsme mu všechno zodpovědět.“
„I to, že zajatci jsou nahoře v kotlině?“
„Ano. Museli jsme mu vyprávět i to, jak nám dnes padlo do rukou těch čtyřicet mužů.“
„Dozvěděl se tedy, že rajjis efendiná je u bažiny Horečky a kolik má s sebou askarijů?“
„Dozvěděl.“
„Řekli jste mu, jak chceme lapit Ibn Asla?“ „Na to se vyptával zvláště naléhavě“
„To jste to vyžvanili tomu pravému. Nemohl najít větší hlupáky a důvěřivce. Kam jste dali rozum? Povědět cizinci všecko, co víte, místo abyste ho okamžitě zajali a nepronesli před ním ani slůvko až do mého návratu! Jak vypadal?“
„Měl bílý háik, efendi“
„A postava?“
„Byl nevelký, ale ramenatý.“ „Obličej?“
„Obličej měl zarostlý čemým plnovousem.“
„To jsem si myslil! Víš, ty synu, vnuku a pravnuku pošetilosti, s kým jsi tu mluvil a komu jsi všecky ty důležité věci vyslepičil? Byl to Ibn Asl, neblaze proslulý lovec otroků, vůdce našich nepřátel.“
„U Alláha! Bylo by to možné?“
„Ovšem! Vždyť u tebe je taky všecko možné, i ta nejnemožnější bezhlavost! Co udělal pak, když jsi mu podal tak krásné a podrobné hlášení?“
„Chtěl mluvit s člověkem, kterému jsi tu svěřil velení.“
„Dobrá! Víš, co se pak mělo stát?“
„Co, efendi? Myslím, že jsem už neudělal žádnou chybu.“ „Kdybyste si byli počínali správně, bylo by to zde vypadalo jinak. Zatímco jeden z vás měl zůstat u velbloudů, druzí dva si měli vyžádat, ať jim odevzdá zbraně, vzít ho mezi sebe a odvést ho k veliteli. Udělali jste to tak?“
„Ne.“ „A proč ne?“
„Protože poručil, ať jeden z nás dojde pro velitele.“ „A kdo šel?“
„Já.“ „To ti zachránilo život. Tři pro něho byli přece jen moc“
„Proto poslal jednoho pryč, aby snáze vyřídil dva zbylé. Vypravuj dál!“
„Šel jsem. Přece jen jsem ho pořád trochu podezříval, a tak jsem zůstal stát na svahu a rozvažoval jsem, jestli by nebylo líp vzít ho raději s sebou. Ale vtom slyším dva výstřely. Bylo to tam dole u velbloudů. Chvátal jsem zpět a viděl jsem, jak cizinec sedá na velbloudici. Moji kamarádi už leželi na zemi. Jak jsi řekl, zastřelil je.“
„A tys po něm nestřílel?“
„Ale ano! Hned jsem zvedl pušku a zamířil mu na hlavu, jenže kulka bohužel šla mimo, a pak už ujížděl tak rychle, že ho moje druhá kulka nedostihla.“
„Kam jel?“
„Směrem, odkud přijel.“ „Tedy na východ?“
„Ano. Ztratil se za bažinou.“ „A pak?“
„Pak přišel Ismáil, protože také zaslechl výstřely. Vypravoval jsem mu, co se stalo. Hned sem zavolal pět strážců a snažili jsme se přivést kamarády k vědomí, ale až do tvého příchodu se nám to nepodařilo.“
„Zavinili jste smrt svých kamarádů i útěk Ibn Aslův. Nebudu se s vámi zdržovat, to nechám rajjisovi efendiná. Raději se pokusím napravit co se dá. Pomozte mi rychle osedlat velbloudy pro mne a pro Ibn Níla, ty naše, ti jsou nejrychlejší. Pojedeme za Ibn Aslem. A ty, Ismáile, se vrať k zajatcům! Je tam jen deset strážců, a za jedním neštěstím by mohlo následovat druhé. Rajjisovi efendiná hlas, že se dlouho nezdržím!“
Za dvě minuty jsme už seděli na velbloudech a ujížděli k bažině, k jejímuž sevemímu konci, jak jsme slyšeli, Ibn Asl zamířil.
Ve Vádí el Bard, kde jsme ho s Ibn Nílem pronásledovali, měli jsme stejné velbloudy jako dnes. Tenkrát jsme nedokázali dohonit jeho bílou velbloudici, i dnes byla lepší nežli naše zvířata. Proč jsme se tedy pokoušeli Ibn Asla dostihnout? Nechtěl jsem tentokrát spoléhat na velbloudy, ale zkusit to lstí. Ibn Níl uvažoval stejně jako já. Chvíli jsme jeli pomalu vedle sebe, pak se zeptal:
„Efendi, opravdu si myslíš, že Ibn Asla dohoníme? Vzpomeň si na Vádí el Bard! Tenkrát nám Ibn Asl zmizel za obzorem jako létavice.“
„Ovšem. Ale nechci ho dnes pronásledoyat, rád bych, aby mi vběhl rovnou do náruče. Povídám ti, že Ibn Asl je ještě tady.“

Při těch slovech jsem ukázal na step, prostírající se na sever od nás.
„Ale to by byl největší blázen, jakého znám.“
„Ne! Uvažuj se mnou. Ibn Asl se už viděl vítězem, a tím větší je teď jeho zklamání. Když uslyšel, co se stalo a co se ještě má stát, neodvážil se ani za svými lidmi do kotliny. Nahlédl, že prohrál a že musí hledat spásu jenom v útěku. Ale uprchnout může pouze na své mimořádně rychlé vebloudici, o kterou včera přišel. Dneska ji viděl u nás. Proto se jí chtěl znovu zmocnit. Podařilo se mu oklamat strážce. Ví, že na hřbetě své velbloudice je jist přede všemi pronásledovateli, protože ho žádný jezdec nedohoní. Nemusí tedy tolik spěchat, ale může dělat to, co mu kromě vlastní záchrany leží nejvíc na srdci. Je to osud jeho mužů. Mohlo se přece stát, že nám nepadli do rukou. Pak by nemusel utíkat, ale byl by nám naopak tuze nebezpečný. Vyčíhá si náš návrat. Až někde z úkrytu spatří, jak se naši vracejí se zajatci od bažiny ke kotlině nahoru, okamžitě pozná, jak se věci mají!“
„Ale jak se tu může ukrýt, nemá přece kam?“
„V tom se právě mýlíš. Otevřená step nabízí dobrý úkryt, právě proto, že je otevřená. Za keřem nebo za stromem můžeš někoho hledat nebo čekat. Ale pověz mi naprosto přesně kde, v kterém místě ho budeš hledat na stepi?“
„Obecně to platí. Ale Ibn Asl má bílou velbloudici, ta ho prozradí.“
„Zapomněl jsi, že je přebarvená.“
„Ano, na to jsem zapomněl. Ale Ibn Asl má bílý háik, viditelný už z dálky.“
„Ten si svlékne.“
„A ještě něco, když nás chce vidět, musí se k nám přiblížit, aby nás zřetelně viděl. Ale to si ho pak všimneme taky.“
„Viděl jsem na Ještěrce lodní dalekohled. Včera u ohně ho měl Ibn Asl s sebou. Zřejmě ho míval už dřív, ale bohužel jsem se o to nestaral. Nyní si všecko představuji takto: Ibn Asl ujel hezký kus cesty, ale pak se otočil a vrátil tak blízko, aby mohl pozorovat cestu ke kotlině. Tam sestoupil. Velbloudice musela ulehnout. Ibn Asl si dalekohledem prohlíží krajinu a čeká, až se budou naši lidé vracet z výpravy.“
„Ale to jistě vidí i nás dva, efendi.“
„Ovšem. Ale to nevadí. Netuší, co zamýšlíme. Teď je otázka, kam zamíří na dalším útěku.“
„Nejspíš proti proudu Nilu k místu, kde nechal kotvit svoji loď.“
„Také si to myslím. Ibn Asl uzná, že tady svou věc prohrál. Je sám a nemá lidi, aby nám mohl odehnat zajatce. Lovec otroků bez ozbrojeného oddílu najde spásu jenom v útěku. Nejprve vyhledá svou loď anebo si pospíší na své rychlé velbloudici do Fašody, kde na něho čekají přátelé a spřeženci. Tam v okolí Fanakamy si může naverbovat nové lidi a bude pokračovat ve svém hanebném řemesle. Z toho vyplývá, že pojede odtud k jihu, zhruba ve směru na Hegasi, odkud přece přijel. Na tom založím svůj plán, při němž bys mi měl být nápomocen.“
„Rád udělám všecko, co chceš, efendi. jen rozkaž!“
„Jestli se opravdu zachová tak, jak očekávám, umím si přibližně představit, kde asi může být. Naši se budou vracet cestou vedoucí mezi bažinou a horským masívem, pak odbočí doleva. Právě v tomto místě musí Ibn Asl číhat, chceli se na vlastní oči přesvědčit, kdo vlastně zvítězil a kolik je vojáků i zajatců. Vypravím se tam za ním sám. Udělám si zajížďku, takže nebude mít podezření, že jedeme za ním, pak mu vpadnu do zad a vyplašim ho. Dá se na útěk k jihu. Tam mezitím dojedeš ty. Sesedneš s velblouda na místě, kudy musí Ibn Asl projet, ty i tvé zvíře ulehnete na zem. Nespatří vás tedy, až už bude pozdě. Jakmile bude dost blízko u tebe, namíříš na velbloudici a zastřelíš ji.“
„A proč ne Ibn Asla?“
„Ať je sebevětší padouch, přece jen je to člověk. Ibn Asl spadne ze sedla. Vyskočí a dá se na útěk. Ale ty zatím sedneš na svého velblouda. Pak máme uprchlíka uprostřed ty jsi před ním, já za ním. Musí se vzdát.“
„Bude po nás střílet“
„Ale nebude! Vynasnažím se, aby nemohl. Kdyby chtěl opravdu některého z nás zabít, trefí ho moje kulka, dřív nežli stiskne spoušť. Doufám, žes mi rozuměl?“
„Ano. Ale na kterém místě mám zastavit, kudy podle tvého názoru musí Ibn Asl projet? Moc rád bych věděl, jak to chceš v otevřené stepi určit“
„je to snazší, než si myslíš.“
„Opravdu, efendi? Vím, jede k jihu. Ale nemůžeš vědět, jestli si namíří jihovýchodně nebo jihozápadně.“
„To si mohu předem určit. Daleko na východ nemůže, protože by to byla velká zajížďka a dostal by se blízko k Nilu kde by mohl být zpozorován. Spíše se tedy bude držet, jak jen bude moci, k západu. Ale bažina tam vybíhá do stepi dlouhým, úzkým ramenem, a to musí objet. Jistě pojede těsně při okraji bažiny a tam si na něho počkáš.“
„Je to daleko odtud?“
„Ne, jsme teď na sevemím konci bažiny. Pohleď k jihovýchodu, uvidíš tam na konci obzoru tmavou čáru.“
„Vidím ji, efendi.“
„Je to křoví, které tam hojně roste. Tam, kde čára vlevo končí, končí i bažina, a tam se zastavíš.“
„Mám se tam rozjet hned?“
„Ano. Ale nedopusť se chyby! Miř dobře, aby ses neminul cíle.“
„Víš, že nestřílím špatně, efendi.“
Rozloučili jsme se. Ibn Níl jel k jihu a já k severu, do stepi. Jestli byl Ibn Asl skutečně tam, kde jsem předpokládal, jistě mě viděl a ptal se, proč tudy jedu. Sotva mu mohlo napadnout, že jedu za ním. Přesto jsem se držel spíš západním směrem, abych se k němu nedostal příliš blízko. Kdyby·vytušil můj záměr už teď, prchl by a nemohl bych ho nahnat k Ibn Nílovi.
Když jsem se už vzdálil z pravděpodobného dosahu jeho dalekohledu, držel jsem se spíš na východ, ale jen pozvolna, tak pozvolna, aby to nebylo nápadné. Pak jsem se obrátil a zamířil jsem tam, kde jsem tušil Ibn Asla. Pobídl jsem svého velblouda k nejostřejšímu klusu, abych dal Ibn Aslovi co nejméně času, a sňal jsem z knoflíku u sedla svou pušku. Co

když se mi podaří překvapit ho tak, že budu moci sám zastřelit velbloudici?
Byl jsem napjat jako struna, jsou-li mé výpočty správné. Jezdit stepí a chytat někoho, kdo tam vůbec není, to by mě dopálilo a také zahanbovalo.
Naštěstí jsem toho byl ušetřen. Pojednou jsem zpozoroval, že se v trávě přede mnou cosi pohnulo. Viděl jsem, že tam leží velbloud. A vtom už skočil do sedla muž, pobídl zvíře do klusu a uháněl odtud.
Ibn Asl tu tedy přece jen byl! Ležel právě tam, kde jsem si vypočítal. Teď uháněl rovnou přede mnou, otočil se, posměšně zamával puškou nad hlavou jako ve Vádí el Bard nestřílel jsem, protože vzdálenost byla příliš veliká.
Napadlo mi, že neprchá směrem, který jsem očekával. Držel se spíš doprava, jako by chtěl zajet ke kotlině. Za chvíli jsem zjistil proč. Objevili se naši askaríjové se zajatci. Uprchlík zamířil rovnou k nim, aby si ověřil, co chtěl vědět. O mne jako by se nestaral.
Byl jsem přesvědčen, že se k nim odváží pouze na dostřel. Pak se musí znovu obrátit vlevo, aby se vyhnul bažině. Získal zatím značný náskok a teď se dokonce zastavil, aby líp viděl. Tolik spoléhal na svou velbloudici. Snažil jsem se jeho náskok trochu vyrovnat. Nejel jsem přímo k němu, ale obrátil jsem se k zátoce Horečky. Tím jsem mu ovšem nemohl odříznout cestu, ale vzdálenost mezi námi se zmenšila, a možná že budu moci vystřelit.
Naši askaríjové spatřili jezdce, spatřili i mne, domyslili se, že pronásleduji nepřítele. Spustili hlasitý pokřik. Odpověděl jim stejně a pak se otočil ke mně. Tu si všiml, že jsem mu nadběhl, a popohnal velbloudici. Jak nádherné bylo to zvíře! Letěla jako vítr. Nemohl jsem vystřelit. Pobízel jsem svého velblouda seč jsem mohl, ale ať dělal co chtěl, nedařilo se mu udržet s velbloudicí krok.
Uspokojilo mě, žé se Ibn Asl obrátil tam, kudy musel dojet k Ibn Nílovi. Zabočil jsem trochu doleva, abych přinutil Ibn Asla k jízdě vpravo, a tak ho zahnal na konec bažinatého ramene. Přitom jsem musel odpoutávat jeho pozomost od cesty před ním, aby nespatřil Ibn Níla příliš brzy. Volal jsem na něho, vymýšlel jsem nejhorší nadávky, zkrátka dělal jsem povyk, až se step třásla. Ibn Asl se několikrát otočil a odpověděl mi hlučným smíchem. Byl jsem rád, Ibn Níla ten hluk upozomí, že se blížíme.
Jeli jsme rychle, tak rychle, až se mi zdálo, že keře, za nimiž se měl skrývat Ibn Níl, k nám přímo přilétly. Ještě tisíc, osm set, šest set kroků, a Ibn Asl bude u nich. Zřejmě nedůvěřoval cestě, protože zahnul více doleva, aby se vyhnul bažině. Teď byl už tři sta kroků od křovin a uhýbal stále víc a víc. Tak se octl ve vzdálenosti, z níž ho Ibn Níl nemohl zasáhnout.
A v tom už Ibn Níl vystoupil z křoví, pušku v ruce, připraven vrhnout se proti Ibn Aslovi a do stepi. Ibn Asl ho zpozoroval. Zarazil se. Chtěl odbočit, ale jeho velbloudice cválala kupředu tak, že nedokázala ihned změnit směr. V tom okamžiku zůstal Ibn Níl stát a vystřelil. Viděl jsem, jak se z jeho pušky zakouřilo, slyšel jsem výstřel, zahlédl jsem, jak se bílá velbloudice naráz zastavila, jako by dostala zepředu ránu. Pak se ale vzpamatovala a pádila, poháněna kolbou svého jezdce, jako by ji z děla vystřelil. Zazněl druhý Ibn Nílův výstřel, ale nikoho nezasáhl. Ibn Asl ujížděl podél výběžku bažiny a unikl nám.
Za pár vteřin nato jsem stál vedle Ibn Níla.
„Efendi, nemohu za to," litoval. „Velbloudici jsem zasáhl. Neviděl jsi to? Zůstala v běhu na okamžik stát."
„Viděl jsem. První výstřel ji zasáhl, druhý ne." Mířil jsem dobře!"
„Ale smáčkl jsi spoušť moc pozdě!"
„Překvapením, efendi. Jak by ses nepodivil, když skálopevně víš, že ses trefil, a zvíře ti uteče. Určitě jsem je zasáhl. Musí zanedlouho padnout. Mířil jsem doprostřed hrudi."
„Uvidíme, jestli objevíme krev."
Šli jsme po stopě hezký kus cesty, ale nenašli jsme jedinou rudou krůpěj. Jezdec mezitím zmizel za obzorem na jihu. Kdyby byla velbloudice těžce raněna, nebylo by se mu to podařilo.
„Třeba se kulka dotkla jen kůže," mínil jsem.
„Ne, efendi, jsem si jist. Přísahal bych při Alláhovi, Prorokovi i všech kalifech, že jsem zasáhl hruď. Uvědom si, že to bylo takových padesát, nejvýše šedesát kroků! Jak by se to mohlo stát?"
„V rozčilení. Ale sám si myslím, že to byl plný zásah. Možná že se kulka od něčeho odrazila!"
Místo, kde se velbloudice zastavila, jsme snadno našli. Hledali jsme v trávě a opravdu! Z trávy se cosi kovově zablýsklo. Zvedl jsem to, byla to rozpláclá kulka z Ibn Nílovy pušky.
„To je škoda!" litoval mladík. „Odrazila se od něčeho pevého!"
„Ano," potvrdil jsem. „Všiml jsem si, že na náprsníku byly zdoby, kovové destičky a velké knoflíky. Kulka se od něčeho takového odrazila. Vidíš, jak by bylo dobře, kdybys byl býval okamžitě vystřelil podruhé!"
„Promiň, efendi! Byl jsem skutečně ohromen, že zvíře nepadlo k zemi!"
Pak vyvedl Ibn Níl z křoví, za nímž číhal, svého velblouda, nasedli jsme a jeli jsme k našim.

SPRAVEDLIVÁ ODPLATA

Už zdálky jsme zpozorovali, že v okolí kotliny je živo. Naši askaríjové vyvedli odtamtud zajatce a připojili je k nově získaným. Seděli teď se spoutanýma rukama na stepní trávě, obstoupeni četnými strážci. Poblíž tábořili askaríjové. Nedaleko nich se usadil rajjis efendiná se svými důstojníky a za touto skupinou se popásali velbloudi. Askaríjové byli v skvělé náladě. Zvítězili, aniž to někoho z nich stálo život, ba nikdo nebyl zraněn, podařil se jim znamenitý úlovek a čekala je bohatá kořist. Tím zamlklejší byli zajatci. Když jsem jel kolem, dívali se po mně zachmuřeně a nenávistně, a když jsem sestupoval s velblouda, slyšel jsem, jak starý Abd el Asl říká sousedovi:
„Za tohle všechno můžeme poděkovat jen tomuhle prašivému ďaurovi, tomuhle smradlavému psu. Kéž ho Alláh na kousky roztrhá a rozežene je po všech větrech!"

Nevšímal jsem si toho. Rajjis efendiná povstal a šel mi vstříc:
„Za tvé nepřítomnosti jsem se všechno dověděl. Viníky : dám přísně potrestat. Tamhle jsou.“
Ukázal na místo, jehož jsem si posud nevšiml. Ležel tam starý Ismáil, jemuž jsem svěřil velení, a s ním Jusuf, hlídka, která byla k Ibn Aslovi tak důvěřivá a sdílná a nechala ho upláchnout. Oba byli spoutáni. Emír pokračoval:
„Jel jsi prý s Ibn Nílem za Ibn Aslem. Byl to jezdec, kterého jsi pronásledoval, když jsme přicházeli? Viděl jsem jej, ale obličej jsem nemohl rozeznat…“
„Ano, byl to Ibn Asl.“
Posadili jsme se k důstojníkům a začal jsem vyprávět, co se nám přihodilo. Když jsem skončil, přejel si emír v zamyšlení po svém plnovousu.
„Kdybychom ho byli chytili, ušetřilo by nám to spoustu námahy a útrap. Nebudu mít klid, dokud toho ničemu nedostanu. Nesmí si vydechnout, budu ho štvát, dokud se mi nezhroutí u nohou. On sám je nebezpečnější nežli všichni jeho lidé dohromady. Jaké štěstí, triumf, jaké zadostiučinění, kdybychom ho byli dopadli! Ale nenaříkám, jsem prozatím spokojený! Podívej se na zajatce a spočítej si je! Sto šedesát lovců otroků! Podařil se už někdy takový lov, efendi?“
„Já jsem o ničem takovém neslyšel.“
„Ano, ještě nikdy! Znají mě, ale od nynějška bude moje jméno nahánět všem podobným darebákům dvojnásobnou hrůzu! A za to děkuji tvému přispění! Chceš mi i nadále pomáhat? Splníš mou prosbu?“
„Jakou?“ „Kdy se musíš vrátit domů?“
„Až se mi zlíbí.“
„Zůstaň ještě se mnou. Poslyš, slíbím ti něco, jestli mi pomůžeš chytit toho Ibn Asla, jsem ochoten...“
„Ne, žádné sliby!“ přerušil jsem ho. „Dovolil jsi mi, abych tě považoval za přítele, a já jsem ti dokázal, že jím jsem. Mezi přáteli se nehandluje, nedávají se odměny. Mám čas. Proč bych ti nepomáhal? Sám jsem rozehrál hru s Ibn Aslem. Proč bych ji nedokončil, úspěšně nedokončil? S otroky cítím soucit až do hloubi duše. Proč bych jej neprojevil činem, když se mi naskýtá vhodná příležitost? A další záměry, za kterými jsem do těchto koňčin přijel, mohu uskutečnit právě takto nejlíp. Zůstanu s tebou.“
„Dokud toho psa nelapíme?“
„Ano, dokud nebude zneškodněn.“
„Děkuji ti, efendi, teprve teď jsem jist, že ho chytíme. „Kde bychom ho teď měli hledat? Kam si namíří?“
Vyložil jsem mu svůj názor jako už předtím Ibn Nílovi. Emír pozorně naslouchal, a když jsem skončil, podotkl:
„Plně s tebou souhlasím. Ibn Asl pojede nejdřív k své lodi a pak do Fašody za přáteli. Co uděláme?“
„Musíme za ním.“
„Ovšem! Ale já musím bohužel nejdříve do Chartúmu odevzdat zajatce. Tam si musím opatřit zásoby na dlouhou cestu, protože je možné, že budeme muset za Ibn Aslem až daleko na jih, do bažinatých nilských ramen. To mi zabere několik dní. A pak uvaž, že i při příznivém větru popluji proti proudu do Fašody nejméně týden. A až se tam po tak dlouhé době dostaneme, bude už Ibn Asl pryč“
„Nemohl by sis vyžádat v Chartúmu vládní paroloď, která by tě vzala do vleku a zavezla do Fašody mnohem dřív?“
„Jestli tam takový malý pamík bude, postarám se o to. Ale i pak Ibn Asla ve Fašodě už nezastihnu.“
„Tak se pusťme za ním. To je přece strašně jednoduché.“ „Ne tak, jak si myslíš. Kdyby tak mohl někdo z nás do Fašody už dříve, aby tam získal informace a učinil nutné přípravy, abych se tím pak po příjezdu nemusel zdržovat! Pak bychom mohli rovnou za Ibn Aslem!“
„O tom jsem už uvažoval. Dokonce jsem si udělal plán a chtěl jsem ti ho přednést. Naše názory se plně shodují a naše záměry se setkávají na společných cestách. Pojedu do Fašody!“
„Hamdu li'lláh. Teď se mi ulevilo! Lepší důkaz svého přátelství jsi mi nemohl podat. S díky přijímám tvůj návrh a dám ti s sebou všecko, co potřebuješ. Ale jak se tam chceš dostat?“
„Každá loď vyjímaje tvoji, ta je lepší, potřebuje na cestu plných jedenáct dní, a za nepříznivého větru víc. Takovou ztrátu času si nesmíme dovolit, chceme-li Ibn Asla chytit.“
„On tam pojede stejně dlouho!“
„Myslíš, že popluje na své Ještěrce? Určitě ne. Bojí se tvého Sokola. Jsem přesvědčen, že pojede na velbloudu. Vlastně nemůže udělat nic lepšího, když má tak výtečné zvíře.“
„Dávám ti za pravdu. Chceš tedy jet také?“
„Ano, za předpokladu, že dostanu dobrého velblouda.“ „Máš přece už jednoho, vlastně dva stejně dobré. Nebo s nimi už nejsi spokojen?“
„Ovšemže by mi stačili. Jsou to nádhemá zvířata. Jen uvaž, jakou cestu mají za sebou. A přece jsou ještě bystří a svěží jako v den, kdy jsem je dostal. Jsou samozřejmě velmi dobře ošetřováni a u Fezárů si delší čas odpočinuli. Ale ty sis je vypůjčil. Nemusíš je odevzdat?“
„To záleží na mně. Potřebuje je místokrál, a to stačí. Můžeš si je bez obav ponechat“
„Dobrá! Pak jsem přesvědčen, že před námi Ibn Asl nezíská tak velký náskok.“
„Chceš jet sám?“
„Bylo by to nejlepší. Průvodce by mi vlastně jen překážel. Proto si myslím, že...“
Vtom jsem byl přerušen tak jak jsem čekal! Ibn Níl, který dostal svolení sedět s námi a všecko poslouchat, mi skočil do řeči:
„Ne každý průvodce překáží. Je jeden, který je ochoten dát za tebe život a běžet za tebou pěšky, jen když ho vezmeš s sebou. Máš dva stejně rychlé velbloudy. Jestli mě na jednoho z nich posadíš, nezdržím tě ani o vteřinu. A jestli ti nemohu být tuze prospěšný v nebezpečí, budeš mít ve mně sluhu, kterého můžeš použít aspoň k obyčejným pracím.

Prosím tě snažně, vezmi mě s sebou! Chceš mě snad odmítnout?“
„Vzal bych tě s sebou, kdybych nemyslil na Abún Níla, tvého děda. Když jste se konečně šťastně shledali, máte se zase rozloučit?“
„Bylo by to jen na krátký čas,“ prohodil rajjis efendiná. Cestou z ostrova Hasanija jsem zjistil, že ten Abún Níl je výborný kormidelník. Všecko jsem mu prominul a jsem ochoten zaměstnat ho. Jel by se mnou do Fašody a tam by se s vnukem zase shledal.“
Abún Níl nejel totiž k Džebel Araš Kol, stejně jako tlučhuba Selim, ale zůstal na lodi. Ibn Níl měl takovou radost, že by byl nejraději padl emírovi kolem krku. Děkoval a děkoval srdečně a květnatě a musel jsem mu slíbit, že ho vezmu s sebou. Ostatně jsem tomu sám chtěl. Ibn Níl byl sice mladý, ale spolehlivější než kdokoli jiný, a tak dlouhou cestu po cizí zemi není radno podnikat sám. Bylo tedy ujednáno, že zůstaneme spolu jako dosud.
Emír pak podotkl:
„Vím, že bys nejraději vyrazil hned, ale musíš mě nejprve doprovodit k lodi. Je tam leccos, co bych ti dal rád s sebou, a najdeš tam i střelivo a čerstvé zásoby jídla, kdežto zde bys dostal jen bůhvíjaké zbytky.“
„Nezdržujme se tu tedy dlouho.“
„Okamžitě vyrazíme, ale dříve musí být dán průchod spravedlnosti.“
„Chceš soudit už zde? A koho?“
Už mi však svítalo. Vzpomněl jsem si na Vádí el Bard a otrokáře, které tam dal bez okolků postřílet.
„Nejprve tyto dva askaríje,“ odpověděI emír. „Oba zaslouží smrt.“
„Smrt?“ zeptal jsem se, polekán jeho přísností. „Provinili se, ale ne tak těžce, aby zasloužili smrt jako za těžký zločin.“
„Nekázeň před nepřítelem se trestá smrtí, alespoň u mne!“ „Ale Júsuf, který stál na stráži, se přece tolik neprovinil.“
„Provinil se stejně jako Ismáíl. Júsuf bez dovolení všecko vyžvanil. Jeho hloupost zavinila smrt jeho dvou kamarádů i útěk Ibn Aslův. Jen uvaž, jaké lidi zaměstnávám! Lze je zvládnout jen přísností!“
„Byl jsem na ně mímý, a vycházel jsem s nimi dobře.“ „
„Na krátkou dobu to jde, ale brzy by ti přerostli přes hlavu. Moji askaríjové mě znají a oba provinilci předobře vědí, co je čeká. Dám teď Ismáíla a Júsufa zastřelit.“
Možná měl pravdu, a možná ne. Nemohl jsem však takovou přísnost schvalovat. Bylo mi obou ubožáků líto. Proto jsem se nedal odradit a mluvil jsem tak dlouho, až konečně emír povolil.
„Dobrá,“ řekl, „daruji těm chlapům život. Ať si běží a víckrát mi nechodí na oči.“
„Promiň, emíre, tak jsem to nemínil! Když dobrý skutek, tak do všech důsledků. Jestli jim promineš trest a zaženeš je, není to úplné odpuštění.“
„Mám si je snad ponechat dál ve službě?“ „Ano. Prosím tě o to jako o velkou výjimku!“
„Velkou výjimku? A to, žes jim vyprosil život, nebyla velká výjimka?“
Usmál jsem se na něho a vztáhl jsem k němu napřaženou dlaň:
„Plácneme si na to, že zůstanou u tebe! Nejsi žádný necita, třebaže tak chceš vypadat. Povídám ti, že poslušnost z lásky je tisíckrát cennější než poslušnost z bázně a strachu. Znám tě líp, než si myslíš, a vím, že tě tvoji askaríjové mají i přes tvou přísnost rádi.“
„Cože? Přesvědčil ses o tom?“ zeptal se mímě a tvář mu rozjasnil téměř zářivý úsměv.
„Ne jednou, častokrát. Chceš tedy, emíre, splnit moji prosbu?“
„Hned uvidíš a uslyšíš.“
Poručil, ať jsou oběma mužům sňata pouta a ať jsou k němu předvedeni. Stanuli před námi. Už z jejich tváře bylo lze vyčíst, že si uvědomují míru svého provinění a že čekají nejpřísnější trest.
„Měli jste být na místě zastřeleni, vy synové neposlušnosti!“ obrátil se k nim emír. „Ale Kara ben Nemsí prosil o milost pro vás, a když jsem mu vyhověl, žádal dokonce, ať si vás ponechám. I tuto prosbu jsem mu splnil. Klekněte před ním, vy psi, a v prachu mu děkujte! Jeho soucitné srdce vás zachránilo od samých vrat smrti a navrátilo do života!“
A Ismáíl i Júsuf skutečně přede mnou poklekli a políbili mi ruku! Když se pak vzdálili a usedli ke kamarádům, viděl jsem, jak se na mne ti drsní mužové ohlížejí s výrazem láskyplné vděčnosti v očích.
„Jsem vlastně rád, že jsem ti tuto prosbu splnil,“ podotkl rajjis efendiná, „protože to mi dává jistotu, že teď mě necháš jednat podle mého vlastního uvážení. Ale přesto ti předem říkám, že ani moje vděčnost a přátelství k tobě, ať jakkoli veliké, mě nepřimějí, abych ti splnil druhou podobnou prosbu. Žádám tě proto důtklivě, abys mě neuváděl do rozpaků. Přiveďte sem fakíra el fukará!“
Vzápětí stanul fakír před námi ruce měl spoutané a provázeli ho dva askaríjové. Vzdomě se zadíval na „Služebníka spravedlnosti,“ který si ho opovržlivě měřil.
„Jak se jmenuješ?“
„Jsem nazýván fakír el fukará,“ odpověděl Muhammad Ahmad.
„Ptal jsem se tě na tvé jméno, ne na to, jak jsi nazýván! Odpověz!“
„Fakír el fukará!“ opakoval vzdomě. „Azízi, otevři mu ústa!“
Azíz, který uměl tak dobře vládnout karabáčem z hroší kůže, seděl mezi vojáky. Na zavolání svého pána vyskočil, přistoupil k zajatci a šestkrát či sedmkrát přetáhl fakíra po zádech tak rychle, že fakír ani nestačil udělat obranný posunek. Pak se však fakír el fukará otočil k Azízovi, plivl mu do obličeje, tmavá tvář se mu stáhla v zuřivý škleb a vykřikl:
„Psí synu, ty se odvažuješ mě bít mě, světce světců, fakíra el fukará, před nímž budou milióny padat na kolena a…“
„Azízi,“ zahřímal „Služebník spravedlnosti“ do této tirády: „Baštonádu!“
Muhammad Ahmad si hněvivě vyjel:
„Baštonádu? Mně? Odvrátil se Alláh od tebe tak dalece, že jsi schopen takové bezbožnosti, abys jeho miláčka...“

„Azízi, roubík!“ přerušil ho rajjis efendiná.
Askaríjové, kteří se mnou byli u Fezárů a tak často se pohoršovali nad jednáním tohoto muže, měli teď radost, že se konečně našel někdo, kdo mu ukáže, zač je toho loket. Seskupili se a dbali, aby rozkazy byly provedeny co nejrychleji. Fakír el fukará byl povalen na zem, a když otevřel ústa k proklínání, byl umlčen roubíkem z cípu vlastního roucha. Ať si vyváděl jak chtěl, nic mu nepomáhalo. Pevně ho drželo tolik rukou, že se posléze nemohl ani hnout. Obrátili ho na břicho. Askaríjové si mu sedli na stehna, na paže i na trup, další mu zvedli holeně do takové výšky, že se obnažená chodidla dostala do vodorovné polohy.
„Kolik, emíre?“ zeptal se Azíz.
„Dvacet na každé chodidlo,“ zněl příkaz.
Poctivě bylo odpočítáno čtyřicet ran, a když padla poslední, vypadaly fakírovy nohy jen jako dva naběhlé, temně rudé a rozplesklé kusy masa. Teď teprve mu vyňali roubík z úst a pustili ho. Zasténal, posadil se a vzhlédl k přísnému soudci krví naběhlýma očima jako šílenec.
„Tak znovu! Jak se jmenuješ?“ zeptal se rajjis efendiná. „Muhammad Ahmad,“ zablekotal tázaný.
„Kdybys to byl řekl hned, byl by sis ušetřil baštonádu. Vyžaduji poslušnost. To, že si říkáš fakír el fukará, ve mně nevzbouzí pražádnou úctu. Kara ben Nemsí ti zachránil život, skolil lva, který by tě byl rozsápal. Ale ty ses mu odměnil nevděkem. Chtěl jsi mé askaríje zradit Ibn Aslovi. Měl bych tě dát zastřelit, ale opovrhuji tebou a neprokážu ti čest, že bych tě sám soudil. Odvlečte tohoto vnuka nevděku k bažině a nechte ho ležet na okraji. Ať si tam vypráví netvorům sobě podobným o tom, že se stane mahdím, ať tam pije smradlavou vodu tak dlouho, dokud se mu nezhojí nohy, aby mohl projít stepí.“
Tento příkaz byl proveden do slova a do písmene. Dva muži se chopili fakíra el fukará a vlekli ho k bažině. S jakými pocity asi vzpomínal později, kdy skutečně vládl aspoň v části země tisícům pravověrných, na tuto ne zrovna čestnou epizodu!
Ani mě nenapadlo přimlouvat se za něho byť jen slůvkem. Zdálo se mi, že si výprask plně zasloužil. Dnešní soud však ještě neskončil. Rajjis efendiná přikázal předvést Abd el Asla.
Snažil se kráčet pevným krokem a tvářit se hrdě, vzdorně. Myslil jsem na jeskyni v Malábda, kde jsem ho poprvé spatřil. Jak zbožný a úctyhodný mi tehdy připadal! A jak jinak se mi pak ukázal! Hned příštího dne mi ukládal o život a až dodnes mě pronásledoval vskutku ďábelským nepřátelstvím. Máme ctít stáří. Avšak člověk, který se skutečnou rozkoší páchá nejtěžší zločiny, ačkoli stojí už nad hrobem, není hoden úcty, ale opovržení a dvojnásobného trestu. Totéž si zřejmě myslil i soudce, protože jeho zrak spočíval na starci s hnusem a opovržením.
„Tebe jsem dlouho hledal, svatý fakíre. Stále jsi mi unikal, ale teď tě budu soudit.“
„Žádám jiného soudce,“ mumlal Abd el Asl.
„Není takový soudce, který by tě uměl soudit dostatečně přísně. Ani já, ani nikdo jiný tě neumíme potrestat, jak si zasluhuješ. Tvých hanebných činů je na stovky. Tisíce lidí jsi zavlekl do otroctví, přivodil jim smrt anebo je zbídačil. Spoustu vesnic jsi dal vyvraždit a vypálit. A přitom ses tvářil jako světec, vydával ses za marabúta, jemuž se mají ostatní kořit. Tato úloha je u konce a já tě pošlu tam, kam patříš: do pekla.“
„Nemáš právo mě zabíjet!“ zasyčel stařec.
„Mnozí a mnozí je měli a mají ještě dnes! To, že ho nepoužili, byl velký hřích, protože ti dali čas k dalším, stále novým a novým zločinům. Nesmím se dopustit stejného hříchu. Mám svatou povinnost tě odstranit, aby si tvůj mozek konečně přestal vymýšlet další a další krveprolití. Jsi netvor, a netvoři tě pohltí. Dám tě hodit do zátoky krokodýlům.“
„U Alláha!“ vykřikl staroch. „To nesmíš učinit! Ušetři mne, ó rajjisi efendiná!“
„Ušetřit? Vzpomeň si! Kara ben Nemsí ti prominul, Ibn Níl ti daroval život. Za to jsi znova a znova ukládal o život jim. Jsi ďábel, umíš oplácet dobrodiní pouze zločinem. Bude, jak jsem řekl: předhodíme tě krokodýlům!“
Emír pronesl rozsudek se smrtelnou vážností. A přesto se na něho Abd el Asl pátravě zahleděl, zdali nemají jeho slova jiný význam. Ale z kamenných rysů soudcova obličeje poznal neúprosnou pravdu. Zavyl:
„To není možné! To je nelidské!“
„Mlč! Děje se ti po právu. Jednal jsi někdy lidsky? Kdo zlé strojí, ať se zlého bojí! Došlo na tebe, dojde i na tvého syna. Svažte mu nohy a odtáhněte ho k bažině. Jeho přítel, velký fakír el fukará, nechť je svědkem, jak ho sežerou krokodýli!“
„Milost! Milost! Ještě jediné slovo!“ naříkal stařec, když se ho askaríjové chtěli chopit.
„Co je?“ přísný „Služebník spravedlnosti“ dal pravicí znamení, ať ještě počkají. Abd el Asl se v zoufalství obrátil na mne:
„Efendi, jsi křesťan. Nesmíš připustit, aby mě poslali na tak strašlivou smrt. Pros, ať mě pustí! Pros o milost pro mne! Vím, že emír to pro tebe udělá!“
„Mlč!“ poručil přísně rajjis efendiná, který se snad bál, abych se vskutku nedal přimět k přímluvě. „Kara ben Nemsí pro tebe nemůže nic udělat. Svažte ho!“
Abd el Asl se bránil spoutanýma rukama i nohama. Řval přitom jako dravá šelma. Celý ten výstup mi samozřejmě nebyl po chuti. Stařec si zasloužil smrt, ano, ale předhazovat ho krokodýlům, to bylo snad příliš. Alespoň tomu jsem chtěl zabránit.
Přitom mi bleskla hlavou myšlenka. Slíbil jsem vůdci v jeskyni Malábda, že budu pátrat po jeho nezvěstném bratru. Pátral jsem, a vznikla ve mně domněnka, že o jeho osudech ví Abd el Asl. Proto jsem požádal:
„Odstupte od něho ještě jednou! Rád bych si s ním promluvil!“
Askaríjové uposlechli a stařec zvolal:
„Děkuji ti, efendi! Byla to pomoc v nejvyšší nouzi. Chceš se za mne přimluvit?“
„Možná! Odpověz mi na několik otázek!“
„Ptej se, efendi! Mohu-li ti odpovědět, odpovím!“ „Znáš Ibn Vaska, průvodce v malábdské jeskyni?“ „Ano. Viděl jsi mě

s ním mluvit“
„Znáš i Hafída Sachra, jeho bratra?“ „Také,“ potvrdil.
„Víš něco o tom, kde je nyní?“
Abd el Asl se na mě pátravě podíval a zeptal se: Proč to chceš vědět?“
„Hledám ho, chci ho přivést k bratrovi.“
„Ano, mohu ti říci, kde je. Povím ti to, a za to propustíte mne i všecky zajatce.“
„Ničemo, zbláznil ses!“ vzkřikl rajjis efendiná. „Takovou podmínku může dát jenom šílenec!“
„Ale já na ní trvám!“
„Pověz, efendi, co má Abd el Asl společného s tím Hafídem Sachrem?“
„Hafíd Sachr odcestoval do Chartúmu,“ odpověděl jsem emírovi, „pro velkou peněžitou částku k obchodníku Burajdu el Amínovi. Peníze skutečně obdržel, ale od té doby je nezvěstný. Ibn Asl byl tehdy v obchodě onoho kupce. Byl chudý, ale po zmizení Hafída Sachra náhle zbohatl a začal obchodovat s otroky.“
„Zavraždil asi Hafída Sachra a sebral mu peníze.“
„Ne, nebyl zavražděn!“ vykřikl stařec. „Povím ti, kde žije když nás propustíš.“
„To nemohu. Ale z přátelství ke Karovi ben Nemsímu ti něco navrhnu: sdělíš nám, kde žije pohřešovaný Hafíd, a za to nebudeš předhozen krokodýlům, ale jenom zastřelen.“
Stařec propukl v posměšný smích:
„Jak jsi milostiv, ó emíre! Myslíš, že smrt kulkou není smrt? Já chci žít, žít! A když ne, nedozvíte se nic! Za ukrácení mého smrtelného zápasu o dvě či tři vteřiny chcete osvobození toho Hafída Sachra, kterého prý můj syn zavraždil? To je tuze vysoká cena, tuze vysoká!“
„Nuže dobrá, odkliďte Abd el Asla!“
Askaríjové svázali starci nohy a odnesli ho. Choval se už klidně. I my jsme mlčeli. Nikdo v táboře nepromluvil slovo, dokud k nám od bažiny nezaznělo vícehlasé volání, pak kňučivé bědování a posléze křik pronikající do morku kostí. Stařec byl mrtev.
Když se askaríjové vrátili, hlásil jeden z nich:
„Nejdříve se tvářil, jako že se nebojí. Ale když uviděl ve vodě ty šeredné nestvůry, začal skučet. Ďáblové bažin ho okamžitě roztrhali.“
Mrazilo mě. A přesto jsem cítil, že trest nebyl přespříliš tvrdý. Rajjis efendiná dokonce podotkl:
„Škoda že to šlo tak rychle! Ten netvor si zasloužil mnohem delší smrtelný zápas. Ale musíme pryč odtud. Neměj mi za zlé, efendi, že jsem na jeho návrh nepřistoupil.“
„Ne, vždyť požadoval nesmyslně mnoho propustit jeho i všechny jeho lidi! A nakonec by mě byl obelhal! Ale dosáhl jsem přece něčeho! Vyklouzlo mu: Ten Hafíd Sachr, kterého prý můj syn zabil! Vím teď, že mohu něco vyzvědět od Ibn Asla, který Hafída určitě oloupil. Znáš kupce Burajda el Amína v Chartúmu?“
„Ano. Častokrát jsem u něho byl.“ „
„Je to čestný člověk nebo ne?“
„Vtělená poctivost, soudím-li podle jeho jednání.“
„Byl bych rád. Také vůdce z Malábda mi ho popsal jako čestného muže, ale několik bodů v jeho vyprávění by si zasloužilo bližší vysvětlení. Jestli se přetvařuje, odhalím ho, jakmile přijdu do Chartúmu, ale to teď moc brzy nebude. Kdy odtud vyrazíme?“
„Pro mne za mne třebas hned.“
„Pro dnešek jsi se svým soudcovským úkolem skončil?“ „Ano. Šlo hlavně o toho starce, toho jsem musel zneškodnit. Mohl jsem to udělat, mám k tomu plnou moc. V Chartúmu nebudu mít mnoho času, abych se zabýval osudem zajatců. Předám je tam soudu, a mohlo by se lehce stát, že by tam nechali Abd el Asla za příslušný bakšiš utéci.“
„Řekl bych, že v takovém případě by měl být soudce neúplatný!“
„Ano, měl by. Pokud jde o mne, neustoupil bych od spravedlnosti ani za milióny. Ale slyšel jsi už o mudírovi z Fašody.“
„Ano. Jmenuje se Alí efendi el Kurdí a je daleko široko znám tím, jak krvavě potlačil vojenské povstání v Kassale.“
„Tam dal průchod spravedlnosti až přespříliš, později však o to méně. Ve Fašodě platí sice přísný zákaz obchodování s otroky, ale lovci otroků přicházejí do jeho domu zcela veřejně. Platili mu poplatek za každého otroka, a za to jim poskytoval ochranu před zákonem. Znal jsem je všechny, ale nemohl jsem žádného dopadnout. Kdykoli stačilo jen zadrhnout smyčku na krku takového ničemy, mudír přispěchal a vyprostil ho z ní. A když to dělá sám vládce provincie, co se dá čekat od nižších a nejnižších úředníků? Fašoda se stala výchozím místem pro všechny lovy na otroky. Lovci otroků se tam shromažďovali, konali přípravy, a zmínil-li jsem se o tom jen slovem, mudír mě okřikl nebo se mi vysmál. Už jsem to nemohl déle snášet. Šel jsem rovnou k místokráli, vypověděl jsem mu všecko, předložil jsem mu důkazy, a v těchto dnech se dostavil úspěch: Alí efendi el Kurdí je sesazen a byl jmenován nový mudír.“
„Bude spravedlivější nežli ten předchozí?“
„Ano, jsem o tom přesvědčen, znám ho. Mně může děkovat za svůj úřad, já jsem ho navrhl a mám velikou radost, že místokrál dal na moje doporučení. Nový mudír se rovněž jmenuje Alí efendi a od svých bývalých podřízených byl nazýván Abúl Chumsumíja, to je Otec pěti set.“
„Proč tak zvláštní přízvisko?“ „
„Kvůli chvályhodnému obyčeji, kterým si získal velkou úctu. Je totiž nepřístupný úplatkům a podobným zlořádům, a když zasedne za soudcovský stolec, slibuje každému viníkovi pět set ran. A protože tresty rozděluje stejně chudým jako bohatým, nepatrným jako vznešeným, třesou se před ním všichni strachy. Doufám, že ve Fašodě udělá také brzy pořádek. Je to můj přítel, a vyzval jsem tě, abys mě teď doprovodil k lodi, hlavně proto, že ti chci dát pro něho

doporučující dopis, za mé nepřítomnosti ve Fašodě u něho najdeš podporu a zastání.“
„Dopis mi bude samozřejmě prospěšný, patrně mi mnoho věcí ulehčí a umožní to, čeho bych jinak jen stěží dosáhl.“
Při tomto rozhovoru, jsme ztišili hlasy a tvářili se vážně. Zajatcům se zdálo, že soud ještě neskončil a že se radíme o potrestání všech ostatních. Pak by byli nejdříve přišli na řadu oba důstojníci. Asi je to hluboce znepokojilo, protože nadporučík k nám poslal strážce se vzkazem, že by s námi rád mluvil, protože by nám chtěl něco důležitého sdělit. Svolili jsme. Když ho k nám dva askaríjové přivedli a rajjis efendiná se zeptal, co nám chce, začal:
„Dal jsi provést rozsudek nad Abd el Aslem, ó emíre. Zasedneš i k soudu nad námi?“
„Čekal jsi snad, že vás nechám běžet?“
„Ne. Známe tě. Jsme v tvých rukou a nemůžeme doufat, že vyvázneme bez trestu. Prosíme tě o milost, abys s námi naložil, jak za dobré uznáš, ale abys nás nedával předhazovat krokodýlům. Jak by v den posledního soudu našel archanděl Džabraíl naše pozůstatky, kdyby nás ti netvoři sežrali?“
„Darebáku! Teď se v smrtelném strachu odvoláváš na korán. A myslil jsi na příkazy víry i při svých zločinech?“ „Ne emíre, lov na otroky se děje celá staletí. Co má víra společného se zákazem místokrálovým?“
„A co má islám společného s tvými pozůstatky? Když se octnou v žaludku krokodýlů, nemusí se opékat v pekle. Měl bys mi být ještě vděčný, že tě pošlu za Abd el Aslem.“
„U Alláha, smiluj se a nečiň to, emíre! Dokážu ti, že nejsem tak ničemný, jak se domníváš, a že si takovou smrt nezasloužím.“
„Opravdu? Rád bych věděl, jak bys mohl ty, velitel těch vzteklých psů, podat takový důkaz.“
„Dovol mi, abych se o to pokusil. Slyšel jsem před chvílí, že se Kara ben Nemsí ptal na jednoho člověka, který je nezvěstný. Podám-li vám o Hafídu Sachrovi zprávu, nepředhodíš mě krokodýlům?“
„S tím na mě nechoď. Vymyslil by sis nějakou lež, aby ses zachránil.“
„Ne, ó emíre! Alláh ví, že řeknu pravdu. Vezmi mě s sebou a drž mě v zajetí, dokud se sám nepřesvědčíš. Jestli shledáš, že jsem tě obelhal, můžeš mě pak hodit krokodýlům anebo mi určit smrt ještě hroznější.“
„Předem ti nemohu nic slíbit. Ověříme si tvá slova. Jestli mluvíš pravdu, snad tě ušetřím. Víš, kde je Hafíd Sachr?“
„Ano, ale neznám zemi ani vesnici“
„Cože? Víš, kde je, ale neznáš ani zemi, ani ves? Mluvíš nesmysly.“
„Je to opravdu tak, emíre.“
„Mluvil jsi o tom s Ibn Aslem nebo s jeho otcem? Zasvětili tě do celého tajemství?“
„Ne. Tak důvěrně s námi nikdy nejednali. Ale slyšel jsem to jednou, když mluvili o Hafídu Sachrovi a nevěděli, že jsem nablízku. Ibn Asl býval dříve chudý a zbohatl tím, že vzal velikou částku Hafídu Sachrovi. Rozdělil se o ni s kýmsi.“
„A s kým?“
„To nevím. Z toho, co jsem vyslechl, to nebylo jasné. Nejmenovali ho, neřekli, čím je. Ibn Asl chtěl Hafída Sachra zabít, aby odstranil oběť svého zločinu, ale ten druhý k tomu nesvolil. S uloupenými penězi se pustili na lov otroků, a aby jim Hafíd Sachr nikdy nemohl škodit, odvlekli ho s sebou a prodali ho kdesi dole na jihu náčelníkovi divokého kmene.“
„Kterého kmene?“
„To právě nevím, ó emíre. Teď ses dozvěděl všecko, co jsem ti mohl říci. Slituješ se nade mnou?“
„Obrať se na efendiho! Snad se za tebe přimluví!“
Zajatec uposlechl. Musel jsem jeho strachu co nejvíce využít. Předstíral jsem, že váhám.
„Jestli pro tebe něco udělám nebo ne, to závisí na tvé upřímnosti. Slyšel jsi někdy jméno Burajd el Amín?“
„Ano. Je to obchodník v Chartúmu. Už ses na něho ptal Abd el Asla.“
„Je s ním Ibn Asl ve stálém obchodním spojení?“ „Ne. Alespoň já o tom nic nevím.“
„Tím je věc vyřízena. A dál, má Ibn Asl právě teď u sebe hodně peněz?“
„Ano, skoro celé své jmění. Chtěl se vydat na lov otroků, jaký ještě nebyl. Ale kam, s tím dělal velké tajnosti. Cíl jsem se měl dozvědět teprve ve Fašodě.“
„Měli jste tam zůstat dlouho?“
„Tak dlouho, dokud se zcela nevybavíme na výpravu.“ „Všiml jsem si, že vaše loď, Ještěrka, byla prázdná. Měla ve Fašodě naložit potřebné zboží k výměně?“
„Ano, a ostatní lodě také.“ „Cože? Měly vyjet i další lodě?“
„Ano. Ale nebylo mi předem sděleno kolik.“
„Ibn Asl má zřejmě ve Fašodě velice důvěrné obchodní přátele. Znáš je?“
„Je i vůči svým nejbližším podřízeným velice opatrný a mlčenlivý. Nikdy mě nenechal nahlédnout do svých přátelských či obchodních styků. Proto znám ve Fašodě jen jediného muže, o němž mohu s jistotou říci, že se s ním Ibn Asl stýká. Jmenuje se Ibn Mulaj a je majorem Amautů, ležících ve Fašodě posádkou.“
„To stačí. A ještě jedno, kde jste nechali loď, když jste se vypravili sem?“
„Leží v pravém rameni Nilu u ostrova Mohábíle. Deset mužů tam zůstalo, aby ji hlídali.“
„Dobrá! Vidím, žes mi pověděl pravdu, a jsem s tebou spokojen.“
„Děkuji, efendi. Budeš teď tak laskav a přimluvíš se za mě u emíra?“
„Protože jsi nás neobelhal,“ předešel mě emír, „slibuji ti, že si můžeš být před krokodýly jist, ale víc pro tebe nemohu udělat. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Nemůžete vyváznout beztrestně!“
Nadporučík se vrátil na své místo, alespoň prozatím uklidněn, a my jsme se začali připravovat na cestu. Moje pátrání mělo úspěch, ale tak nepatrný, že pro mne bude neobyčejně těžké, neli zhola nemožné najít Hafída Sachra. Mohl jsem se o tom nešťastníkovi dozvědět jen od jediného člověka, byť jím byl Ibn Asl sám. I za předpokladu, že otrokáře polapím, bylo velmi pochybné, jestli se mi podaří vynutit z něho přiznání. Musel jsem se spolehnout na svou dobrou hvězdu.

Sokol rajjise efendiná byl vzdálen tři hodiny pěšího pochodu. Takovou vzdálenost mohli zajatci snadno ujít. Pak budou naloženi do podpalubí. Velbloudy mělo zavést po souši do Chartúmu asi deset askarijů.
Vydali jsme se na cestu krátce před polednem. Rajjis efendiná jel v čele karavany, já schválně jako poslední. Bylo to kvůli fakírovi el fukará. Ležel bezmocně u bažiny, vydán na pospas spoustě moskytů, hladu a žízni. To ve mně vzbudilo soucit, i když si ho nezasloužil. Měl jsem s sebou měch na vodu, ale nechtěl jsem ho obětovat. Proto jsem si potají vzal ještě jeden a přivěsil jsem si ho k sedlu. Byl poloplný.
Když se poslední přede mnou kus cesty vzdálili, pobídl : jsem velblouda, ne abych je dohonil, ale k bažině Horečky. .
Nevěděl jsem, kde přesně fakír el fukará leží, avšak nemohl jsem se zmýlit, vedla tam zřetelná stopa. Fakíra nenesli, ale : vlekli trávou.
Našel jsem ho vedle ošklivého ušbového křoví až u břehu. Bažina tu byla pokryta páchnoucí trávou, v níž se líně povalovali obrovští krokodýli. Byli to hrobaři starého Abd el Asla.
Když mě fakír slyšel přicházet, obrátil ke mně hlavu a civěl na mě krví podlitýma očima. Tmavě hnědý obličej se mu zkřivil grimasou téměř zvířecí. Ze rtů se mu vydraly chroptivé zvuky, asi nadávky, ale nerozuměl jsem jim. Ruce měl dosud svázané a na opuchlých nohou se mu hemžilo plno komárů, zvětšujících ještě jeho muka. Sestoupil jsem a přeřezal jsem provaz, takže měl nyní ruce volné. Pak jsem vedle něho položil měch s pitnou vodou a konečně jsem připojil i jídlo z vaku u sedla. Bylo ho na několik dní víc než dost. Fakír se na mne beze slova díval.
„Tu máš, ať tu nezhyneš hlady," řekl jsem. „Víc pro tebe nemohu udělat."
Muhammad Ahmad mi odpověděl jen jedovatým zasyčením.
„Máš nějaké přání?" Mlčel.
„Ne? Tak sbohem. Dvě hodiny odtud, na jih, leží Nil. Můžeš se tam dostat, než ti dojdou zásoby."
Nasedl jsem. Když můj velbloud vykročil, zaslechl jsem fakírovy díky:
„Nechť tě Alláh zatratí! Chvěj se před pomstou! Pomsta tě nemine!"
Dostihl jsem karavanu a připojil jsem se k rajjisovi efendiná. Protože nebylo nutné zůstávat s karavanou, jíž nehrozilo žádné nebezpečí, rozjeli jsme se sami kupředu, abychom ušetřili čas a byli u lodi co nejdříve. Odebrali jsme se tam do kajuty a emír mi napsal slíbený doporučující dopis. Pak mi vtiskl do ruky váček.
„Ve Fašodě budeš mít výdaje. Použij těch peněz, jako by byly tvé. Nic si nevezmu nazpět"
Když karavana dorazila, staral jsem se už jen o své vlastní přípravy k cestě do Fašody. Dostali jsme s sebou hojné zásoby všech potřebných věcí a rozloučili jsme se brzy po odpolední modlitbě. Chtěli jsme ještě týž den urazit notný kus cesty.
Moji lví kůži vzal rajjis efendiná s sebou do Chartúmu, kde ji chtěl dát vydělat. Naše cesta nevedla podél Nilu, jehož zákrutům jsme se chtěli vyhnout, ale po široké rovině, která nám dovolovala jet rychleji. Co nás tu může potkat, s tím jsme si nelámali hlavu.

MUDÍR Z DŽARABÚBU

Dva zcela osamělí lidé v široké poušti! Slunce do nich praží tak palčivé, že se sami cítí na troud vysušeni, aby neoslepli, museli si stáhnout kápi háiku hluboko do obličeje. Nemají, o čem by si povídali. Všecko si už dávno řekli. A kromě toho je jazyk v suchých ústech tak těžký, že i kdyby měli dost látky k hovoru, raději by mlčeli. Koldokola nic než písek!
Velbloudi si jdou odměřeným krokem jako stroje. Nemají povahu ušlechtilého koně, který jezdci dává najevo, že s ním cítí radost i zármutek. Pán může tvořit se svým koněm jedinou bytost. S velbloudem nikdy ne už kvůli způsobu, jak se sedí na koni a jak na velbloudu.
Jezdec svírá tělo svého koně nohama, dotýká se ho, svými údy, svaly a nervy je s ním spojen tak, až to připomíná báji o kentaurovi. Kůň cítí jezdcovy úmysly, ještě než dojde k jejich vnějšímu projevu. Zvykne si na svého pána, má ho rád, je smělý jako on, letí s ním s větrem o závod a jde s ním, plně si vědom nebezpečí, i na smrt.
Úplně jinak je to s velbloudem. Jezdec sedí na vysokém hrbu v sedle, zvířete se dotýká, jen když zkříží nohy nad jeho šíjí. Není tu žádné vnitřní ani vnější spojení. Trůní vysoko nad ním a zvíře mu zůstává vzdáleno. Je-li dobrácké, poslouchá jako otrok, aniž projeví, abych tak řekl, jakoukoli vlastní iniciativu. Je-li však zlomyslné a tvrdohlavé, jak většinou velbloudi bývají, bojuje s jezdcem ustavičný boj, až ho unaví a nakonec i rozmrzí. Lásku k pánovi lze u velbloudů pozorovat jen velice zřídka.
To činí osamělou jízdu pouští ještě osamělejší. Člověk cítí pod sebou živoucí bytost, a nemůže se s ní nijak dorozumět. Kůň dává své pocity najevo řehtáním, frkáním, zpomalením či zrychlením klusu. Velbloud rovnoměrně kráčí stále vpřed. Nese svého pána celé dny a týdny, ale nesblíží se s ním.
Cesta pouští se tak stává skutečnou trýzní a člověk s radostí uvítá sebemenší změnu, kterou mu šťastná náhoda sešle do cesty.
Naši hedžíni patřili k dobromyslnému druhu velbloudů. Když jsme na ně s Ibn Nílem sedli, rozběhli se oba „jako po másle". A běželi pořád dál a dál stejně rychle, nezastavili se, neprojevili sebemenší stopu odbojnosti nebo vlastní vůle. Bylo to strašlivě nudné. člověk nakonec sám ztratí vlastní vůli. Podřimoval jsem a měl jsem jenom nejasné povědomí, že jsem unášen stále rovně kupředu po nekonečném písku.
Probudil mě ostrý křik. Také Ibn Níl sebou trhl a zahleděl se vzhůru do vzduchu, odkud zvuk zazněl.
„Šáhín!" řekl, ukázal rukou kamsi nahoru a pak se opět schoulil v sedle. Ano, byl to sokol, byl to sokolí skřek. Pták kroužil vysoko nad námi. Ibn Nílovi se to nezdálo nijak pozoruhodné, avšak mě okamžitě přešlo spaní.
„Pozor! Někdo tu jede!" varoval jsem.
Ibn Níl se znovu napřímil a rozhlédl se kolem. Když nikoho nespatřil, podivil se:
„Slunce mi zřejmě vzalo schopnost vidět! Nikoho nevidím, efendi!"

„Já také ne, ale určitě se brzy s někým potkáme. Sokol si vyhlíží jen živou kořist, nikdy ne mršiny. Jestli je tady, v poušti, kde nic živého není domovem, sledoval zřejmě nějakou karavanu."
„Nebo se zmýlil v letu, zabloudil."
„Sokol a zabloudit? Ne. Pozorujme ho, jak si počíná." Sledovali jsme ho. Sokol se stále vznášel nad námi a pozoroval nás. Vtom jsme znovu zaslechli skřek. Od západu přilétl druhý sokol a přidružil se k prvnímu. Několikrát nad námi společně zakroužili, pak odlétli tam, odkud ten druhý přiletěl.
„Byl to jistě sameček a samička," mínil Ibn Níl.
„Ano," souhlasil jsem, zastavil jsem svého velblouda, vzal jsem do ruky dalekohled a sledoval jsem let obou ptáků. Zastav se také! Vždycky je dobré vědět, co se děje."
„Tady se nic nedozvíš dříve, než to spatříš."
„Spatřil jsem už oba sokoly, to stačí. Odlétli na západ. Vidím je zřetelně teď zase začínají kroužit." Pozoroval jsem je asi dvě minuty a prohlásil jsem: „Pořád ještě krouží, ale vzdalují se přitom k jihu. Z toho usuzuji, že tamtudy se pohybuje nějaká karavana. Táhne na jih, ale tak pomalu, až se domnívám, že někteří členové jdou pěšky."
„Jak víš, že se pohybují pomalu?"
„Nad karavanou krouží oba sokoli. Jejich rychlost je stejná jako rychlost karavany."
„Efendi, ty dovedeš poznat z maličkostí takové věci, že je to k neuvěření. Zrovna jako bys čaroval! Potkáme se s tou karavanou?"
„Ano, jestli se nám schválně nevyhnou. Jsou od nás tak daleko, že pěšky by to trvalo hodinu."
„U Alláha! Jak to můžeš tak přesně vědět? Tohle ti přece sokoli neřeknou!"
„A kdo jiný? Víš přece, jak rychle létá sokol, a víš také, jak dlouho jim to trvalo, nežli dolétli od nás ke karavaně. Z toho si snadno vypočítáš vzdálenost."
„Můžeme pozorovat lidi z karavany, aniž nás oni sami spatří?"
„Jistě, dalekohledem, až přijedeme blíže. Ve čtvrthodince je uvidíme."
Naše únava byla tatam. Zamířili jsme k jihozápadu a já jsem přitom neztrácel z očí oba sokoly, abych mohl odhadnout vzdálenost a nepřiblížil se ke karavaně natolik, že by mě pouhým zrakem zpozorovali. Byla tu rovina a neměli jsme se kam skrýt. Tvářnost pouště se změní, teprve až se dostaneme blíž k Nilu, k Nidd en Níl, dlouhé a místy široké kotlině, kde v této roční době bývá hodně vody. Měli jsme tam dorazit k večeru. Slyšel jsem o Nidd en Níl, že se tu udržuje voda i v nejsušším ročním období, že vlastně nikdy nevysychá, a proto že tu žijí hroši. Nikdy dříve jsem si nemyslil, že hroši mohou žít tak daleko v severní Africe.
Asi po čtvrthodině jsem viděl dalekohledem oba sokoly tak blízko, že jsem uznal za vhodné zastavit a obrátit dalekohled k zemi. Pokoušel jsem se nejdřív zahlédnout karavanu pouhým zrakem, ale nedařilo se mi to. Teprve dalekohledem ano, jela a kráčela tu dlouhá řada lidí i zvířat. Když jsem si je důkladně prohlédl, půjčil jsem dalekohled Ibn Nílovi. Pozoroval chvíli karavanu a posléze mi řekl:
„Efendi, měl jsi pravdu. Je to dvacet jezdců a pětačtyřicet lidí jde pěšky. Jaká to jen může být karavana? Kdo chodí pouští pěšky? Není to snad karavana otroků?"
„To je skoro k nevíře! Kde by se tu vzali otroci, kam by šli? Zde, na Bílém Nilu, a jdou od severu k jihu! Obvyklá cesta míří opačným směrem, otrokáři si vodí své zboží z jihu a dopravují je na sever."
„Odkud by to mohli jít? Z které země?"
„Nejspíš ze země Takílů! Ale počkej! Teď mi napadá, že Takílové, třebaže jsou muslimové, mají odpomý zvyk prodávat své děti."
„Alláhu! Jaký hřích a jaká hanba!"
„Když Egypťané dobývali Súdán, kladli jim Takílové nejdéle odpor. Jsou to udatní bojovníci a bojem s Egypťany se proslavili. Země Takílů je známa zvláště bohatými měďnými doly a její obyvatelé jsou velmi pohostinní ke každému cizinci. To však nesmí mýlit, nevyznačují se jinak obzvláštní laskavostí. Vládne jim melek, král, který má právo prodat do otroctví každého poddaného, který ho neuposlechl anebo se mu z nějakého důvodu znelíbil. Prodávají i válečné zajatce, pokud je všecky nepovraždí, jak jim velí starý obyčej."
„Je možné, že je to karavana lidí prodaných takto do otroctví. Myslíš, že setkání s ní může být nebezpečné?"
„Ne. Ani my, ani oni nemají důvod, proč by nás napadli." „Pustíme se k nim?"
„Ne. I když se jich nemusíme obávat, jistě nemáme, proč bychom je vyhledávali. Pravděpodobně se dostaneme ještě před večerem k oáze a utábořím se tam. Jestli tam dojdou také, nu, budou tam. Ale vyhledávat je nebudeme."
Odbočili jsme opět k jihu. Jednotvámost jízdy byla přerušena a očekávání, jestli se s karavanou setkáme nebo ne, nás už nenechalo klesnout do takové duševní otupělosti jako předtím.
Uplynulo odpoledne a k večeru jsme zjistili, že se blížíme k cíli dnešního dne. Jižní obzor, dosud skrytý, čněl nyní před námi jako temná čára a protože to v zdejších končinách nemohl být řetěz hor, byl to jistě les.
Dorazili jsme k němu v místech, kde byl jen úzký, protože terén tam tvořil tak hlubokou proláklinu, že se voda téměř nikdy nemohla dotknout vysokých břehů a zúrodnit je. Svah byl po obou stranách tak strmý, že jsme s velbloudy nemohli ani sjet dolů, ani vyjet na druhé straně nahoru. Proto jsme museli jet po břehu tak dlouho, až jsme našli vhodné místo pro přechod.
V charitu, údobí dešťů mívalo toto místo dostatek vody. Teď bylo již úplně suché. Ale asi po čtvrthodině se břehy snížily, zploštily a vytvořily jakési jezero, jehož voda byla tak čirá a jasná, že nemělo nic společného s bažinou. Bylo tak široké, že se druhý břeh ztrácel v nedohlednu. Břeh, po kterém jsme jeli, byl porostlý vysokými stromy.
Jezero vytvářelo brzy zákrut doleva a úzkým ramenem se stojatou vodou přecházelo v druhé jezero, ještě větší. Rameno nemohlo být hluboké, nad hladinu čněly četné vrcholky stromů. Vysychalo ještě před horkými měsíci rok co rok. Zde se jistě dalo snadno přejít, proto jsem se rozhodl utábořit se tu.

Sesedli jsme, nechali jsme velbloudy, aby se napili poměmě čisté vody, a pak jsme je přivázali ke křoví, tvořícímu pod stromy na břehu porost. Mohli tu spásat šťavnaté lupení. Když jsme pak hledali suché větve, abychom mohli zapálit oheň na ochranu proti komárům, viděli jsme přijíždět karavanu, kterou jsme předtím zdálky pozorovali. Muži jedoucí vpředu, mezi nimiž byl jeden pravý obr, se zastavili a zpovzdáli si nás prohlíželi. Pak se k nám obr rozjel, změřil si nás několikrát pátravě a zachmuřeně, zajel si i ke křoví a díval se, zda není někdo i tam, a konečně se nás bez pozdravu zeptal:
„Co děláte tady na Machádat ed Dill?“
Toto pojmenování znamená brod Stínů, Stinný brod. Našli jsme tedy to pravé místo, kudy přejdeme. Ale skutečnost, že nás obr nepozdravil, nebyla příjemná. Na východě je to špatné znamení. A muž sám nepůsobil nijak důvěryhodně. Proto jsem stručně odvětil:
„Odpočíváme si, jak vidíš.“ „Zůstanete tu přes noc?“
„To záleží na tom, jestli se nám tu bude líbit a jestli tu budeme nerušeni.“
„Jste jen sami?“
„Neptej se nás, ale svých očí“ „
„Zdá se, že nejsi moc zdvořilý“
„Znám pravidla zdvořilosti, ale projevuji je pouze tenkrát, když se i já sám setkám se zdvořilým chováním. Nepozdravil jsi nás.“
„Neznám vás. Kdo jste?“ „
„Nejprve chci znát tvoje jméno a tvůj stav.“
„Jsem výše postaven nežli ty, měl bys mi sdělit své jméno ty první. Ale dobrá. Věz, že jsem Šedíd, nejstatečnější bojovník krále Takílů.“
„A já jsem mudír z Džarabúbu. Doufám, že to místo znáš.“ Toto jméno mi napadlo docela bezděčně. Je to známé místo, protože tam byl založen nejproslulejší muslimský řád novověku. Ale mudír tam není a nikdy nebyl. Prohlásil jsem se za mudíra jen proto, abych na obra učinil patřičný dojem. Kdo a čím jsem, to jsem mu nemohl pochopitelně říci.
„Ještě jsem o tom místě nikdy neslyšel,“ podotkl Šedíd pohrdlivě. „Tvoje mudírija není jistě větší než mraveniště!“
„Alláh nechť ti odpustí tvoji nevědomost! Neslyšel jsi nikdy o sidi Senúsím?“
„Alláh nechť na tebe sešle své blesky! Jak můžeš urazit zbožného muslima takovou otázkou? Vše, co na zemi žije, ví, že sidi Senúsí byl největší prorok, který kázal slovo boží. Znáš místa Síva a Farafra?“
„Zajisté!“ „Třpytí se jako hvězdy přede všemi ostatními městy, protože jsou tam školy, ve kterých byli vzděláváni žáci a mladí muži samým sidi Senúsím!“
„To víš, a přesto neznáš Džarabúb, který se nad nimi třpytí ještě jasněji? V Džarabúbu sidi Senúsí pobýval, tam bylo jeho sídlo. V Sívě a Farafře jsou jen jeho školy. Avšak všecka tři místa patří do mé mudíríje. Z nich vychází nejčistší světlo islámu, před nímž musí prchnout všecky stíny bludů. Můj dům a dům sidi Senúsího mají společnou bránu. Dokud ho Alláh k sobě nepovolal, žili jsme pod jednou střechou a pili ze stejného měchu vodu. A teď mi pověz, kdo je výše postaven, ty nebo já? Běda tomu, kdo mi odepře pozdrav! Stane se mu jako rouhači, o němž je psáno ve sté čtvrté súře: „Bude uvržen do Drtící!“ A teď se vychloubej dál, ó Šedíde, sluho pouhého člověka!“
Šedíd nechal svého velblouda pokleknout, sestoupil a hluboce se mi poklonil:
„Nech nade mnou vzejít slunce svého odpuštění, ó mudíre! Nemohl jsem tušit, že jsi byl přítelem a druhem svatého Senúsího. Váš řád se rozšíří po celém světě a před vaší mocí se skloní všichni lidé, kteří žijí a budou žít. Jak mám oslovovat tvého mladého průvodce?“
„Počtem let sice nepatří mezi zralé muže, ale přednostmi svého ducha už proslul nad mnohé. Vzdělával se na škole ve Farafře a vyjel se mnou, abychom nechali zazářit našemu řádu i v této zemi, je to chatíb kazatel. Oslovuj ho tak, Šedíde.“
Tohle by bylo něco pro tlučhubu Selima! Jistě by pronesl plamennou řeč, přetékající samochválou. Ale Ibn Níl pravil důstojně:
„Provinil ses vůči nám, protože jsi nás neznal. Odpouštíme ti.“
Tím, že jako muslim potvrdil moje výmysly, dokázal, jak mě má rád. Olbřímí Takíl byl teď ve zřejmých rozpacích. Viděl jsem, že by se rád utábořil nablízku, ale že to nepovažuje za možné, za slučitelné s nesmímou úctou, již nám podle svého názoru musel prokazovat. Ohlédl se po své karavaně, která mezitím zůstala stát.
„Chtěli jsme si na tomto místě do zítřka odpočinout. Ale vyhledám si raději jiné místo, protože se přece nemůžeme opovážit táboření v blízkosti tak svatých mužů“
„Před Alláhem si jsou všichni lidé rovni. Dovoluji vám, abyste tu přenocovali s námi,“ prohlásil jsem.
„Děkuji ti, ó mudíre, a ujišťuji tě, že moji lidé budou velmi zbožně naslouchat všemu, cokoli řekneš.“
„Nečékej, že k vám budeme pronášet nějaká kázání. Všecko má své místo a svůj čas. Slovo nechť plyne z úst jen tehdy, je-li duch soustředěn k věcem duchovním.“
Ani mi nenapadlo hrát si ještě na muslimského kazatele. Chtěl jsem jen udělat velký dojem, a to se mi podařilo, jak o tom svědčilo změněné olbřímovo chování. Ale přes všecku svou uctivost mi byl protivný, byl bych ho nejradši viděl na míle daleko. Jeho rysy byly pravidelné, jeho hlas zvučný a příjemný, neměl jsem ke svému odporu žádné důvody, jen docela nejasné, nepodložené tušení.
Šedíd kývl na své lidi, ať se přiblíží. Nemýlili jsme se. Bylo jich tolik, kolik jsme zdálky odhadli. Teď jsme mohli rozeznat i to, co nám dalekohled neprozradil, polovina pěších byly ženy nebo dívky. Všechny měly spoutané ruce a navíc byly ještě přivázány k jedinému dlouhému lanu. Byly to zajatkyně.
Jezdci je popohánělí. Šedíd na ně zavolal pár slov. Pozdravili mě pak s velikou pokorou. Sestoupili se sedla, napojili a nakrmili své velbloudy, a teprve pak zavedli zajatkyně k vodě, aby se také napily. Pak, stále připoutány na laně, musely

se uložit v naší bezprostřední blízkosti. Uposlechly trpně, s odevzdaností do vůle osudu.
Všiml jsem si, že zevnějšek zajatkyň a jejich průvodců se nijak neliší. Náleželi zřejmě k témuž národu a kmeni. Nebyli černí, ale černavě hnědí, vlasy neměli kudrnaté, ale hladké, mužové neměli hustý vous. Velitel ustanovil pět mužů k hlídání zajatkyň, ostatním pak řekl:
„Pohleďte na ty dva zbožné muže, jejichž modlitba vám otevře nebe, budouli chtít. Zde sedí slavný mudír z Džarabúbu, který bydlíval v jednom domě se sidi Senúsím, a vedle něho vidíte zbožného mladíka, který přes své mládí umí hlásat čisté učení koránu. Skloňte se před nimi, a ať vám ani nenapadne obtěžovat je neuváženými slovy.“
Poslední napomenutí mohlo být vyloženo i takto: „Buďte chytří a opatrní, abyste bezděčně neprozradili, že jsme špatní lidé.“
Všichni zkřížili ruce na prsou a poklonili se mi skoro až k zemi. Pak se k nám sesedli tak blízko, že nás sice neobtěžovali, ale mohli slyšet všecko, co si povídáme. Vytáhli z vaků jídlo, aby se posilnili, zajatkyně však nedostaly ani sousto.
Proto jsem se zeptal Šedída:
„Domníváš se, že ty ženy nemají hlad?“
„Co je mi do toho, jestli mají hlad?“ odpověděl. „Jednou denně dostanou najíst a napít. to stačí. Teď ať spí. Jsou to otrokyně a dneska už dostaly víc, než mohly čekat, napily se tu znova.“
„Vody z jezera, zatímco vy pijete z měchů!“
„Pro otroka je voda jako voda. Jestli jim nechutná, nemohu na tom nic změnit.“
„Kde jsi je koupil?“`
„Koupil? Ó mudíre, jak vy světci, kteří znáte nebesa, neznáte zemi! Takíl nikdy nekupuje otroky, nadělá si je.“
„Jsou to ženy vašeho kmene?“
„Ano jsou.“
„Čeho se dopustily, že jste z nich nadělali otrokyně?“
„Čeho se dopustily? Vlastně ničeho. Melek potřebuje peníze, proto je prodává“
„Co bys řekl tomu, kdyby melek prodal i tebe?“
„Musel bych se podrobit“ Ale potichu, že jsem to mohl slyšet jen já sám, připojil: „Nesnesl bych to, uškrtil bych ho!“
Ani to, že mě Takíl pokládal za světce, mu nevadilo něco takového mi svěřit. Buď si svého vládce nevážil tolik, jak předtím ujišťoval, anebo mu nebylo vůbec nic svaté. A že to byl druhý důvod, ukázalo se hned vzápětí.
„Už jsi někdy prodával otroky?“ zeptal jsem se ho. „Už často. Mezi těmihle jsou i moje žena a dvě dcery.“ „Proč je prodáváš?“
„Protože jsem si vzal jinou ženu a protože je lepší dostat za dcery zaplaceno nežli je živit.“
Šedíd to pronesl tak bezcitně a takovým tónem, jako by nevyslovoval jen svůj vlastní názor, ale obecně platnou pravdu.
„Šly dobrovolně?“ vyptával jsem se.
„Co měly dělat? Prosily a plakaly, ale co znamenají ženské slzy? Žena nemá duši, a proto nemůže přijít do nebe.“ „Kam ty otrokyně vedeš?“
„Do Fašody k..., k jednomu muži, který ode mne otroky pravidelně kupuje.“
Byl by mi odpověděl podrobněji, ale zarazil se. Ještě mi plně nedůvěřoval.
„Byl jsi ve Fašodě už často?“ vyptával jsem se dál.
„Ano, jezdím tam s karavanou každého půl roku prodávat otroky. A kam vede tvoje cesta, ó mudíre?“
„Nejprve do Machádat el Kelb, kde se přepravím přes Bílý Nil a vyhledám národ Dár el Fungi; budu jim kázat.“
„Přijedeš také do Fašody?“
„Teď ne, možná až později.“
Slunce se dotklo obzoru, byl čas maghribu. Všichni, i spoutané zajatkyně, poklekli a zadívali se na mne. Modlitbu má totiž pronášet vždy ten nejvznešenější, ostatní jen na několika místech sborově. Už často jsem se s muslimy modlíval, ale jen potichu. Modlit se teď fátihu, předepsané verše koránu vzývání Mohameda a archanděla, klanět se na určitých místech, a k tomu před tolika lidmi ne, to jsem nemohl. Z rozpaků mě vysvobodil Ibn Níl:
„Mudíre, vždy se modlíváš tři denní modlitby a mně dovoluješ předříkávat obě večerní modlitby. Dovolíš, aby se tak stalo i dnes?“
„Ano, modli se nahlas, chatíbe, miláčku Prorokův,“ odpověděl jsem. „Tvoje slova se ubírají stejnou cestou jako slova moje a dostihnou svůj cíl tak, jako by přicházela z mých úst“
Po modlitbě jsme usedli s Ibn Nílem k jídlu. Takílové odvrátili tvář. Nesluší se totiž přihlížet, jak vznešený nebo zbožný muž jí. Protože jsem i po jídle mlčel, neodvážil se hovořit ani Šedíd. Také ostatní se chovali tiše, zřejmě soudili, že já i můj mladý „kazatel“ jsme ponořeni v zbožných myšlenkách.
Pak vyšel měsíc a ozářil vrcholky stromů nad námi, až vrhaly kolkolem stín. Po pravici mi ležela suchá, nelítostná poušť, po levici se jako drobní elfové třpytily na vodě květy té věčně neklidné rostliny, jež nekoření nikde v půdě, a proto stále mění místo. Vyskytuje se ve velkém množství zvláště v Čadském jezeře a obyvatelé Bomu a Bagirmi zpívají píseň, zvlášť oblíbenou veslaři, která zní ve volném překladu asi takto:
Fanně je souzeno jen plout a neznat domov klid,
a věčně vábit Talhův stín, vábit a u.vábit.
Byl rybář Zpíval za noci, když házel síť v klín vod; nahoře měsíc naslouchal a dole čemý proud.
Vtom spatřil závoj z hlubin vlát bělostný, něžný byl.
Zarazil člun. A vícekrát nikdo ho nespatřil.
Fanně je souzeno jen plout a neznat domov, klid
a věčně vábit Talhův stín, vábit a uvábit.

Místo abych se nořil do hloubek islámu, myslil jsem při pohledu na „fannu, jíž je souzeno jen plout," na tuto píseň, na místa, kde jsem ji slyšel, na břehy, kam scházejí pít k vodě lvi, sloni, nosorožci a hroši. Vtom jeden z Takílů, pohlížející do pouště, zvolal:
„Jezdec! Kdo to asi je?"
Vskutku, kdosi přijížděl a mířil rovnou k Stinnému brodu. Zřejmě to tu dobře znal. Přijížděl od severovýchodu, tedy od Nilu. Jeho světlý burnus se třpytil v měsíčním světle. Náš oheň plápolal, jistě jej spatřil. Z toho, že se k němu bez váhání blížil, dalo se leccos usoudit. Nedaleko nás zastavil velblouda a pozdravil:
„Alláh nechť vám dopřeje sto tisíc takových nocí! Dovolte mi, abych si s vámi odpočinul!"
Protože jsem mlčel a Ibn Níl rovněž, odpověděl Šedíd, velitel Takílů:
„Sestup a posaď se! Jsi vítán!"
Muž seskočil se sedla, pustil velblouda k vodě a přistoupil mezi nás k ohni. Pak se posadil mezi Šedída a Ibn Níla. Protože zajatkyně neseděly poblíž ohně, ale opodál, nemohl si jich dřív dobře povšimnout. Teď však spatřil, že jsou uvázány k lanu. Okamžitě se zatvářil mnohem spokojeněji a i na hlase bylo znát, že se mu ulehčilo:
„Alláh mě zavedl k Stinnému brodu v pravý čas. Soudím, že tyto zajaté ženy patří k lidu Takílů. Uhodl jsem?"
„Ano," potvrdil velitel.
„Je tu tedy Šedíd, vrchní služebník králův?" „Já sám. Ale kdo jsi ty, že znáš moje jméno?"
„Jsem Amr z banú Baggára a sídlím v mišrá Omm Išrín. Jsem přítelem muže, kterého také znáš, přítelem Ibn Asla." „Je tvé přátelství k němu v nějaké souvislosti s tvým příjezdem?"
„Ano, posílá mě k tobě jako posla."
„Ibn Asl tě ke mně posílá? Ne do mého bydliště, ale sem, na toto místo, kdes mě jen náhodou zastihl? Měl jistě nějaký zvláštní důvod."
„Ovšem. Ostatně docela dobře věděl, že tě tu najdu. Říkal, že dvakrát do roka opouštíš svou zemi a jedeš do Fašody a že tyto cesty podnikáš v určité dny."
„Jaké poselství mi přinášíš?"
„Je to varování. Nemáš se příliš přibližovat k Nilu a nemáš otroky vést přímo do Fašody, ale schovat je někde v okolí a pak se odebrat k Ibn Mulajovi, sandžaku Amautů, a říci mu, kde jsou otroci ukryti."
„K čemu ty okolky?"
„Protože se v těchto končinách pohybuje cizí efendi, který otrokáře chytá a předává rajjisovi efendiná"
„Alláh nechť toho psa zničí" zasyčel Šedíd. „Kara ben Nemsí je krom toho křesťan."
„Nechť ho Alláh po celou věčnost trestá v nejhorším koutě pekla!"
„Mám ti říci, že teď je pravděpodobně s rajjisem efendiná na cestě do Fašody, plují tam po Nilu. Protože však dosti často vystoupí na břeh, mohli by tě snadno odhalit a lapit, kdyby ses řece přiblížil tuze blízko. Proto mě Ibn Asl posílá. Mám tě varovat"
„To nebylo nutné. Co je mi do místokrálových zákonů! Sloužím svému králi. Naše právo dovoluje prodávat otroky. Když jednám podle vlastního zákona, nemůže mi to nikdo zazlívat. Kromě toho máme mocného ochránce v mudíru z Fašody, který rajjisovi efendiná překazil už leckterý zátah zrovna před nosem. Čeho bychom se tedy báli? Nezměním svou obvyklou cestu a kvůli nějakému proklatému křesťanskému psu teprve ne! Naopak, těšilo by mě, kdybych se s ním potkal. Rozdrtil bych ho v pěstech!"
Šedíd zvedl mohutné dlaně a výraz jeho obličeje, jinak ne nepříjemného, se najednou změnil. Lze si představit, s jakým zaujetím jsem naslouchal rozmluvě. Měl jsem přitom radost, že ani Šedíd, ani posel nevědí pranic o sesazení bývalého fašodského mudíra. Právě tak jsem se zaradoval, když jsem slyšel, že albánský sandžak je skutečně tím mužem, jenž udržuje spojení s Ibn Aslem tak, jak nám to řekl Ibn Aslův nadporučík. Věděl jsem teď bezpečně, na koho se musím obrátit. Šedídova slova prozrazovala velké sebevědomí. To mi bylo jen vhod, protože čím bezpečnější se cítil, tím víc hnal vodu na můj mlýn. A to jsem ještě netušil, co všecko uslyším. Amrovi se Šedídova bezstarostnost nelíbila a varoval ho:
„Jen nebuď tak sebejistý! Cožpak myslíš, že by mě byl Ibn Asl k tobě poslal, kdyby nebyl přesvědčen, že je to bezpodmínečně nutné? Ten křesťan je prý nebezpečnější nežli rajjis efendiná sám!"
Tu Šedíd povstal v celé své výšce a mohutnosti.
„Mlč a raději se na mě podívej! Vypadám, jako bych se bál jednoho člověka, a k tomu křesťana? Pět deset takových psů srazím najednou!"
„Ano, jsi silný, Ibn Asl mi to povídal. Ale řekl mi také, že ten křesťan je stejně silný, ba možná silnější než ty."
„Silnější než já? Jak mě může Ibn Asl takto urážet? Nade mnou ještě nikdy nikdo nezvítězil!"
„Nechtěl tě urážet, jistě neměl na mysli tělesnou sílu, ale převahu, jakou má lstivý muž nad svým protivníkem. Ten ďaur je prý výlupek vší prohnanosti. Dokázal uhádnout všecka, i ta nejskrytější tajemství, a pokaždé ten, kdo mu chtěl nastražit past, sám do té pasti spadl. Ibn Asl mi o tom leccos vyprávěl. Neměl moc času, ale ta trocha, co mi sdělil, by tě jistě varovala a vybídla k největší opatrnosti."
„Vyprávěj tedy! Rád bych na vlastní uši slyšel, proč se má zbožný muslim třást před bezbožným křesťanským psem!"
Šedíd opět usedl a posel vyprávěl o našich příhodách s Ibn Aslem. Šedíd nakonec uznal:
„Ten Kara ben Nemsí je zřejmě opravdu tuze nebezpečný. Dobrá, budu se mu vyhýbat, ne proto, že bych se ho bál, avšak že si to přeje Ibn Asl. Kde je teď tvůj pán?"
„Přijel do mišrá Omm Išrín včera v poledne. Hned nato sem se vydal na cestu. Z toho můžeš usoudit, že je dnes večer už hezký kus cesty za Machádat el Kelb."
„Pojede do Fašody?" „Ano."
„Ale když jsou všichni jeho lidé v zajetí, kde vezme nové muže na lov otroků?"

„Ibn Asl chce naverbovat Šilluky a Nuéry, snad i Dinky, až jak se mu naskytne příležitost. Musí to však být brzy, protože rajjis efendiná je mu v patách. Ibn Asl se musí skrýt ve Fašodě, protože tam na tebe chce počkat. Vidíš, teď si vzpomínám: vzkazuje ti, ať nespouštíš z očí zvlášť jednoho těchto otroků. Mám ti říci, že je to muž, kterého si před šesti měsíci při tvé poslední cestě objednal.“
„Ano. Hafíd Sachr. Tamhle leží. Je to ten první na laně.“
„Ibn Aslovi tuze záleží na tom, aby toho muže znovu dostal do rukou. Máš ho dát přísně střežit“
„Dám si na Hafída Sachra pozor. Ale Ibn Asl zapomněl na to nejhlavnější. To, na čem nejvíc záleží, mi nevzkázal. Co když se teď potkám s Karou ben Nemsím? Neznám ho a snadno mu mohu padnout do lstivě nastražené léčky. Ibn Asl ho viděl, a dokonce s ním mluvil. Jak mohl zapomenout a neposlat mi přesný popis toho psa?“
„Alláhu! Jsem já to posel!“ udeřil se Amr do čela. „Nezapomněl na to on, ale já. Dal mi dokonce velmi přesný popis a připojil ještě další jméno, znělo Ibn Níl.“
Běda! Rozmluva se stočila nežádoucím směrem! Sáhl jsem bezděčně po revolveru. Jestli tenhle muž dostal náš přesný popis, pak jsme odhaleni!
Ibn Níl měl stejnou myšlenku, otočil se ke mně se znepokojeným, zkoumavým pohledem.
„Ibn Níl?“ zeptal se. „Kdo je to?“
„Mladý muž, který je sice muslim, ale toho ďaura ustavičně doprovází. Alláh nechť ho zničí! Nikdy se nikde neobjeví jeden bez druhého. Proto mi dal Ibn Asl popis obou.“
„Sděl mi jej.“
„Tenhle Ibn Níl je asi dvacet let starý a bezvousý, štíhlý, ale má velkou sílu. Oči má tmavé, tváře plné. Oděv, který měl naposledy na sobě...“
Amr se odmlčel a změřil si Ibn Níla udiveným pohledem. „To je divné! Popis toho odrodilého muslima se hodí na mladíka, který tu sedí po mém boku.“
„Jistě se mýlíš.“
„Ale povídám ti, přesně se shoduje.“
„To je možné, vždyť jsi toho Ibn Níla neviděl a tmavé oči i vlasy, štíhlou postavu a plné tváře má na tisíce mladíků. Jenže tento mladý muž je mimo jakékoliv podezření, protože je to slavný chatíb ze svatého řádu sidi Senúsího.“
Posel zkřížil ruce na prsou a uklonil se Ibn Nílovi.
„Pak se ovšem mýlím. Nechtěl jsem tohoto mladého chatíba Alláh mu žehnej urazit“
Bohudíky! To menší nebezpečí bylo šťastně za námi ale to horší nás teprve čekalo. Vskutku, Šedíd už začal:
Tenhle Ibn Níl není pro mne tak důležitý. Hlavní je ďaur Toho mi musíš popsat do všech podrobností“
V skrytu duše jsem si přál, aby ty podrobnosti nesouhlasili se skutečností. Ale kdež! Ibn Asl vtloukl svému poslu do hlavy „zatykač“ na mě co nejdůkladněji. Sotvaže Amr popsal moji postavu, můj obličej i části mého oděvu, znovu se zarazil a strnule, překvapeně se na mě zahleděl.
Alláh je velký! Bylo by to možné? Tady přece sedí muž, kterého popisuji. Je to on, je to on! Každá pochybnost je vyloučena!“
Lze si představit, jaký rozruch jeho slova vzbudila. Všecky pohledy se upřely na mne. Dokonce i zajatci zvedli hlavu a jeden z nich zvolal:
„Hamdu li'lláh! Teď jsem snad zachráněn!“
Naštěstí si jeho slov nikdo nevšiml, protože všichni sledovali jenom mne. Slyšel jsem je pouze já, neboť jsem se tímto mužem už chvíli v duchu zabýval. Pronesl je Hafíd Sachr a tak se jmenoval zmizelý bratr průvodce Ibn Vaska z Matafábdy, jehož jsem měl hledat. Byl by to snad on sám? Ibn Ast po svém poslu vzkázal, ať jej obzvláště střeží. Hafíd Sachr pro otrokáře zřejmě mnoho znamenal. Přikláněl jsem se k názoru, že jsem zde zmizelého Ibn Vaskova bratra našel třebaže mi tu leccos nesouhlasilo. Ale teď mě zajatcův výkřik utvrdil v mém mínění. Slyšel poslovo vyprávění, pokládá mě zřejmě za nebojácného a podnikavého člověka, domnívá se, že jsem-li cizí efendi, mohla mě sem přivést jen touha osvobodit zajatce. Proto mu ze rtů vyklouzla ta neopatrná slova. Neměl jsem však čas všímat si ho dál, museť jsem se soustředit na nebezpečí, jemuž jsem byl teď vystaven já sám.
Blýskl jsem pohledem po Ibn Nílovi, a uklidnil jsem se. Nebyl ani trochu polekaný, ale usmíval se, rozpačitě a zároveň udiveně, jako by se nesmírně divil takové shodě a podobě. Mohl jsem se na něho spolehnout a být si jist jeho chováním.
Zadíval jsem se rozčilenému Amrovi do obličeje jakoby tázavě a mlčel jsem. Počínal jsem si, jako bych mu nerozuměl, ale nemám žádný důkaz, že je pravá. Prosím tě tedy, pomoz mi, abych ti mohl plně důvěřovat“
„Ty mi vskutku nedůvěřuješ?“ zeptal jsem se s předstíraným úžasem. „Mám ti dokázat, že jsem ten, který jsem? Pověz mi, kde to teď jsme?“
„V Machádet ed Dill.“
„A kde je onen efendi, jak ti to vzkázal sám Ibn Asl?“ „Cestuje po Nilu.“
„Mohu být tedy Kara ben Nemsí?“
„Ibn Asl se to jen domnívá. Kdyby souhlasil jen popis jednoho z vás, byl by omyl možný, ale protože souhlasí popis vás obou, je to s tebou tuze špatné. Jestli jsi ten efendi, musím tě zabít“
„Ale já nejsem!“ „
„To není prokázané. Máš u sebe důkaz, že mluvíš pravdu?“ „Jediný a nejlepší důkaz jsem já sám.“
„Musím tě proto zajmout a podržet tě v zajetí tak dlouho, dokud tě neukážu Ibn Aslovi.“
„To neuděláš, tím bys nás rušil v našem posvátném díle.“ „Když mě nepřesvědčíš, nemohu na tebe brát žádný ohled.“
„Budeš, protože jistě víš, že příslušníci našeho řádu dovedou ovládat tajné a mocné síly. Použil bych jich proti tobě. Obyvatelstvo těch končin je nesmírně pověrčivé. Proto moje slova vyvolala strach a zděšení, jak jsem zamýšlel. Šedíd

byl v málo záviděníhodné situaci. Jestli jsem Kara ben Nemsí, musí mě zajmout. Ale jestli mě obviní neprávem, pak nejsem jen svatý muž, ale zároveň i kouzelník, který může vyvolat všecky dobré i zlé duchy a pomstít se. Před těmito kouzly měl hrůzu, ale posel ho dalšími a dalšími poznámkami popouzel proti mně, až konečně Šedíd prohlásil:
„Nevím, co mám udělat. Nerad bych ti projevil nedůvěru, ale ty nemůžeš nijak dokázat, kdo jsi. Mohl bys zato odstranit mé pochybnosti dvojím způsobem. Učinil bys to?“ „Nejprve řekni, co chceš?“
„Slyšel jsi, že ten efendi je silák. Bojuj se mnou, abych posoudil, jestli máš kromobyčejnou sílu.“
Tato Šedídova podmínka mi byla k smíchu: zřejmě ho nenapadlo, že by se nějaký silák mohl přetvařovat a vydávat se za slabšího. Samozřejmě bych k zápasu přivolil, ale musel jsem se tvářit, že by tím byla ohrožena čest mého domnělého stavu:
„Říkáš, že mám s tebou bojovat. Ale my jsme vychováváni, abychom dovedli kázat, ne bojovat. Srovnej svoji a moji postavu. Kdybych se s tebou pustil do zápasu, musel bych podlehnout. To je jisté“
„Nezáleží vždycky jenom na postavě.“
„Ano,“ souhlasil Amr. „Cizí efendi také není žádný obr, jak mi řekl Ibn Asl, a přece má takovou sílu, že se s ním nemůže nikdo měřit. Jestli jsi ten ďaur, jistě Šedída přemůžeš. Když ho nepřemůžeš, je to důkaz, že nejsi ten cizinec.“
„Je tomu tak,“ usmál se Šedíd. „Když máš dobré svědomí bojuj se mnou. Jestli to neuděláš, budu předpokládat, že se bojíš, aby ses svou silou neprozradil. Rozhodni se tedy!“
Hrál jsem svou úlohu, jak jen jsem uměl; povstal jsem tedy, jako bych se chtěl pustit do zápasu, ale řekl jsem zamyšleně:
„Kdyby se v Džarabúbu rozneslo, že jsem s tebou bojoval a byl poražen, ztratím u většiny lidí úctu, kterou musím požadovat.“
Můj Ibn Níl, který ne nadarmo jedl vtipnou kaši, mi přišel ha pomoc:
„Kdo by to prozradil, ó mudíre? Z těchhle mužů jistě nepřijde do našeho domova ani jediný, a mou mlčenlivostí si můžeš být jist.“
„Slyšíš,“ obrátil se ke mně Šedíd. „Když tě přemohu, tvá důstojnost tím nebude nijak dotčena. Tvoje námitka je tedy nepodstatná a já tě ještě jednou vybízím, aby ses rozhodl.“
„Dobrá, nechť je po tvém. Jaké jsou podmínky zápasu?“ „Svlékneme svrchní šat a uchopíme se v pevném objetí. A kdo z nás zvedne v tomto postavení toho druhého do výše a pak ho položí na zem, ten vítězí. Jsi srozuměn?“
„Ano, nic proti tomu nemám,“ odpověděl jsem a svlékl jsem si stejně jako on svůj háik.
Předem jsem se rozhodl, že se nechám od Šedída porazit. Ale nesměl jsem přitom klást příliš malý odpor, abych tak nevzbudil jeho podezření:
Postavili jsme se proti sobě. Takíl přistoupil ke mně a obemknul mě svými mohutnými pažemi, i já jsem ho sevřel v objetí. Snažil se mě zvednout. Vzdoroval jsem mu, bránil jsem se jako dosti silný muž. Dvakrát se mu podařilo odtrhnout mi nohy od země, ale nebylo pro mě těžké znovu se postavit. Potřetí však sebral všecku svou sílu, levici nechal na mých zádech, ale pravicí mi nadzvedl lýtka, takže jsem se octl ve vodorovné poloze, a pak mě položil na zem. Byl jsem přesvědčen, že kdybych chtěl, ubránil bych se a mohl bych s ním učinit totéž.
„Mudír není slabý,“ mínil obr. „Je dosti silný, ale není to neobyčejná síla.“
„Věděl jsem, že budu poražen,“ prohlásil jsem, zatímco jsem se zvedal ze země. „Na muže, jako jsi ty, prostě nestačím. Prohrál jsem.“
Předstíral jsem přitom, že sotva popadám dech.
„Ano. Nejsi žádný obr. V první zkoušce jsi tedy obstál. Teď provedeme druhou.“
„Jakou?“ „Jsou prý křesťané, kteří znají korán, ale nazpaměť, tak jako muslim, se jej nemůže naučit žádný ďaur. Jsem přesvědčen, že nevěřící nedokáže správně odříkat súru El kaffár, Znáš ji?“
„Ovšem.“
Je to stá devátá súra, a Mohamed prý ji pronesl, když po něm několik Arabů chtělo, aby rok uctíval jejich bohy, pak že budou stejně dlouho vzývat jeho boha. Je krátká, jen několikařádková, ale pro zvláštní pořádek slov je i pro Araba těžké správně ji odříkat. Proto se jí používá zejména tehdy je-li někdo podezřelý z opilství, protože opilec ji nedokáže odříkat bez klopýtnutí až do konce. Totéž předpokládal Šedíd i u křesťana.
Uposlechl jsem a začal jsem tak rychle, že mě stěží mohl sledovat.
„Nevěřící. Ve jménu Boha milosrdného, slitovného.
Rci: „Nevěřící! Já nebudu uctívat to, co vy uctíváte, a vy nejste ctitelé toho, co já uctívám, a já nejsem ctitelem toho, co vy jste uctívali, a vy neuctíváte to, co já uctívám.
Vy máte své náboženství a já své náboženství mám.“
V překladu snad zní tato súra těžkopádně, ale v arabštině je tomu jinak. Skloňování slova ihtarama uctívati je tak nepravidelné, že se jen stěží lze ubránit záměně kladného tvaru za zápomý a první osoby jednotného čísla za druhou osobu množného. Když jsem skončil, prohlásil Šedíd: „Vskutku, dovede to, a tak rychle a bez nejmenšího přeřeknutí. To nemůže být nevěřící!“
„Ale já si vzpomínám,“ vpadl mu Amr tvrdohlavě do řeči, „že Ibn Asl říkal, jak ten nevěřící efendi zná arabštinu i korán tak, jako by se u nás narodil a učil se u nejlepšího mudíra rise v Káhiře. Dej si pozor! Nesuď ukvapeně, mohl by ses snadno splést.“
„Myslíš? A jak ho mám ještě zkoušet?“
To znělo nebezpečně. Posel byl vskutku přesvědčen, že jsem Kara ben Nemsí. Jeho vlivem se mohlo Sedídovo dobré mínění o mně změnit lehce v pravý opak. Nebylo radno vyčkávat zde, až se to stane. Proto jsem předstíral hněv:
Další zkouška? Ani mi nenapadne! Víte, kdo to je mudír z Džarabúbu? Stojím vysoko nad tebou. Přesto jsem se snížil k zápasu s tebou i k odříkání súry koránu. To bylo víc než dost. Mám se před vámi dál ponižovat? Ne! Kdo takto urazil

mudíra a chatíba našeho řádu, nesmí čekat, že budou déle pobývat v jeho přítomnosti. Byli jsme k vám pohostinní, dovolili jsme vám dlít v naší blízkosti. Ale teď opustíme toto místo a obrátíme se k vám zády...“
„Ne, to nesmíte!“ přerušil mě prudce Amr. „Nepustíme vás! Zadržím vás třeba i násilím“
„Chceš vztáhnout ruku proti mužům Alláhovým?“ „Ano. Posaď se.“
Amr napřáhl ruku, aby mě přinutil usednout. Ustoupil jsem o krok a zahřímal jsem na něho:
„Stůj, ty neopatrný! Mám tě proklít takovou kletbou, že ti vyschne tělo a zchřadne duše? Jestli chceš zkusit, dal-li nám Alláh do rukou svoji kletbu laina, anebo ne, nic proti tomu nemám. Ale říkám ti, že tvůj život pak bude strašný a tvůj konec plný děsu a hrůzy. Kdo nás chce zadržet, ať nás zadrží! Čí ruka se opováží dotknout se nás?“
Ohlédl jsem se kolem dokola. Všichni mlčeli, seděli nebo stáli nepohnuti a vylekáni nejenom mými slovy, ale jistě víc i tónem, jímž jsem je pronesl. Šel jsem do křoví a odvázal jsem svého velblouda. Totéž učinil i Ibn Níl. Nasedli jsme a hnali jsme zvířata do vody. Nikomu ani nenapadlo nám v tom bránit nebo prosit nás, abychom zůstali. Nezaznělo jediné slovo, nezaznělo jediné zvolání na rozloučenou. Byl jsem tomu rád.

NEZVĚSTNÝ

Jak jsem předpokládal, brod nebyl hluboký. Voda nesahala velbloudům ani po břicho. Na druhém břehu bylo trochu křovin a dále pak tráva, ovšem jen do vzdálenosti, kam se dostala vláha.
Jakmile jsem usoudil, že jsme z dohledu, obrátil jsem se vlevo proti jezeru. Ibn Níl doposud mlčel, ale teď se ozval:
„Jedeš na východ, efendi! Ale naše cesta vede k jihu. Proč odbočuješ?“
„Ze dvou důvodů. Za prvé Takílové nesmějí najít naše stopy. Kdybychom pokračovali až tam, kde končí tráva a začíná písek, objeví zítra ráno naše stopy v písku. Ale v trávě je už nenajdou, protože do rána se stébla znovu narovnají. Nablízku je voda, spadne i rosa, a zdusaná tráva se už po několika hodinách vzpamatuje.“
„Myslíš, že nás budou Takílové pronásledovat?“
„Jsem si tím jist. Budou nám chtít zase odebrat Hafída Sachra.“
„Hafída Sachra? Ano, to jméno tam padlo. Bylo mi to nápadné. Je to jméno bratra, jehož hledá průvodce z Malábdy. Domníváš se snad, že je zde u Takílů?“
„Určitě.“
„A ty ho chceš osvobodit?“
„Ano. A to je druhý důvod, proč teď mířím na východ k jezeru.“
„Alláhu! Čeká nás zase dobrodružství! Efendi, ten, kdo jede s tebou, má o nebezpečné zážitky postaráno! Víš, už jsem začínal mít před chvílí strach, když uhádli, kdo jsme. Proč ses tak ponížil a podrobil se zkouškám?“
„To bylo to nejrozumnější, co jsem mohl udělat. Kdyby Šedíd bezpečně věděl, že jsem Kara ben Nemsí, nejel by do Fašody sám, ale poslal by tam spěšného posla a varoval by Ibn Asla i sandžaka Amautů. Naše jízda do Fašody by neměla smysl ani úspěch. Stejně jsme toho vyslechli dost. Šedíd to ví a uvažuje o tom právě tak jako my.“
„To je pravda, efendi. Jedeme teď směrem na východ, abychom Takíly zmátli. A pak zase odbočíme k jihu?“
„Ne. Pojedeme po tomto břehu zpátky, až se dostaneme k úzké a strmé úžlabině, přes kterou bychom nemohli s velbloudy přejet. Zůstaneš tam a ohlídáš zvířata, zatímco já se dostanu na druhý břeh a přivedu Hafída Sachra.“
„Co s ním zamýšlíš?“
„Hafíd Sachr musí s námi do Fašody.“ „Jenže to potřebujeme velblouda.“ „Vezmu jednoho Takílům.“
„Hm! Odvázat Hafída Sachra z lana, aniž by to někdo zpozoroval, a pak ještě ztrácet drahocenný čas a ukrást velblouda, to je na jednoho člověka moc.“
„Nic bych proti tomu neměl, abys šel se mnou, jenže někdo musí zůstat u velbloudů, jsou tu dravé šelmy.“
„Myslíš, že tu opravdu jsou?“
„Kde je voda, tam je život, a kde je v těchto končinách život, tam jsou jistě i šelmy.“
„Domníváš se, že bych dokázal ubránit velbloudy proti lvu? Jestli mi odpovíš ano, budu ti vděčný za důvěru, ale nemyslím, že bych si ji zasloužil. Nebojím se, to víš. Ale složit lva, k tomu patří něco víc nežli nebojácnost. Při návratu bys našel rozsápané velbloudy i mne. Proto bude v každém případě lepší, když mě vezmeš s sebou.“
Ibn Níl měl pravdu, proto jsem souhlasil. Bylo to správné mohl jsem se dostat do situace, kdy budu potřebovat pomocníka.
Jak jsem už dříve popsal, Nidd en Níl tvořilo na místě, kde jsme ho dosáhli, úzkou úžlabinu, v níž nebyla voda. Pak jsme se museli obrátit vpravo, jeli jsme podél prvního jezemího výběžku, a teprve pak jsme se dostali k brodu, putovali jsme na severní straně. Ale teď jsme jeli zpět po jižní straně a dostali jsme se k suché úžlabině. Cesta nebyla obtížná, protože svítil měsíc. Byl bych ale dal přednost tmě.
Zastavili jsme, sesedli a pevně jsme uvázali velbloudy ke kmenům stromů. Byl bych tu rád nechal pušky, avšak mohli jsme se potkat s nějakým větším dravcem, proti němuž se nic nesvede s nožem či revolverem, a proto jsme pušky vzali s sebou.
Sešplhali jsme do úžlabiny, pak zase vylezli nahoru a poté jsme se pustili cestou, kudy jsme předtím s velboudy jeli k brodu. Šlo nám to teď samozřejmě pomaleji, než když jsme seděli v sedle.
Poblíž brodu jsme zjistili, že tam žádný oheň nehoří. Uvítal jsem to, neboť to byl pro mě důkaz, že Takílové spí. Nechal jsem Ibn Níla u jednoho stromu a plížil jsem se dál sám. Asi sto kroků od tábořiště jsem si lehl na zem a plazil se. Měsíc už stál vysoko a na prostor tábořiště dopadaly stíny stromů, což bylo pro mne velice výhodné. Takílové postavili jen jedinou hlídku, jistě kvůli otrokům, protože muž pomalu přecházel kolem nich sem a tam. Neviděl jsem ho sice, ale slyšel jsem jeho tiché kroky. Nežli jsem mohl něco podniknout, musel jsem se důkladně rozhlédnout. Proto jsem se plížil kolem tábořiště. Všecko bylo tak, jak jsme to zde opustili. Zajatci leželi na svém starém místě, Takílové

také. Abych še dostal k muži, jehož jsem považoval za Hafída Sachra, musel jsem zneškodnit strážce. Sedla byla nakupena na dvou hromadách. Velbloudi leželi, přežvykovali, někteří s předními nohama spoutanýma stáli u vody v křoví anebo v trávě a pásli se. Vrátil jsem se pro Ibn Níla. Připlížil se se mnou tak blízko, jak to jen šlo. Pak musel tábor obejít, měl za úkol počkat na mě tam, kde se popásali velbloudi. Označil jsem mu strom, za který se měl skrýt. Potom jsem se znovu plížil k zajatcům.
Když mě od nich dělilo jenom deset kroků, zastavil jsem se a naslouchal. Všichni zřejmě spali, což nebyl žádný div, když byli vyčerpáni nedostatkem vody i špatnou stravou stejně jako celodenním pochodem za slunečního žáru. Nikde se ani lístek nepohnul, jen strážce přecházel sem a tam stále ve stejných místech. Přiblížil jsem se co nejvíc, nechal jsem ho přejít, pak jsem vyskočil, levicí jsem mu zakryl ústa a pravicí jsem mu zasadil ránu do spánku. Rozhodil rukama a klesl k zemi. Všecko se odehrálo naprosto tiše. Strážce byl v bezvědomí. Zvedl jsem ho a nesl jsem ho k Ibn Nílovi, aby ho střežil. Když jsem sé dostal k místu ozářenému měsíčním svitem, spatřil jsem k svému překvapení, že hlídač není žádný Takíl, ale Amr, Arab z kmene Baggárů, zvláštní posel Ibn Aslův. To mi přišlo zvlášť vhod.
„Koho to neseš?“ zeptal se Ibn Níl tiše, když jsem sev k němu přiblížil. „Je to Hafid Sachr?“
„Zatím ne. Je to Amr, kterého Takílové postavili jako hlídku k zajatcům.“
„Amr k nám byl zlý a musí být umlčen. Mám ho probodnout?“
„Ne. Vezmeme ho s sebou. Je to Ibn Aslův spojenec. Když ho odevzdáme rajjisovi efendiná, splníme tím svou povinnost.“
„Když ho probodneme, splníme ji mnohem líp.“
„Pak si Šedíd snadno domyslí, kdo tu v noci byl. Ale když vezmeme Amra s sebou, bude ho podezírat, že osvobodil Hafída Sachra a odvedl ho s sebou.“
„To je pravda, efendi. Ale to musíme vzít právě jeho sedlo a právě jeho velblouda.“
„Není to nutné. Čím lepší sedla s velbloudy sebereme, tím větší a oprávněnější bude podezření, že si schválně vyměnil svůj skromný majetek za cennější. Jen se neboj! Máme dost času, Takílové tvrdě spí.“
Svázali jsme Amra a strčili jsme mu do úst roubík. Pak jsem se opět plížil k zajatcům. Hafíd Sachr, jehož jsem hledal, byl první na laně, a to mi usnadnilo můj záměr. Zjistil jsem místo, kde leží, a snadno jsem je zase našel. Zajatci leželi do kruhu, stále připoutáni k lanu, a spali jako zabití. Nespal jen jediný, ten, kterého jsem hledal. Když jsem se ho lehce dotkl, zašeptal:
„Efendi, jsi to ty?“
„Lež tiše. Pustím se do práce.“
Hmatem jsem zjistil, jakým způsobem je Hafíd připoután a přivázán k lanu. Nato jsem několikrát máchl nožem, a byl zbaven pout. Volný však dosud nebyl. Kdyby se pokoušel vstát, mohl snadno probudit souseda. Chytil jsem ho proto za ramena a opatrně jsem ho vytáhl z kruhu, takže nenarazil ani do souseda vpravo, ani do souseda vlevo. Pak se musel za mnou plížit až k Ibn Nílovi. Když jsme se tam šťastně dostali, chtěl mě zahrnout díky, ale přerušil jsem ho:
„Teď tiše! Až později můžeš mluvit, jak jen budeš chtít. Teď si musíme pospíšit“
Amr právě přicházel k sobě. Prohledal jsem ho. Pokoušel se roztrhnout pouta a křičet, nepodařilo se mu to však. Pouta , byla pevná, a to, co mělo být výkřikem a voláním o pomoc, zaznělo jenom jako tiché huhňání. Ibn Níl mu přiložil nůž k hrudi a pohrozil:
„Ještě jednou něco takového zaslechnu, a vrazím ti dýku do srdce.“
To pomohlo. Arab byl tichý a ani se nepohnul, dokud jsme ho nedostali do patřičné vzdálenosti od tábora.
„A teď dva velbloudy, efendi,“ poznamenal Ibn Níl. „Pro každého jednoho.“
„Potřebujeme tři,“ odpověděl jsem. „Musíme teď mít více vody nežli dříve, a tak musíme mít i velblouda, který ponese měchy. A musíme s sebou vzít i pár měchů, protože teď máme jenom dva.“
„Dovol, abych šel pro velbloudy, efendi. Znám naše zvířata,“ hlásil se Hafíd Sachr. „Najdu tři nejlepší.“ Odkvapil, dřív nežli jsem ho mohl zadržet, a tak mi nezbylo než čekat, dokud se nevrátí. Neměl jsem velkou radostť, z jeho ochoty, mohla zmařit celý můj plán. Naštěstí to dobře dopadlo. Asi po čtvrthodince, která se mi zdála dlouhá jako hodina, byl zpátky.
„Jsem hotov, efendi. Můžeme vyrazit“ „Hotov? S čím?“
„Přenesl jsem přes brod tři sedla a tři měchy. Neviděl jsi to?“
„Ne. Zřejmě sis počínal velice obezřele.“
„To bylo nutné. Tři nejlepší velbloudi jsou také připraveni. Můžeme vyrazit“
„Nevšiml sis, jestli se snad někdo ze spáčů nevzbudil?“ „Všichni spí. Bez starosti mě následuj!“
„Vezmi si tenhle nůž a tuto pušku! Sebral jsem je Amrovi. Musíš teď být ozbrojen.“
Hodil jsem si Amra přes záda a nesl jsem ho. Hafíd Sachr nás zavedl k brodu. Měl tam uvázány tři velbloudy. Neodvážili jsme se na ně nasednout, protože by přitom mohli zahýkat. Ibn Níl a Hafíd převáděli zvířata, já jsem nesl Amra a tak jsme se brodili vodou, která mi tu sahala až po pás.
Když jsme se dostali na druhý břeh, zbavil jsem Amra pout na nohou, aby mohl jít. Velbloudům jsme dali sedla, ale jen lehce, aby si to nechali líbit. Pak jsme pokračovali směrem k jižní straně jezera. Každý z nás vedl jedno zvíře, já kromě toho ještě Amra, a Ibn Níl s Hafídem nesli měchy s vodou. Urazili jsme hezký kus cesty, pak teprve jsme se zastavili, abychom velbloudy řádné osedlali. Teď už mohli řvát. Takílové by je už nezaslechli. Svého zajatce jsem si dal napříč před sebe. A když seděli v sedle i oba moji společníci, vyjeli jsme klusem k našim velbloudům.
Najdeme je ještě? Ano, byli tu. Sestoupili jsme a uvázali jsme tři právě přivedená zvířata poblíž. Amra jsme připoutali ke stromu a utábořili jsme se vedle něho. Vyňal jsem Ibn Aslovu poslu roubík z úst a zeptal jsem se ho:
„Teď už víš, kdo jsem?“ Neodpověděl. „Vím, že nejsi hluchý, a jsem zvyklý dostat na svou otázku odpověď. Jestli máš ústa zamčená, mohu ti je snadno otevřít karabáčem. Tak zčerstva odpověz!“

„Ano, vím!“ vyjel hněvivě. „Jsi Kara ben Nemsí efendi, a tvůj průvodce, to je Ibn Níl.“
„Ale efendi prý má neobyčejnou tělesnou sílu, a mne přemohl Šedíd!“
„Přetvařoval ses. Tušil jsem to.“
„Jenomže já jsem bez zakoktání odříkal súru El kaffár. Jakpak mohu být křesťanský efendi?“
„Ty umíš všecko?“
„Všecko ne, ale leccos. Tak například umím vytáhnout ze zástupu Takílů jednoho Araba z kmene Baggára, dopravit ho do Fašody a tam ho odevzdat rajjisovi efendiná“
„Proč by mě měl potrestat? Co jsem udělal?“
„Máš méně myšlenek nežli krokodýl peří. Ale já už se postarám, abys začal přemýšlet! Rajjis efendiná...“
„Toho se nebojím!“ skočil mi posměšně do řeči.
„Dobře vím proč. Myslíš, že tě před ním ochrání mudír z Fašody.“
Amr to potvrdil, i když ne přímo:
„Co je efendi proti mudírovi? Jakou moc má efendi?“ „Tak se může ptáť jenom člověk, který se ničemu neučil, nic neví a ničemu nerozumí. Tvá hlava je jako vejce, z kterého zbyla jen skořápka. Říkám ti, velcí páni, urození princové a synové sultánovi mají titul efendi. Ministrové připojují k jménu titul efendi a také místokrál v Egyptě rád slyší, když ho oslovují efendi. Ale co je mudír z Fašody proti těmto mocným pánům? Znáš vůbec toho mudíra?“
„Ano.“ „Pověz mi tedy jeho jméno!“ „Alí efendi el Kurdí.“
„To není pravda.“
„Jak to můžeš tvrdit, ty cizinec, který nezná tuto zemi ani zdejší poměry.“
„Vypadá to tak, že přece jen je znám líp nežli ty. Mudír z Fašody se jmenuje jinak. Je ti snad známo jméno Alí efendi Abúl Chumsumíja?“
„Ano.“ „Tak poslouchej dál. Slavný generál Músá paša byl teď na přání rajjise efendiná ve Fašodě, odvolal El Kurdího a dosadil Abúl Chumsumíju. El Kurdí byl odvezen do Chartúmu jako vězeň. Stalo se to na zákrok rajjise efendiná. Teď mi můžeš dál lhát o tom, že snad není tak mocný jako tvůj , zrádný mudír El Kurdí!“
Amr mlčel. Moje novinka ho velice znepokojila.
„Teď víš taky, jak dalece se můžeš spoléhat na toho svého El Kurdího,“ pokračoval jsem. „Už nemůže brát pod svou ochranu vyslovené zločince. Teď by děkoval Alláhovi, kdyby měl sám někoho, kdo by se za něj chtěl přimluvit. Až tě předám rajjisovi efendiná, předvede tě před nového mudíra, a pak se dozvíš, že tenhle muž nese své jméno plným právem. To znamená: Otec pěti set ti dá jako úvod k prvnímu výslechu okamžitě vyplatit pět set ran.“
„Mně, svobodnému Arabu?“
„Tobě, poslu otrokáře Ibn Asla! Kým nebo čím jsi dál, to nás nezajímá“
„Upozorňuji tě, že mě pomstí všecky kmeny Baggárů. Jestli mě budete bít, je to pro vás mnohem horší, než když mě zabijete. Pamatuj si to!“
„Tvoje kmeny, i kdyby jich bylo sto či tisíc, mi nemohou nic udělat. Mají nade mnou právě tolik moci jako nad tebou ochrany. Přesto jsem ochoten propustit tě zítra na svobodu, mám však jednu podmínku.“
„Jakou?“ „Řekneš mi po pravdě, jak jsi poznal Ibn Asla. A odpovíš mi na všecky otázky o jeho osobě.“
„To neudělám.“ „
„Tak jsme spolu domluvili. Když nechceš mluvit teď, kdybych tě byl odměnil propuštěním na svobodu, otevře ti Otec pěti set ve Fašodě ústa a budeš mluvit bez odměny.“
Tu mi skočil do řeči Hafíd Sachr:
„Efendi, jestli chceš poznat zlobu Ibn Aslovu, pak jsem já člověk, který ti může o něm vyprávět znamenitý příklad.“
„Rád bych tě o to požádal. Ale předtím se musíš leccos dozvědět o mně, protože...“
„Ó efendi,“ přerušil mě, „znám tě už. Slyšel jsem o tobě od Amra, když o tobě vyprávěl Šedídovi. Ležel jsem nablízku a všecko jsem slyšel. Neměl jsem ani potuchy o tom, že znáš mého bratra, ale v tu chvíli jako by mi jakýsi hlas šeptal.“ Kara ben Nemsí osvobodil už tolik lidí. Jestli je to ten muž, který tu sedí, jistě přišel proto, aby tě zachránil. Proto jsem byl tak neprozřetelný, že mi ze rtů unikla slova naděje. Kdyby je byl Šedíd zaslechl, bylo by se mi špatně vedlo.“
„Bylo dobře, že obr vyslovil tvoje jméno, protože tím upoutal moji pozornost k tobě, a jen proto jsi teď na svobodě. Ostatně byl bys tak jako tak ve Fašodě propuštěn na svobodu, protože jsem si umínil, že tam požádám mudíra, aby po tobě pátral. Znáš mě tedy trochu z vyprávění Amrova, a já už mohu připojit jen pár maličkostí. Přijel jsem si do Malábdy prohlédnout proslulou Krokodýlí jeskyni. Ibn Vask mě tam provázel a pak mi daroval ruku ženské mumie...“
„Ruku ženské mumie?“ přerušil mě kvapně. „Popiš mi ji“
Když jsem mu vyhověl, zvolal Hafíd udiveně:
„Efendi, musel jsi mému bratru prokázat nějakou velkou službu!“
„Vůbec žádnou!“
„Ne? Nuže, pak jsi na něho udělal dojem jako nikdo jiný. Je to ruka dcery faraónovy, staroegyptské princezny. Vím, jak si ji bratr cenil, a mám radost, že se ti tak rychle podařilo získat jeho náklonnost.“
„Ta náklonnost je oboustranná, to tě mohu ujistit. Mám princezninu ruku v brašně u sedla a mohu ti ji ukázat, jakmile se rozední. Když Ibn Vask slyšel, že mám namířeno do Chartúmu, vyprávěl mi o tvém zmizení, které si neuměl vysvětlit, a prosil mě, abych po tobě pátral.“
„A bratr po mně předtím nepátral?“
Všemožně se snažil najít tě, ale bohužel mamě. Jak se mi zdálo, dopustil se při tom velké chyby, protože příliš důvěřoval obchodníku Burajdu el Amínovi, vašemu obchodnímu příteli. Ten muž neměl vědět, že tě někdo hledá. Měl jsem silné podezření, že tvoje náhlé zmizení nějak souvisí právě s ním.“
„Ovšemže!“ zvolal Hafíd Sachr. „On mě přece vydal Ibn Aslovi!“ „Vida, to jsem si myslel! Když o něm tvůj bratr

vyprávěl, leccos se mi nezdálo dost jasné. Burajd má sice přízvisko el Amín, čestný, ale mně moc čestný nepřipadal. Vyplatil prý ti mnoho, peněz, ale tvrdil, že dál o tobě nic neví. To se mi nezdálo dost dobře možné. Umínil jsem si, že budu toho člověka tajně pozorovat, že ho budu sledovat, aniž o mně zví. Ale moje cestovní zážitky mě od mého plánu odvedly tak daleko, že jsem se zatím do Chartúmu nedostal."
„A to bylo moje štěstí. Kdybys nás byl dnes nepotkal, nikdy bych se už nedostal na svobodu."
„To se asi mýlíš. Ibn Asl býval pomocníkem v obchodě Burajda el Amína. Když jsem to slyšel, okamžitě jsem usoudil, že se o tvém pobytu nebo o tvém osudu nejbezpečněji dovím od něho. Pak jsem měl další důvody k tomu, abych ho pronásledoval a dostal ho do rukou. To se nám muselo dříve či později podařit, a pak by mi byl musel prozradit, co se s tebou stalo."
„Přesto vzdávám Alláhovi díky za to, že ti to mohu sám vyprávět už teď. Nikdy jsem nemyslel, že by mě mohlo potkat takové neštěstí, a skutečně nevím, čím jsem si je zasloužil."
„Snad to byla zkouška, kterou na tebe Alláh seslal, aby očistil tvé srdce a obrátil tvou mysl k vyšším cílům."
„Efendi, máš pravdu! Ve své bídě jsem se Alláhovi rouhal proklínal jsem svůj život a zlořečil jsem lidem. Někdy ke mně přicházely lepší, světlejší myšlenky, ale uzavřel jsem jim bránu svého srdce. Teď tu však stojím jako jiný člověk. Ano netrpěl jsem nadarmo."
„Tvoje slova mě upřímně těší. Ztratil jsi měsíce i léta života, ale zato jsi získal vnitřní poklady, jejichž cena není pomíjivá jako čas. A co jsi ztratil na majetku, to doufám ti budu moci jednu nahradit."
„Ty?" zeptal se Egypťan udiveně. „Jsi snad tak bohatý, efendi?"
„Ó ne, spíše chudý. Ale vím, že Ibn Asl s sebou veze mnoho peněz. Jestli ho chytím, dříve než je vydá, musí tobě i tvému bratru uhradit všecky vaše ztráty."
„Na to nepotřebuji Ibn Asla. Bezpečněji mi je nahradí Burajd el Amín."
„I on tedy měl ze zločinu zisk?"
„Samozřejmě! Burajd byl chudý, ale slušný člověk. Můj bratr to věděl a dal mu peníze na zařízení obchodu v Chartúmu. Později mu půjčil další velkou částku, aby mohl obchod rozšířit. Když nám měl dluh splatit, jel jsem do Chartúmu pro peníze. Přišel jsem k Burajdu el Amínovi. Změnil se. Měl pomocníka, který se jmenoval Ibn Asl, a ten ho upozornil, jak výnosný je obchod s otroky. Lákalo ho získat bohatství tímto způsobem, do srdce se mu vloudila ziskuchtivost. Ale má-li být obchod s otroky výnosný, je k tomu zapotřebí spousty peněz. A kdyby mi Burajd vrátil dluh, nezbylo by mu tolik. Tu mu ďábel našeptal nevracej peníze, anebo ještě lépe, dej mu je, vyžádej si stvrzenku, a pak mu je zase seber! Uposlechl hlasu ďábla. Přátelsky mě přijal, dostal jsem peníze a potvrdil jsem příjem. Pak jsem u něho ještě několik dní zůstal. Den před odjezdem jsem se rozloučil s ostatními známými v Chartúmu, protože dahabíja, s kterou jsem chtěl jet dolů po Nilu, měla vyplout už za svítání. Šel jsem brzy spát a probudil mě úder do hlavy, ale hned jsem zase ztratil vědomí. Když jsem se opět vzpamatoval, cítil jsem, že se pode mnou cosi pohupuje. Ležel jsem v lodi? Ne, takto se houpe leda malý člun, nikoli loď. Otevřel jsem oči. Bylo tma. Chtěl jsem vstát, pohnout se, ale byl jsem spoután. Hlasitě jsem začal volat o pomoc, odpověděl mi však jen zlostný hlas. Vyhrožoval mi karabáčem, když se nebudu chovat klidně."
„Odváželi tě nejspíš na velbloudu?"
„Ano. Bylo to v noci, ale neviděl jsem hvězdy, protože jsem ležel, jak jsem za svítání poznal, v ženských nosítkách, zastřených hustými záclonami. Jen si pomysli, oblékli mě do ženských šatů a upevnili mi přes obličej závoj. Víš, že o ženu skrytou v nosítkách se nikdo nesmí zajímat. Dopoledne jsme se zastavili. Velbloud poklekl a mě vytáhli z novítek. Byli jsme ve stepi. Provázelo mě pět jezdců. Čtyři jsem neznal, zato pátého o to líp - byl to Ibn Asl."
„Cože? On se opovážil objevit před tebou?" „Ó, opovážil se ještě mnohem víc. Ibn Asl měl tu drzost, že mi všecko řekl. Nebýt jeho tehdejší přítomnosti a jeho nestoudnosti, dodnes bych nevěděl, jak se všecko zběhlo. Se smíchem mi vyprávěl, že moje peníze potřebují do obchodu s otroky, že on a Burajd el Amín jsou společníci a že si výtěžek lovu rozdělí. On sám že prý byl pro to, aby mě zabili, ale Burajd že k tomu nemá dost odvahy, protože mému bratru vděčí za mnohá dobrodiní. Ale protože musím být zneškodněn, postará prý se o to, abych už nikdy nepotkal jedinou známou tvář a nikdy se nemohl vrátit. Jak to myslel, to jsem se dověděl teprve u cíle cesty, když jsme přišli do země Takílů a já byl melekovi odevzdán jako otrok. Nemusel za mě zaplatit, ale měl se postarat o to, aby mě nespatřil nikdo, kdo by mě snad mohl znát. Slyšel jsem ještě, že Ibn Asl uzavřel s melekem smlouvu, že mu melek dvakrát do roka ve smluvené době odešle do Fašody otroky, za něž dostane zaplaceno zbožím. Pak mě odvlekli."
„Kam?" „Na strašlivé místo, které jsem opustil teprve teď, kdy jsem měl být dopraven do Fašody a znovu vydán Ibn Aslovi. Víš snad, že Takílové mají měďné doly?"
„To vím."
„Vidíš, do takového dolu jsem byl odvlečen a tam jsem v poutech pracoval. Od toho dne jsem neviděl slunce. A když mě před krátkým časem odvazovali z řetězu, řekl mi člověk, který měl se mnou trochu soucitu, že mě povedou na smrt."
„Jak to? Na smrt?"
„Při poslední dodávce otroků mě Ibn Asl požadoval zpátky. Nepohodl se s Burajdem el Amínem a obchoduje teď na vlastní pěst. Ibn Asl se už nemusí ohlížet na přání svého dřívějšího společníka a myslí, že bude jistější, když nezůstanu naživu. Mohl sice melekovi vzkázat, ať mě usmrtí, ale nedůvěřuje mu. Proto mě žádal zpátky, pro mě to znamenalo smrt. Mám ti vyprávět, co všecko jsem prožil a vytrpěl? Teď ne, snad až později. A mám ti vyprávět, co pociťuji teď, když jsem unikl otroctví a jisté smrti? Vidím v tobě anděla, který byl poslán Alláhem, a..."
„Nemluv tak!" skočil jsem mu do řeči. „Svému Alláhovi děkuj! Jsi dost silný, abys vydržel cestu do Fašody?"
„Ano. Vždyť bych byl jinak musel jít pěšky pouští! Těžká práce mi zocelila svaly. Nemusíš mít o mě žádnou starost. Kdy budeme ve Fašodě?"
„Doufám, že se tam dostaneme ve čtyřech dnech." „Je tam Ibn Asl?"

„Pravděpodobně.“
„Pak běda mu! Pomstím se. Neodevzdám ho mudírovi, ale sám…“
„Dovol, abych tě přerušil. Nelam si hlavu tím, jak se mu pomstíš. Nejsi sám, kdo si s ním má vyřizovat účty. O tom ti budu vyprávět. Ale teď si odpočiňme. Máme před sebou dalekou cestu, a myslím, že obzvlášť ty potřebuješ spát.“
„Já a spát? Efendi, co si myslíš? Člověk, který zemřel a znovu ožije, má v okamžiku probuzení myslit na spánek? Ne, ne! I kdybych chtěl, neusnu! Spěte vy! Budu zde sedět, bez hnutí sedět a vychutnávat blaženost, že nad sebou vidím nebe a že ve mně vychází na tisíce hvězd.“
„Dobrá, vidím, že budeš mnohem raději bdít než spát. Ale probuď nás oba, dřív než se začne rozednívat, opravdu ne později, abychom mohli pozorovat Takíly. A dávej dobrý pozor na Amra. Nesmí nám uprchnout.“
„Efendi, můžeš se na mě spolehnout. Amr je poslem Ibn Asla, který byl pro mne ďáblem. Kdo přichází od toho člověka, ten ode mne nemůže očekávat žádné ohledy ani slitování. Spíš bych se sám zabil, nežli mu daroval svobodu.“
Po tom, co Hafíd zakusil, byl jsem samozřejmě přesvědčen, že bych nemohl najít k střežení Amra nikoho lepšího. Ulehl jsem, zabalil se do svého háiku a bezstarostně jsem usnul. Hafíd byl vskutku velmi horlivý; když mne a Ibn Níla budil, nebylo ještě jitro, hvězdy teprve bledly.
Když jsem usínal, napadla mě myšlenka, kterou jsem po probuzení uskutečnil. Přál jsem si vyslechnout, co si Takílové povídají, abych vypátral, co od nich mám čekat. Přiblížit se k nim po břehu, to šlo, ale bylo to spojeno s velkým nebezpečím. Musel jsem se k nim tedy přiblížit po vodě. Ale jak? I kdyby tu byl člun, nemohli jsme ho použít, musel to být tedy prám, ale takový, který by k sobě nepoutal pozomost. Musel vypadát naprosto přirozeně. Rozhodl jsem se postavit malý plovoucí ostrůvek. Nebylo to těžké, materiálu tu bylo víc než dost. Chtěl jsem si ho vybrat, a proto jsem se s Ibn Nílem odebral k vodě.
Viděl jsem tu štětinaté výhonky a pernaté lupeny četných ambagových keřů. Ambag poskytuje nejvhodnější materiál k stavbě prámů. Dřevo je tak lehké, že prám, který udrží tři muže, lehce unese jediný člověk. Protože do houbovité dřeně vniká po čase voda a prám klesne ke dnu, nehodí se takové plavidlo k delší cestě. Ale pro kratší vzdálenost nebo k tomu, k čemu jsem jej potřeboval já, nemohl jsem najít nic vhodnějšího. Ambag se vyznačuje také tím, že roste nablízku papyrusu.
Vedle jsem viděl i tuhé lodyhy rostlin Andropogon giganteus a Hibiscus cannabinus, které jsou obě jako stvořené k svázání čtyřmetrových ambagových kmenů. Abychom dali prámu podobu ostrůvku, připevnili jsme po obvodu vysoké výhonky omm safá. Několik silných větví, na které jsme uvázali rákosí, nám mělo posloužit jako vesla. Práce nám šla tak snadno a rychle, že jsme byli hotovi a spouštěli jsme prám na vodu, ještě než nastal bílý den. Plavidlo snadno uneslo mne i Ibn Níla. Hafíd Sachr musel zůstat u zvířat a u zajatého Amra.
Při denním světle jsem se k své velké radosti přesvědčil, že tráva v naší stopě znovu vstala a narovnala se. Místo, kde jsme spali, leželo dobře skryto v křoví, a tak jsem si byl jist, že i kdyby nás Takílové hledali, mohla by je k nám zavést jen nějaká zlomyslná náhoda.
Vstoupili jsme na prám a veslovali jsme kupředu tak pomalu, že se zdálo, jako by nás to poháněl pouze ranní vánek. Kdo by nás bedlivě nepozoroval, nezjistil by, že se prám pohybuje. Také vesla nebylo vidět, protože jsme upevnili chomáče omm safá tak, že zakrývaly dřevo.
Takílové byli zřejmě ospalci. Blížili jsme se k tábořišti víc a víc, a pořád ještě jsme je neslyšeli. Bylo už světlo. Přesto jsme se odvážili veslovat až na konec jezera, kde se zužovalo a tvořilo Brod stínů. Tam jsme zakotvili. Kdybychom zde byli vystoupili, mohli jsme se po šedesáti krocích dostat k tábořišti, a přesto bylo kolkolem tak ticho, jako by tu nikde nebylo živé duše. Mamě jsme vyhlíželi škvírami v rákosí, nikde nikdo. Chtěl jsem zrovna vstát, abych měl lepší rozhled, když se najednou strhl hluk a povyk. Slyšel jsem, že kdosi volá:
„Vzbuďte se, vy spáči, vzbuďte se! Stalo se neštěstí!“
Po několika okamžicích ticha následoval zmatený křik mnoha hlasů. Lidé tam zřejmě pobíhali sem a tam, volali a křičeli, odpovídali si, proklínali. Bylo těžké rozeznat, co kdo říká. Mohl jsem vyrozumět jenom to, že zpozorovali útěk Hafída Sachra a zmizení Amra i tří velbloudů. Každý na to měl zřejmě jiný názor. Bylo to, jako když mají vrabci sněm. A hlavní z nich, vrabčí předseda totiž Šedíd udělal všemu konec, když hromovým hlasem zvolal:
„Ticho, vy žvanilové! Nemluvte hlouposti, uvažujme rozumně a v klidu.“
Nu, byl jsem zvědav, kam svým rozumem dospějí. Usoudili, že oba chybějící muži odvedli velbloudy. Jeden z těch dvou byl spoután, druhý ne. Zajatec nemohl odejít bez pomoci toho druhého. Amr musel tedy odvázat Hafída Sachra, osvobodit ho a na velbloudech ho odvézt.
„Ten zrádce, ten pes!“ křikl Šedíd vztekle. „Proto se dobrovolně nabízel, že bude stát na stráži“
„Amr sem možná už přijel s úmyslem osvobodit Hafída Sachra,“ mínil druhý.
„Co nám tu povídal, byla samá lež, samý výmysl,“ souhlasil třetí. „Byl to darebák,“ tvrdil čtvrtý. „Ale oba senúsíovci byli dobří lidé.“
„Ano, byli to dokonce svatí mužové!“ křičel pátý. „Urazili jsme zbožného a učeného mudíra kvůli takovému darebákovi! Přivolá na nás trest Alláhův!“
„Už to učinil,“ ozval se šestý, „a právě proto na nás Alláh seslal tak těžké ztráty. Kdybychom byli věřili těm svatým mužům, nebylo by se nám žádné neštěstí přihodilo.“
Náhle kdosi zvolal:
„Mně chybí můj měch s vodou!“
„Podívejte se, jestli nechybí ještě něco jiného!“ poručil Šedíd. Můj měch je také pryč!“ ozvai se další hlas.
„Můj taky, a k tomu i můj velbloud!“
„Mně taky sebral velblouda, a tobě taky, ó Šedíde!“ zaznělo hněvivě opodál.
„Cože?“ zvolal velitel. „Můj velbloud že chybí, můj vzácný hedžín Abú Hirs?“

„Ano. Sehnali jsme všecka zvířata dohromady. Podívej! Můžeš se přesvědčit, že tři nejlepší velbloudi chybějí.“
„Ó Alláhu, ó šejtane! Ať peklo pohltí toho proklatce Amra! Musíme objevit jeho stopu! Běžte, hledejte, ó muži! Hledejte všemi směry, na tomto i na druhém břehu u brodu! Ať tu zůstanou jen tři nebo čtyři hlídat zajatce!“
Rozkaz byl splněn, proto se na chvíli rozhostilo ticho. „Efendi,“ tiše se smál Ibn Níl, „kdybychom byli tohle věděli, mohli jsme odvést všecky zajatce a všecky velbloudy. Byli jsme moc opatrní.“
„Ano, mohli jsme odvést celý zástup zajatců. Ale proč je vléci s sebou, když nám je do Fašody přivede sám Šedíd! Podařilo se nám vše nad očekávání dobře! Teď jsem zvědav jestli změní svůj názor, až skončí s pátráním!“
„Ó ne, myslím, že jsou stiženi slepotou!“
Ibn Níl měl pravdu. Vyslaní pátrači se vrátili a nikdo z nich nic neobjevil. Jestli Amr skutečně sídlil v mišrá Om Išrín, musel se vydat k severu, ale tam po něm nikde nenašli jedinou stopu. Zřejmě tedy vyjel k jihu. Jenže ti, kdo pátrali tímto směrem, tvrdili, že ani tam není žádná stopa. Proto se Šedíd sám přebrodil na druhou stranu, aby se přesvědčil ale po chvíli se s láteřením vrátil zpátky.
„Opravdu nikde nic. Co řeknou melek a Ibn Asl, když jim budeme muset povědět, že právě ten Hafíd Sachr upláchl. Alláhu, jak nás asi přijmou!“
Tu jeden, zřejmě nejchytřejší z nich, poznamenal:
„Za tak krátkou dobu se neztratí žádná stopa. Na to bys měl pamatovat, ó Šedíde!“
„Co tím chceš říci?“ zeptal se velitel.
„Kde není stopa, tam nešel ani velbloud. Když v okolí není vidět žádné stopy, Amr zřejmě neutekl, ale někde se tu skrývá s Hafídem Sachrem i s velbloudy. Musíš uznat, že si počínal velice prohnaně. Zbožnost a svatost obou senúsíovců mu překážela, a pokládal ji pro své záměry za nebezpečnou. Proto je obvinil a vymyslel si pohádku, aby je zneškodnil. Nebylo to od něho chytré a prohnané?“
„To byla mazaná lest!“
„Můžeš si tedy domyslit, že i později jednal stejně mazaně. Musel si říci, že bychom jistě objevili jeho stopu. Proto raději žádnou neriskoval, zůstal nablízku a schoval se, čeká, až odtud odjedeme.“
„Alláh akbar! Na to jsem nepomyslil. Můžeš mít pravdu. Vzhůru, mužové, hledejte jeho skrýš! Pátrejte všude, vpravo i vlevo, nahoru i dolů, na tomto i na druhém břehu!“
Teď to bylo pro nás méně příjemné. Když tu s prámem zůstaneme, může nás nějaká maličkost prozradit. Ostatně slyšeli jsme už dost, a proto jsme veslovali zpět, ale jen tak pomalu, že by nás zpozoroval pouze ten, kdo by celé dlouhé minuty upíral pohled na náš ostrůvek. A že by mu zde někdo věnoval tak velkou pozornost, to se nedalo čekat, protože stejných rákosím porostlých ostrůvků bylo na jezeře víc, tak že náš se mezi nimi ztrácel.
Viděli jsme, jak se několik Takílů znovu brodí na druhý břeh. Hledali po obou stranách. Kdyby pátrali až tam, kde jezero končí, mohli přece jen objevit naše tábořiště. Ale bylo to jen pár mužů, z nichž jsme nemuseli mít strach. Dřív nežli by přivedli ostatní, byli bychom už na našich velbloudech v bezpečné vzdálenosti. Ale milejší mi ovšem bylo nesetkat se s nimi. Přišlo mi vhod, že se historce o cizím efendim už nevěřilo.
Náš prám se zprvu dostával jen zvolna kupředu, ale když jsme Takílům zmizeli z očí, veslovali jsme rychleji. Brzy jsme přistáli u našeho tábořiště a vystoupili jsme na břeh. Byli jsme dlouho pryč, proto se o nás Hafíd už strachoval. Když nás teď viděl přicházet, zaradoval se. Vyprávěli jsme mu, co jsme viděli a slyšeli, a pak jsem vylezl na blízký strom, jehož husté větve a listy mě skrývaly, ale dovolovaly mi výhled. Chtěl jsem včas zjistit, kdyby se k nám někdo blížil.
Po chvíli jsem spatřil dole na druhém břehu dva Takíly. Ti nám nemohli být nebezpeční. Ale brzy přicházeli po našem břehu tři jiní, kteří kráčeli od křoví ke křoví, od stromu k stromu a nahlíželi za každý keř. Kdyby tak pátrali ještě další dvě minuty, museli nás najít. Rychle jsem sklouzl po kmeni dolů, opustil jsem tábořiště a vyšel jsem jim vstříc pár kroků, aniž jsém byl spatřen. Byly to husté křoviny s ostrými trny na koncích větví. Dovnitř jistě nepolezou, ale přejdou jen kolem. Rychle jsem vlezl do křoví.
Netrvalo dlouho, přišli, prohlédli si sousední křoviska a pák se obrátili k mé skrýši.
„Je to mamé,“ podotkl jeden. „Tady nejsou. Vraťme se.“ „Ještě pár kroků, až tamhle na ohyb, co stojí ten subák!“ zněla odpověď.
Běda! Právě na tom subáku jsem před chvílí seděl a za tím ohybem jsme tábořili! Teď byli snad už jen pět kroků ode mne. Sáhl jsem po slabém kmínku, zakymácel jsem jím, jako by se tu zvedalo se země nějaké zvíře, a pokusil jsem se napodobit kňučivé zívnutí, jaké vydává šelma vyrušená ze spánku. Pak jsem se přichystal k tónu co možná nejhlubšímu, zachroptěl jsem k tomu nosem a nato jsem vyrazil krátký drsný zvuk, při němž se obyvatel pouště bez odkladu začíná modlit:
„Alláh nechť nás chrání před rdousičem stád!“
Na svých osamělých cestách jsem se z dlouhé chvíle často pokoušel napodobit řev lva. Dokonale jej reprodukovat, na to lidské hlasivky nestačí, ale aspoň vzdáleně napodobit ten zvuk se mi teď podařilo. Všichni tři Takílové zděšeně uskočili:
„Lev, lev! Ó Alláhu, ó ochránče, ó udržovateli života, ochraňuj nás před...“
Pokračování jsem už neslyšel, protože všichni tři vzali nohy na ramena a vzápětí mi zmizeli z očí. Zato jsem zaslechl Ibn Nílův smích:
„Efendi, ti už nepřijdou! Co všecko ty dovedeš! Teď ses dokonce proměnil ve lva! Hněvivé zabručení a zívnutí znělo přesně tak, jako by to byl lev vyrušený ze spánku. Ale řvaní už bylo horší. Dalo se poznat, že nevychází ze lví tlamy.“
„Protože jsi věděl, kdo to ten lev je!“
„Ovšem. Ale Takílům připadalo naprosto věrohodné. Už se k subáku a k našemu tábořišti určitě nevydají. Když jsi odešel a lezl jsi tam do toho křoví, myslil jsem si, že právě to nás prozradí. Nevěděl jsem, že si chceš zahrát na pána s tlustou hlavou.“

Mezitím jsem se vrátil a viděl jsem, že Ibn Níl drží v ruce nůž.
Na můj tázavý pohled mi vysvětloval:
„Když se Takílové přibližovali, řekl jsem Amrovi, že ho okamžitě probodnu, jestli ze sebe vydá třebas jen hlásek. Teď jsou pryč. Nevyrazíme na cestu?“
„Ne. Nejprve necháme odjet karavanu.“
„Ale tím ztratíme drahocenný čas. Víš, jak spěcháme do Fašody.“
„Tu ztrátu na našich dobrých velbloudech snadno doženeme. Musím vědět, jak máme jet, aby Takílové nenarazili na naši stopu. Teď se snad nebudou už dlouho zdržovat u brodu, protože zřejmě usoudí, že sem chodí lev. Budu je pozorovat.“
Znovu jsem vylezl na strom a tentokrát jsem s sebou vzal i svůj dalekohled. Mohl jsem dohlédnout přes jezero. Stromy a keře na břehu, kde karavana tábořila, mi zabraňovaly v rozhledu.
Asi po půlhodině jsem u brodu zjistil čilý ruch, pak jsem spatřil, jak po našem břehu táhne pod stromy karavana a obrací se jižním směrem do pouště. Vpředu i na konci jel oddíl jezdců na velbloudech, zajatci kráčeli uprostřed. Sledoval jsem je, až zmizeli z mého zorného pole. Pak jsem mimoděk obrátil dalekohled k severu a k východu. Na východě se pohybovalo několik bodů. Byla to zvířata nebo lidé? Nemířili rovnou k nám, ale k jihozápadu, takže se nutně museli setkat s karavanou před námi. I když jsem se díval dalekohledem, byly to body tak malé, že jsem nemohl určit, kdo nebo co to je. A zmenšovaly se víc a víc, až se mi ztratily z očí. Slezl jsem se stromu.
Včera večer jsem si nemohl Hafida Sachra dobře prohlédnout. Teď jsem viděl, že je svému bratru velmi podobný. Prosil mě, ať mu ukážu ruku egyptské mumie, a když jsem mu vyhověl, prohlásil, že je to ruka princeznina, kterou měl na mysli. Pak jsem otevřel svůj nepromokavý pás a vyňal jsem dva dopisy, které mi dal v Asijútu Ibn Vask a jež byly bez adresy.
„Tyto dopisy mi přinesl Ibn Vask do pašova paláce v Asijútu. Řekl mi, že je mám otevřít po příjezdu do Chartúmu.“
„Jsou tvoje,“ prohlásil Hafíd, když je předtím vzal do ruky a prohlížel si je. „Schovej si je zase a otevři je, až přijedeš do Chartúmu.“
„Raději bych je dal tobě, abys je otevřel. Myslil jsem si tenkrát stejně jako tvůj bratr, že pojedu rovnou do Chartúmu. Ale dopadlo to jinak, musel jsem do země Fezárů. Mezi tím uběhlo dost času, a kdo ví, jak důležitou zprávu mohou ty dopisy obsahovat. Snad bude lépe, seznámíme-li se s ní.“ „Otevři je tedy teď!“
„Ne, otevři je ty! Já ještě nejsem v Chartúmu.“
Hafíd otevřel obálky. Každá obsahovala doporučující dopis a šek znějící na jeden chartúmský peněžní dům:
„Znal tě můj bratr předtím, nežli jsi ho vyhledal v Malábdě?“ zeptal se Hafíd.
„Ne.“
Dlouze se na mě zadíval a oči se mu vlhce zaleskly.
„Toto udělal bratr pro mne, a já jsem si myslel, že na mne docela zapomněl. Tyto peněžní poukazy říkají víc, nežli si myslíš. Znějí na vysoké obnosy. Ibn Vask zřejmě předtím podnikl všecko možné, jen aby mě našel. Poprvé tě viděl a dal ti tyto dopisy! Jen uvaž, jsi křesťan a byl jsi pro něho úplně cizí! Co bys byl dělal s tolika penězi?“
„Byl bych ti je odevzdal, jakmile bych tě našel. Vezmi si doporučující dopisy i poukazy, patří tobě. Zůstaneme spolu, dokud nedojedeš k bratrovi, a kdybych snad něco potřeboval, řeknu ti.“
„Dobrá! Nechám si ty papíry jen pod touto podmínkou. Ale kam je mám uschovat?“
Boháč Hafíd měl na sobě jen potrhanou bedemí zástěrku. „Amr je tak vysoký jako ty. Vyměníte si oděv. Ty si vezmeš jeho a on dostane tvůj.“
„Neopovažuj se!“ vyjel si na mě Amr. „Jsem svobodný Arab a nechodím nahý“
„Předtím byl Hafíd zajatý a ty na svobodě. Proto chodil nahý a tys byl oblečen. Teď jsi v zajetí ty, a on je na svobodě. Proto si vyměníte oděv.“
„To nesnesu!“
„Ibn Níle, uřízni hole na baštonádu!“
„Bít, mne bít!“ vykřikl Amr. „Mně dávat baštonádu, mně? Kdo ti dal k tomu právo?“
„Místokrál. Stojím zde na místě rajjise efendiná. A tobě radím, jsou-li ti tvoje chodidla milá, podrob se dobrovolně mému rozkazu. Za otevřené doznání jsem ti chtěl dát svobodu. Nepřistoupil jsi na můj návrh a následky můžeš přičítat jenom sám sobě. Tak svlékat!“
Ibn Níl mu chtěl svléci háik, ale Amr se bránil. Přestal jsem tedy žertovat. Amra jsme pod stromem položili na břicho a musel zvednout lýtka. Přivázali jsme mu je ke kmeni, takže se nemohl ani hnout.
Hafíd Sachr se mu pak posadil na záda a Ibn Níl uřízl z keře prut na prst silný. Hned při první ráně Amr srdceryvně vykřikl. Při druhé ráně zanaříkal:
„Přestaň, přestaň, efendi! Uposlechnu. Baštonádu nevydrží žádný svobodný Arab z kmene Baggára!“
„Mohl sis to ušetřit. Ať jsou ti ty dvě rány ponaučením pro příště!“
Byl odvázán a výměna oděvu teď proběhla hladce. Pak jsme se přichystali k další cestě. Pro lidi bylo ještě dost pitné vody, pro velbloudy jsme načerpali vody z jezera. Pak jsme nasedli a opustili jsme místa, kde jsem našel tak dlouho a tak mamě hledaného Hafída Sachra.
Jak jsem se už zmínil, nebylo radno, aby Takílové spatřili naši stopu. Proto jsem je nechal jet napřed, jeli jsme zprvu za nimi, pak jsme chtěli odbočit. Když jsme jeli asi čtvrt hodiny, viděli jsme, že zleva tudy vede druhá stopa. Zcela jistě to byly stopy těch, které jsem předtím pozoroval dalekohledem. Zde se spojovaly se stopami Takílů.
„Kdo to asi byl?“ ptal se Ibn Níl. „Jsou to tak malé stopy.“ Sesedl jsem a vybídl jsem ho, ať také sestoupí a učí se číst stopy. Později mu to mohlo být užitečné.
„To to byli jistě osli?“ řekl a tázavě se na mě podíval.
„Ano, osli,“ usmál jsem se na něho spokojeně. „A kolik?“

„Čtyři nebo pět.“
„Ne, jenom tři. Když chceš znát počet zvířat, musíš se soustředit jen na otisky určité nohy. Kdo počítá stopy všech kopyt, zmýlí se. Například vezměme si pravé přední kopyto. Poznáš je podle několika znaků, především proto, že je vně, tedy doprava, vyklenutější nežli dovnitř. Všímej si pak odlišnosti u jednotlivých otisků pravého předního kopyta, a tak dojdeš k počtu zvířat“
„Ano, byli to jen tři osli,“ potvrdil mi, když si ještě jednou pozorně prohlédl otisky kopyt.
„A co ti osli nesli? Jezdce nebo břemena? Anebo snad některý z nich nenesl nic?“
„Podle čeho se to pozná?“
„Podle hloubky otisku, podle rovnoměrnosti chůze a z jiných znaků. Čím větší náklad zvíře nese, tím hlubší je otisk kopyta v písku. Zvíře s nákladem kráčí předními nohama snáz nežli zadními. Jací jezdci to asi byli?“
„Kdo to může vědět? Neviděl jsem je, a protože seděli v sedle, nezanechávali žádné vlastní stopy.“
„A přece je tuze snadné poznat to. Na oslech tu jezdí jen jeden druh lidí“
„Myslíš, že to byli džellábové?“
„Ano, v těchto končinách užívá osla jenom dželláb, drobný obchodník. Tolik tedy víme. Odkud jeli? To nás nezajímá, ale rádi bychom věděli, kam jedou, protože je máme před sebou a možná je dohoníme.“
„Umíš vyčíst ze stop i to?“
„Ne, alespoň teď ještě ne, protože odtud se jejich stopy spojují se stopami Takílů. Pojďme dál!“
Vzali jsme svoje velbloudy za uzdu a vedli jsme je. Hafíd i Amr zůstali v sedlech a následovali nás. Po chvíli se stopy změnily v široké, velmi udusané místo, a pak opět pokračovala úzká stopa jako dříve.
„Tady džellábové dohonili Takíly,“ vysvětloval jsem, „a Takílové se tu na chvíli zastavili, aby se jich vyptali na to, co je zajímá. Snad nám tato široká stopa poví ještě něco víc. Prozkoumám ji podrobněji.“
Zdálo se mi totiž, že většina Takílů se tu nezdržela, ale jela bez zastávky dál. Počítal jsem jednotlivé stopy, srovnával jsem je navzájem, našel jsem dokonce i stopy několika lidských chodidel. Nakonec jsem ostatním řekl:
„Zastavilo se tu jenom pět Takílů, ostatní jeli dál. Těch pět tu delší dobu hovořilo s džellábi, a ti sesedli s oslů. Pak společně jeli za ostatními. Při této zastávce se pozdravili a vzájemně se dotazovali.“
„Nezacházeli s nimi Takílové nepřátelsky?“ zeptal se Ibn Níl.
„Doposud tu není nic, z čeho bych mohl soudit na nějaké nepřátelství. Ovšem, Takílové nebyli v růžové náladě, a když pro nic jiného, už proto museli mít ti obchodníčci důvod k opatrnosti. Pojďme ještě kousek dál, dřív nežli nasedneme.“
Obracel jsem se právě kupředu, když Ibn Níl ukázal před sebe:
„Pohleď, efendi, tam vpředu, trochu stranou od stopy, sedí hyena.“
„A vedle se do písku položily dvě další,“ připojil Hafíd Sachr.
„To nejsou hyeny, ale lidé. Že by snad těch pět Takílů přepadlo obchodníky? Rychle, rychle!“
Spěchali jsme kupředu, oba jezdci krokem a my chodci klusem. Postava, kterou Ibn Níl považoval zdálky za hyenu, byla k nám otočena zády. Není divu, že se můj mladý průvodce na dálku mýlil, protože muž vpředu seděl s lokty na kolenou a s čelem v dlaních, jako by ho bolela hlava. Jakmile zaslechl, že se přibližujeme, otočil se k nám. Snažil se povstat, ale nepodařilo se mu to. Protože oba jezdci jeli o pár kroků před námi, padl nejdřív jeho pohled na Amra. Ve tváři se mu objevil úlek.
„To je přece Amr el Makášef, šejk Baggárů! Jsem ztracen!“
Toto jméno jsem už několikrát slyšel. Byl to jeden z vůdců Baggárů, o kterém se říkalo, že je velmi bojovný a krutý. Tenkrát byl ještě znám jen ve svém okolí, ale později také široko daleko. Byl to příbuzný mahdího. Dne 6. dubna 1882 poslal mudír ze Sennáru viceguvernérovi depeši tohoto obsahu: „Šejk Baggárů Amr el Makášef, synovec mahdího, blíží se k mému městu s několika tisíci mých bojovníků a chce města dobýt pro mahdího. Pošli mi co nejrychleji pomoc!“
Tento šejk byl nyní mým zajatcem. Bylo mi divné, že se šejk mohl nabídnout k úloze posla. Jeho poměr k Ibn Aslovi nebyl zřejmě jen vztah dvou známých, ale vztah pevnější a hlubší. To mi potvrdila jeho odpověď. Sotvaže uslyšel zvolání muže před námi, bránil se:
„Mýlíš se. Jsem sice Baggára, ale ne šejk.“
„Proč to zapíráš?“ ptal se obchodník. „jak často jsem u vás býval! Jsem přece Sinán z Ummdurmánu. Znáš mě a víš, že i já tě dobře znám!“
„Mlč! Mluvíš nesmysly. Vidím, že jsi zraněn, a tak asi blouzníš z horečky.“
Amr se na mě letmo a znepokojeně zadíval. To mě utvrdilo v přesvědčení, že nemluví pravdu.
Chtěl se vydávat za obyčejného člověka, aby s ním ve Fašodě jednali pokud možno mírně. Obchodník však trval na svém:
„Nevím, proč zapíráš, kdo jsi. Ano, já jsem zraněn, ale horečku nemám a dobře vím, co říkám. Nic jsme těm otrokářským Takílům neudělali, a prosím tě, nevěř, že jsem jejich nepřítelem. Alláhem se ti zaklínám. Ušetři mě, ó šejku!“
Tu jsem se zeptal Sinána:
„Proč považuješ za nutné vysvětlovat to? Myslíš, že tento muž je lovcem otroků?“
Sinán mě doposud nezpozoroval. Teď si mě změřil udiveným pohledem.
„jak se mě můžeš takhle ptát? Patříš přece k šejkovi a musíš vědět líp nežli já, že je to přítel Ibn Asla, nejznámějšího lovce otroků!“
„To není pravda, to je lež!“ volal Amr. „Nejsem ten, za kterého mě pokládáš!“
„Buď zticha!“ poručil jsem mu. „Dobře vím, co si mám o tobě myslit, a mamě se mě snažíš zmást“
Obrátil jsem se k obchodníkovi a pokračoval jsem: „Nepatřím k němu. Jsem cizinec. Prohlédni si šejka lépe! Nevšiml sis, že nemá u sebe zbraně? Nezpozoroval jsi doposud lano, kterým je přivázán na velblouda?“
Obchodník dosud držel hlavu v dlaních. Teď ji pozvedl, bedlivěji si šejka prohlédl a udiveně hned zvolal:

„Alláh činí zázraky! Amr el Makášef je spoután! Bojovali jste s ním snad a zajali jste ho?“
„To se dozvíš. Ale především chci prohlédnout tebe i tvé dva průvodce, kteří tu leží jako mrtví.“
„Adám a Latíf jsou skutečně mrtví. Byli zastřeleni. Vidíš přece tu velkou kalužkrve, ve které leží.“
„Po tobě také stříleli?“
„Ne. Takílové se prvně vrhli na mě. Uhodili mě pažbou pušky do hlavy. Když jsem se probral, viděl jsem, že moji druhové jsou mrtví. Byli jsme oloupeni, vzali nám všecko a odvedli s sebou i naše osly.“
„Ne, to se nestalo. Vaši osli jsou ještě tady. Přivedu je. Ale dříve mi ukaž hlavu.“
Měl pořádnou bouli, ale naštěstí neměl lebku proraženou. Rána byla zasazena jen plochou stranou pažby. Oba jeho druhové byli bohužel mrtví, měli prostřelenou hruď. Vzal jsem jim šátky s hlavy a jejich žijícímu společníku jsem dal mokrý obvaz. Pomohl mu tak, že mohl vstát a mluvil už méně namáhavě. Šejka se zřejmě stále obával, proto jsem ho uklidňoval:
„Jsi mezi přáteli a tento šejk Baggárů ti nemůže nijak ublížit. Je to přítel Takílů, kteří tě přepadli. Byl u nich, a říkám ti, že nemáš, proč by ses ho bál nebo ho šetřil. Slyšel jsi už někdy o rajjisovi efendiná?“
„Ano ane.“
„Jsem jeho přítel a tohoto Baggáru jsem zajal, abych jej přivedl do Fašody rajjisovi efendiná. Můžeš tedy se mnou mluvit klidně a otevřeně. Z kterých končin jste přijeli a kam jste měli namířeno?“
„Byli jsme v Dár Famaka, prodali jsme tam všecko své zboží a dostali jsme za ně tibr. Pak jsme se přepravili přes Bílý Nil a chtěli jsme jet do Gajaku na Bahr al Arab, kde jsme mínili vyměnit tibr za pštrosí péra, a ta pak přivézt do Chartúmu. Mohli jsme mít velký zisk, kdyby nás Takílové nebyli přepadli. Teď jsem chudší než kdy předtím. Nechť je Alláh stihne svou kletbou!“
Tibr, o němž se zmiňoval, je zlato, které se v těch končinách získává ve tvaru zrneček nebo prachu a šupin z naplavenin a nánosů. Tibr tam skoro všude slouží jako jediné platidlo, takže tereziánské tolary, jinde běžné, nejsou zde příliš v oblibě. Aby se s ním snáze obchodovalo, bývá tibr roztaven do tvaru prstenů nebo drobných mincí, které se přechovávají v plátěných nebo kožených váčcích.
„Domnívám se, že se k vám Takílové nechovali zprvu nepřátelsky,“ řekl jsem.
„Zpočátku byli dokonce velmi přátelští,“ prohlásil Sinán. „Když jsme se s nimi setkali, nechal jejich vůdce karavanu, aby pokračovala v cestě, dokud nám nezmizela z očí. Zůstal tu se čtyřmi dalšími druhy a vyptával se nás. Nevznikla v nás žádná nedůvěra. Když svolil, abychom se k nim připojili, jeli jsme dál a chtěli jsme karavanu dohonit. Na tomto místě mě najednou zničehonic srazil k zemi. To ostatní už víte.“
„Zmínil ses mu o tibru, který jsi měl u sebe?“
„Ano, ptali se nás, čím chcem pštrosí péra zaplatit, a tak jsem se mu o zlatě musel zmínit“
„To jsi nemusel. Vidíš, jaký výsledek měla tvoje sdílnost! Těch pěti Takílů se zmocnila touha po zlatě, a aby se nemuseli s kamarády dělit, nechali karavanu zmizet za obzorem, a pak vás teprve přepadli. Ze stejného důvodu vám všecko kromě zlata nechali. Kdyby vás byli oloupili, ostatní by u nich viděli nakradené věci a chtěli by se s nimi dělit. Ani vaše osly s sebou nevzali, ale odehnali je, jak ze stop poznávám.“
„Máš pravdu, ó pane. Ale co teď? Musíme za těmi vrahy. Chci se pomstít a sebrat jim lup!“
„Dostaneš, oč vás oloupili, to ti slibuji. Ale k tomu nemusíš pronásledovat karavanu ani bojovat s nimi. Myslíš, že jsi snad v tomto stavu schopen se utkat s Takíly? Teď ti vyhledám osly, a pak se k nám připojíš.“
„Kam jedete?“
„Do Fašody, jak už jsem ti říkal. Takílové tam míří taky, a protože jejich zajatci jdou pěšky, budeme tam dříve nežli oni a oznámíme vše mudírovi. Jakmile karavana dorazí do Fašody, zajistí je mudírova policie.“
Stopy oslů mířily opačným směrem, běželi zřejmě jeden za druhým. Po čtvrthodině jsem je našel, pásli se vedle sebe, na hřbetech měli nepoškozená sedla. Sedl jsem na jednoho z nich a jel jsem zpět. Oba další mě dobrovolně následovali, ani jsem je nemusel vést.
Mrtvé jsme pochovali tak dobře, jak jen to šlo. Pak jsme raněného posadili na velblouda, který dosud nesl jen měchy s vodou, a jeli jsme dál. Za námi klusali oslíci.

U OTCE PĚTI SET

Byli jsme asi třicet zeměpisných mil od Fašody. Kdybychom jeli jen my dva, Ibn Níl a já, urazili bychom tuto vzdálenost za dva dny, ale nyní to nebylo možné. Hafíd Sachr strávil příliš dlouhou dobu pod zemí v měděných dolech. Byl dosti zdatný v chůzi, avšak ukázalo se, že ho rychlá jízda a kolébání na hřbetě velblouda unavuje víc, nežli čekal. Sinán si ustavičně chladil hlavu vodou, ale přesto pociťoval každý krok svého hedžína tak bolestně, že jsme byli nuceni dosavadní rychlost zmírnit. Stopu Takílů jsme dále nesledovali.
Drželi jsme se více na východ, už první den dopoledne jsme stopu opustili a ráno čtvrtého dne jsme se přiblížili k Fašodě. Není to vlastně nic jiného nežli velká vesnice s nuznými chatrčemi, ale je tu vládní budova obehnaná hradbami, jsou tu i kasáma a sídlo mudírovo a zvenčí vypadá opravdu okázale. Dobrý dojem však zmizí, sotvaže poutník vkročí do města.
U hradeb stojí děla a za noci četné hlídky bezpečnostní opatření, které není tak docela zbytečné, protože tu sídlí rebelanští Šillukové.
Kolem vládní budovy stojí chudičké domy a četné tukuly, kulaté chýše s kuželovitou střechou, které jsou postaveny na cihlové podezdívce, protože po častých požárech je nyní zakázáno stavět tyto chýše pouze ze slámy. Tukuly patří jednak Šillukům, jednak v nich bydlí vojáci i s ženami a dětmi. Ulice a uličky, pokud se dá tohoto označení vůbec použít, jsou plny děr, špinavých hadrů, hromad smetí a bahna, mezi nimiž, nad nimiž a skrze něž musí člověk procházet

jako provazolezec, jestli v nich nechce uvíznout.
Fašoda je místo, kam jsou provinilci posíláni do vyhnanství, tak jako dříve Džebel Gazan a Dár Fasok, avšak počet zločinců nevzrůstá nijak znatelně, protože lidé nezvyklí na zdejší nezdravé povětmostní podmínky rychle umírají. Je to poslední hraniční pevnost na Bílém Nilu, proto je tu posádka v počtu asi tisíc vojáků. Jsou tu pěšáci Černoši, a jistý počet Amautů, kteří jsou podřízeni svému sandžakovi, pro jejich neukázněnost a násilnictví je těžké udržet je na uzdě. O tom, že sandžak byl tajným spojencem Ibn Aslovým, jsem se už zmiňoval.
Do Fašody jsme nemohli vjet bezstarostně. Musel jsem počítat s tím, že Ibn Asl sem už dorazil, a také Turek Murád Násir i jeho sestra, muzabir a mukaddam kádiríje, moji zapřísáhlí nepřátelé, tady už jistě byli. Kromě toho jsem se musel mít na pozoru před velitelem Amautů, protože o mně už jistě slyšel vyprávět. Všichni moji nepřátelé mě znali osobně a nesměl jsem se ukazovat, jestliže jsem chtěl dosáhnout svého cíle. Proto jsme dojeli jen k městu, ne do města.
Zastavili jsme se asi hodinu cesty od Fašody, na místě, které se hodilo za dočasný úkryt. Byl to lesík santálových, hegelikových a jiných vysokých stromů, mezi jejichž kmeny rostly kitrové a vabakové křoviny, hustě opletené úponky rostliny, kterou znám pod latinským názvem jako Cyssus quadrangularis. V tomto lese jsme se zastavili a vyhledali jsme si místo, kde by nás tak snadno neobjevili.
Odtud jsem mínil poslat k mudírovi posla. Nejraději bych byl k tomuto úkolu určil Ibn Níla, ale neodvážil jsem se, protože snadno mohl potkat někoho z těch, kdo ho znali. Proto jsem svěřil poselství Hafídu Sachrovi a dal jsem mu s sebou doporučující dopis rajjise efendiná. Podrobně jsem ho poučil, jak se má chovat a co říci. Když odešel, čekali jsme plné čtyři hodiny. Pak se Hafíd Sachr vrátil, provázen mužem v prostém všedním oděvu. Očekával jsem, že mi Otec pěti set pošle nějakého úředníka, nyní jsem k svému překvapení zjistil, že tento prostě oděný muž je sám mudír. Hned v prvních okamžicích našeho setkání se projevila jeho příslovečná drsnost.
„Musel jsi dlouho čekat, efendi," obrátil se ke mně Hafíd Sachr. „Tento vznešený pán je..."
„Mlč!" zakřikl ho mudír hněvivě. „Jednal jsem s tebou přívětivě, protože mi bylo líto tvého smutného údělu, ale nesmíš si proto myslit, že jsi mi roven. Jak ses mohl odvážit a představovat mě efendimu! A jak se osměluješ omlouvat se za to, že na nás musel čekat? Jsem snad pes, který musí přiběhnout, když se na něho zapíská, ty ničemo?"
Nu, myslel jsem si v duchu, tohle je dobré! To je celý on, Otec pěti set! Když se takhle chová k nám, jak asi dovede zatočit s provinilci?
Alí efendi se nyní obrátil ke mně a zvědavě si mě změřil. Na tváři se mu však neobjevil ani stín přátelského úsměvu. Povstal jsem, klidně jsem snesl jeho pátravý pohled a zeptal jsem se:
„Kdo jsi? Jistě sám Alí efendi!"
„Alí efendi?" opáčil přísně. „Nevíš snad, jak oslovovat mudíra?"
„To vím a zachovám povinnou zdvořilost, jakmile budu moci mluvit s mudírem."
„To můžeš, protože já jsem mudír z Fašody."
Orientálec by se teď se zkříženýma, rukama uklonil až k zemi, ale já jsem pouze sklonil hlavu, podal jsem mudírovi ruku a řekl jsem zdvořile:
„Alláh nechť ti dopřeje tisíc let života, ó mudíre! Těší mě, že mohu vidět tvoji tvář, protože je to tvář spravedlivého muže, pod jehož správou se tato provincie pozvedne a očistí od vší zlotřilé chásky."
Alí efendi váhal, zda má přijmout podávanou ruku, a udiveně se na mě zadíval:
„Po tom, co jsem o tobě četl a slyšel, jsi řádný muž. Ale nezdá se, že bys byl přítelem zdvořilosti"
„Každý člověk má svůj vlastní způsob chování a podle toho má být posuzován, ó mudíre!"
„Mám tedy posuzovat i své sluhy podle jejich způsobu chování? Nechť se Alláh nade mnou slituje, to bych došel daleko! Vy křesťané jste zvláštní lidé, ale budu tě brát, jaký jsi, to je jako velkého odvážlivce a hrubiána! Usedněme!"
V duchu jsem se usmál, že mě nazývá hrubiánem on, ztělesněné hrubiánství. Posadili jsme se. Vytáhl krabičku zápalek a kožené pouzdro plné cigaret, jednu si zapálil, mně však nenabídl, vyfoukl nosem kouř, položil cigarety i zápalky vedle sebe, aby si i později mohl pohodlně zapálit, a začal:
„Ty jsi tedy sluhou rajjise efendiná. Kde a jak tě vlastně poznal?"
„Jestli poznal on mne, anebo já jeho, to je rozdíl, kterým se teď nebudeme zabývat. Ale pokud si myslíš, že jsem jeho sluhou, mýlíš se."
„Ovšem, v dopise tě nazývá svým přítelem, ale to znám. Je to jen formalita a patří k doporučení. Ty jsi odvážný, ano velmi smělý muž, a nezdáš se ani hloupý, ale jako křesťan nemůžeš být přece nikdy přítelem muslima."
„Proč ne? Když si nějakého člověka tak vážím a tak ho mám rád, že ho považuji za hodna svého přátelství, nemůže mi nijak bránit okolnost, že je to muslim. Nabídnu mu své přátelství."
„Tak?" podivil se Alí efendi. „Tobě, tobě tedy nemůže bránit?"
„Kdo první nabídne přátelství, to je vedlejší. Stačí, že jsme opravdoví přátelé. Jestli tomu nechceš věřit, nevadí."
„Cože? Tobě nevadí, jestli ti mudír z Fašody věří nebo nevěří? Takového muže jsem ještě neviděl."
„V mé vlasti je přísloví, které zní: Jak ty mně, tak já tobě. Rád podle něho jednám."
„To jsou silná, tuze silná slova. Poslyš, kdyby mi to řekl někdo jiný, u Alláha, dám mu na místě vyplatit pět set ran!"
„Ano, to je tvá obvyklá míra, a proto ti říkají Abúl Chumsumíja. Ale já se tě nebojím. Přicházím, abych ti pomohl plnit tvé povinnosti"
Mudír chtěl odpovědět, zlostně na mě pohlédl, ale vtom padl jeho pohled na Amra el Makášef, ležícího na zemi. Obořil se tedy na něho:
„Vidím, že jsi spoután. Jsi Baggára, který přinesl Takílův vzkaz od Ibn Asla?"
„Ano," přiznal šejk.
„Ty pse, ty proklatý pse, ty se přátelíš s lovci otroků? Dám ti vysázet pět set ran karabáčem, jako že mám pět prstů na každé ruce. Dostaneš týden co týden sto ran, a až jich bude pět set, běž si kam chceš a všude pověz, jak se ti líbilo na

návštěvě u Abúl Chumsamíja. Bohužel ti nemohu dát srazit hlavu, darebáku, protože ti můžu dokázat jenom tuhle tvoji cestu s poselstvím. Ale neměj strach! Každá ta rána ti v paměti utkví tak, že na ni nezapomeneš, co živ budeš a dokud tě čert neodnese do pekla!“
Tímto výbuchem jako by se hněv Otce pěti set vyčerpal. Obrátil se znenadání ke mně docela přátelsky a podal mi konečně ruku.
„Karo ben Nemsí, musíš být u toho, až tenhle pes dostane, co mu patří. Osvěží to tvou duši a posílí tvé srdce, obveselí mysl a občerství ducha. Och, není větší potěšení nežli slyšet, jak takoví zločinci skučí, bědují a naříkají. Ale teď mi vyprávěj o všem, co se zběhlo od té doby, co tě rajjis efendiná poznal, anebo,“ opravil se s úsměvem, „co jsi ho poznal.“
„To by byla dlouhá historie. Museli bychom mít hodně času.“
„Vyslechnout takovou zprávu, to patří k mým povinnostem. A pro povinnosti mám vždycky dost času.“
„Dovol tedy, ať vypráví Ibn Níl.“ „Proč nechceš ty sám?“
„Až skončí, pochopíš důvod, ani ti ho nebudu muset sdělovat.“
„Dobrá, ať začne.“
Ibn Níl vyprávěl stručně, a přece podrobně. Z každého jeho slova bylo možno vycítit, jak mě má rád. Mudír už jistě leccos o našich zážitcích slyšel od Hafída Sachra a leccos zřejmě naznačil v svém doporučujícím dopise i rajjis efendiná. Nyní se však dovídal věci, o kterých neměl ani tušení a které vyžadovaly jeho plnou účast. Když Ibn Níl skončil, mudír sáhl po cigaretovém pouzdře, vysypal mi jeho obsah do klína a zvolal:
„Zakuř si, zakuř, Karo ben Nemsí! Zasloužil sis to, ano, u Alláha a jeho Proroka, zasloužil sis to. A až přijdeš ke mně, dostaneš ještě víc, plnou bednu, třebaže jsou ty cigarety hanebně drahé, ano, hanebně!“
„Kolik za ně platíš?“ zeptal jsem se, zvědav na cenu cigaret, které se bůhvíjak dostaly sem do Súdánu.
„Piastr za kus.“
„To je moc drahé. Nesmlouval jsi?“
„Smlouvat?“ zeptal se hněvivě. „Ani mi nenapadlo. Nesmlouvám. Platím poctivě, plnou cenu a hned, za piastr ránu na chodidla. Když takový chlapík dostane dvacet, utíká, jako by mu za patami hořelo, nechá mi zboží a křičí, že už má zaplaceno a že se zbytku zříká. Zakuř si tedy, efendi, a ať ti chutná! Jsi čertův chlapík a rajjis efendiná je jistě nadšený, že získal takového přítele. Jsem mudír, a Alláh je mi svědkem, že to není úřad o nic menší, ale prosím, promiň mi mou dřívější unáhlenost. Za to mi však i ty musíš učinit něco po vůli a nesmíš mi odmítnout“
„Ještě nevím, budu-li schopen vyplnit tvé přání.“ „Budeš!“
„Dobrá, pak tedy ano.“
Mudír mi stiskl obě ruce a radostně zvolal:
„Hamdu li'lláh! To bude ran, pět či šest tisíc, a možná i více! Lapíš Ibn Asla, ale ne pro rajjise efendiná, ale pro mě!“
„Souhlasím!“ „A taky toho tlustého Turka, který se jmenuje Murád Násir.“
„Ovšem!“
„A muzabira i toho drahouška mukaddama kádiríje.“ „Oba dva!“ usmál jsem se.
„Děkuji ti. To bude slavnost, jaké není pamětníka. Všecky je dám pověsit! Ale předtím každý dostane dobře počítaných pět set ran na chodidla, a Turkova sestra taky, při Alláhovi, ona taky!“
„Je to dívka, ó mudíre! Z čeho ji chceš obvinit?“
„Z toho nejhoršího, co je možné. Chtěla se provdat za Ibn Asla, lovce otroků“
„Chtěla? Ani nápad! Musela. Tato svatba není nic jiného nežli zpečetění obchodního svazku.“
„Nemluv mi do toho!“ rozhorlil se Alí efendi. „Tady nemá nikdo jiný co pečetit, jen já, a já pokaždé pečetím pěti sty ranami. Ale musíš mi pochytat všecky, protože jsi mi to slíbil.“
„Dodržím slovo. Ale jednoho chytat nemusím, ten je v tvých rukou sandžak tvých Amautů.“
„Ibn Mulaj? Až doposud jsem mu důvěřoval. Opravdu si myslíš, že se zná s Ibn Aslem?“
„Jsem o tom přesvědčen.“ „Tak dostane i on pět set...“
Alí efendi se zarazil. Cosi ho napadlo. Rozvažoval, a pak pokračoval:
„On, on tedy je příjemcem dopisu! Proto mi div hlava nepraskla a tak marně jsem se namáhal! Karo ben Nemsí, málem už věřím, že máš pravdu a že jsem svou důvěru věnoval nehodnému.“
„Jsem přesvědčen, že tenhle Ibn Mulaj je spojencem otrokářů.“
„Je to dost pravděpodobné, protože místa dopisu, která mi byla nejasná, ta se hodí právě na něho, jak teprve teď poznávám.“
„Smím vědět, o jakém dopisu mluvíš?“
„Ano. Dokonce to musíš vědět. Moji lidé chytili včera nahoře v zeríbě Bringhi čemocha, Nuéra, který jim připadal podezřelý. Když ho prohlíželi, našli u něho ve vlasech dopis. Chlapík se jim vyškubl a chtěl uprchnout, proto ho zastřelili. Dneska ráno mi ten dopis přinesli. Je posílán ze zeríby Aliáb, ležící nahoře na Rohlu. Příjemce si jej měl přečíst a dát Ibn Aslovi.“
„Patří snad tato zeríba jemu?“
„To nevím, jsem tu teprve krátkou dobu.“
„Málem bych soudil, že ano. Smím se na dopis podívat?“ „Ano, ovšem. Ale napadá mi báječná myšlenka! Amaut musí ten dopis dostat“
„Správně. Tak ho nejsnáze usvědčíme. Ale kdo ten dopis přinese?“
„Ty.“
„Já? Nemohu se přece ukazovat u sandžaka a ve Fašodě.“
„Proč ne? Muži, před nimiž se chceš skrývat, tady ještě nejsou.“

„Ale co když jeden z nich potají přijde?“
„To není možné. Celý den i noc stojí na březích stráže. Budeš se vydávat za posla ze zeríby Aliáb, a když si Ibn Mulaj dopis ponechá, je usvědčen, a já ho dám tak dlouho bičovat, dokud všecko nepřizná a dokud se od něho nedozvíme, kde můžeme chytit ostatní.“
„Ale já nejsem čemoch. Je v dopise zmínka, že posel je čemoch ?“
„Ani slovo.“
„Pak by se to snad dalo provést. Ještě lepší se mi zdá poslat s dopisem někoho jiného, ale zcela důvěryhodného.“
„Jenže já nikoho jiného nemohu tímto úkolem pověřit, jenom tebe. Za prvé je to tak nebezpečné, že zde obstojí jen statečný člověk, a za druhé nejde přece jen o předání dopisu, ale o to, aby posel Amauta vyslechl.“
Neměl jsem na tento plán přistupovat. Zdál se mi neúčelný a dokonce i nebezpečný, a právem, jak se později ukázalo. Ale mudíra jsem si pro jeho spravedlnost vážil ještě dřív, nežli jsme se seznámili, a lichotilo mi, že po nepřívětivém uvítání ke mně rychle nabyl velké důvěry. Zaslepila mě hloupá ješitnost. Jen já sám jsem mohl úkol vykonat! Nedlužil jsem snad mudírovi a sám sobě důkaz, že se ve mně nemýlí?
„Dobrá, udělám to,“ prohlásil jsem. „Kde a kdy ten dopis dostanu?“
„Kde a kdy chceš.“
„Kde bydlí ten Amaut?“
„Ibn Mulaj obývá celý dům vedle kasáren. Chceš si pro dopis přijít anebo ti jej mám poslat?“
„Přijít ne. Nesmím se za dne dát ve městě spatřit, mohu se tam vydat až po setmění, a kdybych musel ještě jít k tobě, ztratil bych čas, který potřebuji k jiným věcem. Ale ani poslat mi ten dopis nemůžeš, protože posel by mě musel vyhledat zde, kde chci zůstat skrytý. Dám ti s sebou zase Hafída Sachra, tomu můžeš dopis svěřit.“
„Dostane jej, a pošlu ti také čerstvé potraviny.“
„Prozatím máme co jíst. Potřebnější by mi byl oděv, který by mi padl. Sandžak můj popis zná, jsou v něm uvedeny i součástky mého oděvu a okamžitě by mě poznal. Proto se musím obléci jinak. Ani své zbraně si nemohu vzít s sebou.“
„Zde však chodí kdekdo ozbrojen.“
„Pošli mi tedy starou dlouhou pušku, starý nůž a starou pistoli. Nevím ještě, za koho se budu vydávat, ale určitě ne za bohatého ani za vysoce postaveného člověka. Proto musí být oděv i zbraně co nejprostší.“
„Tvé přání bude splněno. Ale co budou dělat ostatní, zatímco ty budeš ve městě?“
„Počkají tady.“
„Proč? Mohou přijít ke mně. Večer je taková tma, že je nikdo neuvidí. A od sandžaka se ty sám taky odebereš rovnou ke mně.“
„Mělo by však zůstat utajeno, kdo jsem a co zamýšlíme. Budu se vydávat za lovce otroků, a jako takový u tebe přece nemohu bydlit.“
„To je zbytečná námitka. Prozatím máme co dělat jenom s Ibn Mulajem, a s tím budeš dnes hotov. Pak už se nemusíš skrývat. Ne, budete bydlit u mne. Těším se na to, chci si s tebou o lecčems porozprávět. Ostatně máš tu zajatce, toho psa Baggáru, proč by ses s ním dál trápil! Vezmeš ho s sebou, a zatímco ty se rovnou odebereš k Amautovi, tvoji druhové ho přivedou ke mně. Dám ho zavřít, a až přijdeš, uchystám ti příjemnou podívanou na to, jak dostává prvních sto ran.“
„Jak si přeješ, mudíre. Ty tu poroučíš, a já učiním, co považuješ za vhodné.“
„Jakmile se setmí, pošlu sem dva sluhy, kteří dovedou držet jazyk za zuby. Jednomu svěříte velbloudy a on je zavede k spolehlivému Šillukovi, aby o ně pečoval. Druhý vás přivede do města a ukáže vám cestu ke mně. Jakmile se vrátíš od sandžaka, můžeme podrobně prohovořit všecko ostatní. Zůstal jsem teď u tebe déle, nežli jsem předpokládal, a musím ce vrátit, protože jsem se vzdálil potají a v přestrojení. Kdy by mě moji lidé pohřešovali, měli by starost a začali by mě hledat“
„Musím se zmínit ještě o Takílech. Jsi připraven zmocnit se jich?“
„U Alláha! Jaká to otázka! Samozřejmě je sbalíme! Otroci dostanou svobodu ať ti ostatní zasloužený trest. Pět vrahů mezi nimi čeká smrt. A jinak? Jen si pomysli, že každý dostane pět set ran, a vypočítej mi, kolik to bude celkem! Takovou podívanou ještě Fašoda nezažila! Bude to výstražný příklad pro celý egyptský Súdán! Radost pro všechny spravedlivé a děs pro všecky viníky! Kdy sem podle tvého mínění Takílové dorazí?“
„Dřív nežli pozítří ne. Pak je můžeme očekávat každou hodinu.“
„Budou přijati, jak jim po zásluze náleží. Ale tenhle jejich přítelíček okusí, jak chutná baštonáda, ještě dříve nežli oni. Nechám ho tak zmrskat, že ho uslyší skučet až v Káhiře.“
Mudír povstal a uštědřil šejkovi kopanec, až odletěl kus cesty. Pak se s Hafídem Sachrem vzdálil, ale po několika vteřinách se ještě jednou vrátil a pravil:
„Nechám ti tu všecky cigarety. Vykuř si je, a ať ti chutnají. A pouzdro si nech jako památku na naše setkání. Alláh tě ochraňuj, abychom se večer zase spatřili.“
Rozdělil jsem se o cigarety s Ibn Nílem. Chvíli jsme seděli a mlčky kouřili. Podnik, k němuž jsem se zavázal, mi teď po mudírově odchodu nepřipadal už tak jistý jako předtím. Začal jsem litovat, že jsem se do něčeho podobného pouštěl, ale už jsem nemohl couvnout.
Amr se převaloval z boku na bok. Mudírův kopanec mu způsobil citelnou bolest. Jestli se snad předtím domníval, že bude pro svou hodnost šejka ušetřen, teď poznal, že tomu tak není. Viděl, že má těch pět set ran jistých. Pět set ran na chodidla! A ne najednou, ale každý týden sto! Sotva se rozbitá chodidla začnou hojit, dostane nových sto ran! A být pět týdnů zavřen v bůhvíjaké díře! Amrovi začínalo být úzko. Bylo mu to vidět ve tváři. Začal přemýšlet, jak by od sebe mohl toto neštěstí odvrátit, a přišel k názoru, že jenom mým prostřednictvím. Musel se pokusit získat mě. Obrátil se

tedy na mě s návrhem:
„Efendi, smím s tebou pohovořit?“
Celou cestu jsem si ho všímal co nejméně a také teď jsem dělal, že jeho slova neslyším.
„Efendi, rád bych ti něco řekl!“
„Mlč!“ poručil jsem, ačkoliv jsem tušil, že jeho návrh může mít pro mne cenu. Na chvíli se odmlčel, ale pak začal znovu:
„Jestli mě nenecháš mluvit, budeš toho litovat! To, co ti chci říci, je pro tebe důležité!“
„Nechci nic slyšet. Dostaneš pět set ran a to je pro tvá chodidla nesmírně důležité!“
„Ale já ti mohu leccos za to nabídnout!“ „Copak?“ začal jsem projevovat zájem.
„Zprávy o zeríbě Aliáb, o které jste před chvílí hovořili. Všecko jsem slyšel a myslím si, že ti musí přijít vhod, když se dozvíš podrobnosti.“
„Ovšem, to ano. Ale znáš je?“ „Dokonce velmi dobře.“
„Komupak zeríba patří?“
„Mám ti na tvou otázku skutečně odpovědět? Myslíš, že to udělám jen tak pro nic za nic?“
„Ano. Myslím, že za takových padesát nebo šedesát ran, které ti budou odpuštěny, svoje tajemství rád prodáš.“
„Ne, ne! Efendi, všecko, jenom ne baštonádu! Popros mudíra, ať mi odpustí celých pět set, a já ti povím všecko, co o zeríbě Aliáb vím.“
„Asi toho nevíš tak moc.“
„Vím všecko, všecko. Sám jsem tam přece byl.“ „Proč jsi tam byl? Při jaké příležitosti?“
„To ti mohu povědět jen tenkrát, když mi slíbíš, že se za mě u mudíra přimluvíš. A také to, že moje výpověď mi neuškodí.“
„Slíbit ti to mohu. Ale pochybuji, že by to něco pomohlo.“ „Já nepochybuji. Slyšel jsem, co se tu o tobě vyprávělo, a vím, co si o tobě mudír myslí. Má o tobě tak vysoké mínění, že tvoje přímluva jistě pomůže.“
„Asi se mýlíš, ale slibuji ti, že to zkusím a přimluvím se. Ale upozorňuji tě, že se nenechám podvést. Jestli si myslíš, že nějakým trikem vyvázneš a vyhneš se baštonádě, moc se mýlíš. Co víš o té zeríbě?“
„Náleží Ibn Aslovi.“
„To jsem si myslel! To, co teď chci vědět, ti v žádném případě neuškodí. Pověz mi upřímně, tys provozoval s Ibn Aslem obchod s otroky?“
„Ano, efendi. Ale to musíš mudírovi zamlčet“
„Nevěřím, že by se to dalo zamlčet, ale slibuji ti, že ti to nebude přičítáno k tíži. Dovedu se vmyslit do tvé situace. Jako muslim jsi považoval otrokářství za dovolené a jeho zákaz za zásah do vašich prastarých vydržených práv.“
„Tak je to, tak je to, efendi. Jen si pomysli, že my Baggárové žijeme jen ze svých stád, a že jediný mor, který mezi dobytkem vypukne, nás snadno přivede na mizinu. V takových případech nás udržoval při životě jen obchod s otroky, abychom nepomřeli, dokud naše stáda znovu nedorostou. Dávali jsme lovcům otroků naše bojovníky jako ozbrojený doprovod a za každého lapeného čemocha jsme dostávali určitou odměnu. Byla nám vyplácena zase v otrocích, dostávali jsme je lacino, a prodávali jsme je za mnohem vyšší čenu. To byl náš zisk.“
„A tys nejenom poskytoval své bojovníky k lovu na otroky, ale sám ses ho také účastnil?“
„Ano. Jeli jsme k zeríbě Aliáb a odtamtud se lov podnikal.“ „Kdo tam hospodaří, když je Ibn Asl pryč?“
„Šikovatel Ibn Ifram. Byl střelen do nohy a nemůže s ní hýbat. Proto se už lovu neúčastní. Doma je však tuze užitečný, a protože se na něho Ibn Asl může spolehnout, svěřil mu tam velení.“
„Prozatím vím dost. Ale možná že později budu chtít vědět víc.“
„Později? Doufám, že mě na tvoji přímluvu mudír propustí, abych se mohl vrátit k svým lidem.“
„Také si to myslím. Ale víš přece, co máme v úmyslu. Je možné, že tam Ibn Asl už není. Pak musíme za ním. V každém případě je zeríba Aliáb jeho cíl, a protože to tam tak dobře znáš, povedeš nás.“
„Alláh mě před tím ochraňuj! Co si moji lidé pomyslí, když budu celé měsíce pryč! A vést vás proti Ibn Aslovi, který je mým přítelem a tolik mi důvěřuje?“
„To nás teď nemusí znepokojovat. Mluvil jsem o tom jenom jako o jedné z možností. Zatím mlčme a klidně čekejme, co přijde.“
„Klidně!“ povzdechl. „Ano, ty můžeš být klidný, ale já, já…“
Amr měl pravdu. Jeho sdělení pro nás bylo velmi důležité, protože teď jsme věděli, kde Ibn Asla případně hledat. Doufal jsem však, že zatím je ještě ve Fašodě.
Asi za tři hodiny se Hafíd Sachr vrátil. Nesl velký balík a v něm oblek i požadované zbraně, dvě pečená kuřata, různé jiné maso, pečivo a láhev araku. Pojedli jsme a také Amrovi jsme dali jeho díl.
Zatím nastalo odpoledne, čtyři hodiny našeho času. K Nilu jsme měli hodinu. Kolem šesté hodiny se začalo stmívat, připravili jsme se tedy, abychom skrýši opustili. Asi po hodině jsme vyrazili. Převlékl jsem se a podle obleku, opáleného obličeje i hnědých rukou by ve mně každý viděl nefalšovaného lovce otroků. Ovšem, rysy obličeje jsem změnit nemohl ty mě prozrazovaly.
Hafíd Sachr se od mudíra dozvěděl, kde nás budou na břehu očekávat sluhové. Radil mi, ať se mám před sandžakem Arnautů na pozoru, protože je to velmi silný a krutý muž.
Pozomě jsem přečetl dopis, který jsem měl doručit, a nabyl jsem přesvědčení, že jej psal Ibn Aslův šikovatel v zeríbě Aliáb. Dopis nebyl zapečetěn, ale zalepen jednoduše kváskem, takže jsem jej mohl znovu zalepit zejména večer se nedalo poznat, že už byl otevřen.
Ještě než jsme se přiblížili k nilskému břehu, nastala tma. Našli jsme mudírovy sluhy. Jeden od nás vzal velbloudy a odvedl je. Druhý nesl brašny od sedla a vedl nás do města.
Pro úplnost poznamenávám, že obchodník Sinán byl stále s námi a že i jeho tři oslíci byli odvedeni s našimi velbloudy.

Když jsme došli do města, zavedl nás sluha nejprve ke kasámám, ukázal mi tam sandžakův dům a pak zavedl ostatní k mudírovi. Můj ožehavý úkol začínal.
Pokud jsem mohl ve tmě zjistit, byl sandžakův dům jen přízemní a měl pouze dvě malá, střílnám podobná okna, mezi nimiž byly úzké, nízké dveře pobité plechem. Klika ani zámek tu nebyly, ale použil jsem klepadla, ležícího vedle. Po krátké chvíli jsem slyšel nejprve kroky, pak hlas:
„Kdo je tam?“
„Posel k sandžakovi od Rohlu.“
„Přijď později! Není doma.“
„Jsem tu cizí. Pusť mě dovnitř! Počkám, až, přijde!“ Mlčel, zřejmě se rozmýšlel, co má odpovědět. Pak řekl: „Zůstaň tu! Zeptám se.“
Vzdálil se. Po chvíli jsem opět slyšel kroky a jiný hlas se mě zeptal:
„Je to tvé poselství tak důležité?“ „Ano. Mám dopis.“
„Dej mi ho tedy! Otevřu a vezmu si ho.“
„To nemohu. Smím dát dopis jenom Ibn Mulajovi, sandžakovi Amautů.“
„Tak pojď!“
Zaskřípala těžká železná závora, pak se dveře otevřely. Viděl jsem úzkou předsíň, osvětlenou olejovou lampou. Muž, který držel lampu v ruce, byl oblečen do známé uniformy Amautů. Byl i zde v domě ozbrojen dvěma pistolemi, dvěma noži podobnými dýkám a křivou šavlí. Z rozzlobeného obličeje na mě ostře pohlížely dvě tmavé oči. Nevrle mě vyzval:
„Pojď blíž. Proč jdeš až v noci? Nemohl jsi přijít dřív?“ „Nešlo to. A musím ještě v noci pryč. Ostatně mám rozkaz odevzdat dopis ihned po svém příchodu.“
„Mluvíš moc stroze, chlapče. Jsem Amaut, a moje nože nesedí nikdy moc pevně v pochvě. Rozumíš! Za mnou!“
Vstoupil jsem dovnitř a Amaut za mnou zastrčil závoru.
Na stěnách vlevo i vpravo visely pušky, takže ta malá místnost vypadala jako strážnice. Proti domovnímu vchodu byly druhé dveře, teď otevřené. Vstoupili jsme do větší místnosti, ze stropu tu visel čtyřramenný hliněný svícen, osvětlující jen spoře celý prostor svými čoudivými plamínky. Okna tu nebyla, na každé stěně byly dveře. Za svícnem ležela rohož. Na ní seděli v podřepu čtyři divocí chlapíci, kteří si mě zvědavě a nepřívětivě měřili. Hráli v kostky. Můj průvodce si k nim přidřepl, aby pokračoval v přerušené hře. Ke mně prohodil:
„Tady počkáš, dokud velitel nepřijde. Ale mlč a nevyrušuj nás, sice ti zavřem hubu!“
Neměl jsem ze svého postavení žádnou zvláštní radost. Byl jsem v místech, kde se to hemžilo mými úhlavními nepřáteli, za železem pobitými dveřmi a střežen pěti pobudy, kteří patřili k nejdivočejším bojovníkům, a k tomu jsem měl tak ubohé zbraně, že jsem byl téměř bezbranný a v případě nutnosti odkázaný jen na svou tělesnou sílu. Svoje vlastní zbraně, svůj oděv, hodinky, krátce celé své jmění jsem svěřil do opatrování Ibn Nílovi.
Že jsou tihle Amauti strašní krobiáni, to bylo zřejmé z každého slova, které pronesli. Co věta, to kletba, a při každém vrhu kostek se hádali a rozčilovali tak, že se mi zdálo, jako by užuž chtěli svůj spor rozhodnout noži nebo pistolemi. Mne si vůbec nevšímali, což mi ovšem bylo tuze vhod. Tak míjel čas, čtvrthodina za čtvrthodinou a půlhodina za půlhodinou. Protože jsem neměl hodinky, nevěděl jsem přesně, kolik je, ale určitě jsem v tomhle doupěti čekal nejméně tři hodiny, když jsem konečně zaslechl hromové rány na dveře.
„Sandžak!“ zvolal Amaut, který mi otevíral. Byl to zřejmě poddůstojník, protože můj příchod hlásili jemu.
Povstal, aby svému představenému otevřel. Také jeho kamarádi se zvedli, nechali však kostky ležet na podlaze. Sandžak mohl vidět, co tu dělali.
Závora byla odstrčena a znovu zasunuta. Pak jsem slyšel tichý hlas. Poddůstojník hlásil můj příchod. Poté vstoupili, sandžak první.
Jsou lidské obličeje, které se podobají zvířecím, obvykle se takový člověk podobá onomu zvířeti i svými vlastnostmi. Když jsem se zadíval do tváře sandžakovi, musel jsem bezděčně vzpomenout na býka, který se chystá zaútočit, oči se mu potměšile svítí, hlavu má předkloněnou kupředu. Sandžak mě přelétl krátkým pohledem a poručil mi:
„Pojď!“ Kráčel dál a prošel dveřmi, které před ním poddůstojník otevřel. Následoval jsem ho. Octli jsme se ve tmě. Ibn Mulaj otevřel další dveře vpravo, odkud se linulo světlo, a výhružným basem zvolal:
„Vy tam, pozor! Když jsem přicházel, zdálo se mi, že tam venku u vchodu stojí nějaký chlap a naslouchá. Přelezte zadní zeď a rozdělte se, jedni vpravo, druzí vlevo, a obejděte dům. Když mě slyšel přicházet, ztratil se. Kdyby se snad zase vrátil, chyťte ho a přiveďte mi ho dovnitř.“
Poté se Ibn Mulaj obrátil vlevo, a vstoupili jsme do slušně osvětlené místnosti; byl to zřejmě jeho selamlik přijímací místnost.
Podél tří stěn se táhla polštářová lavice, vprostřed ležel koberec. Ibn Mulaj se na něm zastavil, otočil se a otázal se:
„Máš dopis?“
„Ano. Od šikovatele Ibn Iframa.“ „Sem s ním!“
Ibn Mulaj vzal dopis, podržel jej v ruce, neprohlížel jej však, zato mě zkoumavě pozoroval a vyptával se dál:
„Tvé jméno?“
„Iskander Nikopulos.“
Zvolil jsem řecké jméno, protože jsem nemohl zapírat své evropské rysy a protože se v Súdánu mezi námezdnými vojáky vyskytuje mnoho Levantinců, tedy lidí řeckého původu.
„Tak tedy Řek!“ pronesl sandžak. „Odkud?“ „Narodil jsem se v Káhiře, z řeckých rodičů“ „Křesťan?“
„Ano.“
„To je jedno. Co děláš v zeríbě Aliáb?“
„Jsem tlumočník. Dlouho jsem pobýval mezi černochy a rozumím řeči různých kmenů.“

„To nese peníze, a nemusíš ani k střelnému prachu přičichnout," podotkl opovržlivě. „Copak mi asi Ibn Ifram chce?"
Teď teprve se zadíval na dopis. Bušilo mi srdce. Místnost byla dobře osvětlena. Jestli si Ibn Mulaj povšimne, že dopis už byl otevřen, mohu očekávat nejhorší. Naštěstí byla jeho zvědavost větší nežli jeho obezřelost. Roztrhl obálku, a mně se ulevilo. Četl, odvrácen ode mne. Pak zastrčil dopis do opasku a znovu se otočil ke mně.
„Znáš obsah dopisu?" „Ibn Ifram mi jej nesdělil." „Ale víš, kdo ho má dostat?" „Přece ty!"
„Mám ho dát tvému pánu Ibn Aslovi. Šikovatel k tobě zřejmě nemá velkou důvěru, když ti to zamlčel."
„Kdyby to byla pravda, nebyl by mě poslal do Fašody!" „Hm! Ale jistě tě považuje za mluvku. Jak jsi cestoval?" „Až k jezeru No v malém člunu. Tam jsem zastihl nokver z Diakinu, který jel do Chartúmu a vzal mě s sebou." „Kdy sem dorazil?"
„Hned po západu slunce."
„Zvláštní. Byl jsem přece nahoře u řeky a žádný nokver jsem neviděl."
„Nechtěli mě sem vpustit," vpadl jsem mu rychle do řeči, abych jej od této myšlenky odvedl. „Čekal jsem na tebe tři hodiny."
„Máš zřejmě hlad. Dostaneš najíst a přitom mi budeš vyprávět o zeríbě."
Pokynul mi, abych se posadil, a vyšel ven. Více bych byl uvítal pokyn k odchodu. Věděl jsem už dost zjistil jsem, že zná Ibn Asla i šikovatele a že je bezpochyby ve spojení s Ibn Aslem. Ale mohl a směl jsem odejít? Bez jeho svolení jsem nemohl opustit dům. Musel jsem se podrobit, čekat na to, co přijde, a věřit ve svou šťastnou hvězdu.
Poslední Ibn Mulajova slova ve mně ovšem vyvolávala pocit, jaký člověka obvykle nutí, aby se poškrábal za uchem. Mám se najíst a přitom mu vyprávět o zeríbě. Jíst, to konečně nebylo špatné, to jsem mu mohl po libosti vyhovět. Ale vyprávět! Co vlastně jsem o Ibn Aslově zeríbě věděl? Šejk Amr mi ji chtěl popsat. Kéž bych ho byl nechal! Ale ani to by nestačilo. Sandžak mi mohl položit steré otázky, a abych na ně mohl odpovědět, musel bych tam opravdu být!
Po chvilce se Ibn Mulaj vrátil se zapálenou dýmkou v ústech. Za ním kráčel Amaut, přinášející na prkénku velikou kost, z níž viselo ještě pár masitých zbytků. Vypadala, jako by se o ni poprali psi. Amaut položil prkénko doprostřed koberce a vzdálil se. Ibn Mulaj mi poručil:
„Posaď se a jez!"
Uposlechl jsem. Vytáhl jsem nůž a zápolil jsem s kostí, jak jen jsem dovedl. Sandžak se mě zatím zeptal:
„Odkdy jsi v zeríbě?"
„Už dva roky," odpověděl jsem a vší silou jsem se snažil odříznout z koszi kus šlachy.
„Kdo si tě najal?" „
„Sám Ibn Asl v mišrá Omm Išrín. Dobré doporučení mi dal el Makášef, šejk Baggárů."
„Ten? To mluví ve tvůj prospěch, protože šejk je náš spolehlivý a dobrý známý. Jak se daří šikovateli?"
„Moc dobře ne. Rána na noze se mu otevřela."
„Alláhu! To umře! Co jste dělali, když byl teď Ibn Asl tak dlouho pryč?"
„Askaríjové pilně cvičili. Ale já jsem tam nebyl.
„Ne? Jako tlumočník máš být přece v zeríbě. Kde jsi byl?" „Tlumočníka lze líp využít jinde než při cvičení ve zbrani. Byl jsem nahoře u černých kmenů Rohlů a Džurů, připravoval jsem dobrý lov. Měl jsem pěkné úspěchy. Šikovatel mi teď znovu svěřil podobný úkol."
„Teď? Kam tě posílá?" „K Takílům."
„To je přece opačným směrem! Ostatně dvakrát do roka od nich dostáváme otroky. Odvážíš se tam jít?"
„A jestli! Už jsem tam byl několikrát. Melek je mi nakloněn a jeho důvěrník, kterého také znáš, míním Šedída, je mým dobrým přítelem."
„Cože? Ty znáš i siláka Šedída a jsi jeho přítelem? Pak jsi jistě užitečný a spolehlivý člověk. Jak dlouho zde zůstaneš?"
„Nemohu se zdržovat, nokver, s kterým chci jet k ostrovu Mataíaíjá, odtud odjíždí ještě před půllnocí."
„Jez tedy rychle, ať nepřijdeš pozdě! Ale dávej cestou pozor na loď rajjise efendiná a zvlášť se vyhýbej křesťanskému psu, jakémusi cizímu efendimu, který se tu po Nilu potlouká až k Chartúmu."
„Křesťan? Jsem taky křesťan a nemám, proč bych se mu vyhýbal."
„Máš všecky důvody, aby ses mu vyhnul! Je to spojenec rajjise efendiná a má spadeno na naše lidi. Zřejmě jsi o něm ještě neslyšel, musím ti o něm vyprávět"
Tento obrat hovoru mě potěšil. Podařilo se mi získat sandžakovu důvěru, věřil mi. Dosáhl jsem i toho, že mě vybídl, ať rychle pojím a pak odejdu, abych nezmeškal odjezd. Teď mi začne vyprávět on sám, a já uniknu nebezpečí, že se mě může vyptávat na věci, o kterých nemám ani potuchy. Mohlo to dopadnout líp? Ne! Až dosavad mi štěstí přálo ale náhle se ke mně obrátilo zády.
U vchodu se totiž strhl velký povyk. Ozýval se křik, otvírání a zavírání dveří, pak vstoupil Amaut a hlásil:
„Ó sandžaku, máme toho chlapa, který tam venku naslouchal."
„Sem s ním!"
„Když jsme ho chytili, přicházel zrovna zbožný pán se svým přítelem. Chtěli k tobě a zřejmě ho znají."
Po těch slovech odešel. Ale mne se zmocniio zlé tušení. Byl tu „zbožný pán"? Hm! A kdo byl ten cizinec, kterého tu načapali a kterého „zbožný pán" zná? Snad ne můj Ibn Níl? Bylo docela dobře možné, že ho sem hnala starost o mě, když se mě nemohl dočkat.
Otevřely se dveře a přivedli, ano, přivedli Ibn Níla, nebožáka!
Povstal jsem a ustoupil jsem do rohu místnosti, kde mě nemohl ode dveří hned zahlédnout. Vedlo ho čtyři nebo pět vojáků a osm devět dalších ho následovalo. Za nimi vstoupil mukaddam kádiríje s muzabirem. Doposud nám oba dva marně ukládali o život, ale teď to s námi vypadalo špatně.
Ibn Níla drželo pět Amautů. Nemohl se vyprostit. Kdybych chtěl uniknout, musel bych vyřídit i devět dalších, k tomu

pak i sandžaka, muzabira a mukaddama, tedy dvanáct lidí. A venku v ostatních místnostech bylo ještě více Amautů. Pak jsou tu železné dveře, neznámé prostředí v domě, zbraně, kterých nemohu použít. V jediném okamžiku jsem to vše uvážil a věděl jsem, co mám dělat.
„Kdo jsi, ty pse?“ zařval sandžak na Ibn Níla. „Proč se potloukáš kolem mého domu?“
Ibn Níl mě dosud neviděl. Snad si myslil, že se zachrání jednoduchou lží.
„Pane, nic špatného jsem nezamýšlel,“ prohlásil. „Jsem námořník z lodi, která tu kotví, a...“
„Lež, lež!“ vpadl mu do řeči mukaddam. „Nevěř mu, ó sandžaku! Známe ho!“
„Cože? Povězte, kdo je to.“
„Pane, naše srdce se raduje a ty se podivíš! Zajali jsme přítele našeho úhlavního protivníka, nechť ho Alláh zatratí!“
„Jakého protivníka?“
„Toho křesťanského psa! Tenhle mladík je totiž Ibn Níl, o kterém jsme ti vyprávěli, věrný průvodce muže, který se nazývá Kara ben Nemsí. Kde je jeden, tam je i druhý, a protože jsme našli Ibn Níla tady, dá se s jistotou čekat, že je ve Fašodě i jeho pán.“
„Je to možné? Tohle že je Ibn Níl?“ pochyboval Ibn Mulaj.
„Ano, ano! Nemýlíme se, známe ho dobře. Dej ho bít, dej ho bičovat, dokud nám nepoví, kde je jeho pán!“
„To není zapotřebí!“ zvolal jsem a vystoupil jsem do popředí. „Sám vám mohu říci, kde jsem.“
Dojem, který tato slova udělala, byl úplně jiný, nežli jsem čekal. Chtěl jsem se bez odporu vzdát, protože jsem považoval boj proti takové přesile za šílenství, a doufal jsem, že se nám později naskytne příležitost uniknout. Myslil jsem, že se na mě Amauti okamžitě vrhnou a srazí mě k zemi, ale stal se pravý opak.
„Sám Kara ben Nemsí?“ zvolal muzabir Núber. „Je mezi námi! Alláh nás ochraňuj! Ó Alláh, Alláh!“
Všichni tu stáli, vylekaní a strnulí jako sochy z mramoru. Několik jich údivem otevřelo ústa, ale nikdo neudělal sebemenší pohyb, aby se mě zmocnil. Toho jsem musel využít. Dvěma skoky jsem se octl u Ibn Níla. Strhl jsem jej a táhl jsem jej ke dveřím, takže se Amauti rozletěli vpravo i vlevo. Razil jsem si cestu, oháněl jsem se pěstmi, jak se dalo. Oba jsme se dostali ven ze dveří. Amauti i jejich velitel se konečně vzpamatovali.
„Ven, ven za nimi!“ zahřímal sandžakův hlas. „Zadržte uprchlíky, zadržte je!“
Ibn Níl u dveří klopýtl a nepodařilo se mu vstát. Upadl jsem přes něho. Naproti nám kdosi vyrazil dveře a udeřil mě do hlavy. Z místnosti se vyhrnuli Amauti, za nimi se tlačili další. Jiskřilo se mi před očima, protože rána mě zasáhla na citlivém místě. Bojoval jsem proti deseti a dvaceti protivníkům. Tloukl a bil a kopal jsem kolem sebe na všecky strany marně. Byli jsme přemoženi. Odvlekli nás do selamliku a tam nás spoutali.
Celý ten výjev se nedá popsat. Vyčerpaně jsem oddychoval, Ibn Níl rovněž. Také Amauti stáli kolem nás a sotva dechu popadali. Sandžak je rozhrnul paží, aby mohl přistoupit až k nám, vzrušeně si nakrucoval špičky svého dlouhého kníru a zvolal posměšně i vítězoslavně zároveň:
„Jak šťastný den! Jak šťastná hodina! Jaké překvapení! Neklamal mě sluch? Ne, neklamal, protože tento muž by se nesnažil uprchnout, kdyby nebyl tím, za něhož byl označen.“
„Ech!“ odpověděl jsem. „Já sám jsem přiznal, kdo jsem.“
„Tak přece! A jaká drzost, jaká nestydatost, ještě se s tím chlubit! Postavte je ke zdi! Musím si je pořádně prohlédnout!“
Uposlechli ho. Když jsme stáli opřeni o zeď jako panáci ve výkladní skříni, stoupl si sandžak naproti mně a vypočítával všecko, co o mně slyšel, hezky jedno po druhém, až se konečně zeptal:
„Co jsi tady u mne chtěl? Nepřišel jsi přece jen tak pro nic za nic?“
„Ovšemže ne.“
„Tak odpověz! Co jsi měl za lubem? Jak jsi chtěl na mě vyzrát?“
„Možná že ti to řeknu později, ale teď ne.“ Obrátil se k mukaddamovi a muzabirovi:
Tenhle nejhorší ze všech proklatých ďaurů je ještě horší a nebezpečnější, nežli jste mi ho popisovali. Jen si pomyslete, přišel ke mně, říkal, že se jmenuje Iskander Nikopulos, a vydával se za tlumočníka ze zeríby Aliáb. Přinesl mi dopis, který si pravděpodobně sám napsal, a teď se jen ptám, jaký asi úmysl mohl mít.“
„Určitě špatný,“ odpověděl Abd el Baraka, „Když ti to nechce říci, dej mu napráskat, dokud se nepřizná.“
„To udělám, a hned.“
„Pak ho vydáš nám. Přivedeme ho k Ibn Aslovi, a tam ho stihne osud, který mu byl tolikrát slibován.“
„Ano,“ skočil jsem jim do řeči. „Budou mi z těla vytrhány údy jeden po druhém. Ale to nemá naspěch. Aby ses dověděl, co jsem u tebe chtěl, ó sandžaku, nemusíš mě dát zbičovat. Slyšel jsi přece, že ti to povím sám. Přišel jsem k tobě, abych tě varoval před Ibn Aslem a jeho lidmi.“
„Jaképak varování!“ zasmál se posměšně. „Zbláznil ses?“
„To by se musel zbláznit i mudír, který mě k tobě poslal.“ „Mudír? Lžeš, nestydatě lžeš.“
„Zeptej se Ibn Níla, mého průvodce. Bydlíme u mudíra a poslal mě k tobě, abych si s tebou promluvil o Ibn Aslovi.“
Viděl jsem, že se Ibn Mulaj ulekl.
„Ty pse, pověz pravdu!“ poručil Ibn Nílovi. „Kde bydlíte?“ „U mudíra,“ prohlásil mladík.
„Mluvil o mně?“
„Ano, tak jak říkal Kara ben Nemsí.“ „Smluvili jste se. Lžete!“
„Mysli si, co chceš. Ale já chci rozmnožit řadu svých činů, které jsi tu vypočítával, o jeden další,“ vmísil jsem se opět do řeči. „Od Ibn Asla se dozvíš, že poslal do pouště Amra el Makášef, šejka Baggárů. Zajal jsem ho, přivedl s sebou do Fašody a předal mudírovi. To se stalo, dříve než jsem přišel k tobě. Šejk Amr teď trčí ve vězení a dostane těch známých pět set, pokud ho nečeká něco horšího.“
„Ničemo, jaké škody nám působíš! Nejraději bych tě rozdrtil na prach!“

„Na to si musíš nechat zajít chuť, protože jestli se do půlnoci nevrátím k mudírovi, budeš uvězněn. Na to se můžeš spolehnout“
„Nevěř mu! Lže, aby se zachránil!“ varoval sandžaka mukaddam.
„V několika málo minutách se dozvím, na čem jsem.“
S těmito slovy sandžak odešel. Když se vrátil, usedl s Abd el Barakou a Núbarem do nejzazšího kouta a tam tiše, velmi živě rozmlouvali. Trvalo to tak dlouho, dokud do místnosti nevstoupil nově příchozí Amaut.
„Nuže?“ otázal se sandžak hlasitě.
„Šejk Baggárů je spoután a ve vězení. Viděl jsem ho,“ hlásil voják.
„Položte zajatce na zem a všichni odejděte!“
Znovu nás položili na podlahu. Tři naši nepřátelé stáli v rohu a dohadovali se. Nerozuměli jsme sice, co říkají, ale viděli jsme jejich vzrušenou gestikulaci. Konečně se rozešli. Ke mně přistoupil sandžak:
„Tohle jsi navlékl šikovně, ale přesto ti nic nepomůže. Už se vícekrát neuvidíme. Šejtán vás dostane do své moci, vy prašiví psi!“
Plivl na nás a odešel. Chvilku jsme v selamliku leželi o samotě. Co jsem měl dělat? Vyčítat milému Ibn Nílovi, že z obav o mne se dopustil hlouposti? To mi ani nenapadlo. Ostatně tím bych situaci nijak neprospěl. Ibn Níl začal sám a velmi zkroušeně:
„Efendi, udělal jsem hroznou neprozřetelnost, ty mi to snad ani neodpustíš! Vylij si na mě svůj hněv! Bude mi to milejší nežli tvé mlčení, to mě mučí.“
„Nezlobím se na tebe,“ těšil jsem ho. „Sám sobě jsi ublížil, mně ne.“
„Ale ano, i tobě. Kdybych nebyl přišel, kdyby mě nechytili, byl bys teď na svobodě a mohl ses vrátit k nám.“
„Mýlíš se. Byli by mě poznali, i kdybys tu nebyl.“
„Ale sám jsi mohl uprchnout snáz, nežli se bude utíkat dvěma.“
„Ne, útěk nebude o nic obtížnější, než kdybych prchal jen já sám.“
„Jestli si to opravdu myslíš, jsem klidný aspoň proto, že se na mě nezlobíš ale ne kvůli tomu, co nás čeká. Jistě nás usmrtí. Nemůžeme doufat, že tentokrát unikneme těm lidem, kteří tě tak strašně nenávidí.“
„Ale já přesto doufám a nemám nejmenší chuť se vzdát.“
Už jsem byl v horších situacích a neztrácel jsem kuráž, a ty také. Jsem přesvědčen, že se nám zde ve Fašodě nic nestane, dopraví nás zřejmě k Ibn Aslovi. Musíme čekat. Jsem rád, že jsem u sebe neměl svoje zbraně a další majetek. Byli by mi to vzali, a jestli se pokusíme o útěk, o všecko bych přišel. Jak je to s tvými věcmi?“
„Nic nemám. Pušku a pistole jsem nechal u mudíra, a protože jsem se musel odplížit potají a nepozorovaně, měl jsem u sebe jenom nůž, a ten mi teď sebrali.“
Vstoupili čtyři muži s dvěma velkými lýčenými rohožemi a provazy. Dali nám do úst roubík, zavázali nám oči a pak nás zabalili do rohoží. Rohože svázali provazy. Tak z nás udělali dva nehybné válcovité balíky, ty si naložili na záda a odnesli. Z rohoží nám čouhala hlava, takže jsme se aspoň nedusili nedostatkem vzduchu.
Neviděli jsme, kam nás nesou. Cítil jsem, že mě nesou přes hromady smetí a kupy bláta. Pak jsem slyšel šplouchání vody, a vtom nás spustili na tvrdou podlahu.
„A teď pryč, rychle a opatrně!“ zaslechl jsem povel.
Pak jsem slyšel zvuk, jako když se do vody noří vesla. Zřejmě jsme leželi v člunu. Kolem nás bylo hluboké ticho. Jen občas se ozval šepot, jemuž jsem nerozuměl. Později, když jsme měli Fašodu za zády, se ozval hlasitý hovor, avšak nevyrozuměl jsem z něho, jaký je cíl naší cesty. Slyšel jsem jenom stručné povely veslařům a kormidelníkovi.

SOUDNÍ PŘELÍČENÍ V SÚDÁNU

Uplynula dlouhá, dlouhá doba. Kolik hodin to bylo, nemohl jsem uhodnout. Když jsme konečně přistáli, zdálo se mi, jako by cesta trvala celý den.
„Kdo je to?“ zvolal hlas, přicházející jak se mi zdálo z výšky.
„Sandžakovi lidé,“ zněla odpověď. „Je Ibn Asl doma?“ „Ne. Vejděte.“
Opět uplynula chvíle, kdosi o nás tiše rozprávěl. Ani teď jsem nerozuměl slovům, ale byly to zvuky radostného údivu, které se mísily s šepotem. Pak nás přivázali na lano, aby nás mohli vytáhnout vzhůru. Poté s námi hodili na zem a pak nás zbavili našeho „obalu“, vyňali nám roubík z úst a sňali pásku z očí. Viděl jsem, že ležíme na palubě jakési lodi. Kolem nás stálo na dvacet mužů. Zřetelně jsem viděl jejich tváře, protože na ně dopadalo jasné měsíční světlo.
Neputovali jsme tedy celý den, dokonce ani do východu slunce ne. Ovšem, žádný div, že mi čas tak pomalu ubíhal. Nejblíže u mne stál Murád Násir, tlustý Turek, s kterým jsem měl cestovat, abych se účastnil jeho obchodu s otroky. Když jsem ho teď před sebou spatřil, musel jsem si vzpomenout na hrozby, s kterými se v Kurusku se mnou loučil. Ale z tlustého Turka jsem si dělal mnohem méně nežli z jeho spojenců, kteří byli podstatně čilejší, silnější a mnohem nebezpečnější. Hovořil s mužem, který asi patřil k těm, kdo nás přinesli na loď. Slyšel jsem, že se ptá:
„Kde je mukaddam a muzabir? Nemohli hned přijet s vámi?“
„Opustili Fašodu po silnici, aby se dostali k Dinkům, kde je Ibn Asl. Chtějí mu podat zprávu o tom, že jsme oba nepřátele zajali.“
„To ho už možná nezastihnou. Čekám ho tu každým okamžikem s naverbovanými Dinky. Jestli Ibn Asl přijede dříve než oni, musíme tu na ně čekat a ztratíme tím drahocenný čas.“
Tato slova byla důkazem, že Murád Násir není nijak zvlášť chytrý. Dopustil se chyby, že v mé přítomnosti pronesl, kde Ibn Asl verbuje Dinky k lovu na otroky. Teď se však Murád Násir obrátil ke mně a jedovatě se zeptal.
„Znáš mě ještě, ty smradlavý pse? Máš ještě tolik rozumu v hlavě, abys věděl, kdo jsem?“

Protože jsem neodpovídal, pokračoval:
„Vzpomeň si na Kurusku a na slova, která jsem ti tam řekl.“
Když jsem stále mlčel, připojil:
„Tenkrát jsem ti hrozil, jestli tě znovu uvidím, rozdrtím tě! A teď se shledáváme. Připrav se na smrt. Jsi ztracen a nemůžeš se od nás nadít žádného slitování.“
Snad se domníval, že teď odpovím, když se znovu nedočkal odpovědi, kopl mě do boku a pokračoval:
„Však ty otevřeš hubu, špinavá želvo. Oněměl jsi strachem?“
Hlasitě jsem se zasmál:
„Strachem? A snad před tebou? Milý tlusťochu, nenech se vysmát! Tebe se nikdo nebojí, a já teprve ne! Dovedeš jistě spolykat hezkou porci rýže se skopovým, ale mě nespolkneš!“
„Pse, ty se mi ještě posmíváš! Za to zdvojnásobím tvá muka!“
„Nech mě na pokoji! Jako mstitel jsi prostě směšný! Znáš mě už z Alžíru a musíš přece vědět, že na mě tvoje vychloubání neudělá žádný dojem.“
Uštědřil mi druhý kopanec.
„Všecko ti spočítám. Vím, že ses už dověděl, jaká muka ti chystáme. Budou ještě horší, než jsi slyšel. Nemysli, že i tentokrát vyvázneš. Střežit tě budu já sám, a dokud nepřijde Ibn Asl, nespustím tě z očí. Zvedněte ty psy a pojďte za mnou!“
Zamířil na příď. Nesli nás za ním. Turek otevřel jedny ze dvou sousedících dveří, vstoupil do kajuty, která byla zřejmě jeho, a prohlédl nám ve světle lampy pouta. Když se přesvědčil, že jsme pevně svázáni a nemůžeme uniknout, vydal příkaz, ať nás tu nechají.
Prostor, v němž jsme se octli, neměl dřevěné stěny, vypadal spíše jako stan. Na přídi byly upevněny tyče a přes ně napjaty rohože. Byl to přístřešek, z něhož visely shora kusy plátna, sloužící jako stěny. Prostor byl rozdělen na dvě části, v pravé jsme leželi my. V levé části jsem slyšel šeptat ženské hlasy, a to mě přivedlo na myšlenku, že tam je asi ubytována Turkova sestra se svými služebnicemi. Vzadu byla opět plátěná přepážka, teď vyhrnutá. Za ní jsem viděl špici lodi, dva metry dlouhý a půldruhého metru široký prostor, kde ležely různé tlumoky a harampádí. Odstranili je, aby tam získali místo pro nás. Do tyčí zatloukli silné železné hřeby. K nim nás pevně přivázali. Byla to opatření ne tak zbytečná, protože kdyby se nám podařilo zbavit se pout, stačilo nám jen zvednout rohož tvořící strop, a mohli jsme přes palubu.
Když nás tu „ubytovali“, prohlásil Murát Násir:
„A teď se ani nepohnete! Jen si zkuste utéci mi! Ibn Asl přijde nejpozději odpoledne, a pak se rozhodne o vašem osudu. Jsem hned vedle vás a uslyším každé vaše slovo. Jakmile zaslechnu něco, co se mi nebude líbit, okusíte karabáče. A teď nechť vám Alláh dopřeje sladký odpočinek a ještě sladší sny!“
Posměšně se zachechtal a odešel i se svými lidmi. Viděli jsme za tenkou plátěnou stěnou světlo a Turkův stín. Mohli jsme vidět, co dělá. Zvedl další stěnu a odebral se zřejmě za svou sestrou Kumru, poznali jsme jeho hlas i ženský šepot. Brzy nato se vrátil do své kajuty a usedl. Za chvíli se ukázal na plátěné stěně ženský stín. Přišla za ním sestra. Opět si šeptali. Turek pak vstal a odešel s ní na palubu.
Sotvaže odešli, objevila se další ženská postava. Přistoupila k plátěné stěně, za níž jsme leželi, trochu ji nadzvedla a zašeptala:
„Efendi, kde jsi?“
„Zde!“ ohlásil jsem se jí. „Kdo jsi?“
„Jsem Fátima, znáš mě.“
Fátima, oblíbená služebnice Turkovy sestry! Proč přichází? Jistě nezamýšlí nic špatného.
„Co ode mne chceš?“ zeptal jsem se jí.
„Posílá mě moje paní. Dověděla se od velitele, že jsi zajat a budeš umučen k smrti. Souží ji to.“
„Alláh nechť Kumru žehná za její soucitné srdce.“ „Ano, je hodná, efendi. Chce tě zachránit“ „Hamdu li'lláh! A jak?“
„Moje paní nemůže pro tebe udělat mnoho, bohužel. Ale co jde, to udělá. Když jí začal mizet vlas, vrátil jsi jí opět ozdobu její hlavy. To ti nikdy nezapomene. Chce ti za to poděkovat a máš mi říci, co by sis přál.“
„Kde je tvoje paní?“
„Venku na palubě. Přemluvila bratra, aby tam s ní šel a já si mohla s tebou pohovořit“
„A co když se Murád rychle vrátí a uvidí, co tu děláš?“ „Zdrží ho venku tak dlouho, dokud jí nedám znamení, že jsem její vzkaz vyřídila.“
„To je dobře. Rychle mi přines ostrý nůž.“
Fátima odkvapila, přinesla nůž v pochvě a podala mi jej. „Nemohu nůž uchopit, protože mám spoutané ruce. Musíš mi prokázat laskavost a přeřezat provaz.“
„U Alláha, co to po mně chceš! Ruce se mi třesou strachem. Ale přesto to udělám, protože jsi dobrodincem mé paní.“
Cítil jsem, jak se jí chvějí ruce, když mi přeřezávala provazy. Podařilo se jí to. Vzal jsem od ní nůž a stiskl jsem jí ruku.
„Děkuji ti, Fátimo, nechť ti i Alláh odplatí, ty nejmilejší mezi pozemšťankami. Víš snad, kolik mužů je na palubě této lodi?“
„Něco přes dvacet. Leží venku a spí.“
„Kde jsou lidé, kteří nás sem dopravili? Jeli nazpátek do Fašody?“
„Ne. Jsou tu s našimi lidmi.“ „Jejich člun je tedy ještě na lodi?“ „Ano.“
„To jsem chtěl vědět. Teď jdi, a nemusíš ani dávat nějaké znamení, protože tvoje paní se tak jako tak dozví v několika minutách, že jsi svůj úkol dobře provedla. Patrně se spolu znovu shledáme. Pak ti poděkuji líp, než mohu teď.“
Fátima odešla.

„To je nádhemé, efendi!“ vydechl Ibn Níl. „Měl jsi přece jen pravdu. Člověk nikdy nemá ztrácet naději. Jestli nás teď nikdo nezadrží, jsme zachráněni.“
„Teď že by nás někdo zadržel? Když mám údy volné a nůž v ruce, nezadrží mě ani dvacet mužů, tomu věř. Je to, jako bychom už byli na svobodě.“
Protože jsem mohl pohybovat rukama, snadno jsem si rozřezal i pouta na nohou a odřízl provaz, poutající mě k břehu. Pak jsem osvobodil i Ibn Níla. Zvedl jsem cíp rohože, která tu tvořila strop, a vyhlédl jsem ven.
Měsíc ještě svítil. Kotvili jsme u pravého břehu řeky. Nedaleko lodi jsem viděl zvláštní tvar tří vedle sebe stojících pryšců podobaly se svícnu s několika rameny. Měly mi sloužit jako záchytný bod k pozdější orientaci. Po palubě leželi spáči. Turek stál se sestrou poblíž kormidla a oba, skloněni přes palubu, hleděli do vln. Člun, kterým nás přivezli, visel zřejmě na boku obráceném k vodě. Loď kotvila u břehu na kotvici vyhozené z přídě a upevněné řetězem, visícím na železném kruhu poblíž našeho vězení.
„Všecko nám vychází,“ řekl jsem. „Po tomhle řetězu se dostaneme přes palubu. Nikdo si nás nepovšimne. Jakmile se dostaneme do vody, doplaveme k člunu.“
Odsunul jsem rohož, vyhoupl jsem se přes zábradlí a šplhal jsem po řetěze dolů. Ibn Níl mě následoval. Nebylo na tom nic těžkého. Že se přitom do nitky promáčíme, to nám mohlo být v zdejším podnebí jen vhod.
Plavali jsme podél lodního boku tak blízko, jak jen jsme mohli, aby nás shora nikdo nezahlédl. Snažili jsme se, aby se neozvalo ani zašplouchnutí. Člun skutečně visel vzadu, u boku obráceného k vodní hladině, a houpal se na vlnách. Jen jestli v něm nechali vesla! Když jsme připlavali až docela blízko, zjistili jsme k své velké radosti, že vesla tu jsou. Vlezli jsme do člunu.
„A teď rychle pryč, efendi!“ mínil Ibn Níl. „Jsme na svobodě a nesmíme se tu zdržet ani okamžik.“
Posadil se na lavici pro veslaře a chystal se odrazit od lodi, když tu nás zpozorovali.
„Efendi chce utéci!“ křičel Murád. „Je dole v člunu! Vzhůru, mužové, za ním! Tisíc piastrů tomu, kdo mi ho přivede zpět!“
Z paluby se ozývalo mnoho hlasů. Spěchali, aby se dostali do člunu patřícího k lodi, který visel vzadu u kormidla a který jsme předtím neviděli.
„Rychle, rychle!“ křičel Murád. „Dva tisíce, tři tisíce piastrů, když ho zase chytíte!“
„Deset tisíc piastrů tomu, kdo mě chytí!“ smál jsem se v odpověď. Pak jsem ponořil do vody vesla, Ibn Níl sedl k druhým a náš člun letěl po proudu jako šíp vypuštěný z tětivy. Dopravovali nás sem proti proudu. Museli jsme tedy opačným směrem., abychom se dostali do Fašody.
Po krátké chvíli nám loď zmizela z očí.
Podle mého odhadu nás u sandžaka zajali kolem desáté večer. Pohled na oblohu mě poučil, že teď mohou být asi tři hodiny ráno. Na lodi jsme pobyli asi hodinu, takže cesta sem nám trvala asi čtyři hodiny, doba, která mi připadala jako věčnost. Protože po proudu se jede rychleji, počítal jsem s takovými třemi hodinami plavby. Ve Fašodě jsme mohli být asi v šest ráno.
Snadno si lze domyslit, jak bujnou náladu jsme měli. Ibn Níl občas hlasitě zavýskl, já jsem mlčel, ale moje radost nebyla o nic menší. A čemu jsme děkovali za svou záchranu? Že jsem před časem poradil Turkově sestře prostředek pro vzrůst vlasů. Tenkrát jsem si nepomyslil, že mi to jednou pomůže z takové nouze! Kumru byla hodná, vděčná dívka. Umínil jsem si, že podniknu všecko, jen abych zabránil jejímu sňatku s Ibn Aslem.
Když se rozednívalo, měli jsme před sebou Fašodu jako na dlani. Po řece kroužila malá plachetnice s jedním jediným mužem. Sotvaže nás zahlédl, připlul k nám, spustil plachtu a zeptal se:
„Odkud přijíždíte?“
„Shora,“ ukázal jsem za sebe. „Chceme do Fašody.“
„Kdo jste?“
„Proč se ptáš? Jsi mudírův úředník?“
„Ne. Ale hledám muže, který se jmenuje Kara ben Nemsí, a jeho druha Ibn Níla, kteří včera beze stopy zmizeli. Mudír je dal hledat. Protože jste dva, já vás neznám a popis souhlasí, doufám, že jsem hledané našel.“
„Znáš sandžaka Amautů?“
„Viděl jsem ho, ale nikdy jsem s ním nemluvil.“ „Nenávidíš ho, anebo ho máš rád?“
„Pane, to je zapeklitá otázka. Ale protože od něho nečekám nic dobrého ani nic zlého, odpovím ti. Nechovám k němu nenávist ani lásku, je mi docela lhostejný, ačkoli má velký vliv a moc.“
„Odpovím ti tedy upřímně, třebaže mám všecky důvody zamlčet pravdu. Jsme ti, které hledáš.“
„Opravdu? Vskutku?“ ptal se radostně. „Hamdu li'lláh! Vydělal jsem si spoustu peněz!“
„Jakých peněz?“
„Sto piastrů, které mudír vypsal za odměnu tomu, kdo tě najde.“
„Dostaneš je, třebaže by nás byl našel i bez tvého přispění.“
„Byl by vás našel?“ zeptal se muž zklamaně. „Alláh! Nedostanu tedy nic!“
„Alí Efendi ti je dá. Směle je žádej.“
„Ani mi nenapadne, efendi. Místo peněz bych dostal pět set ran.“
„Dostaneš peníze máš mé slovo. A jestli se bude mudír zdráhat, dám ti ty peníze sám. Ale mám podmínku, abys nás k mudírovi zavedl tak, že nás nespatří sandžak ani jeho Amauti.“
Udiveně se na mě zadíval.
„Efendi, zavinili snad Amauti, že ses ztratil?“ „Nemohu ti to říci, neznám tě.“
„Och, můžeš mi důvěřovat. Jsem Denab, chudý rybář, a všecko, co chytím, dodávám mudírovi do kuchyně platí mi za ryby, kdežto od sandžaka bych nedostal ani zlámanou grešli.“

„Kde bydlíš?“
„Zde vlevo na břehu moje chalupa stojí opodál všech ostatních.“
Vyprávěl jsem mu, co se nám přihodilo, a pak jsem dodal: „Jestli se sandžak dozví, že jsme zase tady, podaří se mu možná uprchnout dřív, než na něho bude vydán zatykač.“
„Efendi, divil bych se všemu tomu, kdybych nevěděl, jak krutý je sandžak. Ale máš pravdu. Musíš se k mudírovi dostat nepozorovaně. Teď vás zavedu do svého domku a tam počkáte, dokud se nevrátím od mudíra. Vyřídím mu tvůj vzkaz.“
„Dobrá, souhlasím.“
„Ale teď nejezděte v člunu za mnou, to by bylo nápadné. Nikdo nesmí ani tušit, že mám u sebe dva muže, hned by věděli, že jste to vy. Přestup ke mně do plachetnice. Nejprve dovezu domů tebe, pak přijedu pro Ibn Níla. Zatím může zakotvit u břehu a počkat tu na mě.“
Skočil jsem do plachetnice k Denabovi a jel jsem s ním. Jeho žena, čemoška, dostala od muže příkaz, že nás má skrýt a nevpustit do chalupy ani človíčka. Když přivezl Denab ještě Ibn Níla, odebral se s přesnými pokyny k mudírovi. Trvalo téměř hodinu, než se vrátil. Přinesl pro nás oděv, ženský oblek pro Ibn Níla, šat eunucha pro mne. Musel jsem si načernit obličej.
Když jsme se obklékli, znovu jsme nasedli do člunu a rybář nás vezl k mudírovi. Své ženě nakázal co nejpřísněji, že musí mlčet jako hrob.
Ibn Níl byl zahalen hustým závojem, takže vypadal opravdu jako mladá žena. Přestrojení ho bavilo a ustavičně se pochechtával spíš mně nežli sobě, protože černá barva mého obličeje se nijak nehodila k mému kníru.
Když jsme vystoupili, nepotkali jsme živou duši. Snad to bylo i proto, že se tolik lidí vydalo hledat nás, aby získali sto piastrů. Dostali jsme se do vládní budovy a tam už na nás čekal sluha, který nás měl odvést k svému pánu a postarat se, aby nás ani zde nikdo nespatřil.
Alí efendi seděl na hedvábném divanu a pokuřoval. Po jeho vážném, ba přísném obličeji se kmitl pobavený úsměv, když nás spatřil, ano, zřejmě mu dalo dost práce, aby se hlasitě nerozesmál.
„Alláh činí zázraky!“ zvolal. „Kdopak kdy viděl eunucha, strážce v harému, s takovým knírem? Poznali tě, efendi?“ „Ne. Nikdo nás neviděl.“
„To je dobře. Posaďte se a vezměte si dýmky, které jsem tu dal připravit. Ty počkej venku přede dveřmi,“ obrátil se k rybáři, „než se dozvím, jestli ti odměna patří nebo ne.“
„Odpusť mi mou smělost, mudíre,“ začal rybář prosebně, „a dovol mi, abych...“
„Mlč! Nebo dostaneš okamžitě pět set,“ přerušil ho mudír hromovým hlasem. „Ven!“
Posadili jsme se s Ibn Nílem vedle mudíra. Zapálili jsme si dýmku a pak jsem musel vyprávět. Mudír se tvářil netečně a nepronesl ani slovíčko. Když jsem skončil, mlčel ještě chvíli. Pak však začal, ale ne jak jsem čekal, nýbrž velmi klidně, téměř tiše. Právě jeho klid zvěstoval, jak velký je asi jeho hněv.
„Včera,“ řekl, „když jsi mi sdělil, že je ten pes spojencem otrokáře, nechtěl jsem tomu věřit. Teď jsi mi to dokázal. Sandžak...“
Alí efendi se zarazil uprostřed věty a pohleděl k zemi. Byl vzrušen a rozčilen, ale nechtěl to dát najevo. Po chvíli zatleskal. Vstoupil sluha a dostal příkaz:
„Jdi k sandžakovi Amautů a řekni mu, že si s ním přeji mluvit. Je to tajné, proto ať nikdo nezví, ke komu jdeš. Samo sebou se rozumí, že můj vzkaz vyřídíš jen jemu, mezi čtyřma očima. Pošli mi sem Abú Chabtu Otce výprasku!“
Služebník se vzdálil a brzy vstoupil černý, hranatý chlapík. Zkřížil ruce na prsou a poklonil se málem až k zemi.
„Budeš mít práci,“ řekl mudír. „Ten pes všech psů dostane pět set ran, a pak ať ho už nevidím. Obstarej všecko potřebné.“
„Kde?“ zeptal se černoch a ušklíbl se radostně, zřejmě se těšil na svůj úkol.
„Tamhle,“ mudír ukázal palcem přes rameno na dveře ve stěně za ním. Otec výprasku se znovu poklonil a zadními dveřmi odešel. Když jsme osaměli, zeptal se mudír:
„Víš, proč má sandžak přijít potají?“ „Domýšlím si to. Kvůli tvé bezpečnosti.“
„U Alláha! Uhodl jsi!“ zvolal Alí efendi udiveně.
„To není těžké. Znám Amauty jako své boty. Udržet je na uzdě, to je strašně těžké. Když budeš sandžaka soudit a jeho vojáci se to dozvědí, můžeš čekat hotovou vzpouru.“
„Je tomu tak! Ibn Mulaj bude potrestán, a nikdo o tom nebude mít ani potuchy. Když jsi večer nepřišel, poslal jsem k němu. Vzkázal mi, že u něho nikdo nebyl. Potom jsem k němu šel sám a dostal jsem stejnou odpověď. Pak jsem se dověděl, že i Ibn Níl se ztratil, a ihned jsem vydal rozkaz, aby vás hledali. Ten pes mě chtěl vodit za nos. Je to spojenec otrokářů, zrádce a vrah. Uslyšíš a uvidíš, jak si s ním promluvím a jak s ním naložím. Teď se odeberete do vedlejší místnosti, najdete tam všecko potřebné. Uslyšíte, co sandžak vypovídá, a ve vhodném okamžiku přijdete šem.“
Alí efendi ukázal na druhé dveře. Uposlechli jsme a vstoupili jsme do místnosti, kde jsem našel všechen svůj majetek. Bylo tu i všecko, co jsem potřeboval k smytí černé barvy. Rychle jsem se umyl a oblékl. Ibn Níl musel zůstat v ženských šatech, protože jeho oblek byl v rybářově domku. Sotva jsem se převlékl, uslyšel jsem kroky. K mudírovi vešel sandžak. Všecko jsme dobře slyšeli, protože místo dveří tu byl jen koberec.
„Dal jsi mě zavolat, ó mudíre?“ pravil Amaut.
„Ano, tajně. Ví ještě někdo o tom, že jsi sem šel?“ „Ani živá duše.“
„Posaď se!“ pokračoval mudír. „Slyšel jsi snad, že by se po těch zmizelých mužích našla nějaká stopa?“ „Doposud ne.“
„To je zlé. Neustanu, dokud je nenajdu.“
„I já jsem udělal, co jsem mohl. Moji Amauti jsou všichni
venku a hledají je, ačkoliv žádný z nich nemůže pochopit, proč mají oni, pravověrní, hledat a pátrat po smradlavých stopách nějakého křesťana.“

„Chci tu toho křesťana mít. To musí stačit tobě i jim. Hledal jsi i ve svém domě?“
„Ano, ale mamě.“
„To je zvláštní. Kara ben Nemsí šel k tobě a jeho průvodci jasně slyšeli, že u tebe zaklepal.“
„To je možné. Moji sluhové otevřeli, ale nikoho neviděli. Hlídač později spatřil, jak se kolem dveří plíží nějaké postavy. Kdo ví, s jakým úmyslem ten křesťan přišel a proč tak riáhle zmizel.“
„Kara ben Nemsí mi své úmysly sdělil. Nic nezamlčoval. Ale jistě tu byl leckdo, kdo měl zájem na tom, aby zmizel.“
„Radím ti, aby ses těch lidí zeptal.“
„To jsem učinil, ale tvrdí, že nic nevědí.“ „Dej jim vyplatit pět set, pak se přiznají“ „Udělám, co mi radíš, a budeš při tom i ty sám.“
„Děkuji ti, ó mudíre, víš, že miluji spravedlnost a že rád přihlížím, když jsou provinilci po zásluze trestáni. Bude pro mne potěšením poslechnout si skučení těch psů. Ale teď bych se tě rád zeptal, proč sis mě dal tak tajuplně zavolat“
„Hned se to dovíš. Ano, je to tajemství, jehož objasnění mi velmi leží na srdci, a ty jsi ten pravý muž, který mi může být nápomocný. Neznáš snad Núbara, kejklíře z Káhiry?“
„Ne.“
„Tak znáš možná Abd el Baraku, mukaddama kádiríje.“ „Neznám.“
„Oba ti mužové jsou teď ve Fašodě. Chci a musím je najít, protože to jsou spojenci Ibn Asla, otrokáře.“
„Mám je hledat? Jestli skutečně jsou zde, jistě je objevím.“ „Jsou zde. Včera večer klepali prý na tvoje dveře.“
„Alláhu! Co by u mě chtěli? To musí být omyl. Takoví lidé přece nebudou tak šílení, aby se odvážili ke mně!“
„Jsou šílenci, kteří občas moc dobře vědí, co dělají. A ještě další otázka. Mluvil jsi snad někdy s Turkem, který se jmenuje Murád Násir?“
„Ne. Co je s ním?“
„O tom až později. Musím se tě zeptat ještě na někoho jiného. Je to Takíl Šedíd.“
„Neznám ho. Jak to, že mi uvádíš tolik neznámých jmen?“ „Činím to, abych ti usnadnil rozřešení celého tajemství. Už jsem ti trochu napověděl, a ty teď dovedeš věc ke zdárnému konci. Čtyři hodiny proti Nilu kotví Ibn Aslova loď.“
„Alláhu! Alláhu!“
Sandžak doposud odpovídal rychle a bezstarostně. Poslední výkřik byl však plný úzkosti.
„Na té lodi,“ pokračoval mudír, „je Turek, po němž jsem se tě ptal. Měl u sebe sestru, která se má stát Ibn Aslovou ženou.“
„Jak to víš?“ zaznělo stísněné zvolání.
„To také až později. Nejdříve musíš zvědět, že se Ibn Asl vydal k Dinkům a chce tam naverbovat bojovníky k lovu na otroky. Jeho loď byla střežena a dnes ráno se zjistilo, že tam přistál člun s dvěma dlouhými balíky, které byly dopraveny na palubu. Uhodneš snad, co v nich bylo?“
„Jak bych to mohl vědět?“
„Pokus se to zjistit. Právě to je tajemství, které bych tak rád znal. Jsi tuze chytrý a myslím, že ti nebude zatěžko rozluštit je.“
Za tohoto rozhovoru jsem poněkud odhmul koberec na dveřích, abych mohl výjev pozorovat. Mudír k nám byl obrácen tváří, sandžak zády. Teď jsem usoudil, že nastal vhodný okamžik, a pošeptal jsem Ibn Nílovi:
„Vstup tiše dovnitř a zůstaň u dveří stát!“
Vstrčil jsem ho dovnitř a spatřil jsem, jak se na mudírově tváři objevilo spokojené pousmání. Sandžakovi ovšem nebylo právě dobře u srdce, zřejmě uvažoval, co si má o všem myslet, protože chvíli trvalo, nežli odpověděl:
„Rozluštím to tajemství, ó mudíre. Okamžitě se vydám na cestu a tu loď vyhledám. Balíky tam jistě ještě budou.“
„Možná že už ne, ale na tom nezáleží. Rád bych jen věděl, co obsahovaly. Na tom mi záleží tolik, že ti dám za odhalení celé té věci odměnu, o jejíž výši nemáš ani potuchy.“
„Mudíre, jsem tvůj nejvěrnější služebník!“ ujišťoval ho sandžak lichotivě. „Za své štěstí děkuji jenom tvé milosti a dobrotě.“
„Ano, ty jsi nejvěrnější ze všech. Proto jako znamení své milosti jsem pro tebe vyhlédl ženu, takovou ženu, že se jí nevyrovná žádná huriska z ráje.“
„Ženu?“ zvolal sandžak udiven a zklamán.
„Ano, vzor krásy, ctnosti a roztomilosti. A abys už teď viděl, jaký poklad dostaneš, okamžitě ti toho anděla ukážu. Přistup blíže, ty jediná mezi kráskami, a odhal svůj obličej, ať Ibn Mulaj, statečný sandžak, klesne na kolena, zasažen třpytem tvých očí a kouzlem tvé bytosti.“
Alí efendi pokynul a Ibn Níl pomalu přistoupil blíže. Sandžak vyskočil. Měl už jednu ženu. To, že mu je nabízena druhá, ho udivovalo. Hleděl na zahalenou postavu vykulenýma očima:
„Žena, vskutku žena! Jaké překvapení! Je to ještě dívka? Je bílá nebo černá?“
Mudír povstal a odhalil závoj. Dostavil se úspěch, jak jsem to čekal, Ibn Mulaj vyrazil neartikulovaný, drsný výkřik úleku.
„Nuže, jak se ti ta dívka líbí? Nejsi nadšen?“ ptal se mudír, který schválně zaujal takovou pozici, aby se ke mně sandžak opět musel obrátit zády.
Využil jsem toho a nepozorovaně jsem se přiblížil. Sandžak neodpovídal. V obličeji se mu nepohnul sval úlekem jako by strnul.
„Oněměl jsi blahem,“ posmíval se Alí efendi. „Když se to děje při spatření jednoho balíku, jak se teprve zaraduješ, až uvidíš i druhý! Otoč se přece!“
Ibn Mulaj bezmyšlenkovitě uposlechl. Jeho pohled padl na mne a vtom se vzpamatoval.
„Hráli jste si se mnou,“ vykřikl vztekle, „ale dohráli jste. Šejtán nechť vás dostane všecky tři.“

Obrátil se ke dveřím, aby co nejrychleji zmizel. Zastoupil jsem mu však cestu.
„Pryč, ty čubčí synu," vyjel na mě. „Hnusíš se mi."
Ibn Mulaj vytáhl nůž a rozpřáhl se k ráně. Udeřil jsem ho zdola do lokte, takže mu nůž vypadl, popadl jsem toho ničemu, zvedl jej a mrštil jím o zem, až jsem se na okamžik domníval, že si zlomil vaz.
Měl otevřené oči, ale nehýbal se.
„Alláhu! Alláhu!" volal mudír. „Takhle jsi zatočil s tím obrem? Rajjis efendiná se mi zmiňoval o tvé síle, ale nechtěl jsem mu věřit. Je sandžak mrtev?"
„Ne," prohlásil jsem. „Hned se pohne, a rychle, protože..." Nedokončil jsem, stalo se, co jsem čekal, sandžak zajel rukou do opasku, vytrhl pistoli a namířil ji na mne, dřívější ochromenost jen předstíral. Ibn Níl k němu zezadu skočil, rychle se shýbl a uchopil ruku držící pistoli. A já jsem současně uštědřil Ibn Mulajovi takový kopanec do žaludku, že se znovu skácel a zbraň mu vypadla z ruky. Chtěl se vztyčit a bránit se dál, ale pro bolest nemohl. S trupem jen zpola zvednutým se proti mně rozpřáhl zaťatými pěstmi a zaklel tak strašlivě, že to nelze opakovat.
„Pusťte ho!" přikázal mudír. „Ten ničema si nezaslouží tu čest, že byste se ho dotýkali vlastníma rukama. Efendi, ty jsi slyšel, co jsem nařídil Otci výprasku. Když je podobný příkaz vydán, je postaráno i o to, aby byl viník zajištěn. Už se o něho nestarejte."
Alí efendi zatleskal. Na toto znamení vstoupili z obou postranních dveří Černoši, chopili se sandžaka a přiměli ho, aby povstal. Ibn Mulaj viděl Otce výprasku a tušil, co ho čeká.
„Chceš mě snad dát zbít?" rozkřikl se na mudíra.
„Chci jenom splnit, co jsi mi radil. Podle tvého přání měli být provinilci po zásluze potrestáni baštonádou a to se ti teď stane."
„Víš, co to znamená?"
„Jenom to, že vzteklý pes dostane napráskáno."
„Ale ten pes má zuby! Stačí můj nepatrný pokyn, a moji Amauti sem vpadnou! Ty mě ještě neznáš!"
„Znám tě dobře. Jmenoval jsem před chvílí všecky tvoje přátele. To mi ušetří námahu, abych ti vypočítával všecky tvoje hříchy. Jestli si myslíš, že tě neznám, vím naprosto bezpečně, že ty znáš mne. Říkají mi Abúl Chumsumíja. Dostaneš svých pět set."
„Pět set?" vykřikl Amaut. „To tě bude stát život!" „Nevyhrožuj! Pros Alláha, ať tě bezpečně převede přes Most smrti, abys nespadl rovnou do ohně džehenny!"
Ibn Mulaj sebou škubl, zadíval se na mudíra nepopsatelným pohledem a začal koktat:
„Most... smrti? Ty chceš... mne... ubičovat... k smrti?" „Dostaneš pět set ran a zmizíš mi z očí. Poručil jsem to Otci výprasku, a co jsem řekl, to platí."
„Ještě ne, ještě ne! Mám ještě paže a ruce, abych se ti mohl bránit a rozdrásat tě!"
Ibn Mulaj se chtěl vyškubnout černým pomocníkům Otce výprasku a vrhnout se na mudíra. Jenomže černoši si věděli rady, přitiskli ho, přidrželi si ho, a než se nadál, omotali mu kolem hlavy a brady kus kůže tak pevně, že se nemohl ani pohnout, ani vykřiknout. Pak ho odnesli.
„Darebák dostane, co si zaslouží," podotkl neúprosný soudce. „Podíváme se na to."
„Já ne," bránil jsem se. „Téhle podívané se vzdávám."
„Máš slabé nervy? To úředník, který chce vykonávat spravedlnost, mít nesmí. Nenutím tě ale, abys byl výprasku přítomen. Počkej zde, dokud se nevrátím."
„Zůstaň ještě okamžik, ó mudíre! Rád bych ti řekl něco důležitého."
„Copak?" „Půjč mi oddíl askarijů a několik rychlých člunů. Musíme si pospíšit, abychom zajali loď Ibn Asla, sice nám unikne."
„Nic proti tomu nemám, ale kvůli Amautům, kteří by tě tu mohli zahlédnout, musíš ještě pár hodin počkat. Kdyby tě tu viděli a pak pohřešili svého sandžaka, vytušili by souvislost. Jsem tu zatím příliš krátký čas, abych proti nim mohl vystoupit dost rázně. Doposud tu nevládl mudír, ale tihle vojáci, kteří kolem sebe šířili jen strach a hrůzu. Já je zkrotím, jenže to nejde tak rychle, jak bych si přál."
„Ale jak mám s askariji odplout, aby to Amauti nezpozorovali?"
„Pošlu je pryč, dolů po řece, aby vybírali daně, do toho se s radostí pustí. Ihned vydám příslušný rozkaz."
Otec pěti set se vzdálil, vyšel dveřmi, kterými byl předtím odveden sandžak. Šel jsem k dalším, za nimiž dosud čekal Denab. Ibn Níl si vzal svůj oděv, aby se mohl převléci. Pak jsme se posadili k dýmkám a čekali, až se mudír vrátí.
Zatímco jsme tak tiše seděli, slyšeli jsme tlumené dopadání ran. Pocit, který jsem při tom měl, nelze popsat. Snad bych začal mudíra nenávidět, musel jsem však uznat, že jeho železná přísnost je zde na místě.
Když se Alí efendi vrátil, usedl vedle nás a zapálil si rovněž dýmku. Nehovořili jsme. Mudír naslouchal s hlavou trochu nakloněnou neustálému dopadání ran, které mi pokaždé projelo až do morku kostí. Konečně se otevřely dveře, Otec výprasku strčil hlavu dovnitř a hlásil:
„Pět set!"
„A sandžak?" zeptal se mudír. „Už ho neuvidíš, ó vladaři." „Pryč s ním!"
Černochova hlava zmizela. Zeptal jsem se: „Sandžak je mrtev?"
„Ano."
„Kde bude pohřben?" „
„V žaludku krokodýlů. Ti nic nevyžvaní. A teď přijde na řadu šejk Baggárů. Poslal jsem pro něho. Slíbil jsem ti, že dostane před tebou výprask. Tentokrát se na to snad podíváš?"
„Ne, naopak tě prosím, abys ho nedal bít. Slíbil jsem mu, že se za něho přimluvím."
„Proč?"

„Učinil mi upřímné doznání a tím mi tuze pomohl.“
Mudír nejdříve nechtěl ani slyšet, ale posléze se dal obměkčit. Šejk, který byl už připraven k výprasku, byl znovu odveden do žaláře a tam prozatím musel čekat.
Připomněl jsem teď mudírovi rybáře Denaba, který pořád ještě čekal na svých sto piastrů. Mudír ho dal předvést a zeptal se ho:
„Čekáš snad, že dostaneš odměnu, kterou jsem dal vyhlásit?“
„Pokud mi tvoje dobrota dovolí, abych tuto naději měl, pak ano, ó vladaři,“ odpověděl Denab pokorně.
„Moje dobrota ti nic nedovolí. Nemáš, več bys doufal.“ „Ale já jsem přivedl efendiho i Ibn Níla.“
„Byli by dorazili i bez tebe. Dávám ti na vybranou, buď řekneš, že jsi dostal zaplaceno, anebo dostaneš pět set. Co je ti milejší?“
„Ó mudíre, dostal jsem zaplaceno!“ „Tak můžeš jít!“
Otec pěti set byl zastáncem spravedlnosti, ale měl-li vytáhnout váček s penězi, nebylo mu to zřejmě po chuti. Každý člověk má své slabůstky. Rybář se obrátil k odchodu, ale u dveří se ještě jednou otočil a zeptal se mě:
„Efendi, dodržíš slovo? Jsem chudý člověk.“
„Co je? Jaký slib máš dodržet?“ zeptal se mě mudír.
„Slíbil jsem Denabovi, že těch sto piastrů dostane,“ vysvětloval jsem a sáhl jsem po měšci.
„A ty mu je chceš dát? Co tě to napadá? Jsi mým hostem a nebudeš nic platit. Neslyšel jsi, že už své dostal?“
„Slyšel, ale neviděl. Dovol, abych mu je dal.“
„Ne! Když na tom trváš, dostane odměnu ode mne. Ale peníze ne. Daně se také nevybírají v penězích dávají mi domácí zvířata, obilí a plodiny. Dostane tedy tři ovce ať se o ně hlásí u mého pastýře. A teď ať zmizí!“
Když jsem se druhého dne poptával, dověděl jsem se k své spokojenosti, že Denab ovce opravdu dostal. Byl si jist, že už mu je nikdo nevezme, poděkoval mi třemi hlubokými poklonami a zářil radostí.
Sotvaže Denab odešel, bylo ohlášeno, že Amauti odtáhli z města. Jejich cílem byla krajina Kuék. Běda nebožákům, kam tito vojáci vpadli a požadovali daň! Nešlo jen o daň, ale o vydržování Amautů a výši poplatků si měli určovat sami. K jakým nespravedlnostem docházelo, to si lze snadno představit. Obvykle v okamžiku, kdy obyvatelé slyšeli, že se blíží vojsko vybírající daně, vzal každý muž ženu, děti a celý svůj movitý majetek a prchal. Vraceli se, teprve když se dověděli, že Amauti už jsou pryč.
Nyní přirazilo k břehu několik plachetnic, které vzaly na palubu padesát dobře ozbrojených vojáků. Připojil jsem se s Ibn Nílem k této opožděné výpravě. Když jsme vypluli, bylo už po poledni. Kolem páté jsme dorazili k třem pryščům, loď už byla pryč.
Po tomto nezdaru jsem doufal, že dosáhneme aspoň něčeho jiného, že totiž se nám podaří zajmout pět Takílů, kteří přepadli tři obchodníky a dva z nich zavraždili.
Šedíd, jejich vůdce, znal sandžaka Amautů. Dalo se čekat, že se skryje poblíž Fašody a pak vyšle k sandžakovi posla. Protože se posel musel dostavit do příbytku Ibn Mulaje, bylo nejlíp čekat na něho tam a zmocnit se ho. Proto jsem požádal mudíra, abych mohl v Ibn Mulajově domě počkat společně s Ibn Nílem, obchodníkem Sinánem a s Hafídem Sachrem, který se ode mne nechtěl odloučit. Mudír rád svolil a dal nám s sebou několik svých vojáků. Měli střežit vchod a dostali příkaz, ať ke mně okamžitě přivedou každého, kdo by se ptal po sandžakovi.
Nastěhovali jsme se tam prvního dne pozdě večer. Druhý den uplynul a posel se nedostavil. Sotvaže se však třetího dne rozednilo, slyšeli jsme zvenčí klepání a očekávaný posel vstoupil. Když ho přivedli ke mně, nestačil se divit, že vidí místo sandžaka mne. Prohlásil jsem, že jsem Kara ben Nemsí, a ne mudír z Džarabúbu ani senúsiovec, sdělil jsem mu rovněž, že jsem to byl já, kdo jim odvedl a unesl Hafída a šejka Baggárů. Posel dostal strach ještě větší a nemohl jsem ho přimět, aby promluvil. Pohrozil jsem mu výpraskem, ale teprve když viděl přípravy k baštonádě, umoudřil se a prozradil mi místo, kde se skrývá Šedíd se svou karavanou. Byl to les, v němž jsme čekali na návrat Hafída Sachra, vyslaného k mudírovi. Nyní mi dal mudír s sebou padesát vojáků, abychom mohli karavanu zajmout. Posel, který nám měl úkryt ukázat, protože jej nedovedl přesně popsat, musel jít mezi Ibn Nílem a Hafídem Sachrem, kteří mu pohrozili, že při pokusu o zradu ho potrestají smrtí.
Z opatrnosti jsme jeli oklikou. Dalo se čekat, že Šedíd bude dávat pozor na cestu od Fašody, a musel by tedy vidět, jak se blížíme, kdybychom jeli přímo. Namísto od východu jsme tedy mířili k lesu obloukem od jihu.
Když jsme dorazili do lesa, prodírali jsme se pomalu mezi stromy kupředu. Ukázalo se, že posel nemůže najít místo, kde táboří jeho kumpáni, protože přijeli odjinud. Zastavili jsme tedy a já jsem šel sám na výzvědy.
Šel jsem jako po čichu rovnou na správné místo. Pozoroval jsem karavanu, skryt za stromy. Tábořili na místě, které bylo pro naše záměry jako stvořeno, protože bylo ze dvou stran obklopeno křovím, a odtud jsme se mohli nepozorovaně přiblížit. Přivedl jsem tedy naše vojáky a rozestavil je za křovisky. Pak jsem si dovolil žert, kousek jsem se vrátil a šel jsem sám z otevřené strany karavaně vstříc. Když mě Takílové spatřili, poznali mě a překvapeně vyskočili.
„Senúsiovec, senúsiovec, mudír z Džarabúbu je tady!“ volali.
Přistoupil jsem k nim a pozdravil jsem je beze strachu, jako by mezi námi nikdy nevznikl sebemenší spor.
„Ty zde, u Fašody?“ zeptal se Šedíd zamračeně. „Jak ses tu ocitl?“
„Na svém velbloudu.“
„Kde je tvůj průvodce, mladý chatíb?“
„Nablízku.“
„Co chcete tady ve Fašodě? Jsi mi podezřelý. Proč jste nám neřekli, že máte namířeno do Fašody?“
„Protože jste se nás ptali, odkud jsme, ale ne, kam jedeme.“
„Dorazili jste do lesa teprve teď?“
„Ne, byli jsme tu už dřív. Bydlíme v městě u sandžaka Amautů, či spíš v jeho domě.“

„U Ibn Mulaje? Víš, že ho znám. Poslal jsem k němu posla. Je sandžak doma?“
„Teď už ne. Je v ráji anebo v pekle.“ „Alláhu! Zemřel tedy?“
„Ano, včera.“
„Na jakou nemoc?“ „Na baštonádu.“
„Ó Alláhu! Ó Mohamede! Ó Proroku! Chceš snad říci, že dostal tolik ran, až zemřel?“
„Přesně tak!“
„Sandžak Amautů! Baštonáda! To se mohlo stát jen na mudírův příkaz a mudír byl přece jeho příznivec, jeho přítel!“
„Ten dřívější ano, ten dnešní ne.“ „Copak je tam jiný mudír?“
„Ano. Alí efendi el Kurdí byl sesazen, protože podporoval otrokářství. Nový mudír se sice jmenuje Alí efendi, ale je to docela jiný člověk. Chce vyhladit obchod s otroky, a říká se mu Abúl Chumsumíja, protože každému otrokáři, kterého dopadne, dá vysázet pět set ran na chodidla.“
„Alláh nechť stojí při nás! Naše záměry jsou zmařeny. Náš posel by už měl být dávno zpátky. Mám o něho strach. Jestli ho mudír dopadne, musí doznat, proč přijel do Fašody!“
„To nevadí.“
„Že ne? Právě jsi přece říkal, že každý otrokář dostane vysázeno pět set ran, a my sem přece jdeme prodat otroky.“ „Ale nechytili jste je, jsou vlastnictvím vašeho meleka, který vás s nimi poslal do Fašody. Musíš plnit rozkazy svého vládce. Ostatně u vás má král právo udělat z poddaných otroky, a mudír mu je nemůže vzít. Nemůže tě tedy potrestat, ale zakáže ti prodej otroků.“
„Díky Alláhovi! Tvá slova mě potěšila. Nemusím se tedy o sebe tolik strachovat, jako ses ty bál o mne?“
„Já o tebe? Jak to?“
„Nejsi ten, za koho se vydáváš. Když jsi odjel, přemýšlel jsem a leccos z toho, cos říkal, mi připadalo podezřelé. Čím dál tím víc se mi zdálo, že nejsi z Džarabúbu. Teď jsi mi znovu vběhl do cesty. Chci znát pravdu. Ale už nás neobelhávej, znám prostředky, jak z tebe pravdu dostat“
„Pročpak ti záleží na tom, kdo jsem?“
„Moc mi na tom záleží, protože ve své lehkověmosti jsem ti sdělil věci. které vlastně nesmí vědět nikdo kromě mne a Ibn Asla. Co kdybys právě ty byl ten proklatec Kara ben Nemsí!“
„Hm! To je pravda! Ale s tím už teď nic nesvedeš.“
„Co to má znamenat?“ zeptal se Šedíd a změřil si mě zkoumavě.
„To znamená, že jsem opravdu ten proklatec Kara ben Nemsí!“
„Pse! A to se mi odvažuješ říci?“
„Řeknu ti ještě víc. Když jsme od vás odjeli, zmizel šejk Baggárů a otrok Hafíd Sachr z vašeho tábora, viď?“
„Ano, je tomu tak!“
„Toho Hafída Sachra jsem osvobodil, zatímco jste spali, odřízl jsem ho z lana. A šejka jsem lapil, abych ho dal ve Fašodě potrestat. Byl odsouzen k pěti stům ran na chodidla, ale na moji přímluvu mu trest odpustili.“
„Jak se opovažuješ říkat mi něco takového!“ křičel Šedíd, vztáhl po mně ruce, jako by mě chtěl chytit, ale poklesly mu, tak se divil mé domnělé odvaze.
„To, cos mi sdělil o sandžakovi,“ pokračoval jsem, „to mu samozřejmě neprospělo. Ohlásil jsem to mudírovi, sandžak byl potrestán baštonádou a zemřel.“
„Tys tedy zavinil jeho smrt? A tím se ještě chlubíš! Na místě tě ztrestám! Rozdrtím tě pěstmi!“
Teď mě chtěl Šedíd opravdu uchopit. Couvl jsem a varoval jsem ho:
„Neopovaž se mě dotknout! Kdysi jsem předstíral, že tě nepřemohu, ale když půjde do tuhého, budu s tebou hotov jedna dvě.“
„Předstíral! Předstíral! Ukaž, jak se mnou budeš hotov!“ křičel Šedíd a vrhl se proti mně.
„Ibn Níle, sem!“ zvolal jsem a rychle jsem uhnul před obrovitým Takílem. Útočil na mě stále zuřivěji a zuřivěji a neslyšel ani má slova, ani neviděl, co se děje. Měl oči jen pro mne. Slyšel sice pokřik svých lidí, ale domníval se, že ho povzbuzují proti mně. Uhýbal jsem před ním tak, že byl k svým lidem obrácen zády. Klopýtl přitom o kořen, a toho jsem využil, uchopil jsem ho a povalil na zem. Chtěl se vzpřímit, ale držel jsem ho pevně, dokud mi Ibn Níl nepřispěchal na pomoc s několika askaríji, svázali jsme ho.
Obr vztekle skřípal zuby. Oči mu naběhly krví. Ustavičně sledoval jenom mne. Chraptivě vykřikl:
„Psí synu, ty se odvažuješ spoutat mě? Sandžakovu smrt si nastokrát odpykáš!“
„Oslepl jsi?“ smál jsem se. „Jenom se rozhlédni, co se kolem tebe děje. Kdo ti pomůže na svobodu? Tvoji lidé?“
Takílové byli zcela přemoženi. Naši vojáci zaútočili od skupiny otroků a ti ovšem svým věznitelům ani v krátkém boji nijak nepomáhali. Takílové se přepadení ani ve snu nenadáli. Než se vzpamatovali, už byli sraženi k zemi a odzbrojeni. Stáli teď v hloučku, střeženi našimi vojáky s puškami připravenými k výstřelu. Když to Šedíd spatřil, vykřikl:
„Byli jsme přepadeni! Ty Iháři! Ty zrádče! Ty podvodníku! Myslel jsem, že jsi v lese sám!“
„To ses mýlil! Teď se mnou půjdeš do Fašody k mudírovi!“ „Co bych tam dělal? Sám jsi mě přece ujišťoval, že mi nemůže nic zazlívat!“
„Za to, žes měl v úmyslu prodat tyto otroky, nemůže ti opravdu nic udělat. Ale má jiný, mnohem závažnější důvod, a to mě přivedlo, abych vás tu tak mile překvapil. Je mezi vámi někdo, kdo u sebe má zlatý prach z Dár Famaka?“
„Zlatý prach? Z Famaky? Nikdy jsme tam nebyli,“ odpověděl Šedíd, byl však zřejmě ve velkých rozpacích.
„Zlatý prach odtamtud můžeš mít, i když jsi Famaku nikdy ani nezahlédl. Ten lze dostat buď výměnou, nebo ukrást.“
„Co tím chceš říci? Nerozumím ti.“
„Chci tím říci, že pět z vás má u sebe zlatý prach z Famaky.“
Takíl se ulekl, chvíli mlčel a pak zalhal: „O tom nic nevím.“

„Já tedy vím víc nežli ty, a přesně ti řeknu, kdo to byl. Nepotkali jste tři džallaby, kteří jeli na oslech?“
„Ne,“ vydralo se mu z úst neochotně.
„Nelži! Pozdrávil ses s nimi a vyptával ses jich. Pak jsi nechal jít karavanu napřed a zůstal jsi ještě se čtyřmi dalšími u obchodníků. Zabili jste je, kvůli té vraždě jsi byl teď zajat“
Obrátil jsem se k ostatním Takílům a pokračoval jsem: „Váš velitel vás obelhal. Musíte přiznat, že jste potkali ty tři obchodníky. Šedíd se dozvěděl, že u sebe mají hodně zlatého prachu, a rozhodl se, že je oloupí. Poslal vás napřed a nechal si u sebe jen čtyři z vás. S jejich pomocí přepadl své oběti. Vzali jim zlatý prach, ale vám svůj zločin zamlčeli, aby se s vámi nemuseli dělit. Vy víte, kdo byli ti čtyři, kteří zůstaIi s velitelem. Žádám vás, abyste mi je vydali. Trest postihne jenom je, ostatní mohou jít domů. Ale jestliže mi je neprozradíte, stáváte se spoluviníky. Rozmyslete si to.“
Šedíd se pokusil zmírnit účinek mých slov; zlostně křičel: „Nejsme lupiči, nejsme vrazi. Žádné obchodníky jsme nezabili, žádný zlatý prach nemáme. Moji lidé jsou stateční Takílové, nikdo z nich se nesníží k tomu, aby odpovídal nevěřícímu!“
Při mé řeči Takílové zneklidněli. Tiše mezi sebou hovořili nevinní se rozhodli viníky označit, to jsem pochopil. Měl jsem s sebou obchodníka Sinána, který stál ukryt za křovím. Teď jsem ho přivolal. Ještě než došel ke mně, ozval se:
„Efendi, jsou tu, všech pět. Okamžitě jsem je poznal!“ Sinán ukázal na Šedída a čtyři další. Dal jsem je ihned spoutat. Prohlédli jsme jejich oděv, ale nic jsme nenašli. Pak jsme prohledali i pokrývky, sedla a vaky u sedel jejich velbloudů. To mělo úspěch. Každý z těch pěti chytře skryl svůj podíl, ale všecko jsme našli. Teprve teď se jejich druhové, kteří se ničím neprovinili, ozvali. Jeden z nich se ujal slova:
„Efendi, Alláh ví, že jsme nevinní. Můžeme ti to odpříséhnout. O tom zločinu nic nevíme.“
„Věřím ti a opakuji, že se vám nic nestane. Teď vás sice přivedu k mudírovi, ale neuvězní vás. Kdo by se však zdráhal jít s sebou, toho potrestám.“
Měl jsem dobrý důvod k tomu, abych hledal zlatý prach už teď v lese, a ne až ve Fašodě. Kdyby totiž mudír dostal zlato do rukou, dalo se čekat, že si nechá část, a možná i značnou část. To jsem kvůli nešťastným obchodníkům nechtěl připustit. Vzal jsem si tedy Sinána stranou a zeptal se:
„Znáš rodiny obou svých společníků, kteří byli zavražděni?“
„Ovšemže znám. Jsme blízcí příbuzní a cestovali jsme vždycky pospolu. Tys našel zlatý prach, efendi. Co se s ním stane? Vzpomínáš, žes mi ve své laskavosti dal naději, že znovu získám svůj majetek?“
„Ano, vím. Považuji tě za čestného muže, který by své příbuzné neošidil. Tady máš prach. Dozvíš se, kde jsou vaši tři osli. Přiveď je a spěchej odtud, aby ti už nikdo nemohl tvé zlato vzít.“
„Je to možné? Opravdu? Dostanu všecko? Nic si neponecháš?“
„Ne. Nemám na nic právo.“
„Ó efendi! Je to pět balíčků. Vezmi si aspoň jeden nebo dva!“
Šťastný obchodník mi opravdu podával dva balíčky zlatého prachu.
„Opakuji, že si nic nevezmu.“
„Ale jak ti oplatím tvoji dobrotu? Vím, že se na tebe mudír velice rozhněvá“.
„Ať se hněvá. Nic si z toho nedělám. Ale ty se mu raději vyhýbej.“
„Alí efendi mě už neuvidí. Odjedu co nejrychleji a nezastavím se, dokud nebudu hodně daleko od Fašody. Alláh ti žehnej.“
Sinán přitiskl své rty na moji ruku a spěchal odtud. Nechtěl s námi zpět do Fašody, a já jsem mu to nijak nezazlíval. Než jsme se vydali na cestu, měli jsme potíže s Šedídem.
Zdráhal se jít. Byl spoután, ale měl tak velkou sílu, že i v poutech se dokázal vzepřít. K poslušnosti ho přiměl jen Ibn Nílův karabáč. Pak jsme mu sundali pouta z nohou a přivázali jsme ho lanem k sedlu jeho velblouda. Když se nechtěl dát uvláčet, musel chtěj nechtěj běžet. Jeho čtyři spoluviníci byli dost chytří a podrobili se. Ostatní Takílové šli dobrovolně, bez pout, jak jsme jim přislíbili.
Když jsme se objevili ve Fašodě, vzbudili jsme pořádný rozruch. Staří, mladí, všichni běželi za námi, dokud jsme nezmizeli ve vratech vládní budovy. Když jsem Otci pěti set podal hlášení, první, na co se zeptal, byl zlatý prach tak, jak jsem čekal. Hněvivě si na mě vyjel a zlostně si mě měřil, když jsem mu sdělil, že jsem zlato odevzdal majiteli. Byl ke mně hrubý, zasypal mě nejrůznějšími nadávkami, vztekle pobíhal po komnatě, až konečně se přede mnou zastavil a rozkřikl se:
„Dám toho obchodníka přivést. Sinána jistě najdeme tam, kde byli ve stájích vaši velbloudi a jeho osli. Dám ho zatknout, dám ho zavřít, dostane karabáčem. Musím ten zlatý prach mít, musím! Rozumíš?“
„A co když je už pryč?“
„Dám za ním poslat vojáky, i kdyby mi tu neměl zůstat ani jediný“
„A co když to bude marné?“ ,
„Tak tě poženu k čertu! Slyšíš, tebe!“ „Dostaneš se tím k zlatu?“
„Ne, bohužel ne. Ale aspoň se pomstím ano, pomstím. A teď mi napadá, že tu mám těch pět Takílů, kteří mají na svědomí tu loupežnou vraždu. Běda jim, jestli zlatý prach nedostanu. Odpykají si to, těžce si to odpykají.“
Tím se mudírův hněv obrátil k lidem, kteří si zasloužili jeho trest více nežli já. Alí efendi dal uvěznit všechny Takíly viníky i nevinné, a poslal pak na všecky strany posly, ať přivedou obchodníka Sinána. Usadil jsem se v komnatě, která mi byla vykázána, a neukázal jsem se až večer, kdy si mě dal mudír předvolat. Byl stále ještě rozčilený a spustil na mě:
„Sinán je pryč, už někde za horama, ten pes, a s ním i zlatý prach, který patří do vládní pokladny. Nikdo neví, kam se poděl. Vzal své osly a pak zmizel jako kapka v moři. Alláh nechť ho zničí! Ale já si najdu odškodnění! Oč jsem přišel na zlatém prachu, to mi nahradí Takílové! Dostanou tolik ran až se mé srdce občerství a duše uklidní. Dal jsem je předvést. Budu je teď soudit, a ty budeš svědkem! Pojď!“
Alí efendi mě vedl na dvůr, kde byli shromážděni všichni Takílové, přísně střežení vojáky. Ibn Níl a Hafíd Sachr tu už

byli také. V jednom rohu stál jakýsi podivný stojan, cosi jako bradla, jejichž žerdě byly spojeny širokým pásem a úzkými řemeny a přezkami. Vedle ležela kupa holí na prst tlustých a při nich seděl na bobku Otec výprasku. To mi napovědělo, k jakému milému účelu je celé to zařízení určeno. Četní diváci naplnili víc než polovinu dvora.
Bylo by zbytečné popisovat „soudní přelíčení“. Šedíd byl stejně jako jeho společníci odsouzen k „pěti stům ranám a ať ho tu víckrát nevidím“. Ostatní byli v hlavní při osvobozeni, ale za to, že jsou členy loupeživého kmene, dostal každý deset ran, ani otroky nevyjímaje. Otroci se už nechtěli vracet domů, kde jim hrozilo, že budou znovu prodáni. Ptali se mě na radu, a já jsem jim doporučil, ať počkají na rajjise efendiná, jehož brzký příjezd jsem čekal. Potřeboval lidi k boji s otrokáři, a protože Takílové prosluli svou statečností, byl jsem přesvědčen, že muže zcela jistě vezme do svých služeb.
Když byl rozsudek vynesen, pustil se Otec výprasku do práce. Jeden po druhém uléhali Takílové na osudnou lavici a každý dostal svých deset ran. Práce šla Otci výprasku tak rychle od ruky, že to byla spíš směšná než truchlivá podívaná. Ale když přišel na řadu první z lupičů, vzdálil jsem se. Deset a pět set ran, to je rozdíl.
Rajjis efendiná se proti očekávání zdržel v Chartúmu i cestou. Přijel teprve šestý den mého pobytu ve Fašodě. Najal Takíly, jak jsem očekával, opatřil svoji loď střelivem a čerstvými zásobami, a pak jsme se vydali na cestu, o níž jsme se domnívali, že nás dovede k cíli. Bohužel náskok šesti dnů, které měl Ibn Asl před námi, nešlo vyrovnat tak snadno a tak rychle, jak jsme si přáli.

U PRAMENŮ NILU

Když se pluje proti proudu po Bílém Nilu, je cesta až k ústí Sobatu ulehčena tím, že se při rozednění zvedne severní vítr, který se po celý den silně opírá do plachet a ztiší se teprve večer, ale druhý den ráno se zvedne znovu. Když však plachetnice dorazí k Sobatu, buď vítr od severu nevane, anebo se ho nedá v četných zátočinách řeky dobře využít. Pak se dá plout s rozvinutými plachtami jen tehdy, má-li Nil vhodný směr, a mezitím se musí používat tažného lana a tyčí k odrážení. Je to těžká a namáhavá práce.
Jestli je břeh suchý a mohou po něm jít lidé, táhnoucí lano, je dobře. Ale když tu jsou bažiny, v kterých by utonuli, musí být spuštěny čluny a táhnout loď kupředu. Avšak ani to leckdy nejde, protože často bývá celá hladina řeky pokryta omm safá, který znemožňuje veslování. Pak přijdou na řadu tyče.
Často je zapotřebí celého dne k tomu, aby loď projela jediným polem omm safá. Pak se pluje půl hodiny po volné otevřené hladině a nato se narazí na další, ještě delší a ještě hustší rákosí. Je to zdlouhavé a únavné.
K tomu přistupuje i změněná tvářnost břehu. Nil tu není řeka proudící vysušenou pouští, kde jen vláha při břehu dovoluje růst bohatému rostlinstvu, ale mnoha hlavními i vedlejšími rameny zasahuje daleko do nízké, bažinaté a většinou zalesněné končiny. Zde se vyskytuje zimnice a každého příchozího souží moskyti. V bahně leží stovky krokodýlů, u řeky se pasou stovky hrochů a četné větší nebo menší šelmy číhají v hustých, mnohdy neproniknutelných lesích. Celé dny tu lze plout, a nenaskytne se jediný volný rozhled do krajiny. Voda se téměř nedá pít, zvěřina hnije už za dvě hodiny, zásoby se rychle kazí. Zdálo by se, že tu člověk nevydrží žít, a přece tu žijí celé kmeny, celé národy, často daleko od sebe, často pospolu, a uchovávají věrně své zvyky i charakteristické vlastnosti.
Obyvatelé, ovšem nikoli páni „černého světadílu“, jsou více či méně tmavé barvy pleti, černoši, vyhledávaná kořist lovců otroků.
Běloch přijde, spřátelí se s čemošským kmenem, lstí nebo za směšnou cenu dostane pozemek a zřídí si na něm usedlost zvanou zeríba. Má větší znalosti a lepší zbraně nežli černoši. Jeho počáteční přátelství se brzy změní v pánovitost. Černoši se ho bojí, přestože ho dříve měli rádi.
Postupně přicházejí další běloši, které si pán naverboval, vyvrženci ze všech možných zemí i společenských tříd. Přinášejí s sebou pušky a střelný prach, snaží se nalákat černochy na laciné bavlněné látky, pálenku, tabák a skleněné perly. Přicházejí hledat slonovinu a otroky.
Šejkovi černého kmene a jeho rodině přislíbí běloch podíl na zisku. Začíná lov. Bílí lovci si říkají, že jsou vojáci, askaríjové. Jsou tu důstojníci, poddůstojníci a obyčejní askaríjové. Nic nebo jen velmi málo riskují a mají z kořisti lví podíl. Černoši nejsou považováni za dobré vojáky. Musí vykonávat nejtěžší práce, chodit na výzvědy, vystavovat se největšímu nebezpečí, jdou v prvních řadách při útoku a dostanou tak malý podíl z kořisti, že to obvykle sotva stačí na trochu ubohé potravy a šatstva, anebo ještě upadnou do dluhů.
Z větších nebo líp organizovaných loveckých společností jsou také černí vojáci, ale proti bělochům jsou vždycky v nevýhodě. Majitel zeríby sám vyplácí podíj z lupu, ať už je to dobytek anebo otroci. Černí askaríjové dostanou staré nebo nemocné otroky a krávy, z nichž nemají žádný užitek.
A jak se takový ghazva, lov na otroky, připravuje a provádí? Docela stejně jako loupež, při níž se pachatel v cizím domě obohatí. Jenomže lovec otroků je mnohem chytřejší nežli lupič, protože krade lidi, plení velké vesnice, vylidňuje je, a zmocní-li se sta otroků, nejméně tolik starců a dětí jako nepotřebných povraždí.
Od té doby, co jsme vyjeli z Fašody, byli jsme tři týdny na cestě a tábořili jsme u ústí řeky Rohl do jezera No. Mohli jsme být s naší cestou poměrně spokojeni. Sokol byl dobře postaven a jelo se s ním mnohem líp nežli s těžkopádným nokverem. Snadno projížděl spoustou rákosí, kterým jsme se museli prodírat. Jeho vnitřní zařízení poskytovalo více pohodlí nežli otrokářská loď. Naše zásoby se jakžtakž uchovaly. Lovili jsme ryby, denně jsme zastřelili nějakou zvěřinu, měli jsme dobrou lodní lékárnu a pro každého síť proti moskytům. Náš zdravotní stav byl proto poměrně dobrý.
Na jezeře No jsme bohužel poškodili loď, takže jsme se opravou zdrželi celé tři dny, a chyběl nám lodivod, který by to zde znal. Kormidelník Sokola a starý Abún Níl znali řeku jenom k jezeru No. Od chvíle, kdy jsme zabočili po řece Rohl, neměli jsme o řece málem ani ponětí a bylo nutné, abychom se tu vyznali přinejmenším jako Ibn Asl.
Hledali jsme zeríbu Aliáb. Kde leží? Většina našich tvrdila, že ji snadno najdeme. Teď se ukázalo, že to byla neoprávněná důvěra. Místo, kde jsme právě kotvili, vyznačovalo počátek krajiny nazývané Aliáb. Zdejší Černoši se

nazývali Aliáb. Najít usedlost Aliáb nebylo lehké. Tu a tam nás potkal osamělý černoch na člunu, poptávali jsme se, ale nic jsme se nedozvěděli.
Naši posádku tvořili námořníci, najatí Takílové a sto vojáků, kterým velel hejtman. I kdyby měl Ibn Asl početnější mužstvo, nebáli bychom se ho.
V ústí Rohlu byl proud velice široký. Slunce doslova pálilo a nebyl tu břeh, který by poskytoval stín. Kolkolem se prostíralo jen rákosí, samé rákosí. Naši lidé museli pracovat s tyčemi a byli vyčerpáni, proto jsme vyhodili kotvu, abychom si odpočinuli a přečkali největší horka. To mě nebavilo, a tak jsem se rozhodl, že nasednu do malého člunu a pokusím se zastřelit něco k snědku. Musel jsem totiž pomáhat při obstarávání zásob a většinou jsem plul v člunu před lodí a lovil jsem.
Jako obvykle mě provázel Ibn Níl. Rád jsem ho bral s sebou, protože nelze dost dobře veslovat a mít pušku připravenou k výstřelu. Malý Pulo, černošský chlapec z kmene Džanga, mě prosíval, ať ho vezmu s sebou, a já jsem občas jeho prosbu splnil, protože se dětsky radoval ze všeho, co jsme ulovili. Pulo a jeho sestra byli uloupeni kmeni Džanga a přivezeni do Káhiry k mukaddamovi, kde mu sloužili, pracovali pro něho a museli mu odevzdávat všecky peníze, přitom sami měli hlad a byli ustavičně biti. Osvobodil jsem je z tohoto otroctví a přivedl je na Sokola, kde byli doposud. Pracovali, jak svými silami stačili, byli dobře stravováni a jednalo se tu s nimi laskavě. Protože mi děkovali za své osvobození, žádný div, že mi projevovali obzvláštní náklonnost. Chtěli jsme je vrátit lidem jejich kmene, ale nenaskytla se nám k tomu doposud příležitost.
Chlapec teď spal, proto jsem požádal jenom Ibn Níla, ať mě doprovodí. Nasedli jsme do člunu a odrazili jsme od lodi. Bahr al Ghazal mi už poskytl mnoho kořisti, a tak jsem teď vesloval po proudu Rohlu, abych se podíval, jestli budu mít štěstí i na tomto přítoku.
Bohužel nebyla příhodná doba. Bylo veliké horko a všecka zvěř někam zalezla a spala. Abychom snesli vedro bez újmy na zdraví, museli jsme si občas svlažovat hlavu i hruď. Tak jsme se plavili dobrou hodinu mezi ostrůvky omm safá stále kupředu. Pak Ibn Níl podotkl, že bychom se měli vrátit. Nechtěl jsem však přijet s prázdnou, a tak jsem v člunu povstal abych se líp porozhlédl kolem. A tu jsem viděl nahoře nad místem, kde jsme pluli, jakýsi předmět, který se kolébal sem a tam. Byl nahoře světlý a dole tmavý, z našeho stanoviště jsme jej mohli považovat za velikého brodivého ptáka s tmavým tělem a bílou hlavou i krkem. Rychle jsem se posadil, abych nebyl zpozorován, a poručil jsem Ibn Nílovi, ať vesluje k rákosovému ostrůvku, za jehož vysokými stvoly bychom se ukryli.
Vzal jsem do ruky pušku a chystal jsem se na ptáka vystřelit, ať už je to cokoli. Po chvíli jsme zaslechli šplouchání. Ulehl jsem. Pták se objevil právě na dostřel. Užuž jsem tiskl spušť, ale v poslední vteřině jsem naštěstí nesmáčkl. Nebyl to pták, ale člověk, černoch. Seděl v lehkém tmavém člunu a měl na sobě jen jakousi plátěnou vestu, která mu nezahalovala černé, silné paže. Hlavu mu kryl bílý šátek. Proto vypadal zepředu v člunu jako pták s bílou hlavou a šíjí.
„Černoch!“ zašeptal Ibn Níl. „Pojedeme k němu?“
„Jistěže. Snad se od něho dozvíme něco o zeríbě Aliáb. Přidej! Vesluje rychle, musíme ho dohonit.“
Ibn Níl pořádně zabral vesly. Vyrazili jsme z úkrytu v rákosí a pustili jsme se po řece za černochem. Ibn Níl byl dobrý veslař a brzy jsme se přiblížili k černochovi natolik, že zaslechl šplouchání vody. Otočil se, uviděl nás, polekal se a začal veslovat, co síly měl. Chtěl nám uniknout. To bylo podezřelé.
Nyní jsme se drželi v stále stejné vzdálenosti. Vyměnili jsme si s Ibn Nílem místa. Vesla jsem převzal já, Ibn Níl se posadil ke kormidlu. Byl jsem silnější nežli on. Vesla se až prohýbala, jak jsem jimi zabíral.
„Dohoníme ho, efendi, dohoníme ho! Jen tak dál!“ naléhal Ibn Níl.
Po minutě hlásil, že vzdálenost mezi námi a člunem se zmenšila na polovičku. Pak ale zvolal:
„Černoch chce zahnout stranou, mezi ostrůvky rákosí.“ „Vezmi moji pušku a vystřel! Ale neporaň černocha!“ Žazněl výstřel a skoro současně jsem zaslechl vpředu výkřik. Protože jsem seděl odvrácen k přídi zády, Ibn Níl mi hlásil:
„Zastavuje, vidí, že jsem připraven střílet. Má strach a pokládá vesla.“
„Pusť mě tedy znovu ke kormidlu. Chci si s ním promluvit sám!“
Opět jsme si vyměnili místa. Černoch měl vesla složena v člunu a čekal na nás. V jeho tváři se zračila bázeň i vzdor. „Ke kterému národu nebo kmeni patříš?“
„Jsem Bongo,“ odpověděl. Kam jedeš?“
„Do Fašody. Rád bych se dal k vojsku a slyšel jsem, že tam potřebují askaríje.“
„To je pravda. Jistě tě přijmou.“ „Myslíš, pane? Znáš snad Fašodu?“ „Ano, přijíždím odtamtud.“
Chtěl něco říci, ale rozmyslil si to. Pak se znovu ozval: „Znáš sandžaka Amautů?“
„Moc dobře.“
„Žije ještě Ibn Mulaj?“
„Proč by měl být mrtev?“
„Protože... protože... protože...“
Koktal. Vzal jsem kormidlo do levé ruky, pušku do pravé a zahřímal jsem na něho:
„Lžeš nám. Nejsi Bongo, to bys byl tmavohnědý, jsi černý jako uhel. Bongo by také neměl tetování na čele jako ty. Seznámíme se spolu blíž. Tam dole kotví naše loď. Odtud ji nemůžeš vidět. Pomalu vesluj před námi. Poplujeme za tebou. Jakmile se pokusíš uprchnout nám, prostřelím ti hlavu.“
Černoch nahlédl, že odpor by byl mamý, ponořil vesla do vody a pomalu plul po proudu před námi. My za ním.
Když jsme se dostali k Sokolu, musel černoch uvázat svůj člun vedle našeho a pak s námi vystoupit na palubu. Tvářil se, jako by byl úplně jist svou nevinou, ale všiml jsem si, že se kolem rozhlíží kradmými, znepokojenými pohledy. Nebyl zřejmě tak bezstarostný, jak chtěl vypadat.
Rajjis efendiná se vyptával, proč ho přivádím na palubu. Když jsem mu to sdělil, prohlédl si černocha od hlavy k patě a pak podotkl:

„Vypadá docela neškodně. Proč by se však vydával za Bonga, když není?“
„Proč, to se jistě dozvíme. Jen si všimni jeho obličeje. Má zvláštní tetování, uprostřed čela kolmá čára, od níž jdou k oběma spánkům až k lebce obloukovité tečkované linie. Takhle se tetují Dinkové, ale nikdy ne Bongové. Obelhal mě, a to musí mít nějaký důvod. Není pravda, že se chce stát vojákem, a moje podezření proti němu stouplo, když se mě začal vyptávat na Ibn Mulaje. Tak se mi zdá, že je to posel, kterého někdo posílá k sandžakovi.“
„Snad nemyslíš, že Ibn Asl?“
„Kdyby to byla pravda, pak by pro nás měl ten černoch velkou cenu. Ještě jednou si ho vyslechneme.“
Ahmad černochovi nakázal, že musí mluvit pravdu, a kdyby ne, že ho dá přísně potrestat. Černoch však odpovídal stejně jako předtím. A tak jsme ho dali prohledat. Nenašli jsme nic, třebaže jsme ho zevrubně prohlédli až po chocholku na hladce vyholené lebce, jak to nosívají Dinkové. Ani v jeho člunu se nenašlo nic podezřelého.
Co teď? Podezření proti němu jsem se nezbavil, ale nemohli jsme mu nic dokázat a neměli jsme právo zdržovat ho. Když jsme mu řekli, že může dál pokračovat v cestě, zeptal jsem se ho, jestli neví, kde leží zeríba Aliáb. Tu přelétl pátravým pohledem naši loď, rajjise efendiná i mě, a řekl:
„Ano, vím.“
Jeho pohled byl velice výmluvný, viděl jsem, že černoch zřejmě ví, na jaké je to lodi a koho má před sebou. Pokud jsem se nemýlil, byl někým varován, a to zřejmě Ibn Aslem. Proto jsem přijímal jeho výpověď jen velmi opatrně.
„Nuže, kde leží?“ zeptal jsem se.
„Tam nahoře,“ ukázal rukou k Bahr al Džabal, „v kraji, který se nazývá Bahta, čtyři dny cesty odtud.“
„Kdo tam sídlí?“ „
„Kmen národa Džurů“
Odpovídal pomalu. Každé slovo si zřejmě rozmýšlel, dřív nežli je pronesl. Přitom se nedokázal naprosto ovládat a potlačit lstivou radost. Zřejmě ho v duchu těšilo, že nás vodí za nos. Dělal jsem, jako bych mu věřil, a vyptával jsem se dál:
„Víš to naprosto bezpečně? Byl jsi tam snad?“
„Byl jsem tam,“ tvrdil černoch a tím se dostal do pasti, kterou jsem mu poslední otázkou nastražil.
„Vida! Tak tedy docela bezpečně víš, co říkáš. Ale jak to, že ten kraj obývají ne Džurové, ale Tuičové?“ „Tuičové?“ opakoval rozpačitě. „Ti tam nejsou.“
„Ale jsou. Na pravém břehu Bahr al Džabalu, zatímco na levém mají svá obydlí Kiéčové. Území Džurů začíná teprve na západ od Rohlu. A že jsou tam čtyři dny cesty? To říkáš ty, abys nás zlákal k plavbě do Bahty. Jenomže já vím, jak daleko tam je opravdu. I kdybychom měli ustavičně příznivý vítr, nedostali bychom se tam dřív než za pětadvacet dní. Byl jsi neopatrný, zalhal jsi moc neomaleně, moc zřejmě.“
„Nelžu, efendi,“ zatvářil se zkroušeně. „Ty mi říkáš efendi? Tak ty mě znáš?“
Jeho rozpaky rostly, ale přesto rychle odpověděl. „Říkám tak každému vznešenému bělochu.“
„Považuješ mě tedy za vznešeného muže, a přesto si myslíš, že jsi chytřejší nežli já? Chceš nás oklamat, ale my se nebudeme řídit podle tvých lží.“
„Pane,“ zvolal, „mluvil jsem jen pravdu.“
„Ze všeho, co jsi tu řekl, je pravda to, že znáš zeríbu Aliáb. Chceš, abychom ji nenašli, a proto jsi nám udal nesprávný směr. Ale já se zařídím právě opačně. Zeríba neleží na Bahr al Džabal, nýbrž na Rohlu, po němž jsi připlul. Pověz mi ještě, komu patří zeríba Aliáb. Když jsi tam byl, musíš to vědět“
„Patří... patří...,“ koktal černoch zmateně, „bělochovi, ale jeho jméno jsem zapomněl.“
„Radši řekni, že je nechceš vyslovit. Je to Ibn Asl. Vzpomínáš si?“
„Ano,“ přiznal váhavě.
„Výborně. Znáš ho. Byl jsi u něho. Patříš k Dinkům, které naverboval na Bílém Nilu. Poslal tě se vzkazem k sandžakovi Amautů ve Fašodě a upozornil tě na to, že nás možná cestou potkáš. Popsal ti naši loď, rajjise efendiná i mě, a řekl ti, jak se máš chovat, když se s námi setkáš. Chceš to snad popřít?“
Jeho prostý rozum nedokázal pochopit, jak jsem došel k tomuto tvrzení. Díval se mi zaraženě do obličeje, pak sklopil oči a mlčel.
„Odpověz!“ přikázal jsem mu.
„Není tomu tak, jak si myslíš,“ ujišťoval mě. „Jsem Bongo a chci do Fašody, chci se stát vojákem. Už jsem ti to říkal, a nemohu ti teď říci nic jiného.“
Jeho tvrdošíjné zapírání mě snad mohlo zmást, kdyby se v tom okamžiku nestalo cosi nečekaného. Pulo, který dosud spal, se probudil a přišel se svou sestrou Džangou ke skupině, která se kolem nás utvořila. Když spatřil černocha, zůstal stát jako zkamenělý, pak se na něho znovu zadíval velkýma, doširoka otevřenýma očima a vykřikl zvučným hlasem: „Agadí, Abacharang!“
Tato slova byla pronesena nářečím kmene, k němuž obě děti patřily. Znamenalo to: Agadí, bratře mého otce, čili strýčku! Černoch dosud děti nezpozoroval. Sotvaže zaslechl své jméno, rychle se k nim obrátil. Přispěchaly k němu, poznal je. Jeho překvapení bylo tak velké, že se ani nepohnul, když ho začaly objímat a s pláčem se mu věšet kolem krku. Jeho údiv se rychle změnil v radost. Vykřikl, přitiskl děti k sobě, začal se s nimi točit po palubě a mumlal slova, jimž jsem nerozuměl, protože jsem jejich řeč příliš neovládal. Konečně se uklidnil a posadil se s dětmi na zem. Živě spolu všichni rozmlouvali dobré půl hodiny.
Nerušili jsme je a klidně jsme čekali, co bude dál. Když se černoch konečně všecko dozvěděl, povstal, přistoupil ke mně s radostně zářící tváří, uctivě se mi poklonil a řekl arabsky:
„Efendi, odpusť mi! Nevěděl jsem, že ty děti jsou zde, ani co všecko jsi pro ně udělal. Jsi tuze dobrý člověk, a ne ničema, jak jsem si myslel předtím.“

„Vida, tak jsi mě přece jen znal.“
„Ano. Když jsem vás potkal tam na řece, nevěděl jsem, kdo jsi. Ale když jsem viděl loď, poznal jsem, koho mám před sebou.“
„Usuzoval jsem tedy správně: dostal jsi náš popis.“ „
„Ano, Ibn Asl mi o vás řekl.“ „Patříš mezi jeho lidi?“
„Ano, patřím k Džangům, které naverboval do svých služeb. Jsem jejich velitelem.“
„Měl jsi donést do Fašody vzkaz?“
„Ano. Dopis sandžakovi Amáutů, Ibn Mulajovi.“
„Ten dopis jsme nenašli. To jsi ho dobře schoval. Kde je?“ „Efendi, dal jsem Ibn Aslovi slovo, že odevzdám dopis jen sandžakovi.“
„Jsi čestný muž. Ale Ibn Asl je darebák, který tě chce zřejmě oklamat.“
„Oklamat mě? Jak?“
„Jsi velitelem svých bojovníků, Džangů, a jako velitele tě přece ustavičně potřebuje. Když tě přesto poslal pryč, dá se předpokládat, že s tvými lidmi nezamýšlí nic dobrého. Copak neměl někoho jiného, bělocha, kterého by s dopisem poslal? Tvoji lidé měli zůstat bez velitele. Chápeš?“
Černoch pohlížel zamyšleně a zachmuřeně k zemi. Pak řekl:
„Ibn Asl tvrdil, že je to velký důkaz, jak mi důvěřuje. Nemůže podniknout proti mým Džangům nic špatného, protože je potřebuje. Bez nich se nemůže vydat na lov otroků.“
„To je pravda. S vaší pomocí otroky pochytá. Ale až vás nebude potřebovat? Ibn Asl je ničema, který se neštítí žádné špatnosti. Zeptej se svých mladých příbuzných Pula a Džangy!“
„Už mi všecko vyprávěli. Zachránil jsi je. Osvobodil jsi už mnoho jiných otroků. Víš všecko předem. Tvoje oči vidí čas, který nadejde. Vidíš snad správně i teď? Pak běda Ibn Aslovi! Jen kdybych mohl vědět, že máš pravdu!“
„To je snadné. Určitě to stojí psáno v dopise. Dej mi ho!“ „Ale... ale...“
Byl natolik čestný, že se i teď vzpíral dát mi dopis, který mu byl svěřen. Bojoval sám se sebou. Konečně zvítězila starost o lidi jemu podřízené.
„Dopis je v malé hliněné nádobce, která je připevněna zespoda k mému člunu,“ řekl.
Člun, který byl velmi lehký, byl vytažen na palubu. K zádi byla přivázana malá hliněná nádobka s úzkým hrdlem, jejíž otvor byl uzavřen a zalepen pryskyřicí. Odřízli jsme ji a rozbili. Našli jsme popsaný list papíru. Rajjis efendiná jej vzal a chystal se jej přečíst, ale zavrtěl hlavou, ještě jednou si papír prohlédl a zeptal se mě pak:
„Umíš persky, efendi?“
„Ano. Ale jak to, že Ibn Asl zná perštinu? A persky by musel umět i sandžak, aby si mohl dopis přečíst. Že by byl opravdu psán persky? Ukaž!“
Ahmad mi dopis podal. Pozoroval jsem řádky psané inkoustem a rákosovým perem, ale nebyla to arabština ani perština. Mohl jsem sice přečíst jednotlivá slova, ale nerozuměl jsem jim. Tu mi napadlo, že Ibn Asl asi použil nějakého triku, z opatrnosti, kdyby se snad dopis dostal do nepatřičných rukou.
Arabština se čte zprava doleva. Pokusil jsem se číst zleva doprava, a vida, dávalo to smysl. Dopis zněl:
„Posílám k tobě Agadího, velitele mých Dinků. Řekl jsem mu, že potáhneme k Rohlům, abychom je pochytali do otroctví. Ale chci ke Gohkům, kteří patří k národům Dinků, a to Agadí nesmí vědět. Pošli mi padesát anebo více askarijů! Ať mě čekají v zeríbě Aliáb. Až se tam z lovu navrátím, pomohou mi tvoji askarijové zajmout sto padesát Dinků, které tu mám a které chci také prodat do otroctví. Jejich velitele posílám pryč, aby Dinkové museli poslouchat jenom mě. Postarej se, aby se Agadí už nevrátil. Dověděl jsem se, že u tebe byl Kara ben Nemsí, ale nemohl jsem přijet, uprchl nám a museli jsme co nejrychleji odtud. Protože však znám tvoji chytrost, jsem přesvědčen, že ti nijak neuškodil. Neví nic o zeríbě Aliáb a nenajde nás, i kdyby nás sebevíc hledal. A kdyby se snad potkal s Agadím, poučil jsem ho, jak má toho ďaura přelstít, aby se pustil špatným směrem.“
Takový byl obsah dopisu, který neměl ani oslovení, ani podpis. Předčítal jsem jej rajjisovi efendiná. Agadí také naslouchal a pak se zeptal:
„ To opravdu míní mne?“
„Koho jiného? Měl jsi sto padesát bojovníků?“
„Ano. Měli jsme vytáhnout proti Rohlům a pochytat je.“ „Jenomže jsi slyšel, že výprava bude podniknuta proti Gohkům.“
„To jsou naši bratři. To nepřipustím!“
„Už proti tomu nic nezmůžeš. Odjel jsi, tvoji lidé poslouchají jenom Ibn Asla, a ten jim napovídá, že jsi s výpravou proti Gohkům souhlasil. Až se z lovu vrátí, nadělá z nich otroky a namísto slíbené odměny je prodá. A ty zemřeš, jestli půjdeš do Fašody a dopis odevzdáš.“
Agadí se na mě nechápavě díval. On, černoch, pohan, nemohl takovou špatnost pochopit. Krátce jsem mu vyprávěl, co o Ibn Aslovi vím. A bylo toho víc než dost, aby poznal, do jakých rukou to se svými lidmi upadl. Když jsem skončil, začal mě naléhavé prosit:
„Efendi, dovol, abych vaši loď opustil. Musím pryč, musím okamžitě k zeríbě Aliáb, abych své lidi varoval a Ibn Aslovi se pomstil.“
Prudce se otočil k odchodu, ale zadržel jsem ho:
„Zůstaň! Můžeš sice jít, kam je ti libo, nejsi už naším zajatcem, jsi svoboden, ale radím ti, aby zůstal s námi. Teď už na věci nic nezměníš, nanejvýš půjdeš vstříc jisté smrti.“
„Já zabiju Ibn Asla ne on mě!“
„Neznáš ho! Co proti němu svědeš a zastihneš ho ještě v zeríbě?“

„To ne. Chtěl okamžitě vytáhnout proti Ghazvům. Musím za ním. Kudy se pustil, to se dozvím v zeríbě.“
„Mýlíš se! Tam tě zajmou a zavraždí. Ty sám nic, docela nic nezmůžeš. Proto ti radím, zůstaň s námi. S námi se tam dostaneš rychleji, než kdyby ses musel plavit v člunu sám. A budeš pod naší ochranou. Pospíšíme si za Ibn Aslem, zajmeme jeho i všecky jeho bělochy. Pak budou tvoji bojovníci zachráněni.“
„Máš pravdu, efendi. Když dovolíte, zůstanu s vámi. Kdo by si to byl pomyslil! Byli jste nám líčeni jako nejhorší nepřátelé černého lidu. Ochotně jsem slíbil, že jestli se s vámi setkám, oklamu vás. A teď se z nepřátel stali přátelé a z přátel nepřátelé. Neřekl jsem vám pravdu, kde leží Ibn Aslova zeríba. Musíte zpět a plout proti proudu Bahr al Džabal. Ale teď vás povedu vzhůru po Rohlu, abych vás dovedl k zeríbě Aliáb.“
„Jak daleko je to odtud?“
„Pravděpodobně poplujeme pět nebo šest dní.“
„Znáš přesně místo, kde to je?“
„Ano, leží na pravém břehu řeky, když tedy odtud poplujeme, bude nám ležet po levé ruce.“
„Jsou tam hory?“
„Ne. Krajina je tam úplně rovná. Les a nic než les. Zeríba je obklopena houštinami, kterými se žádný člověk nedokáže prodrat. Když se tam Ibn Asl usídlil, dal porazit mnoho stromů, a ty pořád ještě leží po zemi. Mezi nimi vyrostly mladé stromky, keře a popínavé rostliny, takže les kolem usedlosti tvoří hradbu, kterou nelze proniknout.“
„Ovšem jen ze tří stran. Od řeky k ní musí být přístup.“
„Je tam také uzavřena houštím, jen na jednom místě je vchod, který může být zatarasen trámy a trním.“
„Je to tedy hotová pevnost!“
„Ano. Ibn Asl tvrdí, že se tam ubrání deset mužů proti obklíčení několika sty bojovníků.“
„Když útočník nemá filipa, tak ano. Jak to vypadá uvnitř?“
„Je tam velké čtverhranné prostranství, na kterém stojí asi dvacet okrouhlých tukulů, chýší z bahna a rákosí. Jsou tuze pevné. V jednom bydlí Ibn Asl sám, ve dvou má zásoby, v ostatních jsou jeho askaríjové.“
„A hosté, které tam teď Ibn Asl má, ti bydlí také v takových chatrčích? Viděl jsi je?“
„Všecky jsem je viděl. Byli přece na lodi, která nás tam vezla. Byl to jeden běloch, který se jmenoval Abd el Baraka.“
„To je mukaddam kádiríje, z jehož rukou jsem osvobodil tyhle děti tvého bratra. A dál?“
„Jeden, kterému říkali Núbar, a třetí, Turek, hrozný tlusťoch. Měl s sebou sestru, kterou obsluhovaly dvě bílé a dvě černé dívky.“
„Víš, proč je tam ta Turkyně?“ „Má se stát Ibn Aslovou ženou.“
„Svatba se měla slavit tam v zeríbě? Anebo se už konala?“ „Ne. Čekali se svatbou, až se Ibn Asl vrátí z lovu na otroky.“
„Víš, kdo všecko se měl účastnit toho lovu?“
„Všichni kromě Turka, který nechtěl sestru opustit, a deseti bílých askarijů, kterým velí starý, chromý šikovatel. Ale efendi, to všecko bych vám mohl povědět i cestou. Proč ztrácíte čas a zůstáváte tady? Nevidíte, že vítr už čeří vody Nilu?“
„Máš pravdu, musíme zvednout kotvy. Ale dobře že jsme tu kotvili, jinak bychom pluli proti proudu Bahr al Ghazal a nebyli bychom se potkali s tebou.“

ZERÍBA ALIÁB

Zvedli jsme kotvy, napjali jsme plachtu a Sokol vyplul po řece Rohl.
Tento přítok Nilu měl tolik vody, že po něm mohly plout i mnohem větší lodě nežli naše. Už jsem řekl, že v zdejších končinách byla spousta rákosí. Projížděli jsme až do večera mezi samými ostrůvky omm safá. Pak přišly břehy porostlé zelenými křovinami, opět se ukázal zelený porost a konečně byl vpravo i vlevo jenom les, hustý les jako zelená hradba. Hladina už nebyla pokrytá rákosím a plulo se nám snáze. Po západu slunce vysvitly hvězdy. Viděli jsme dobře, a tak jsme mohli plout dál celou noc.
Štěstí nám přálo i další dny, takže jsme jeli co nejrychleji. Dosáhli jsme cíle dřív, než jsme předpokládali. Už navečer čtvrtého dne nám Agadí sdělil, že je zeríba tak blízko, že se k ní můžeme dostat asi za hodinu. Museli jsme tedy zakotvit. Usadili jsme se u pravého břehu.
Teď nastalo rozhodování, co dál. Měli jsme druhého dne za jasného jitra zakotvit přímo u Ibn Aslovy usedlosti? To nebylo radno, protože přístup k ní se dal snadno uhájit. Obránci by nás i v malém počtu lehce odrazili. Kromě toho nebylo jisté, jestli tam Ibn Asl vůbec je. Mohl se nějak pozdržet. Proto jsem považoval za vhodné vydat se ještě zvečera na výzvědy. Rajjis efendiná souhlasil. Byl by rád jel se mnou, ale jeho povinností bylo setrvat na palubě lodi. Potřeboval jsem dva lidi, kteří dovedou veslovat i kormidlovat. Vybral jsem si proto Ibn Níla a jeho děda Abún Níla. Kromě toho nás musel provázet Agadí, který jediný věděl, kde zeríba leží. Když jsme odrazili od lodi, bylo asi devět hodin večer.
Ibn Níl a jeho děd veslovali. Já jsem seděl u kormidla a Agadí se usadil na přídi člunu. Hvězdy na nebi jasně zářily a hladina třpytivě odrážela jejich jasný svit. Za půl hodiny měl vyjít měsíc.
Nejdříve jsme pluli prostředkem proudu. Když jsme veslovali asi půlhodinu a blížili se k usedlosti, zamířili jsme ke břehu, abychom byli skryti ve stínu stromů. Agadí sice ujišťoval, že za jeho pobytu nestřežila vchod žádná hlídka, ale teď, když tu bylo jen deset mužů posádky, mohl být starý šikovatel opatrnější. Museli jsme se přiblížit tak, aby si nás nepovšimnul žádný strážce.
Hvězdy teď pobledly, ale měsíc se už vyhoupl na oblohu. Nebylo ho však vidět, skrýval se dosud za lesem. Les tu tvořil temnou hradbu bez jediné štěrbiny. Agadí nás vedl. Tiše nás poučoval, jak veslovat a kam kormidlovat. Pohybovali jsme vesly tak tiše, aby nás neprozradilo sebemenší zašplouchnutí. Konečně černoch zašeptal:

„Tady je mišrá. Musíme zakotvit“
„Ale ne přímo u mišrá, raději kousek před ní, u stromu,“ opravil jsem ho.
Míšrá je přístaviště. Tam nesměl náš člun zakotvit, protože jej tam snadno mohla zpozorovat hlídka. Rozeznali jsme v hustém lese malou mýtinku, asi dvacet kroků širokou. To byla mišrá. Stoupala vzhůru po břehu, byla užší a užší a končila u trámů a tmí, kterými byl uzavřen vstup do zeríby.
Zakormidloval jsem s člunem ke stromu, který stál zpola ve vodě, zpola na břehu. Agadí se na přídi zvedl, aby přivázal člun ke kmeni, ale z vod tu vyčníval dlouhý silný kořen, který nebylo ve stínu vidět. Člun se zakymácel, položil se na bok a černoch ztratil rovnováhu. Přepadl do řeky a hlasitě, polekaně vykřikl, protože věděl, že na tomto místě jsou krokodýli. Potopil se pod hladinu, znovu se vynořil, a vtom ho Ibn Níl uchopil pevně za ruku. Kus dál byl pruh písku nebo bahna. Zvedl se odtamtud tmavý stín a zamířil k nám. Čemoch, který se úzkostlivě rozhlížel, jej spatřil a polekaně zvolal:
„Krokodýl! Krokodýl! Vytáhněte mě!“
Agadí byl opravdu v nebezpečí života. Vyskočil jsem od kormidla, chytil jsem ho za obě paže, popadli jsme ho s Ibn Nílem a už byl v člunu. Člun se přitom tak rozkolísal, že se málem překotil. Okraj už mizel pod vodou. Měli jsme štěstí, že krokodýl do něho vrazil hlavou a člun se tak opět vyrovnal. Ibn Níl udeřil netvora po tlamě svým veslem a krokodýl zmizel pod hladinou.
Připevnili jsme nyní člun ke kmeni a dobrých deset minut jsme tiše seděli a naslouchali. Když se nikde nic nepohnulo, usoudili jsme, že Agadího výkřik nikdo nezaslechl, a já jsem se chystal vystoupit na břeh.
„Nechoď sám!“ šeptal mi Ibn Níl. „Vezmi mě s sebou, efendi!“
Protože jsme předtím způsobili takový hluk, považoval jsem za lepší, půjdeme-li dva, a svolil jsem. Vystoupili jsme tam, kde se špice lesa skláněla k vodě a k mišrá. Nebral jsem si s sebou pušku, měl jsem jen nůž a dvě pistole.
Jakmile jsme se nohama dotkli pevné půdy, přikrčili jsme se a znovu chvíli tiše naslouchali. Kolem vládlo hluboké ticho a nic podezřelého nebylo nikde slyšet. Nad stromy právě vystoupil měsíc a zalil svým světlem holý prostor kolem mišrá. Mohli jsme jej celý přehlédnout. Ležel před námi tak ozářen, že by nám tu neunikla ani myš. Vstali jsme, sešli dolů a pátrali, jakým způsobem je uzavřen vchod do zeríby. Byly to silné kůly, spojené hustým tmitým pletivem, jež sahalo do výše čtyř metrů.
„Tudy neprojdeme, efendi,“ pošeptal mi Ibn Níl. „Musíme se obrátit zpátky.“
Neměl jsem v úmyslu dostat se až dovnitř,“ odpověděl jsem mu stejně tiše. „Podívejme se, jestli jsou ty kůly zatlučeny do země. Vždyť se tudy musí nějakým způsobem pohodlně projít. Kdyby byl tenhle zásek opravdu příliš pevný, musel bych se domnívat, že je tu někde nějaký skrytý otvor, kudy se dá vstoupit.“
Sklonil jsem se, abych si prohlédl spodek kůlů. Tu se vedle mne ozval Ibn Nílův výkřik. Chtěl jsem se rychle vztyčit, ale cosi mě udeřilo do hlavy a ztratil jsem vědomí.
Když jsem se opět vzpamatoval, byl jsem omotán provazy jako egypstká mumie plátnem, a ležel jsem v tukulu, kde planul oheň, jehož kouř vycházel ven otvorem ve střeše. Vedle mne ležel Ibn Níl, spoután právě tak jako já. Když viděl, že otevírám oči, zhluboka vydechl.
„Díky Alláhovi, že ses probral. Už jsem tě považoval za mrtvého, efendi!“
Hlava mě bolela. Před očima mi tančily jiskřičky a v uších mi hučelo jako v úle. Zjistil jsem, že jsme tu sami.
„Tebe také omráčili?“ zeptal jsem se. „Ne.“
„Tak mi aspoň můžeš vyprávět, jak se to stalo, že jsme se octli tady zřejmě v nějakém tukulu v zeríbě.“
„Bohužel. Jsme na Ibn Aslově usedlosti, i když jsi říkal, že vůbec nemáš v úmyslu jít dovnitř. Sotva jsi ta slova pronesl, někdo mě zezadu uchopil. Obrátil jsem hlavu a viděl jsem, že ti za zády stojí nějaký člověk a rozpřahuje se veslem, aby tě uhodil přes hlavu. Hlasitě jsem vykřikl. Rána ale dopadla a ty jsi zůstal ležet jako mrtvý. Mě drželi tři nebo čtyři silní muži. Chtěli mě srazit k zemi. Bránil jsem se, ale mamě.“
„Doufám, že oba naši průvodci zjistili, co se s námi stalo.“ „Snažil jsem se, aby to slyšeli. Zatímco jsem zápasil s útočníky, nemlčel jsem, ale hlasitě jsem křičel, aby to můj děd slyšel.“
„Abún Níl se s Agadím okamžitě vrátí zpět k lodi a přivedou pomoc. Vyprávěj dál.“
„Mluvil jsi o nějakém skrytém otvoru, efendi. Měl jsi pravdu. Když mě přemohli a svázali provazem, odsunuli stranou jeden keř, a tím, vznikla mezera, kterou se mohl protáhnout a prolézt jeden muž. Pronesli nás tím otvorem a dali nás sem, kde mě spoutali pevněji a také tebe omotali provazy.“ „Byl u toho Murád Násir?“
„Ne. Viděl jsem jen samé neznámé tváře.“
„Dobrá. Nejdřív bych rád věděl, co dělali venku ti lidé, kteří nás přepadli.“
„Já to vím, efendi. Usoudil jsem to z jejich hovoru. Chtěli lovit na oheň ryby. Víš přece, jak se to dělá. Na břehu neho ve člunu se zapálí oheň, plameny přilákají ryby a lovci je nabodávají na kopí. Ti muži se právě proplazili otvorem a chtěli zamířit k vodě, když uslyšeli křičet Agadího. Zůstali stát, naslouchali a zpozorovali nás oba. Vystoupili jsme nahoru po levém okraji mišrá. Oni se stáhli do hlubokého stínu, nechali nás přejít a pak nás chtěli zajmout. Jeden z nich měl veslo, ten tě udeřil a omráčil. Co myslíš, dostaneme se z téhle šlamastiky?“
„Vždycky doufám, že ano, a tak i tentokrát. Je tu přece rajjis efendiná“
„A co když nás zabijí dřív, nežli nás najde?“
„S tím musíme počítat. Už jsme svým nepřátelům několikrát unikli, takže teď mohou uvažovat takto, neuprchnou nám, když je okamžitě zabijeme. Jen se divím, že nás tu nechávají tak samotné a nepostaví k nám stráže. Ale tiše, někdo přichází.“
Slyšeli jsme kroky. Kdosi odsunul rohož, která tu byla namísto dveří, a vstoupilo několik mužů, vpředu Murád Násir, za ním starý šikovatel Ibn Ifram, jak jsem poznal podle jeho pokulhávání. Tlustý Murád se postavil přede mne, okázale si hladil vous a posmíval se mi:

„Tak už jsi zase tady? Doufejme, že tentokrát u nás zůstaneš na návštěvě déle. Anebo chceš zase tak rychle zmizet?“
Neodpovídal jsem. Obrátil se k šikovateli:
„Podívej, tohle je ten křesťanský pes, o kterém jsme ti vyprávěli. Ten proklatec nás sledoval dokonce až sem. Ale to byla poslední cesta, kterou v životě podnikl. Přísahám při Alláhovi, že se odtud nedostane! On i jeho průvodce musí zemřít!“
„Nic proti tomu nemám,“ pousmál se šikovatel. „Jsi tu teď velitelem namísto Ibn Asla a já tě ve všem poslechnu. Vyvedeme je hned teď ven a zastřelíme je?“
„Zastřelit? To by byla moc rychlá smrt. Musí umírat pomalu, hodně pomalu, a zakoušet různou smrt. Musíme vynajít takové mučení, jaké ještě nikdo nezažil. Teď je noc. Chci jejich muka vidět, chci pozorovat každý rys jejich zkřiveného, bědujícího obličeje. A to se může stát až ve dne. Počkáme tedy, až se rozední.“
„To zůstanou ležet zde?“
„Ne, hodíme je do džurat el džasa, kde budou ležet hluboko a bezpečně skryti, takže je ani nemusíme střežit. Zatím se můžeme vydat na ryby, jak jsme chtěli. Nemáme už žádné maso, musíme nalovit ryby. Uklidili jste člun těchhle dvou psů?“
„Ano. Je uvázán u nejhořejšího stromu mišrá. Vytáhneme jej na břeh a můžeme si s ním taky vyjet na ryby.“
„Výborně. Ve dvou člunech ulovíme dvakrát tolik. Kromě tebe a mne je tu deset askarijů. Když v každém člunu pojede pět mužů, mohou dva zůstat v zeríbě a střežit zajatce, ačkoliv to není zrovna nutné.“
„Naopak, považuji to za velmi nutné,“ mínil Ibn Ifram. „Myslíš si snad, že se ti dva psi potloukali po okolí jen sami? Co když přijeli s lodí rajjise efendiná?“
„Vyslechnu je, a běda jim, když mi neodpoví anebo dokonce zalžou.“
Murád se obrátil ke mně, stoupl mi nohou na břicho a vytáhl svůj nůž.
„Jakmile neodpovíš na moji otázku, stojí tě to prst. Pamatuj! Nežertuji! Za každou otázku, na kterou mi nedáš odpověď, prst! Podívej, tady mám nůž! Tak honem: Přijel jsi sem sám?“
Turek to mínil vážně. Ani mi nenapadlo mlčet, ale tím spíš ne povědět mu pravdu, na níž závisel můj život. Jen jedno mi zatím nebylo jasné. Našli tu náš člun a zmocnili se ho. Nepadla však ani zmínka o Abún Nílovi a Agadím, kteří ve člunu seděli. Kam se poděli ti dva? Opustili člun. Proč? Aby nás zachránili? Nevěřil jsem, že by byl starý kormidelník tak statečný a rozhodl se k něčemu podobnému. Ostatně neměl na to ani dost sil. Pro oba by bylo nejchytřejší vrátit se ihned k lodi a ještě v noci sem s ostatními připlout.
Od Turka bylo hloupé, že se před námi zmiňoval o rybolovu. Věděli jsme teď, jaká je situace, a mohli jsme naskytne-li se nám přece jen příležitost svých znalostí využít.
„Jsem tu jenom s Ibn Nílem,“ odpověděl jsem na tlusťochovu otázku.
„Kde je rajjis efendiná?“
Dělal jsem, jako bych neměl chuť odpovědět, a tu se Turek ke mně sklonil, popadl můj levý palec, nasadil k němu nůž a hrozil:
„Odpověz, nebo ti uříznu palec! Kde je rajjis?“ Rajjis Ahmad je u Bahr al Džabal a hledá vás tam.“
„Proč nejsi s ním?“
„Protože jsem nevěřil, že vaše zeríba je tam.“ „A kdo vám řekl, že je u Bahr al Džabal?“ „Jakýsi Bongo, jmenoval se Agadí“
„Vida, tak přece! Kam jel?“
„Do Fašody, chtěl se stát vojákem.“ „Jistě jste ho vzali na loď a prohledali?“ „Ano, ale nic jsme u něho nenašli.“
„Ptali jste se ho na naši zeríbu?“
„Ne. Nevěděl jsem, jak se nazývá. Ale ptali jsme se Agadího na Ibn Asla, a on nám řekl, že ho zná. Ibn Asl prý má svoji usedlost Aliáb tam nahoře v kraji, který se jmenuje Bahta.“
„A věřili jste mu?“
„Rajjis efendiná ano, ale já jsem tomu muži nedůvěřoval. Když rajjis vyplul k Bahr al Džabal, vzal jsem si člun a vesloval jsem s Ibn Nílem proti proudu Rohlu a hledal jsem vás tady.“
„Slyšel jsem, že jsi byl u Ibn Mulaje, sandžaka Amautů. Jak se mu vede?“
„Dobře. Ten má na svědomí, že jsem musel opustit Fašodu. Objevil jsem, že je zapleten do obchodu s otroky. Zajal mě a chtěl mě poslat k vám. Podařilo se mi uprchnout. Udal jsem ho ve Fašodě, ale mudír mu důvěřuje natolik, že dal za pravdu jemu, ne mně. Musel jsem pryč, a ještě jsem byl rád, že jsem nedostal baštonádu.“
„Dobře se ti stalo,“ smál se Turek. „A jestli tě mrzí, žes nedostal výprask, můžeš se utěšovat tím, že to zde všecko dohoníme. Tak tedy bojovník z kmene Bongo, Agadí, chtěl do Fašody, aby se stal vojákem. Jestlipak se mu to podaří?“
„Ano. Chtěl se obrátit přímo na sandžaka Amautů“
„Jste synové a vnuci hlouposti a pošetilosti! Myslíte si, kdovíjak jste chytří a moudří, a zatím jste takoví tupci, že vás je člověku až líto. Víš, kdo to ten Agadí byl?“
„Kdo?“
Tlustý Turek začal mluvit nadmíru povzneseně. Protože mu Alláh nedal přespříliš rozumu, dělalo mu zvlášť dobře pomyšlení, že na nás vyzráli.
„Nebyl to Bongo, ale Dinka,“ prohlásil hrdě. „Naverbovali jsme sto padesát Dinků, a to byl jejich velitel.“
„Má šá'alláh!“ zvolal jsem a zatvářil jsem se překvapeně. „Ano,“ smál se Murád. „Padli jste nám do pasti! Agadí měl u sebe tuze důležitý dopis. Kdybyste ho našli, mohlo nám být dost horko! Ale na něco takového jste hrozně hloupí. Všecko bylo nastraženo na vás! Měl vás poplést, abyste se vydali k Bahr al Džabal!“
„No, mě přece neošidil!“ „Ale ty ostatní ano!“
„Já jsem vás našel!“

„Ale co ti to pomůže? Oba dva budete zítra ráno popraveni. Rajjis efendiná ztratí měsíc času, než se dostane nahoru k Bahtě. Nežli pozná svůj omyl, než se obrátí a začne nás hledat tady, uplyne aspoň padesát dní. A to už bude Ibn Asl dávno zpátky a přivítá ho tak krásně, že mu navždycky zajde chuť pronásledovat nás.“
„Alláhu! Alláhu!“ bědoval jsem. „Ten Dinka byl hrozný ničema!“
„Byl to chytrý chlap, desetkrát chytřejší nežli vy všichni dohromady! Dočista ses zbláznil, že ses tak hloupě vypravil hledat nás jenom s Ibn Nílem! Jaká šílená smělost! Teď přijde trest! Čeká tě jistá smrt! Ale řekni mi ještě, jak se ti podařilo tam na lodi u Fašody uprchnout z mé kajuty do člunu?“
„Měl jsem u sebe dva nože,“ lhal jsem, protože jsem nechtěl prozradit jeho sestru. „Našli jste jenom jeden. Ten druhý mi vypadl z pasu, a tak se mi podařilo přeřezat si pouta. Pak jsme po kotevním řetězu sešplhali do vody a doplavali jsme k člunu, který ještě visel u lodi“
„Tak se to stalo! Dneska si vás ohlídáme líp. Moji lidé mi sice řekli, že vám všecko sebrali, ale raději vás ještě jednou sám prohledám, a pak budete svrženi do džurat el džasa. A tu opustíte až zítra ráno, až půjdete na smrt.“
Džurat el džasa znamená jáma trestu. Askaríjové lovců otroků jsou většinou velice neukáznění, zvlčilí chlapi, kteří občas odmítnou svým pánům poslušnost. Proto tu musí být vězení. Ale tukul, který je v těchto končinách pouze obytným, velmi lehkým stavením, se vůbec nehodí za vězení. Proto se poblíž vykope hluboká jáma a do ní se provinilec svrhne. Nemůže uprchnout, protože po hladkých stěnách nelze vyšplhat vzhůru.
Téměř všecky zeríby leží poblíž vodních toků, jámy jsou proto u dna vlhké, páchnoucí, bahnité. Shora se sem hází nejrůznější smetí a žije tu všelijaká havěť. Nebyl jsem zrovna nadšen, když jsem slyšel, že se máme octnout v takové díře.
Byli jsme znovu prohledáni a pak nás odvlekli ven k jámě, vedle níž ležel jakýsi žebřík. Podle jeho délky se dalo usoudit, že jáma je neobyčejně hluboká. Spustili žebřík dolů, přiměli nás, abychom po něm sestoupili na dno, a pak jej znovu vytáhli nahoru.
„Dobře se vyspěte!“ posmíval se nám Turek. „Alláh nechť vám dopřeje sladký odpočinek a ještě sladší sny.“
Byla to stejná slova, kterými se mi posmíval už jedenkrát a která jsem mu pak vrátil. Podaří se mi to i dnes? Asi těžko! Ano, kdyby se starý kormidelník vrátil s Agadím k lodi, pak bychom mohli doufat v zachránění.
Lovci otroků se vzdálili. Nad námi svítily ve výši hvězdy, kolem nás to šustilo, hemžilo se a přebíhalo sem a tam. Nebyli jsme jediní „živoucí obyvatelé téhle temné díry, ale útěcha to pro nás nebyla.
Domnívali jsme se, že si nás nikdo nevšímá. Po chvíli však na nás zvolal shora jakýsi hlas:
„Jste tam, vy prašiví psi? Už jste se pobratřili se škorpióny a s krysami?“
Neodpověděli jsme. Bylo nesmyslné, že nám sem dali strážce, protože i kdybychom nebyli spoutáni, nedostali bychom se nahoru. Slyšeli jsme, že deset mužů odešlo na lov ryb. Dva tu zůstali. Jeden seděl nahoře u jámy, druhý byl o kus dál u vchodu. Po několika minutách se náš strážce ozval znovu: „Kdo to jde?“
Zazněla odpověď, ale slovům jsme nerozuměli.
„To jste se převlékli?“ zeptal se znovu strážce. „Ani vás nepoznávám. A co ten čemoch? Zůstaňte stát, nebo ó Alláhu! Alláhu!“
Výkřik se změnil v chroptění. Slyšeli jsme dusot a údery, pak nastalo ticho. Kdosi se naklonil nad jámu a polohlasně volal:
„Efendi, jste tam dole?“
„Ano,“ ozval jsem se. „Kdo jste?“
„To jsem já, kormidelník Abún Níl. Díky Alláhovi, že jsi tu! Je tam s tebou i můj vnuk?“
„Ano. Přistav žebřík a slez dolů, abys nám přeřezal provazy.“
„Hned, hned.“
Stařec slezl po žebříku dolů a za několik málo vteřin jsme už byli zase na svobodě.
„Nedivíš se, že mě tu vidíš?“ zeptal se. „My jsme…“
„Teď ne,“ přerušil jsem ho, „na vyprávění máme čas až později. Zatím nejsme v bezpečí“
Vystoupil jsem nahoru. Děd i vnuk mě následovali. Nahoře jsem viděl našeho strážce, ležel na zemi. Agadí u něho klečel a rukama mu svíral krk.
„Je mrtvý?“ zeptal jsem se.
„Ne,“ odpověděl čemoch. „Ještě hýbe nohama.“ A kormidelník dodal:
„Nechtěli jsme ho uškrtit docela, jinak by nám nemohl povědět, co potřebujeme.“
„To jste udělali dobře. Pusťte ho! Uvidíme, jestli ho přimějeme, aby promluvil.“
Agadí přestal svírat strážci krk, zato jsem k němu přiklekl já sám a uchopil jsem ho za ruku, aby snad najednou nevyskočil a neutekl. Znovu nabral dech, otočil hlavou, otevřel oči a uviděl mě.
„Víš, kdo jsem?“ zeptal jsem se. „Cizí efendi,“ vydechl namáhavě. „Kde je Murád Násir?“
„Loví dole u mišrá ryby.“
„A kde je šikovatel?“
„Taky loví ryby, a osm askarijů s ním.“ „Je tu ještě jeden askarij. Kdepak vězí?“ „U vchodu. Když zapískám, přijde.“
„Kde jsou věci, které jste nám vzali?“
„U Turka v tukulu, tamhle vpravo, ten druhý tukul.“ „Je to velký tukul. Bydlí tam i Turkova sestra?“ „Ano, se služebnými.“
„Mají muži, kteří šli na ryby, s sebou pistole a pušky?“
„Ne, jen nože a kopí na ryby. Pušky a pistole jsou v tukulu, kde bydlí nás deset. Je to první tukul vlevo odtud.“
Ani jsem ho nenapomínal, ať mluví pouze pravdu. Odpovídal mi s takovým strachem, že na něm bylo vidět, jak se neopováží zalhat.

Odňal jsem mu všecko, co měl při sobě, poručil jsem svým třem druhům, ať se prozatím skryjí za nejbližší tukul, a pak jsem askaríjovi poručil:
„Teď zapískej na kamaráda!“
Udělal, co jsem mu přikázal, a od vchodu ihned zaznělo druhé zapísknutí jako odpověď.
„A teď rychle do jámy!“ nakázal jsem. „Rychle, jinak tě tam hodím! A jestli se jen hláskem ozveš, je po tobě!“
Voják poslušně slezl do jámy. Myslil jsem, že ještě vytáhnu žebřík nahoru, ale už jsem neměl čas, druhý askarij právě přicházel. Posadil jsem se, aby mě neviděl stát a podle postavy nepoznal, že má co dělat s někým jiným.
Viděl, jak z jámy vyčnívá konec žebříku. To odvrátilo jeho pozomost. Byl tak patnáct kroků ode mne. Zvolal:
„Co je? Tys tam spustil žebřík? Chceš, aby zajatci utekli? Hned ho dej pryč!“
Přiskočil k jámě a chopil se žebříku. V mžiku jsem byl u něho, popadl jsem ho za krk a srazil ho k zemi. „Mlč! Ani muk, sice je po tobě!“
Leknutím strnul, takže se ani nepohnul. Když jsem uvolnil sevření, strnule na mě zíral a jenom mumlal:
„Efendi! Ó Alláhu! Alláhu!“
Pokynul jsem ostatním. Vyprázdnili jsme milému chlapíkovi pás i kapsy. Pak musel i on do krásné džurat el džasa a my jsme vytáhli žebřík nahoru.
Nejdříve jsme si museli zajistit zbraně askarijů.
Zamířili jsme proto do jejich tukulu. Náš Agadí to zde znal. Ve tmě našel místo, kde ležely dřevěné louče, a pak spěchal k tukulu, kde jsem ležel, když jsem se probral z bezvědomí. Na ohništi ještě doutnaly uhlíky. Vrátil se zpět s hořící loučí a měli jsme světlo, které jsme tak potřebovali. Kromě toho jsme našli i hliněný kahan, naplněný palmovým olejem. Na okrouhlé zdi viselo deset pušek a ještě víc pistolí, všecky nabité. Vzali jsme si je, a pak jsme se odebrali k tukulu, které mělo být Turkovým obydlím. Když jsme vstoupili do přední části, bylo tu tma, ale ze zadního oddělení probleskovalo závěsnou rohoží jakési světlo. Pozvedl jsem rohož a vešel jsem dovnitř. „Dámy“ seděly u kafička: Kumru uprostřed na koberci, kolem ní čtyři služebné v podřepu před hliněným hrnkem, ve kterém doutnalo a žířilo dřevěné uhlí. Na něm stál druhý hrnec s vařící vodou, do které právě Fátima sypala rozdrcená kávová zrna. Všech pět žen se na mě zahledělo, strnule a beze slova, tak se mě polekaly.
Jindy se k dámám chovám velmi ohleduplně, ale teď jsem byl naprosto bezohledný, a musím přiznat, že kvůli tomu nemám výčitky svědomí ani dnes. Za prvé nepřišel jsem v předepsanou návštěvní hodinu, za druhé vstoupil jsem do harému, což je přísně zakázáno, za třetí objevil jsem se v oděvu tak málo společenském, že se přece jen za to trochu hanbím. Můj oblek už za dlouhé cesty a předchozích dobrodružství značně utrpěl, ale teď mu pobyt v bahnité jámě dodal. Docela určitě jsem nevypadal jako džentlmen! A k tomu mé zbraně! Přes rameno mi visely tři pušky, za pasem jsem měl čtyři pistole hotový Rinaldini! Ačkoli jsem tedy nebyl zrovna vhodný návštěvník u mladých dam, zkřížil jsem ruce na prsou a uklonil jsem se:
„Mohamed, Prorok Alláhův, nechť propůjčí vašemu nápoji všecky vůně ráje! Moje duše touží po občerstvení. Smím vás poprosit o jeden šálek?“
Vtom mě „Hrdlička“ poznala.
„Kara ben Nemsí!“ zvolala a vyskočila. „Myslila jsem, že ležíš tam venku v jámě!“ „Jak vidíš, už ne.“
„Byla bych, byla bych tě ráda osvobodila, ale nevěděla jsem, jak to tentokrát navléknout.“
„Děkuji ti, ty nejlíbeznější mezi dívkami! Už jsi mi jedenkrát prokázala veliké dobrodiní. Dnes jsem se neodvažoval počítat s tvou pomocí. Přišel jsem, protože mám k tobě jinou prosbu. Chtěl bych, abys neopouštěla tento harém dříve, dokud ti neřeknu, že smíš vstoupit do přední části tukulu.“
„A pročpak?“
„Tebe nebo některou z tvých služebnic by mohla zasáhnout střela.“
„Alláhu! Střela? Ty chceš bojovat? S kým?“ Se šikovatelem Ibn Iframem a s jeho askaríji.“
„Tak tedy i s mým bratrem!“ „Ano, kdyby se chtěl bránit“
„Alláhu! Alláhu! Jsi odvážný a silný muž. Jistě nad ním zvítězíš a zabiješ ho!“
„Ne. Moje vděčnost mi nedovolí zarmoutit tvé srdce. Ušetřím Muráda, ale mohu to učinit jenom tehdy, když tu zachováte naprostý klid.“
„Ano, efendi. Zůstaneme tady. Slibuji ti to.“
Kumru pozvedla ruku, jako by chtěla svá slova dotvrdit přísahou. Zapomněla přitom, že není zahalena závojem, a tak mi bylo dopřáno podruhé spatřit její obličej, tak podivuhodně sešklebený, že mi živě připomínal jednu krajanku, prodavačku měchaček z Beierfeldu. Ještě dnes, kdykoli se mluví o orientálních kráskách, bezděčně si vždy vzpomenu na tureckou „Hrdličku“.
Na saríru, dřevěném podstavci, stála hořící lampa, stejná jako v tukulu askarijů. Uchopil jsem ji a vrátil se do přední části, kde jsem k své velké radosti našel všecko, co sebrali mně i Ibn Nílovi. Na zdi tu viselo několik dobrých pušek i pistolí a dvě šavle. Vzali jsme si k sobě i tyto zbraně, vrátil jsem lampu na místo a znovu jsme se odebrali ven.
Až doposud nám všecko šlo jako po másle,“ řekl Ibn Níl. Teď přijde na to, jak se zmocnit těch deseti lidí, aniž bychom se vystavovali velkému nebezpečí.“
„Nejlíp bude, když je postřílíme,“ odpověděl mu děd. „Zbraní teď máme dost a dost.“
„To uděláme jen v nejnutnějším případě,“ odporoval jsem. „Víte, že nechci prolévat krev. Pojďme nejprve ke vchodu a uvidíme, co dělají.“
Když jsme přišli ke vchodu, ukázal mi Abún Níl křoví které jej zakrývalo. Odsunul jsem je a vyhlédl ven. Oba čluny jsem viděl přímo před sebou dole v mišrá. Byly spojeny několika příčkami, na kterých ležely kameny. Na nich hořel oheň, vrhal zář na hladinu a vábil k sobě ryby. V člunech stáli muži s kopími, která měla na konci háček, a ryby probodávali.
„Máme čas všecko si rozvážit,“ řekl jsem. „Teď, když jsme si jisti alespoň tím, že se znovu nedostaneme těm ničemům

do rukou, můžete nám povědět, jak se vám podařilo vniknout dovnitř a zachránit nás z jámy trestu. Jistě jste slyšeli křičet Ibn Níla.“
„Ano,“ odpověděl starý kormidelník. „Nejenže jsme slyšeli, ale taky jsme viděli. Vyšel měsíc a svítil tak jasně, že jsme měli všecko jako na dlani. Ti chlapi se s vámi plížili dovnitř. Když jsme to spatřili, rozpomněl se Agadí na skrytý vchod. Když tu pobýval, často ho používal, ale nám o tom zapomněl říci. Vybídl mě, ať se s ním tamtudy vypravím za vámi, abychom zjistili, jestli vás můžeme nějak osvobodit. Tvrdil, že v zeríbě je jenom málo askarijů, a tak jsem souhlasil. Vystoupili jsme z člunu, rychle jsme vyběhli od mišrá nahoru a prolezli jsme otvorem. Když jsme byli uvnitř, svítil nám měsíc rovnou do obličeje. Spěchali jsme, abychom se dostali do stínu stromů. Zpozorovali jsme, že vás vynesli z tukulu a spustili do jámy. Pak jsme viděli, že deset mužů odchází ven. Jedenáctý seděl u jámy a hlídal vás. Neztráceli jsme už čas a přistoupili jsme k němu. Hlídač na nás zavolal. Poručil nám, ať zůstaneme stát. No, a to ostatní už víte. Ale uznej, že jsme to všecko provedli dobře, viď, efendi?“
„Ano, vděčně to uznávám a nikdy vám to nezapomenu.“
Při tomto rozhovoru jsme seděli v úkrytu za křovím. Občas jsem rozhrnul pažbou větve a pozoroval jsem lovce ryb tam dole. Turek to neuměl, pokaždé se chybil cíle, proto vylezl z člunu, usadil se na břehu a jen přihlížel. Asi ho to po chvíli omrzelo, protože vstal a pomalu se vracel nahoru.
„Asi tudy zase proleze dovnitř!“ zašeptal Ibn Níl. „Pravděpodobně,“ odpověděl jsem. „Běž rychle k jámě. Tam leží provaz, kterým jsme byli svázaní. A v tukulu askarijů byly také provazy, jak jsem si všiml. Vy dva uhněte stranou, aby vás Murád nezpozoroval, hned jak prostrčí otvorem hlavu.“
Uposlechli mě. Já sám jsem se přitiskl hned vedle keře a odložil jsem pušku, která mi překážela.
Turek přišel, odsunul křoví a vlezl do otvoru. Musel se přitom skrčit. Ale ještě nežli se narovnal, chopil jsem se ho, vtáhl jsem ho dovnitř a přitiskl jsem ho k zemi. Nemohl křičet, ale chtěl se bránit. Abún Níl a Agadí však rychle přispěchali a pevně ho podrželi za ruce i za nohy.
„Jestli hlesneš, zabiju tě!“ pošeptal jsem Turkovi, volnou rukou jsem vytáhl nůž a nasadil jsem mu jej na prsa. Teprve pak jsem mu přestal svírat hrdlo. Zalapal po dechu, zděšeně se na mě zadíval, ale mlčel. Oba moji pomocníci klečeli vedle něho a také drželi nůž v ruce.
„Když budeš zticha, nic se ti nestane,“ ujistil jsem ho šeptem. „Ale jestli neposlechneš, pošlu tě okamžitě do džeheny.“
Zakrátko přišel Ibn Níl s provazy a Turek byl spoután. Sotvaže se to stalo, slyšel jsem opět kroky a krátký pohled mě poučil, že to přicházejí dva askarijové. Nesli hliněný džber, ve kterém měli část úlovku. Teď jsme museli lapit oba dva a nedopustit, aby se ozval sebemenší hluk.
Nebylo to snadné. Otvor byl příliš úzký, oba jím nemohli prolézt najednou. Chytil jsem pušku, postavil jsem se k jedné straně otvoru a přistrčil jsem Ibn Níla na druhou stranu. „Jakmile toho chlapa udeřím, odtáhni ho pryč“
Oba askarijové už tu byli. První vlezl dovnitř pozpátku, aby za sebou mohl vtáhnout i džber. Udeřil jsem ho pažbou do hlavy. Klesl k zemi. Ibn Níl ho odtáhl stranou, pak popadl ucho džberu a přitáhl je k sobě. Druhý askarij odsunul křoví a lezl dovnitř. Sotva vystrčil hlavu, dostal přes ni i on. Zůstal ležet v otvoru. Vtáhli jsme ho dovnitř.
Oba byli omráčeni. Svázali jsme je a položili vedle Turka, který se na všecko díval, ale neodvážil se askaríje varovat.
Teď už bylo zneškodněno pět lidí zbývalo nám jich ještě sedm.
„Myslíš, že stejným způsobem pochytáme i ostatní?“ zeptal se mě Ibn Níl. „Pokaždé by se nám to nemuselo takhle podařit, efendi!“
„Máš pravdu. Ale ještě chvilku počkáme.“
Měli jsme čas a nemuseli jsme spěchat. I v druhém člunu měli stejný džber a také oni jej brzy naplnili. Chvíli čekali, že se ti první dva nosiči vrátí. Nepřicházeli. Slyšel jsem, jak šikovatel posílá s džberem další dva askaríje. Slyšeli jsme také, jak přicházejí. Podařilo se nám přemoci je stejně tiše jako jejich předchůdce.
Byl jsem teď zvědav, co budou dělat jejich kamarádi u řeky. Nevěděli, kam s rybami. Házeli je do člunu, ale neubránili se a šlapali po nich. Čekali na návrat svých druhů s prázdnými džbery a co chvíli pohlíželi k otvoru nahoře. Starý Ibn Ifram několikrát ostře zahvízdal. Když to bylo bezvýsledné, opustil svůj člun a s brumláním se škrábal nahoru. Sotvaže odsunul křoví stranou a prostrčil hlavu i ramena, chytili jsme ho za krk. Ibn Níl i jeho děd už v tom získali cvik a zručnost. Pomáhali mi s Agadím tak krásně, že nám už všecko šlo jako na drátkách.
„Práce nám jde od ruky,“ smál se kormidelník. „Teď už nám zbývají jenom čtyři.“
„S těmi to odbudeme rychleji,“ prohlásil jsem. „Vyjdu teď ven a postavím se do stínu. Ty na ně pak zavolej, ať si pospíší nahoru!“
„Poznají, že je to hlas někoho cizího, efendi!“
„Nevadí! Určitě přijdou! Vy tři si vezmete do ruky pušky, a jakmile projdou dovnitř, musí se vám vzdát!“
„A co když nepůjdou? Co když ten první, který nás uvidí, začne křičet a varovat ty druhé dva?“
„Proto jdu teď ven. Nenechám je utéci a zaženu je k vám dovnitř“
Vzal jsem si s sebou dvě pušky, vylezl jsem ven a postavil jsem se do stínu pod stromy, pravděpodobně právě tam, kde stáli i askarijové, nežli zajali Ibn Níla a mě. Starý Abun Níl zavolal na muže u řeky, ať se rychle vrátí. Nemusel volat dvakrát. To, že se pět jejich druhů, Turka nepočítaje,dosud nevrátilo, jim napovědělo, že nahoře v zeríbě se něco děje. Vyskočili tedy z člunu a spěchali ke vchodu. Minuli mě. Dovnitř vlezl první, hned za ním druhý. Zazněl výkřik. Třetí, který následoval těsně za svým kamarádem, chtěl nazpět, ale čtvrtý ho tvrdou ranou přinutil vlézt dovnitř. Znovu výkřik polekaný nebo varovný! Čtvrtý askarij ucouvl, spatřil, co se děje uvnitř, a otočil se. A před ním jsem stál já s puškou připravenou k výstřelu.
„Dovnitř, nebo ti vpálím kulku do hlavy!“ „Nebesa! Efendi!“ zvolal.
„Ano, efendi. Kupředu, jeli ti život milý!“
Přistoupil jsem k němu a nasadil jsem mu hlaveň pušky na prsa. Mohl ji srazit a odmrštit stranou, ale ani ho to

nenapadlo. Poslušně se obrátil, prolezl otvorem a já za ním. Stál tu Ibn Níl, kormidelník i Agadí, všichni se zdviženými puškami, a před nimi askaríjové tak zkormoucení, že jsem nedokázal zachovat vážnou tvář. Vesele jsem se rozesmál. Moji přátelé se dali do smíchu taky a Ibn Níl zvolal:
„Ano, ano, vy nebojsové, tady se chytají jinačí ryby nežli tam dole v řece. Zahoďte své nože, jinak vás postřílíme!“
Uposlechli. Svázali jsme jim ruce za zády. Prohlédl jsem teď čtyři první, kteří nesli džbery. Leželi tu tiše, ale byli při vědomí. Ty jsme k jámě trestu odnesli, zatímco čtyři poslední, kteří nebyli spoutáni na nohou, tam došli sami. Spustili jsme do jámy žebřík a pak putoval jeden Ibn Aslův voják za druhým na dno. Turka a šikovatele jsem si nechal nakonec. Vytáhl jsem nůž a otočil jsem se k tlusťochovi:
„Muráde Násire, každá otázka, na kterou mi neodpovíš, tě bude stát jeden prst. Rád oplácím stejnou mincí. Rozumíš? Odpovídej rychle a podle pravdy. Jak dlouho je už Ibn Asl pryč?“
„Pět dní,“ řekl kvapně. „Má s sebou dvě stě lidí.“ „Znáš Dinku, který tu stojí vedle mne?“
„Je to Agadí.“
„Jistě už tušíš, že jsem nebyl tak hloupý, abych se dal oklamat. Přečetli jsme si váš dopis. Rajjis efendiná není na Bahr al Džabal, ale kotví se svou lodí nedaleko odtud. Mohl bych ho snadno přivolat. Zítra ráno tu bude, a pak tě bude soudit. Zemřeš, a zemřeš v takových útrapách, že podobnou smrtí ještě nezhynul žádný člověk.“
„Slitování, efendi, slitování!“ třásl se.
„Žádné slitování! Ty bys se mnou taky neměl slitování. Život za život, krev za krev! Doposud jsem měl s tebou trpělivost, ale teď je s tím konec. A s tebou taky! Jakmile se rozední, spatří slunce tvou smrt!“
„Nemluv tak! Efendi, nevyslovuj nic takového! Jsi přece křesťan!“ bědoval Murád.
„Křesťanský pes! Tak jsi mi vždycky nadával, tak jsi mi spílal ještě před několika málo hodinami. Ale s tebou už nechci nic mít a opakuji jenom, s tebou je teď konec!“
„Efendi, pomysli na moji sestru! Co se s ní stane, když mě usmrtíte?“
„Její osud bude v každém případě lepší nežli osud, který jsi jí chystal ty. Být ženou Ibn Asla, to je nejhorší úděl, který si dovedu představit. Shoďte Turka dolů! Nechci o něm už ani slyšet!“
Poslední slova platila mým druhům. Položili Muráda na žebřík a nechali ho sklouznout na dno. Za ním poslali šikovatele. Nebyla to však ani krutost, ani pomstychtivost, která mě přiměla, abych s Turkem hovořil tímto způsobem. Chtěl jsem, aby se Murád zamyslil sám nad sebou a strávil dole v jámě několik zlých hodin. Měl poznat strach ze smrti a tím dojít i k poznání svých vlastních vin.

KONEC ZERÍBY

Dole v jámě trestu jsme tedy měli všech dvanáct Ibn Aslových lidí! Jaký rozdíl proti tomu, když jsem tam ležel s Ibn Nílem!
Ibn Níl, který byl navzdory svému mládí velmi rozvážný, ba obezřelý, mě upozomil na jednu věc:
„Nezapomněl jsi, že dva askaríjové, které jsme tam svrhli nejdřív, nebyli spoutáni? Jestli rozvážou pouta i ostatním, dokáží se osvobodit. Kdyby se tři muži postavili jeden druhému na ramena, dostal by se ten nahoře z jámy!“
„Budeme hlídat. Do každé hlavy, která by se objevila nad okrajem jámy, vpálíme kulku. I kdyby se zbavili pout, ven nevyjde nikdo z nich.“
Bylo nutné podat zprávu rajjisovi efendiná. Pověřil jsem tímto úkolem Abún Níla. Doprovodil jsem ho k mišrá, kde se pořád ještě houpaly čluny. Oheň už vyhasl. Naházeli jsme zbylé ryby do člunu patřícího k zeríbě a odvázali jsme náš člun. Abún Níl nasedl a vyplul doprostřed proudu, třpytícího se v měsíčním světle. Vrátil jsem se do zeríby a znovu jsem vyhledal „Hrdličku“.
Kumru mě přijala stejně jako předtím bez závoje.
„Co jsi udělal s mým bratrem?“ ptala se ta líbezná dívka. „Kde je? Proč nejde? Bojoval jsi s ním?“
„Ano, ale jen jsem ho srazil k zemi a spoutal. Teď je naším zajatcem a klidně se vyspí v džurat el džasa.“
„Tam? Můj bratr v jámě trestu? Je to snad vhodné místo pro tak urozeného a vznešeného muže?“
„Považuješ mě za někoho obyčejného?“
„Ne, efendi. To nejsi, určitě ne. Kdybys nebyl křesťan, považovala bych tě za ještě urozenějšího a vznešenějšího, než je můj bratr.“
„A přesto mne Murád do té jámy uvrhl! Když jsem pro ni nebyl moc vznešený já, nebude ani on! Ustavičně jsem se snažil jednat podle zákona, ale on je zločinec.“
„Je lov na otroky opravdu zločin?“ „Jeden z nejstrašnějších.“
„To jsem nevěděla. Vždycky jsem si myslela, že běloch má právo chytit a prodat černocha. Může být můj bratr potrestán?“
„Dokonce musí být potrestán.“
„Alláhu! Alláhu! Snad ne smrtí? Vím, že ho chce rajjis efendiná dopadnout a že ty jsi přítelem rajjisovým. Je ten strašlivý muž tady?“
„Ahmad Abd el Insáf je tu. Zítra ráno ho uvidíš.“
„Tak mi rychle řekni jednu věc! Slyšela jsem, že rajjis efendiná dá zabít každého otrokáře. Je to pravda?“ „Nemohu před tebou zamlčet, že jsem sám zažil, jak dal postřílet celou skupinu otrokářů.“
„Jaká hrůza! Jak se bojím! Nakonec dá zastřelit i mého bratra!“
„Obávám se, že to má v úmyslu.“
„Tak ho musíš zachránit, efendi! Slyšíš, musíš! Já jsem tě přece také zachránila!“
Kumru ke mně pozvedla ruce v úpěnlivé prosbě.

„Ano, osvobodila jsi mě ze zajetí a já nechci být nevděčníkem. Poprosím rajjise efendiná, aby tvému bratrovi daroval život.“
„Tak to je všecko, všeličko v pořádku! Děkuji ti, efendi! A uvařím si znovu kávu. Předtím mi nechutnala, protože jsem měla strach, ale teď si ji vypiju už s klidným srdcem. Vzpomínám si, že jsi chtěl předtím taky šálek.“
„Prosil jsem tě o to, ale neodpověděla jsi mi.“
„Byla jsem celá pryč úzkostí a strachem. Ale teď jsi mě potěšil. Dostaneš kávu taky.“
„Uvař jí velký hrnec! Mám tu s sebou dva kamarády, a ti také touží po doušku, který jim dobrotivě poskytneš. Ať nám Fátima, tvůj miláček, donese šálky s kávou ven k jámě trestu.“
„Můžeme už opustit harém?“
„Ano, ruším svůj zákaz. Ale musíte mi přislíbit, že nepodniknete žádný pokus o záchranu tvého bratra. Kdyby ses něčeho podobného odvážila, dá tě rajjis efendiná okamžitě zastřelit.“
Odešel jsem. Pravá dcera Orientu, myslel jsem si. Jejího bratra zajali, kdož ví, co s ním bude, jaké ztráty ho čekají. Nezajímalo ji to. Směl žít, a to jí stačilo. Vaří si další kávu! A sestra tohoto bezmyšlenkovitého stvoření měla být mou ženou, kdybych byl býval ochoten stát se lovcem otroků!
Seděli jsme pak s Ibn Nílem a Agadím venku a čekali jsme na slíbenou kávu. Přinesla nám ji Fátima, a za ní druhé dvě černé služky nesly tabák a dýmky, patřící Murádovi. Nedostali jsme kávu už hotovou, ale vařící vodu a zrna jemně rozdrcená v hmoždíři. Připravil jsem si šálek, vypil jsem ho, pak jsem si zapálil dýmku a šel jsem si za měsíčního světla prohlédnout celou zeríbu. Byla mnohem větší, než jsem si myslil. Zadní část byla oddělena od přední do země zatlučenými kůly a určena pro stáda, která byla odehnána z každé vyrabované vesnice zároveň s černými otroky. Teď bylo celé toto prostranství prázdné.
Zbytek noci nám rychle uběhl. Když se rozednívalo, zvedl se obvyklý ranní vánek, kterého mohl rajjis efendiná využít k plavbě. Ponechal jsem Agadího na stráži u jámy a šli jsme si za světla prohlédnout s Ibn Nílem jednotlivé tukuly. Většina z nich byla prázdná, protože jejich obyvatelé vytáhli s Ibn Aslem. Objevili jsme tu další zbraně a střelivo. V jedné chýši byly zásoby všeho druhu, mimo jiné i bedna s kusy oděvů, mezi nimiž jsem našel oblek, který mi jakžtakž padl. Také Ibn Níl si tu pro sebe našel šatstvo, které se mu hodilo. Převlékli jsme se, a když jsme tukul opouštěli, změnil jsem se natolik k svému prospěchu, až mi napadlo, že bych se měl takto ukázat „Hrdličce“ a poděkovat jí za kávu. Ale když jsem vstoupil do přední části, poučilo mě mohutné chrápání kdesi vzadu, že tady ještě nevyšlo slunce a že není vhodná doba pro ranní návštěvu. A tak jsem se musel zříci potěšení, že mě někdo v mých nových šatech uvidí a začne mě obdivovat.
Umínil jsem si, že si ještě před příjezdem Sokola znova promluvím s Turkem. Soudil jsem, že se od něho mohu dozvědět leccos důležitého. Proto jsem se znovu vydal k jámě. Když jsem se podíval dolů, viděl jsem, že se všichni zajatci zbavili pout, ale přesto se neodvážili pokusu o útěk. Leželi v bahně vedle sebe, ale nespali. Murád Násir mě zahlédl a zavolal na mě:
„Efendi, prosím tě o milost. Nech mě, ať na minutu vystoupím k tobě nahoru. Musím s tebou mluvit!“
„Nezasloužíš si to. Ale pro mě za mě pojď!“
Spustili jsme mu žebřík a Murád po něm vystoupil nahoru. Byl tak zesláblý, jistě spíš duševně nežli fyzicky, že nedokázal stát, ale usedl jako člověk k smrti unavený.
„Připravil jsi mi několik zlých hodin!“ povzdychl, opřel se loktem o koleno a položil si hlavu do dlaně.
„Já? Ty sám sis to zavinil. Jen a jen ty sám!“
„Neudělal jsem přece nic, co by muselo být potrestáno smrtí.“
„Neudělal jsem vůbec nic špatného, jen dobro, a přesto jste se pevně rozhodli sprovodit mě ze světa.“
„To už je pryč, efendi! Vidím, že jsem udělal největší hloupost svého života, když jsem se odvážil až sem do nitra Súdánu. Jak rád bych se okamžitě navrátil zpátky.
„A pokračoval v obchodu s otroky klidně dál!“
„Ne. Je přece jiné zboží, které lze prodávat a nakupovat. Efendi, propusť mě, přísahám ti při Alláhovi, při Prorokovi a při věčné blaženosti všech mých předků i potomků, že už nikdy neprodám jediného otroka.“
„Takový slib mi nestačí, není to dostatečné pokání za to, co jsi napáchal.“
„Tak co ještě chceš?“
„Vlastně už nic, jenom tvůj život“ „
Murád si dal obličej do dlaní a mlčel. Po chvíli ke mně znovu vzhlédl.
„Tak se mnou rychle skoncuj a zastřel mě hned na místě.“ Jaká to byla tvář! Muž, který na mě hleděl, jako by za pár hodin zestámul o deset či patnáct let. Do jeho kulatých tváří jako by byly náhle vyryty vrásky. Usmířilo mě to, právě tohle jsem chtěl. Proto jsem pokračoval už méně přísně:
„Muráde Násire, vzpomeň si na den, kdy jsme se v Káhiře setkali. Já jsem tě neznal, ale ty jsi mě už předtím viděl v Alžíru a slyšel jsi o mně. Vyprávěl jsi mi to a pozval jsi mě k sobě. Zalíbil ses mi a byl jsem ochoten provázet tě do Chartúmu. Spřátelili jsme se. A pak jsem se dověděl, cos mi zamlčel že jsi otrokář. Museli jsme se rozejít: Skoncovali jsme spolu, jenomže ty jsi proti mně zahořel nenávistí a pomstychtivostí a stal ses mým úhlavním nepřítelem. To nebylo chytré. Znal jsi mě jako člověka, který si jde svou vlastní cestou a ničeho se nebojí. Už jen z pouhopouhé vypočítavosti sis neměl takového člověka znepřátelit. Ale tys to udělal, ztrácel jsi jeden trumf za druhým, a teď tu stojíš přede mnou jako hráč, který prohrál všecko, co měl. Je mi tě líto. Býval jsem tvým přítelem a nikdy jsem na to nezapomněl. Jenomže o tvém osudu nebudu rozhodovat já, ale rajjis efendiná. Bude chtít tvoji smrt. Když si na něm vyprosím tvůj život, musím mu za to nabídnout více nežli slib, který jsi mi dával.“ „Pověz tedy, co žádáš „
„Jasný, bezpečný důkaz, že opravdu míníš zanechat obchodu s otroky. Zřekni se Ibn Asla! To je důkaz, který od tebe žádám!“

„Tohle chceš? A nic víc?“ Murádovi se opět zaleskl zrak. „Nic snadnějšího nežli to! To už jsem pochopil, že on je mým zlým démonem a že by jím byl i nadále. Proč chtěl za ženu moji sestru? A proč si ji nebere, když jsem mu ji přivezl? Proč mě láká pořád hloub a hloub do divokých pustin? Co tím sleduje?“
„Jistě něco, co je na škodu tobě i tvé sestře.“
„Nejdřív se měla svatba konat v Chartúmu, potom ve Fašodě, pak zde na usedlosti Aliáb. A teď si zas odtáhne pryč a nechá mě tu samotného s lidmi, které vůbec neznám a kterým ani za mák nedůvěřuji.“
„Nemáš dost ostrovtipu, abys prohlédl jeho ďábelské záměry. Já na tvém místě bych už dávno věděl, co má za lubem. Donutil bych ho lstí, aby přiznal barvu. Jen si vzpomeň na zradu, které se dopustil na ubohém veliteli Dinků. Jsou to spojenci. Slíbil mu odměnu, jemu i jeho lidem. Ale až by vykonali, co po nich chce, až by pro něho prolili krev, udělal by z nich otroky a prodal by je. Není snad takový člověk schopen podobné a snad ještě horší zrady na tobě? Přepadl a prodal Hafida Sachra, aby se zmocnil jeho jmění. Proč tě za sebou vláčí do takové dálky? Proč tě láká daleko od končin a míst, kde by si lidé okamžitě povšimli tvého zmizení a tvé smrti?“
„Efendi!“ vykřikl Murád. „Opravdu si to myslíš?“ „Ovšem. O nic jiného mu nejde.“
„Možná že máš pravdu! Ano, čím více o tom uvažuji, tím víc se mi zdá, že jsi i tentokrát trefil do černého!“
„Tak se obrať na správnou cestu. Víš, kde je teď Ibn Asl?“ „Vydal se ke Gohkům.“
„Můžeš mi popsat, kudy se dal?“
„Přísahal jsem, že o tom neprozradím ani slovo.“
„Dodržet takovou přísahu je hřích. Chceme jít těm ohroženým černochům na pomoc. Může se nám to podařit, jen když budeš upřímný. Tvoje přísaha byla neopatrná a povede k zločinu, jestli ji dodržíš“
„Ale jen uvaž, efendi, přísahal jsem při vousu Prorokově.“ „Nesmysl!“ zvolal jsem zlostně. „Vždyť váš Prorok ani žádný vous neměl!“
„Cože? Jakže? Mohamed že... neměl...“
Slova mu uvízla v hrdle. Hleděl mi v bezduchém údivu do tváře.
„No, uklidni se. Možná že přece jen měl.“
„Možná? Efendi, ty znáš tolik věcí, o kterých nemají ostatní ani potuchy! A zrovna ty tvrdíš, že Prorok neměl ó nebesa!“
„Víš, nikdo ho neviděl aspoň ne nikdo z lidí dnes žijících, a v koránu o tom není ani slova. Když tedy přísaháš na něco tak pochybného, nemá v mých očích ta tvoje přísaha vůbec žádnou cenu. Složil jsi ji ukvapeně. Vezmi ji zpět! Radím ti to, je to k tvému dobru.“
„Nemůžeš mi dát čas na rozmyšlenou?“
„Mohu, ale jen velmi krátkou lhůtu. Rajjis efendiná se tu může objevit každým okamžikem.“
„Řekl jsem ti vlastně už dost, efendi to, že Ibn Asl táhne proti Gohkům.“
„To jsem věděl už předtím z jeho dopisu. Gohkové patří k národu Dinků. Hraničí s Džury, mají dost velké území a patří jim několik velice bohatých vesnic. Lov na otroky je vždycky namířen proti nějaké vsi a to místo musíme znát, když chceme mít úspěch. Znáš přece cestu, kudy se chtěl Ibn Asl pustit?“
„Znám. Ibn Asl má mapy všech končin na horním Nilu a značí si cesty podle spolehlivých údajů jednoho zvěda. Prohlížel jsem si mapu s ním a byl jsem u toho, když určoval cestu, kudy potáhne.“
„Můžeš nám tedy poskytnout ty nejlepší informace. Jestli to neuděláš, nemůžeš od rajjise efendiná čekat, že tě ušetří. Vrať se teď do jámy. Řekl jsem ti, co jsem ti říci chtěl. Je na tobě, co teď uděláš.“
„Ještě jedna věc, efendi! Jak se zachováš k mé sestře? Budeš s ní zacházet jako s nepřítelem?“
„Ne. V tom můžeš být klidný. Postarám se o Kumru tak, že tě nebude postrádat. Pokud vím, pije teď jednu kávu za druhou, a když ženě chutná káva, není to s ní nejhorší.“
Murád Násir slezl zpět do jámy a my jsme znovu vytáhli žebřík nahoru. Nacpal jsem si dýmku, zapálil jsem si ji a pak jsem sešel dolů k mišrá. Sotvaže jsem tam došel, objevil se Sokol s plachtami rozepjatými a vzdouvanými větrem. Byl to krásný pohled na tuto rychlou plachetnici. Vpředu na přídi stál rajjis efendiná. Spatřil mě a zvolal:
„Hola! Tu ho máme! Dobyvatel světa si tu kouří dýmku na oslavu vítězství. Pobyt v jámě ti zřejmě moc neublížil.“
„Byl jsem tam jen krátce,“ usmíval jsem se, „že mě to spíš bavilo nežli obtěžovalo.“
„Slyšel jsem. Abún Níl mi všecko vyprávěl. Ale teď si chci poslechnout i tebe. Hned jsem u tebe!“
Sokol připlul blíže, plachty klesly. Loď dorazila až k mišrá, zakotvila tu, byl spuštěn lodní můstek a rajjis efendiná spěchal první na břeh. Vztáhl ke mně obě paže a mohutně mi potřásl rukama.
„Čtyři muži se zmocnili velké zeríby, třebaže se tu zprvu octli jako zajatci! To je něco, nač můžete být hrdi! Blahopřeji vám. Ale teď všichni Ibn Aslovi darebáci poznají meč nebo oprátku, od prvního do posledního, tlusťocha Turka nevyjímaje.“
„Pomalu, pomalu. Nerad bych, abys to tvrdil tak neodvolatelně.“
„Cože?“ Ahmad zachmuřeně svraštil obočí. „Chceš mě zase trápit svými lidumilnými přímluvami?“ Jeho zprvu tak veselý a radostný výraz se zcela změnil, když teď téměř drsně dodal: „Z toho nic nebude. Rozhodl jsem se neodvolatelně. Takoví ničemové nesmějí zůstat naživu. Pojď se mnou nahoru do zeríby.“
Vystoupili jsme k otvoru, protáhli jsme se dovnitř, a já jsem rajjise prováděl po zeríbě a ukazoval jsem mu všecko zařízení venku. Do žádného tukulu jsme zatím nevstoupili, posadil jsem se však na kládu a vyzval jsem ho:
„Sedni si tu vedle mne. Budu ti vyprávět“
„Dobrá, efendi. Ale nejdřív ti musím říci, že Ibn Asl si svou zeríbu postavil opravdu výborně. Vyzná se! Je to tu opravdová pevnost. Touto hradbou lesa se nedá projít. Stačí mu, když postaví obránce jen k mišrá, nic víc. Zastihl jsi tu dvanáct mužů? Kdyby měli dost střeliva, stačili by sami na to, aby vyřídili mé askaríje a Takíly.“
„Měli tu všecko. Našel jsem hezkou zásobu prachu i olova.“

„Pak bylo zapotřebí jen prozíravého, bdělého velitele, a musel bych odtáhnout s nepořízenou. A ty jsi zvítězil bez jediného výstřelu, bez jediné rány nožem. Efendi, máš neslýchané štěstí, takové štěstí, až se o tebe začínám bát. Jestli tě to tvé štěstí jedenkrát opustí, dopadneš špatně, moc špatně. Dávej si pozor a v budoucnosti neriskuj tolik jako doposud. A teď vypravuj!“
Co se tu zběhlo, to už Ahmad věděl od starého kormidelníka, mohl jsem být tedy stručný. Záleželo mi hlavně na tom, abych ho obměkčil, pokud jde o Turka. Dělal jsem, co jsem mohl, mluvil jsem dlouho a nashromáždil jsem všecky možné důvody, které by mohly Muráda byť jen trochu omlouvat. „Služebník spravedlnosti“ mě ani jedenkrát nepřerušil, naslouchal a když jsem skončil, chvíli hleděl zachmuřeně a beze slova před sebe.
„Jsem ti zavázán díkem,“ řekl potom, „a ty toho dovedeš využít k lidumilnosti, která tu ovšem není na místě. Jeden z tvých argumentů bych uznal, ale jen ten jeden jediný, že totiž Murád je pouze obchodník s otroky, ne lovec otroků. Prodával černochy, ale sám žádného nechytil. Obchodník není samozřejmě o nic lepší než lovec, protože jeden bez druhého se neobejde, ale u obchodníka se to nebere tak přísně. A má s sebou sestru, která by nám pak zůstala na krku. Co bychom si počali s ní i s jejími čtyřmi služkami? Nemůžeme je přece hodit do Nilu, jen abychom se jich zbavili?“
„Ne,“ odpověděl jsem a hned jsem jeho poslední poznámky využil: „Když těch pět ženských necháme na krku jemu, je potrestaný ažaž.“
„Oho! Že by vyvázl úplně bez trestu? To ne. Kromě toho tě upozorňuji, že deset askarijů i jejich šikovatel Ibn Ifrám musí být potrestáno.“
„To už je tvoje, ne moje věc.“ „
„Neuhýbej! Musí být potrestáni. Rozhodl jsem se, že je dám postřílet. Ale jak mohu, když bych Muráda Násira propustil na svobodu? Jistě uznáváš, že mi tvoje prosba není po chuti. Kdyby aspoň ten Turek chtěl mluvit.“
„Doufám, že bude.“
„Ale může nás obelhat. A jakmile bude jednou pryč, co si na něm vezmeme?“
„Na to mám dobrou radu, nepustíme ho od sebe.“ „Tak to si musíme nechat i všecky ty ženské.“
„To se dá zařídit. Nech je na lodi, která tak jako tak musí někde zakotvit. Nemůžeme se přece s lodí pustit po pevnině.“
„Máš pravdu. A Muráda vezmeme s sebou. Když se ukáže, že nás obelhal, dostane kulku do hlavy.“
„Myslím, že jeho výpovědi můžeme přezkoumat hned teď. Vzpomínáš si na Malefa, kterého jsem potkal mezi Bir Murra a tajnou studní?“
„Ano. Byl jsi docela sám, a přece jsi zajal jej i jeho druhy. On sám sice utekl, ale ostatní darebáci ti museli dát všecko, co u sebe měli. Byl to velitel Ibn Aslova předvoje.“
„Dobře sis to zapamatoval. Ze všech zbraní a ostatních věcí, které jsem jim odebral, nechtěl jsem pro sebe nic jiného nežli pár map, protože se mi zdály důležité. Byly to přesné mapy končin, ve kterých Ibn Asl lovívá. Mezi nimi je i země Gohků. Ty mapy mám ještě mezi svými věcmi na lodi a přinesu si je. Jestli Turkovy údaje souhlasí s mapami, můžeme mu důvěřovat.“
„To je ovšem pravda.“
„Jsi tedy ochoten dát mu milost?“
„Ne tak rychle! Už jsi mě sice málem přesvědčil, ale nejprve si Muráda vyslechnu sám. Pojďme pro ty tvoje mapy! Nechám své askaríje vystoupit na pevninu a pak převezmeme zajatce.“
Vrátili jsme se na loď. Rajjis efendiná pustil své vojáky na břeh. Kůly, které tvořily vchod do zeríby, byly i s tmitým pletivem vytrhány ze země. Askaríjové pak s puškami na rameni vpochodovali dovnitř a utvořili kruh kolem jámy trestu. Spustili dolů žebřík a zajatci museli jeden po druhém vylézt nahoru.
Jak se ulekli, když spatřili místokrálovy askaríje v jejich uniformě! Znali svůj osud, věděli, že je téměř s určitostí čeká smrt, a strachem divže nepadli na kolena. Murád Násir stál vedle nich a neopovážil se vzhlédnout. Jeho sestra, zahalená závojem, čekala se svými služkami před tukulem. Nevím, co si tak myslila a cítila. Snad ji vzrušoval pohled na oddíl askarijů víc nežli bratrův osud. Alespoň mi pořád připadalo, že každou chvíli přistoupí k rajjisovi efendiná a zeptá se ho, jestli mu má uvařit šálek kávy.
Ahmad Abd el Insáf si Turka chvíli měřil, pak se ho zeptal: „Víš, kdo jsem?“
Murád se hluboce uklonil a mlčel.
„A ty jsi ničemný otrokář, kterému bych měl dát sedřít kůži z těla, jedovatý hmyz, který musí být rozšlapán a vyhuben. Přiznej se, obchodoval jsi s otroky?“
„Doposud ano.“
„Byl jsi ve spojení s Ibn Aslem?“ „Ano.“
„Tím jsi vyřkl sám nad sebou ortel smrti!“
„Emíre, neznal jsem Ibn Asla dobře!“ koktal Turek vyděšeně.
„Tím hůř pro tebe! Za neznámým člověkem přece nikdo nejde až do nitra Súdánu! Kde je teď?“
„V krajině Gohků.“ „Kudy tam šel?“
„Nejdříve na lodi proti proudu až k Agudě.“
Murád Násir už nemyslil na svoji přísahu ani na vous Prorokův. Třásl se strachy. Tón, kterým s ním přísný soudce hovořil, nesnášel odpor ani váhavost. Odpovídal bez odkladu na každou otázku. Vytáhl jsem mapu, abych si s ní srovnal jeho údaje.
„Které místo chce přepadnout?“ „Vagundu.“
„Proč právě tuto končinu?“
„Vládce Vagundy má velké zásoby slonoviny a jeho poddaní početná stáda. O černoších z této krajiny je známo, že mají velkou sílu.“
„A když se prodají, hodně se za ně dostane! Ó vy psi! Slonovina, stáda a Černoši! Šejtán by vás měl všecky odnést do

pekla! Co je nablízku Vagundy, které další osady?“
„Blízko leží Tuat, Agardu, Akokju a Foguda.“ „Kdy tam chtěl Ibn Asl dorazit? Vypočítal si to?“
„Ano, všecko jsme dobře uvážili. Myslil, že na pochod nebude potřebovat víc nežli dvacet dní.“
Ahmad se na mě tázavě zadíval. Kývl jsem hlavou, abych dal na srozuměnou, že Turek mluví pravdu. Rajjis efendiná tedy pokračoval už mnohem míměji:
„Chci ti věřit. Nic jsi ve své výpovědi nepřikrášloval, a to tě zachraňuje. Efendi za tebe prosil a já se pokusím vyhovět mu. Znáš přímou cestu bez oklik, která vede ke Gohkům?“ „Ano. Vede odtud proti proudu až k Majjat Samaka, kam lze dojet třetí den cesty. Tam se musí loď nechat a pak jít pěšky šest dní na západ.“
„Znáš tu cestu po pevnině? Můžeš nás vést?“ „Bohužel ne, nikdy jsem tam nebyl.“
Tu zvolal jeden spoutaný askarij, dosud mladý muž: „Milost, ó Ahmade Abd el Insáfe! Dovol mi promluvit! Znám tu cestu. Ibn Asl tam poslal Malefa, aby mu nakreslil mapy, a Malef mě vzal s sebou. Proputovali jsme to tam křížem krážem a známe každý les i každý potok.“
Toho mladíka jsme mohli potřebovat! Pokynul jsem rajjisovi efendiná, porozuměl mi a chtěl pokračovat. Vtom však zjistil, že v kruhu našich askarijů nastal jakýsi neklid. Bylo vidět, že se snaží prodrat někdo dovnitř. A vskutku kruh se rozevřel. Kdo se tu objevil?
To jsem si mohl myslet! Kumru, „Hrdlička“, zahalená závojem a s kouřícím hrnkem v rukou! Za ní nesla Fátima, její oblíbenkyně, rozdrcená zrnka kávy a další služky přinášely porcelánové šálky, dýmku a dózu s tabákem. Bylo mi to k smíchu. Ale rajjis efendiná se zamračil a zvolal na všecky ty krásky:
„Co tu chcete? Pryč! Patříte do harému, ale ne sem!“ Jenomže ženy se nedaly zadržet. Zastavily se až před ním. „Patříme sem, ó vládče!“ cukrovala „Hrdlička“. „Nabízíme ti osvěžení po cestě, kávu, čerstvou a horkou jako dívčí rty, a tabák, hotovou slast a vůni, rajský dar. Napij se, zakuř si a propusť na svobodu mého bratra, protože...“
Nedostala se dál. Hned od začátku držela hrnec s vařící vodou tak podivuhodně, že se kymácel tu doprava, tu doleva, tu nahoru a tu zas dolů, a přitom se skláněla, napřimovala, otáčela sem i tam, bylo vidět, že neštěstí na sebe nedá dlouho čekat. Dobrosrdečná „Hrdlička“ neměla totiž nic, co by jí chránilo něžné prstíky a hmek byl tuze horký! Dlouho snášela bolest, ale pak už to při nejlepší vůli nešlo. Kumru hodila hrnec s vodou rajjisovi efendiná k nohám, obrátila se na útěk a křičela:
„Strpení, strpení, ó emíre! Hned uvařím čerstvou!“
Všecky její služebné usoudily, že musi jednat po příkladu své velitelky. Naházely všecko, co držely v rukou, k prázdnému hrnci na zemi a pospíchaly za svou paní. Kousal jsem se do rtů. Turek zaklel. Ahmad se zadíval na své polité nohy, pak na mě, spatřil, jak mi to cuká kolem úst a hlasitě, srdečně se rozesmál. Připojil jsem se k němu, do smíchu se dal i Ibn Níl a jeho děd, a to všecko působilo nakažlivě, celý kruh askarijů se smál a smál.
Teď už nebylo možné zachovat předchozí přísnost. Rajjis efendiná mě vzal pod paží a vytáhl mě ven ze skupiny vojáků. Chodili jsme spolu sem a tam a rozmlouvali jsme. Ahmad měl teď dobrou náladu a já jsem dělal, co jsem mohl. Výsledkem bylo, že když jsme se vrátili mezi askaríje, prohlásil můj přítel hlasitě a slavnostně:
„Ve jménu a z pověření místokrále, jemuž nechť Alláh dopřeje tisíc let života! Tato zeríba Aliáb byla od svého vzniku dějištěm zločinů. Dnešního dopoledne bude smazána z povrchu zemského. Všechny tukuly budou zapáleny a shoří. Murád Násir, dosavadní obchodník s otroky, odpřisáhne, že se navždy odříká svého řemesla. Poté nás doprovodí na naší výpravě do Vagundy. Jestli nám mluvil pravdu, bude mu odpuštěno a jeho majetek mu bude zachován. Jestli se však ukáže, že nás obelhal, dostane kulku do hlavy a jeho jmění propadne pokladně místokrálově. Za jeho nepřítomnosti se jeho sestra se služebnými ubytuje na naší lodi. Jedenáct Ibn Aslových vojáků si zasloužilo smrt, ale Kara ben Nemsí za ně prosil a Alláh jim dopřeje příležitost k nápravě. Smějí táhnout s námi. Když budou statečně bojovat po našem boku, bude jim odpuštěno, a budou-li chtít, mohou se k nám přidat i nadále. Jakmile však některý z nich neuposlechne rozkazu, dám je všecky postřílet. Ať tedy dává pozor jeden na druhého!“
Nastalo dlouhé ticho. Pak starý šikovatel vyskočil a vyhodil obě ruce do výše.
„Alláh žehnej rajjisovi efendiná dnes, vždy a navěky!“ A všichni to opakovali po něm.
Turek přistoupil k rajjisovi efendiná, uklonil se a složil vyžádanou přísahu. Pak mi podal ruku:
„Za to mohu děkovat jenom tobě. Nikdy ti to nezapomenu. Přísahám ti, že své přímluvy nikdy nebudeš litovat.“
A aby byla radost okořeněna i smíchem objevila se tu „Hrdlička“. Nesla znovu hrnec s vařící vodou. Ale ruce si tentokrát chránila, pod hrnek dala namísto podložky svoje pantoflíčky.
Přispěchal jsem k ní, uchopil jsem ji, ne, za paži samozřejmě ne, ale za její závoj a vedl jsem ji do tukulu jejího bratra. Tam mohla pohostit Ahmada i mě slavnostní kávou. Tentokrát nikoho z nás nepolila.
V celé zeríbě teď začal čilý ruch. Askaríjové, dřívější nepřátelé, byli teď považováni za druhy a pilně při vší práci pomáhali. Všecko, co bylo upotřebitelné, se na místě rozdělovalo anebo odnášelo na loď. Když byly tukuly prázdné založili jsme v nich oheň. Dbali jsme, aby se požár nerozšířil až do lesa. Zatím vznikla z tyčí a rohoží na lodi malá kajuta pro Turkův harém. V poledne už z celé Ibn Aslovy usedlosti zbývaly jen doutnající trosky. Pak jsme se všichni nalodili, odvázali jsme kotvy a s rozepjatou plachtou jsme vypluli k jihu.
Jakou starost nám ta zeríba Aliáb zpočátku působila! A teď stačilo půl dne, abychom ji dobyli a zničili.
Až doposud jsme vítězili. Opona k poslednímu dějství se začala zvedat. Zůstane nám štěstí věmé až do konce?